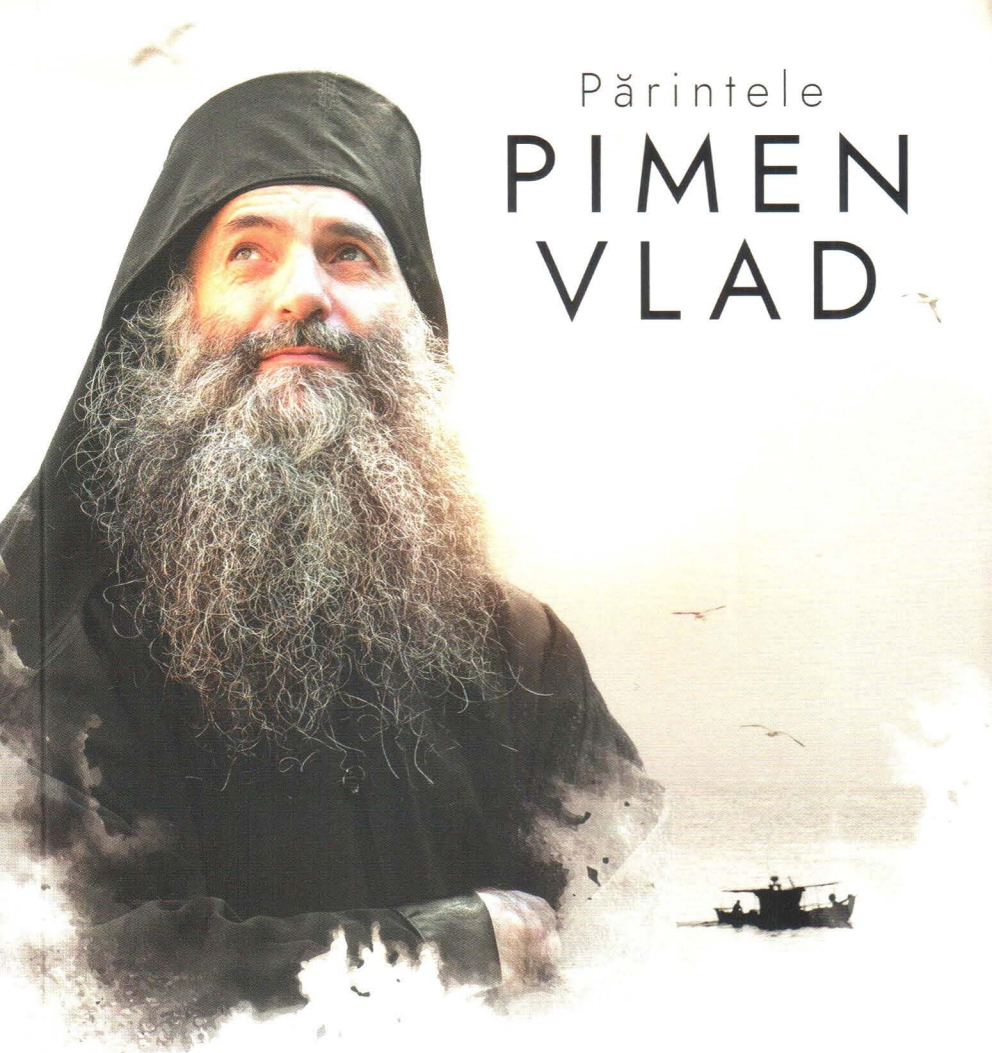

Părintele
**PIMEN
VLAD**

ÎNVĂȚĂTURI
DE LA
MUNTELE ATHOS

BOOKZONE

Părintele Pimen Vlad

(n. 1970) este starețul chiliei
Intrarea în biserică a Maicii
Domnului, de la Schitul Lacu
din Sfântul Munte Athos.
Ajuns în urmă cu 31 de ani pe
Sfântul Munte, călăuzit de
mâna Maicii Domnului, el a
reușit să reconstruiască chilia
Sfântul Artemie, fără resurse și
foloase materiale, dar și să
ridice de la zero chilia Intrării
Maicii Domnului în Biserică,
situată cel mai sus în munte
dintre chiliile Schitului Lacu.
Deciziile și sfaturile părintelui
au fost întotdeauna ghidate de
apropierea sa de Dumnezeu și
de Maica Domnului, dar și de
grija pentru comunitățile
creștine pe care el le poartă cu
atâta drag în suflet.

Părintele

PIMEN VLAD

ÎNVĂȚĂTURI
DE LA
MUNTELE ATHOS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PIMEN VLAD, monah

Învățăture de la Muntele Athos / Părintele Pimen Vlad ;
material consemnat și editat de Alexandru Panait. - București :
Bookzone, 2024

ISBN 978-630-305-214-4

I. Panait, Alexandru (ed.)

2

Redactor: **Crenguța Nicolae**
Grafician copertă: **Cezar Mandă**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

© Bookzone 2024, pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate pentru limba română.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

Părintele

PIMEN VLAD

ÎNVĂȚĂTURI
DE LA
MUNTELE ATHOS

***Material consemnat și editat
de Alexandru Panait***

Bookzone
BUCUREȘTI, 2024

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i> de Alexandru Panait	11
<i>Fii, Doamne, bun cu noi, săracii</i>	15
În căutarea sensului vieții	19
CAPITOLUL 1: PRIMII PAȘI CĂTRE DUMNEZEU	23
O familie cu nouă frați.....	25
De la Slatina la Sihăstria.....	27
Cum ne-a ales părintele Cleopa	29
Mama și tata	32
Un om care a muncit toată viața	34
Sfaturi pentru părinți	37
Binele făcut nu se pierde niciodată	41
Fă-ți timp pentru copiii tăi	44
Nu banul aduce fericirea în familie	46
Conflictele dintre frații de vârste diferite	49
Cei șapte ani de-acasă.....	51
Televizorul, tableta și sportul	54
Copilăria în mijlocul naturii	58
Să nu uităm de bunici	62
Ce învață copiii la școală.....	64
De ce le recomand copiilor șahul	66
Mâncarea simplă ne menține sănătoși.....	70
Copiii din țară, copiii din diaspora.....	72

CAPITOLUL 2: PE SFÂNTUL MUNTE ATHOS	75
„Ai grijă să nu fugi la Athos!”	77
Doamna Ecaterina de la ambasadă.....	82
Trei zile și trei nopți de post	85
Cu autobuzul spre Uranopoli	88
Prima zi pe Sfântul Munte Athos	91
M-a ajutat Maica Domnului să pot picta	93
Ascultările din Mănăstirea Sfântul Pavel.....	95
Aveam o singură problemă: somnul	99
Prima chilie, construită de la zero	104
Ajutorul de la Maica Domnului Portărița.....	108
Minuni de pe munte la care am fost martor	111
„Ai toată binecuvântarea să iei chilia!”	114
Când Maica Domnului numără banii.....	119
Minunile Cuvioasei din România	122
O zi obișnuită la chilie	127
Cea mai frumoasă zi de la Athos	130
O limbă de pământ în mijlocul mării	133
CAPITOLUL 3: PELERINI PE CALEA	
SPRE MÂNTUIRE	137
Doamne, ajută-mă să mă cunosc	139
Mai întâi de toate, smerește-te.....	140
O istorisire din Patericul egiptean	144
Nu vorbi de lucrurile rele.....	146
Cea mai bună cale spre Dumnezeu	151
Ce înseamnă cu adevărat acasă.....	153

Cum să ai conștiința liniștită	155
Așa trebuie să privim bunurile materiale	159
Dumnezeu ne dă când ne lăsăm în mâna Lui	163
„Uită-te la biserica aia, ce bogată e!”	166
300 de români la Athos într-o lună	170
Oare cum mă privește Dumnezeu?	174
Ce trebuie să știe cei care vin la Athos	177
Necazurile pelerinilor din România.....	178
Vindecări la Sfântul Munte	182
CAPITOLUL 4: LECȚII DE VIAȚĂ PRIN POST ȘI RUGĂCIUNE	187
Vindecarea trupească prin post	189
Mai lași un pic în farfurie	191
Povestea despre câinele boierului.....	194
Greșeli frecvente când postești	197
Relația dintre post și rugăciune	199
„Of, Adame! Of, Adame!”	201
„De ce nu-mi dă și mie Dumnezeu?”	204
Dumnezeu ne ascultă întotdeauna	206
Rugăciunea în singurătate și în comun	208
Puterea rugăciunii. O naștere cu probleme	211
Credința, nădejdea și dragostea.....	213
„Tatăl nostru”, nu „Tatăl meu”.....	215
Povestea scaunelor cu roțile	221
Tot ce ne prinosese este pentru ceilalți	223
Sfinții se țin întotdeauna de cuvânt	226

CAPITOLUL 5: DRAGOSTEA DE AI TĂI, DRAGOSTEA DE ȚARĂ.....	229
Dragostea de sine, păcat sau virtute?	231
Cum ne alegem partenerul de viață.....	233
Copilul făcut din dragoste	235
Dragostea înseamnă jertfă.....	237
Răceala care apare între soți.....	239
Cum păstrați vie relația dintre voi.....	243
Iubirea care nu așteaptă răsplată	249
Nu combați răul cu un alt rău	252
România nu este în război și nici nu va fi	254
De ce avem războaie în lume	258
Cum ne uităm la România și la români.....	262
Țara noastră este plină de sfinți	266
CAPITOLUL 6: CELE MAI MARI ISPITE ALE OMULUI MODERN	269
Cum ne luptăm cu ispita	271
Ce se întâmplă când omul se izolează	273
Puterea sucește mințile. Pilda lui David	275
Mândria. Prorocul Iona	279
Dependențele ne separă de Dumnezeu	284
Jocurile de noroc și alte vicii.....	287
Vrăji, grupuri de meditație și efectele lor.....	291
Până unde merge iertarea lui Dumnezeu	295
Râul de foc. Sfântul Moise Etiopianul	298
Mersul pe apă. Sfânta Maria Egipteanca	300
Nu e de ajuns să nu faci rău	309

CAPITOLUL 7: LUMINĂ ÎN ÎNTUNERIC,	
LUMINĂ ÎN SUFERINȚĂ	311
De unde vine suferința în lume	313
Fără Dumnezeu, toate sunt permise.....	318
Nu te speria de ce se întâmplă în lumea asta	320
Rostul necazurilor în viața unei familii	321
Buna dispoziție poate păcăli boala	323
Cel mai puternic medicament.....	325
Dumnezeu poate vindeca orice boală	327
Sfinții Rafail, Nicolae și Irina.....	329
„Uite, ești vindecată!”	332
Sofia, îngerul din Fălticeni	335
Zâmbiți-i chiar și morții	338
Ce am învățat de la daci.....	341
Să nu pierdem nicio zi!	344
 Epilog	 349

CUVÂNT-ÎNAINTE

„Credința te învață să nu-l privești niciodată pe celălalt de sus, chiar dacă în forul tău interior te consideri mai deștept și mai educat. Îmi place la nebunie cuvântul ăsta românesc, «smerenie». Pentru mine este una dintre cele mai importante calități pe care trebuie să le aibă omul.”

– Neagu Djuvara

Bucură-te, cititorule!

Cartea pe care o ții în mână îți pune la dispoziție o cheie care va deschide nu puține uși.

Bunăoară, te poți folosi de ea ca de un instrument pentru a îndepărta surplusul existențial, de a te detașa de fuga disperată către valori vremelnice și de a te plasa în sfera sensului, atât de mult dorit și căutat dintotdeauna de toți oamenii.

Părintele Pimen îți oferă aici o hartă al cărei nord este esența, ceea ce contează cu adevărat, și o face într-un stil pe atât de ferm și convingător, pe atât de plin de mângâiere, iar pe alocuri de umor. Nu vei găsi aici înfierări sau standarde imposibil de atins, ci gândirea profund pozitivă a creștinului care a înțeles cât de simplu e de fapt să trăiești în pace cu tine, încredințat în

toate lui Dumnezeu, făcând binele și văzând întotdeauna numai binele în semenii tăi.

Nu-i nevoie să fii la rândul tău monah ca să reușești să folosești harta oferită de părintele Pimen și astfel să scapi de vacarmul lucrurilor și al ideilor care te fac să te simți în viață rătăcit, întristat, îngrozit sau furios. Liniștea interioară nu depinde de viețuirea într-un loc retras ori în mijlocul naturii, oricât de aproape de paradis ar părea peisajele de la Muntele Athos. Cartea e destinată mirenilor, celor care se luptă zilnic să-și câștige existența în lume, să-și întemeieze familii, să se apere de boli și suferință, să facă față morții celor dragi și să discearnă între binele și răul cu care au de-a face în societatea contemporană.

Pentru fiecare situație sau problemă a vieții, de la creșterea copiilor sau viața de familie și până la alegerea unui stil de viață sănătos, autorul găsește pildele și sfaturile cele mai potrivite și mai memorabile. Unele dintre acestea apar în contextul întrebărilor cu care vin la Athos numeroșii pelerini din România. Căci vei afla din aceste pagini și cum se desfășoară viețuirea și nevoița în Sfântul Munte Athos, la Schitul Lacu, a unui grup închegat de români cu dragoste de neam și de Dumnezeu, ghidați cu dragoste părintească de părintele Pimen.

În paginile cărții vei găsi povestiri care încet, încet își vor face loc în sufletul tău, dând naștere unui izvor de înțelepciune la care poți apela ori de câte ori te simți pierdut sau când ești în căutarea unui loc pentru a-ți odihni sufletul.

Bucură-te, cititorule!

Nicio introducere nu ar fi completă fără câteva amănunte din spatele cortinei. Vei fi, poate, interesat să știi cum s-a născut această carte, cum a ajuns să vadă ea lumina tiparului.

Prima etapă de lucru a avut loc într-un sat prime-nit din apropierea orașului de baștină al lui Eugen Lovi-nescu, locuit de oameni liniștiți, cu dragoste de cuvân-tul lui Dumnezeu. Talentul de povestitor extraordinar al părintelui Pimen, atins de harul părintelui Ilie Cleopa, alături de care a viețuit la Mănăstirea Sihăstria, a făcut ca ore întregi de convorbiri să treacă precum simple minute. Discuția a fost vie, animată și plină de conținut. La final, pe lângă material, am rămas în minte cu privi-rea pătrunzătoare a părintelui, a unui om care, fără îndo-ială, a gustat din nectarul Dumnezeirii.

Partea a doua a manuscrisului s-a născut în Grecia, în Sfântul Munte Athos, la chilia Intrarea în biserică a Maicii Domnului, din Schitul Lacu. Acolo este locul unde religia se respiră și se trăiește, clipă de clipă. Totul a căpătat acum aura unui vis: îmbarcarea pe feribotul din Uranopoli, drumul până la debarcaderul din dreptul Mănăstirii Sfântul Pavel, de unde am plecat mai departe, sus, în munte, convorbirile din arhondaricul chiliei.

Cum aş putea să nu amintesc despre slujbele care începeau la orele 5 ale dimineții, de metafora (involun-tară) a drumului făcut într-o beznă totală, pentru ca mai apoi, ajuns în biserică, totul să se lumineze, să capete formă și conținut? Cum aş putea să nu vorbesc despre siluetele ca de arhangheli ale călugărilor ori de furtunile care se dezlănțuiau, sălbătice, în afara zidurilor bisericii, cu fulgere brăzdând cerul, în timp ce slujba își continua

neclintită cursul? În Muntele Athos am înțeles cu adevărat ce înseamnă să fii sătul și liniștit.

Bucură-te, cititorule!

Pentru bunătatea, generozitatea și gentilețea de care a dat dovadă de-a lungul discuțiilor noastre, dar mai ales în afara lor, în ciuda faptului că uneori era obosit sau nu se simțea întotdeauna foarte bine, se cuvin mii de mulțumiri sincere părintelui Pimen. Pentru discuția extrem de interesantă de la plecare, mulțumesc părintelui Theologos Cadar. Pentru curățenia sufletească și disponibilitatea imediată, pentru toate lecțiile pe care le-am primit acolo, mulțumesc tuturor viețuitorilor de la chilie!

Plecăciune tuturor celor care au făcut posibilă apariția acestei cărți – extraordinara echipă a Editurii Bookzone, care dă dovadă constant de profesionalism și implicare. Mulțumiri mai ales doamnei Ioana Mogoșanu, director editorial, care prin pasiune și inspirație ne-a adus aproape de îndeplinirea unui vis. De rezultat se vor bucura cu siguranță toți cititorii, indiferent de vârstă.

Alexandru Panait

martie 2024

Fii, Doamne, bun cu noi, săracii

Părintele Pimen Vlad

Fii, Doamne, bun cu noi, săracii!
Fii, Doamne, bun cu noi, posacii!
Fii, Doamne, bun cu cei ce nu-i iubim!
Fii, Doamne, bun cu cei ce ne urâm!

Și nu mai știm care ne e rostul
Nici a ne ruga sau ține postul
Nu mai vedem ce e frumos
Căci le-am întors cu susu-n jos

La cer cu greu noi mai privim
De suflet nici nu mai vorbim
Ne-am copleșit cu tot ce-i rău
Și am uitat de Dumnezeu

Din viața ce frumoasă mai era
Ne-a mai rămas puțin din ea
Ne-am încrezut în eul nostru
Și-am devenit un fel de monstru

Dar Dumnezeu e bun cu noi
Să ne ridice din gunoi

E bun și milostiv, El este
Și-aceasta nu e doar poveste

El poate ca din rău să facă bun
Și din prăpastie să facă drum
El poate ca și-n viața mea
S-aprindă-o luminiță sau o stea

El poate ca și-n sufletul meu
Să nimicească tot ce-i rău
El poate ca aripi să-mi dea
Să-nfrunt orice povară grea

Dar trebuie să lupt și eu
Cu ochii inimii la Dumnezeu
Să lupt, să cad, să mă ridic
Să nu mă-mpiedic de nimic

La munți, tu, suflete al meu
Îl vei găsi pe Dumnezeu
La râu tu să privești mereu
Cum își urmează cursul său

Învață, omule, din toate
Învață tu din a lor fapte
Învață de la păsările care
Doar dacă zboară au scăpare

Învață de la iarbă, flori
Învață de la trandafiri, bujori
Învață de la oaia ce se-nchină
Și-apoi se pleacă spre odihnă

Mă uit la fulgii cei de nea
Cum cad ușor în palma mea
Mă uit la albul de zăpadă
Cum luminează lumea-ntreagă

Mă uit spre cer la Dumnezeu
Și-aș vrea să fiu cu El mereu
Mă uit la Maica Preacurată
Spre ea întind inima toată

Mă uit încet în jurul meu
Și-n toate-L văd pe Dumnezeu
Și-n sus, și-n jos, și pe pământ
Se simte har din Duhul Sfânt.

ÎN CĂUTAREA SENSULUI VIEȚII

Aici, pe pământ, suntem într-o trecere. Îmi amintesc de o istorioară. Era un boier mare, care avea palat, avea tot ce-și putea dori. Într-o zi s-a dus la vânătoare cu oamenii lui. S-a rătăcit de ei, rămăsese doar cu ce era îmbrăcat și cu arcul pe care-l avea mereu pe umăr. Pașii l-au purtat către o peșteră. În gura peșterii a văzut un pustnic, doar cu hainele de pe el, cârpite, și nimic altceva. A intrat la el, l-a salutat: „Ce faci? Pot să văd și eu unde locuiești?” A văzut un braț de paie pe jos, un coș cu trei posmagi lângă care stătea un vas de pământ cu apă. Atât, nimic altceva. Curios, a continuat cu întrebările: „Auzi, dar unde-ți ții lucrurile? N-ai un dulap, un pat, un scaun?” Pustnicul s-a uitat la el și a zis: „Dar ale tale unde sunt?” „Păi unde să fie? Eu sunt doar în trecere pe aici!” După o scurtă pauză, a răspuns pustnicul: „Și eu tot în trecere sunt!”

Prin acest răspuns simplu, i-a arătat ce înseamnă viața pe pământ. Suntem într-o trecere, ne naștem și plecăm. Unul pleacă după un an, altul după zece, celălalt după o sută, dar toți plecăm, nimeni nu rămâne aici. **Suntem într-o trecere care are etape de maturizare. Nu este vorba numai despre o maturizare a trupului, ci și de una duhovnicească. Dumnezeu ne-a pus aici ca să ne pregătim pentru plecarea spre dincolo. Ce înseamnă asta? Că de aici începem să ne pregătim bagajul. Fiecare om**

adună în timpul vieții tot ce trebuie pentru veșnicie. La sfârșit, când ne prezentăm la El, Dumnezeu ne întreabă: „Ce-ai adus?” „Păi, Doamne, nu am știut!”

„Cum adică nu ai știut? Nu ai știut că de asta te-am trimis pe pământ? Ca să te pregătești, să aduni tot ce-ți trebuie pentru aici?” Nu să le aduci, ci să le trimiți dinainte, să-ți zidești dinainte casa de dincolo. Vedem atâta lume că pleacă cu palmele goale, cu un rând de haine ieftine, cu niște pantofi de carton, ca să nu cheltuiască rudele prea mult. Acolo, în partea cealaltă, găsești tot ce ți-ai „construit” din timp aici, de pe pământ. Tot ce adunăm pentru noi rămâne aici, nu pleacă dincolo. Însă tot ce facem pentru a-i ajuta pe ceilalți pleacă dincolo, că așa a rânduit Dumnezeu!

Odată, cineva a avut o vedenie. Însoțit de un ghid, a intrat într-o cameră unde erau niște oameni care se certau, se contraziceau și țipau fără oprire că le este foame. Mâncarea stătea în fața lor, iar ei aveau niște linguri lungi de doi metri, mâna fiindu-le prinsă de coada lingurii. Nu puteau să-și ducă mâncarea la gură, din cauză că lingura era prea lungă. De câte ori încercau, se chinuiau, urlau că mor de foame. Alături era încă o cameră, unde însă toată lumea era bucuroasă, râdeau toți. Lingurile lor erau exact la fel. „Aceștia de ce sunt bucuroși?” l-a întrebat omul pe ghid. „Uită-te cu atenție la ei!” La un moment dat, unul dintre mesenii din această cameră a zis: „Mi-e foame!” La scurt timp, ceilalți au luat cu lingurile în castron și i-au dat să mănânce pe rând. Celui de lângă tine îi puteai da de mâncare, dar nu și ție însuși. Așa încât se hrăneau unul pe altul, până la ultimul, și de aceea erau veseli. Bucuria vine când îl hrănești pe celălalt!

Raționând egoist, greșim. Greșim când ne gândim numai la noi. Greșim când tot ce contează este să adunăm, să avem, să mai punem un etaj la casă, să mai luăm o mașină modernă, numai că acestea toate rămân aici. Găsim tot felul de motive de a gândi egoist. Unul pe care îl aud este că oamenii strâng ca să aibă copiii lor, să le lase lor. După ce murim, ei se ceartă prin tribunale care să ia mai mult, și așa producem și mai mult haos. Trebuie să ne gândim mereu că ne-am mai apropiat cu o zi de plecarea pe lumea cealaltă, așadar că trebuie să mai trimitem câte ceva dincolo. Zilnic, din puținul pe care-l câștigăm, ori dacă avem mâncare mai multă și ne-a rămas, să ne uităm în jur, poate e cineva care nu are. Sau, de ce nu, dacă avem copii, să-l trimitem pe unul dintre copii să ducă mâncare caldă oamenilor care nu au!

Asta înseamnă să punem o cărămidă la casa pe care o vom construi dincolo. Azi o cărămidă, mâine o tencuială, poimâine un pat, la final mai punem câteva flori. Când ne va veni vremea să ne mutăm dincolo, va zice Dumnezeu: „Uite, asta ai construit!” Cum ar fi să vezi că tu ai doar o casă amărâtă, fără acoperiș, iar vecinul are vilă? Acestea sunt construcții pe veșnicie, trăiești într-o bucurie care nu se pierde! Sau, mai rău, cum ar fi să ți se spună: „Tu n-ai construit nimic, ia du-te în partea cealaltă. Ai slujit la alt domn toată viața!” La cel pe care îl slujești, la acela te vei duce!

Capitolul 1

PRIMII PAȘI CĂTRE DUMNEZEU

O FAMILIE CU NOUĂ FRAȚI

Noi suntem nouă frați. Am trăit laolaltă în casa părintească. Lângă casă era un câmp mare. Eram în perioada colectivului, deci aş putea spune că am crescut odată cu munca, nu-mi amintesc momente în care să fi stat degeaba şi să nu fi făcut nimic. Nu exista asta, întotdeauna aveam ceva de făcut, indiferent de cât de mici eram. Începeam activităţile pe lângă casă încă de la grădiniţă. Erau tot soiul de animale prin ogradă de care trebuia să avem grijă, era pământ de care trebuia să ne ocupăm. La colectiv munceai fără oprire, era mereu de lucru.

Se spune că vremurile grele creează oameni puternici. Oamenii devin mai puternici când e greu, când e muncă, când duc lipsuri. Timpurile uşoare, cu toate condiţiile şi posibilităţile, produc oameni slabi, care merg pe vârfuri, nu prea ştiu ce e cu ei. Aceştia nu cunosc greul, nu ştiu ce înseamnă să-ţi fie foame, să munceşti până transpiri, să dormi puţin. Aşa te căleşti! În schimb, la noi se întâmpla asta. Erau griji de toate felurile, era multă muncă. Fiind mulţi fraţi, nu le percepeam aşa. Ieşeam seara toţi cei nouă fraţi, alături de şase verişori care stăteau în vecinătate, ne jucam fotbal, ne bucuram de copilărie.

Aveam un deal mai sus de casă, unde ne duceam iarna cu săniile ori cu schiurile, ne agăţam câte zece sănii de căruţele care treceau pe drum şi eram plimbaţi

pe gratis. Toate acestea făceau parte din bucuriile copilăriei, pe care nu ni le putea lua nimeni. Seara târziu mai striga mama după noi: „Hai, mă, și voi la culcare!” Veneam cu mâinile înghețate de afară. Ne puneam să le băgăm mai întâi în ligheanul cu apă rece, pentru că știa că, dacă le-am fi pus direct în apă caldă, ne-ar fi durut tare. Trebuia să le punem mai întâi în apă rece, ca să se dezghețe ușor. Erau mereu acolo aceste bucurii, jocurile copilăriei.

Pe de altă parte, existau îndatoririle noastre foarte clar definite. Nu era apă curentă în casă în acele timpuri, nu avea nimeni așa ceva la sate, era doar o fântână de unde aduceai apă în casă. La animale nu exista apă curentă, trebuia deci să cărăm apă în grajd, să facem acolo curat, să le hrănim în fiecare zi. Toate acestea le făceam în condițiile în care mergeam și la școală. Veneam apoi acasă, unde programul era foarte clar. Mâncam și trebuia să ne apucăm de treburi, ca de pildă prășitul. Făceam și lecții, cât mai apucam, dar trebuia să mă încadrez în toate.

Trăind în felul acesta și timpurile fiind în felul în care erau, ajungeai invariabil într-o legătură cu Dumnezeu, Căruia Îi cereai mereu ajutorul. Erau momente când nu mai puteai, când cedai, când ți-era greu. Se știa dinainte că duminica mergeam la biserică, îmbrăcați frumos, asta făcea parte din viața noastră. Nu trebuia să stea tata cu parul după noi, nu era ceva forțat, așa am crescut noi. Rămânea acasă mama sau sora cea mai mare care făcea mâncare, astfel încât, atunci când ne întorceam, fiind și mulți, să avem mâncarea caldă. Mergeam frumos până la biserică, unde stăteam până la sfârșitul slujbei.

DE LA SLATINA LA SIHĂSTRIA

Apoi am crescut, ușor, ușor. La vreo douăzeci de kilometri, în zonă se afla o mănăstire, la Slatina. Alături de câțiva verișori, cam patru-cinci copii, la interval de o lună mergeam sâmbăta cinci kilometri pe jos la Cornu Luncii, la intersecție, până la un autobuz care avea oprire la acea mănăstire. Urcam frumos în autobuz, noi, niște copilași de opt-nouă ani, apoi coboram direct la mănăstire, unde și dormeam. Seara era priveghere, dimineața mergeam la Liturghie, apoi la amiază luam autobuzul înapoi spre casă. Am crescut în felul acesta, pe lângă maicile de la mănăstire. La început, eram niște copii ușor obraznici, cu multă energie pe care trebuia s-o consumăm. Or, la biserică trebuia să stai cuminte. Nu rezistam prea mult. Mai ieșeam pe-afară, mai intram înapoi, ne mai certau câteodată maicile: „Măi, dar fiți și voi cuminți!”

Dormitoarele de acolo arătau exact ca orice dormitor vechi de la o mănăstire. Totul avea loc într-o profundă simplitate, nu ca acum. Era o cameră mare, cu un pat dispus pe o latură a camerei, unde încăpeau zece oameni, unul lângă altul. Pe latura cealaltă se mai aflau alți zece oameni. Pe o parte dormeau bărbații, pe cealaltă, femeile. Așa era atunci, iar noi încercam să ne băgăm pe unde mai era loc. Dar ce, aveam chef de somn? Ne mai ciondăneam, mai râdeam, asta până începeau să ne certe adulții: „Măi copchii, măi, culcați-vă, că dimineață e slujba!” Pe la unsprezece noaptea se termina privegherea, iar noi, de cuminți ce eram, ne mai hârjoneam până pe la miezul nopții.

Fără să ne dăm seama, trăiam sub harul lui Dumnezeu, eram la mănăstire, într-un mediu de rugăciune, de evlavie. Crescând, când ne mai certa vreo măicuță, deja începuse să ne fie rușine. Dacă spunea să nu ieșim din biserică, păi nu mai ieșeam de acolo sub nicio formă! Tot crescând, am început să preluăm în comportament diferite aspecte ale vieții de mănăstire: respect, bună-cuviință, purtări adaptate la contextul social în care ne aflam. Crescând și mai mult, am început să înțelegem și mai bine ce înseamnă o rugăciune, ce înseamnă să stai de vorbă cu Dumnezeu, cu Maica Domnului. Dacă aveai problemele tale de copil, începeai să Îi ceri lui Dumnezeu sau Maicii Domnului anumite lucruri.

De pe la 14 ani, am început să ne ducem la mănăstiri aflate la distanțe mai mari de casă. Ne lua cam o zi. Mergeam cu bicicletele câte 70 de kilometri la dus, până la Mănăstirea Sihăstria, apoi încă 70 de kilometri la întors, până acasă. Am început să ne spovedim la mănăstire. Pedalam frumos, liniștit. Mai dădeam de câte-o vale de un kilometru, căreia îi urma, inevitabil, un deal cu aceeași lungime. Ne dădeam jos și urcam dealul, altfel n-aveam cum. Devenise totul foarte frumos pentru noi. Pe timpul acela, când mașinile erau o raritate, prin sat de-abia dacă aveau mașină doi-trei oameni. Restul? Erau pe biciclete.

Vara, prin vacanțe, ne duceam la Mănăstirea Sihăstria din Neamț, unde petreceam cam o săptămână. Ajutam pe la treburile care mai erau de făcut, ne mai și jucam, atunci când se putea. Acolo era părintele Ilie Cleopa, care seara ținea diferite prelegeri. Ne duceam și ascultam câte două-trei ore ce vorbea, ne bucuram din plin de ce se întâmpla acolo, apoi ne întorceam acasă. Lucrurile acestea au intrat în timp în viața noastră, și

nu deodată. Nu eram străini de obrăznicii când ne mai jucam, dar latura religioasă era din ce în ce mai prezentă. Ne duceam la mănăstiri, ne plăcea, ne bucuram de asta. Așa s-a format legătura care, în timp, ne-a apropiat din ce în ce mai mult de Dumnezeu.

Părinții niciodată nu ne-au impus sau ne-au interzis să ne ducem la biserică sau pe la mănăstiri. Acolo mergeam din proprie voință și plăcere, chiar dacă din sat de la noi nu mai era nimeni care să se fi dus pe la vreo mănăstire în același timp cu noi. Poate că mai erau una sau două măicuțe mai în vârstă, despre care se știa de pe timpurile vechi că erau acolo. Însă din aceeași perioadă cu noi nu mai era nimeni. Noi am avut preocupări de genul acesta – eu, un frate și o soră a mea. Ne-au fost alături și vreo trei verișori care s-au dus și ei la mănăstire. Când a început să ne cheme Dumnezeu, ne-am dus!

CUM NE-A ALES PĂRINTELE CLEOPA

Odată, pe când aveam cam 16 ani, eram la Sihăstria, la părintele Cleopa. Eram vreo patru, toți tineri, băieți și fete. Părintele Cleopa s-a uitat la noi și am început să vorbim. În timp ce vorbea, dintr-odată a zis: „Tu, mănăstirea! Tu, mănăstirea! Tu, mănăstirea!” Noi am râs și am plecat mai departe, ce era să facem? Am uitat mult timp lucrul ăsta, dar fratele meu mai mare mi-a povestit acum ceva vreme despre această întâmplare. Nu mică ne-a fost mirarea când am constatat că noi am mers la mănăstire exact în ordinea în care ne desemnase

părintele Cleopa în ziua aceea! Toți, exact așa cum ne spusese el, la distanță de câte un an fiecare. Când ne-a venit rândul să plecăm la mănăstire, exact după cum a spus el am mers. A fost o înștiințare de la Dumnezeu, prin părintele, că vom pleca acolo! Anumite lucruri sunt într-o rânduială a lui Dumnezeu, doar de El știute. Bineînțeles, când ne-a venit chemarea, fiecare s-a dus la mănăstire.

Mie mi-au fost mentori Dumnezeu și Maica Domnului. Dintre bătrâni însă, de la părintele Cleopa am pornit. Sfaturile și învățăturile părintelui m-au ajutat în timp și mi-au format o așezare sufletească. Nu îl vedeam ca pe un bătrân normal, ci ca pe unul de poveste, cu barba mare și albă! Când povestea el, nu te mai săturai să-l asculți. Avea darul acesta, vorbea seara, liniștit, calm, iar lumea venea să-l vadă, se adunau mulți acolo.

Se întuneca afară, iar pe unii, cum erau obosiți de pe drum, îi mai lua somnul. Părintele îi vedea tocmai pe aceia, din toată suta de oameni așezați pe băncile de afară. El stătea în cerdac pe un scaun și continua să vorbească. La un moment dat, când îi vedea pe cei adormiți, bătea cu palma în masă, și zicea tare, de răsuna locul: „Bă, auzi ce zice Sfântul Ioan Scărarul!” Accentua ideea respectivă, venea cu un citat de la Sfântul Ioan Scărarul sau Sfântul Isaac Sirul, timp în care toți tresăreau, de parcă băga curent în ei. Apoi zâmbea pe sub mustați și continua calm și liniștit să vorbească. Avea el acest dar, trei ore îi ținea pe toți oamenii conectați la ce povestea, toți stăteau nemișcați! Era o bucurie să-l asculți.

Având o memorie foarte bună, eu le rețineam pe toate. Toate mi s-au imprimat, de la istorioare și minuni, la tot ce povestea el, toate intrau și mi se așezau în suflet.

Mi-au prins tare bine în viață, în întâlnirile și discuțiile pe care le-am avut cu oamenii. Când eram în armată, la București, imediat după Revoluție, începeam să povestesc, iar colegii se adunau în jurul meu. Seara le vorbeam câte o oră sau două despre toate minunile pe care le auzisem. Pe toate am putut să le transmit mai departe la rândul meu.

Niciodată nu ne-au oprit părinții. Erau foarte deschiși, nu ne certau, nu ne limitau în vreun fel drumurile și aplecarea către mersul la mănăstire. Ne ziceau doar să avem grijă, pentru că mergeam cu bicicleta atâta amar de drum. Mai luam și autobuzul sau ce se putea lua, însă părinții nu ne-au interzis vreodată să facem asta, ci doar ne purtau de grijă, date fiind distanțele mari pe care trebuia să le parcurgem. Nu ne-au oprit nici de la biserică, dar nici de la distracție, la timpul potrivit. Distracțiile de la vremea aceea erau simple. Doar ce putea să fie la țară? Ba o nuntă, ba câte-un bal, la ceva timp. Însă eu nu mă duceam nici măcar la acelea.

Când am început să mai cresc, pe la 16 ani, tata era cel care mă împingea de la spate: „Duceți-vă și voi la nuntă, să mai jucați oleacă, doar sunteți tineri!” Știa că nu făceam nimic nepotrivit, ci mai dansam cu câte-o fată. Se gândea, poate, că e vremea ca de-acum să începem și noi să pricepem altcumva viața, să ne pregătim pentru ea. Fratelui meu mai mare îi plăcea să se ducă, să mai danseze, însă eu nu prea aveam aplecare înspre acestea, mi-era și teribil de rușine, eram timid de fel. Erau alte activități spre care îmi îndreptam atenția. Consumam destulă energie la fotbal, îmi plăcea foarte mult să joc șah. Tatăl meu era un om simplu, cu câteva clase, dar juca foarte bine șah. Când eram copil, am învățat de la el, pentru ca mai apoi să ajung să-i bat pe cei mai mulți

colegi din clasă. Ba odată chiar l-am bătut și pe profesorul de sport, de ajunseseam să cred că sunt bun.

Dar asta nu a durat foarte mult timp. Odată, în timp ce jucam în sat, cu un prieten, a venit o fată care era în vizită la bunici. De unde mă laudam eu ce bine știu să joc, m-a bătut fata aceea de m-a nenorocit! Mi-am dat seama că întotdeauna Dumnezeu te smerește când ți se pare că ești bun. Din câteva mișcări, fata aceea mi-a dat mat. Întotdeauna, Dumnezeu nu vrea să ni se pară că suntem buni, de asta ne îngăduie și un pic de smerenie, ca să vedem că mereu sunt și alții mai buni.

MAMA ȘI TATA

Doi omuleți, de un metru șaiszeci fiecare. Așa erau ei, doi oameni așezați, care au dus greul la țară. Bunicul meu din partea tatălui a murit în război, astfel că bunica a rămas cu trei copii, singură. Tata, fiind cel mai mare, a jucat rolul capului de familie. A început greul de după război. El, un copil, a fost obligat să-și asume rolul de bărbat în casă, fiindcă bunica nu s-a mai căsătorit. Așa era înainte. Acea femeie tânără pe-atunci a rămas toată viața să-și crească singură copiii.

Faptul că a trecut prin atât de multe greutăți l-a făcut să se dedice atât de mult muncii, încât a transformat-o într-un stil de viață. Când și-a întemeiat o familie și s-a căsătorit, nu făcea nimic în casă fără să o întrebe și pe mama în prealabil. Dacă avea de făcut ceva, se întorcea către ea și o întreba: „Aurelie, tu ce zici aici?” „Păi cam așa!”, îi răspundea ea. Știa că mama e mai înțe-

leaptă, avea și un scris frumos, avea și câteva clase mai mult decât el. Avea acest obicei, care era literă de lege, o întreba întotdeauna când erau de luat decizii. La noi în casă nu au fost niciodată beții sau certuri între ei, absolut niciodată.

Mama a plecat la Domnul la vârsta de 57 de ani. Eram la începutul perioadei mele de la Athos când s-a întâmplat asta. Îmi povestea fratele meu că ea s-a îmbolnăvit destul de grav, doctorii i-au spus că nu mai au ce să-i facă, așa că ultimele două săptămâni le-a petrecut acasă. Nu putea dormi, nu putea mânca, însă citea continuu Psaltirea, zi și noapte. Se ruga pentru toți copiii ei, pentru noi. Tata stătea mereu lângă ea, vorbea cu mama, o întreba dacă în toți anii de căsătorie i-a dat el vreodată vreo palmă. Ea răspundea simplu: „Niciodată!” La rândul ei, îl întreba: „Dar eu ți-am vorbit vreodată urât sau te-am jignit vreodată?” El răspundea: „Niciodată!”

Între ei exista un respect foarte mare, nu exista niciun gest care să ne smintească pe noi, copiii. Venise odată tata acasă și era foarte bucuros. A luat-o pe după cap și a strâns-o cu afecțiune. Ea i-a șoptit imediat la ureche: „Stai cuminte, că ne văd copiii!” Eu am auzit, fiindcă eram alături. Erau atenți la orice gest, indiferent de intensitatea lui, ca nu cumva să ne dea de înțeles ceva nepotrivit, făcea parte din viața lor toată curățenia aceasta. Nu ca acum, când toată ziua stau în brațe, e drăgălășenie nonstop, iar după un an îi vezi că se despart! La ei exista adevărata iubire, dar era conținută și manifestată într-un fel foarte sensibil și atent, încât să nu-i afecteze pe cei din jur. Niciodată nu s-au rostit cuvinte urâte în casa noastră, exista un respect foarte mare între ei, care se reflecta și înspre noi, copiii, cu scopul de a crește așa cum trebuie.

Erau zilele de Paști când a plecat mama dincolo. Au plecat toți la biserică, iar ea a rămas acasă. Bineînțeles, nu era niciodată singură, tot timpul o însoțea cineva. A venit a doua zi de Paști, iar tata a vrut să meargă la biserică, cum era rânduiala. Însă mama l-a luat de mână și i-a zis: „Nu pleca azi, stai cu mine aici...” I-a dat de înțeles că îi venise timpul să plece. El a stat cu ea de mână până la sfârșit. Așa a plecat mama la Dumnezeu, pregătită! Tata, săracul, o plângea întruna. „Ce tot plângi, măi? O fi fost voia Domnului să se ducă!” îi mai zicea câte cineva. „Da, dar s-a dus prea devreme”, răspundea mereu.

Toată viața a fost obișnuit să întrebe: „Aurelie, tu ce zici?” Iar acum ea nu mai era. Pentru el a fost groaznic. A mai trăit mult timp după ea, a plecat la Domnul acum șapte ani. Atâția ani petrecuți fără ea! Noi, cei mai mari, plecaserăm de-acasă, dar mai erau acolo copiii mai mici. Sora cea mai mică avea vreo 12 ani, deci erau în continuare nevoi. Sora cea mai mare, care are acum 65 de ani, nu s-a căsătorit niciodată, a dus o viață de călugărie, a rămas acasă și a avut grijă de ceilalți.

UN OM CARE A MUNCIT TOATĂ VIAȚA

Tata s-a dedicat muncii până aproape de ziua în care a plecat la Domnul, la 85 de ani. Muncea toată ziua pe afară, era cu animalele pe câmp. La 83 de ani, încă se mai urca în căruță, își pregătea calul, apoi se ducea toată ziua și muncea, ca să fie tot ce trebuie acasă. Dumnezeu a vrut să-l liniștească într-un fel și pe el. Îl întrebam

mereu: „Tată, ce-ți mai trebuie muncă la vârsta asta?” Iar el îmi răspundea: „Ei, ce știți voi? Eu mă sui în căruță și mă duc să-mi fac treburile! Crezi că stau eu până mă aduce cineva cu mașina?” Îi avea pe frații lui alături, exista posibilitatea de a fi ajutat de cineva, dar el muncea exact ca unul tânăr, la vârsta lui.

Avea un cal la vremea aceea, care avea o afecțiune la plămâni, astfel încât mergea mai încet, nu putea alerga. S-a gândit tata că are nevoie de un cal mai bun, așa că s-a dus unde erau negustorii de cai, să cumpere altul. A schimbat calul lui cu un altul, despre care însă nu i-au spus că era mai năruș. El l-a cumpărat de cal bun. Țin minte că eram venit în țară. S-a dus să aducă o căruță cu lemne. Când a intrat în curte, calul cel nou era în două picioare, fornăia și mânca din frunzele de viță-de-vie, care erau la nivelul streșinii casei. Eu, când l-am văzut de la geam, mi-am zis că acest cal va fi moartea tatei. Tata intrase în prima curte. Când a deschis poarta să treacă în curtea cealaltă, l-a luat de căpăstru, iar calul a sărit, lovindu-l cu picioarele din spate în femur. L-a aruncat pe tata vreo doi metri în noroi, că plouase în ziua aceea.

Erau și frații mei alături, așa că l-am dus repede la Iași la spital, era afectat destul de grav. Acolo, doctorii ne-au spus că femurul îi fusese rupt în trei locuri în partea de sus. Primul gând mi-a fost: „Cine-o vrea să ia calul acela, să-l ia, că i-l dau și pe gratis!” Apoi a venit cineva care l-a cumpărat la jumătate de preț. M-am dus la spital la tata, care era amărât, îi pusese o tijă. Nu l-am mai întrebat dacă îl doare, i-am zis direct: „Tată, îți mai trebuie cal? Bine că te-ai lecut, un an întreg ți-am tot spus să nu-ți mai iei altul!” „Acum înțeleg, dar e prea târziu!”

A venit în sfârșit acasă, mergea cu două cârje. Nu a lipsit nicio duminică de la biserica aflată la doi kilometri de casa noastră. Fie că îl ducea cineva cu mașina, fie că mergea pe jos, era nelipsit de acolo. Preotul îl dădea mereu exemplu, după ce a plecat la Domnul: „L-ați văzut pe bădița Vasile? N-a lipsit de la biserică nicio duminică, chiar și-n cârje de era! Sunt oameni sănătoși care nu vin! Gândiți-vă la el, era permanent prezent! Acum nu-l mai văd, dar îl știam, era locul lui acolo. Stătea în picioare, frumos, și asculta slujba!”

Timp de doi ani a mai trăit așa, dar nici atunci nu stătea degeaba. Ieșea la poartă, avea un fel de fotoliu de unde îi saluta pe cei care mergeau la munca câmpului. El îi saluta pe toți și toți îl salutau pe el: „Să trăiești, bădiță Vasile, Doamne ajută!” Tot timpul, știau că el e la poartă și-i salută și când se duc, și când vin de la muncă. Omul, nemaiputând munci, se bucura văzându-i pe alții cum o fac.

În casă își găsisese altă îndeletnicire. Avea o paletă de prins muște, i-o cumpărase cineva. Nu omora muștele, doar dădea după ele, ca să-i mai treacă timpul. Un om care a muncit toată viața fără întrerupere nu putea să stea pe loc. Cărți nu putea citi, fiindcă nu vedea foarte bine și nici nu făceau parte din ocupațiile lui. Se mai ruga câteodată în sinea lui. Mă uitam la el cum stătea pe marginea patului. Având foarte mulți nepoți, vreo 20, se uita la ce făcea fiecare în parte. Îi strălucea fața de fiecare dată când mai vedea pe cineva, se bucura pentru toți în parte. Știa că se apropie timpul să plece, însă era fericit că rămâne ceva în urma lui, că nu a trăit degeaba. Viața lui era frumoasă în felul acesta.

Când i-a venit timpul să plece, stătea la poartă, la locul lui. A simțit că-l ia un pic amețea, s-a ridicat încet, cu cârjele, apoi a intrat în curte. S-a clătinat și a căzut. Sora mea l-a văzut, l-a luat și l-a dus în casă. Eu eram în țară, pe drumul spre casa părintească. Mi-a telefonat să-mi ceară sfatul, i-am zis să-l sune repede pe părintele satului, ca să vină și să-l împărtășească. După câteva minute, a închis ochii și a plecat. Așa, deodată, din picioare. Îi venise timpul să plece! Privind în urmă, la cât de mult s-au luptat și prin câte greutăți au trecut amândoi părinții, constat că Dumnezeu i-a luat ușor, ba chiar tatei i-a dat și pregătirea aceasta, preț de doi ani, ca să se liniștească și să le aibă pe toate așezate la locul lor. Dumnezeu a lucrat în felul acesta, ca să fie bine.

SFATURI PENTRU PĂRINȚI

Copilăria începe din burta mamei. Dacă noi, ca părinți, nu ne îngrijim în casă, de la început, de primii pași ai copilului în viața spre Dumnezeu, atunci nu ne înțelegem menirea. De fapt, toată viața este spre Dumnezeu. Noi suntem în trecere aici, pe pământ. Continuăm să mergem până plecăm dincolo. Aceștia sunt pașii făcuți spre Dumnezeu.

Când are loc conceperea copilului, e bine ca aceasta să fie în comuniune cu Dumnezeu, adică nu trebuie să aibă loc în contexte nefirești. De pildă, nu la beție, la distracție sau în zilele de post, ci așa cum a rânduit Biserica. Este bine să existe o atenție în privința acestor lucruri,

dacă într-adevăr îți dorești un copil cu toate binecuvântările, dacă vrei un copil sănătos, un copil care să aibă o așezare. Dacă unul dintre părinți este beat când face copilul, transmite mai departe aspectul acesta. Dacă între tată și mamă este dragoste adevărată, dacă ei se iubesc, se susțin și se ajută, atunci prin conceperea copilului îi vor transmite și lui din această dragoste. Dacă ei sunt implicați în beții, certuri și alte asemenea, i se vor transmite copilului.

Când copilul e în burta mamei, în timpul sarcinii, contează foarte mult ce face mama, deoarece se formează o legătură foarte puternică între ea și copil, toate stările mamei i se transmit copilului. Dacă ea e nervoasă, și lui i se vor produce niște stări interioare rele, cât e el de micuț. Dacă mama e liniștită, dacă se roagă, se împărtășește, are vie legătura cu Dumnezeu, dacă participă la slujbele bisericii ca să asculte cuvintele de învățătură, aude și copilul în burtă.

Creșterea copilului începe odată cu zămislirea lui, iar încetul cu încetul i se transmit toate. Dacă i se va transmite liniște, copilul se va forma liniștit, slujbele bisericii nu vor reprezenta pentru el ceva străin. Dacă mama mai cântă, se bucură, ascultă ceva frumos pe acasă, toate i se vor imprima și copilului. Ajunge la nouă luni, se dezvoltă normal, nu trece prin certuri, bătaii sau alte neînțelegeri. În caz contrar, primește niște șocuri care îl vor da peste cap. Dacă mama este liniștită, ajutată și de către tată să își ducă frumos sarcina, în legătură permanentă cu Dumnezeu, cu rugăciune, cu Sfânta Împărtășanie, copilul ajunge cum trebuie la termen.

Urmează, în mod firesc, nașterea. După naștere, Botezul nu trebuie amânat și programat pentru când pot veni nașii, de pe unde s-or afla. Cu cât este botezat mai repede copilul, cu atât este mai bine pentru el. După Botez, îl poți împărtăși pe copil, deoarece Împărtășania este destinată pentru sănătatea sufletului și a trupului. Îl ajută, îl întărește pe copil, care va crește cu biserica, nu-i va mai fi frică. Văd copii aduși la biserică pentru Împărtășanie, dar care urlă, țipă, nu vor sub nicio formă să fie acolo, le este frică. De ce? Fiindcă nu au fost obișnuiți cu așa ceva. Este foarte greu să-i mai aduci apoi la biserică, să-i apropii de Dumnezeu. Au deja o repulsie, din cauza faptului că nu au avut contact cu așa ceva, poate nici din burta mamei și nici ulterior. Ducându-l la biserică, împărtășindu-l, iar pe acasă, când se mai poate, făcându-se și câte-o rugăciune cu voce tare, ca să audă și copilul, frica va dispărea.

Dacă cineva din familie citește seara o rugăciune cu voce tare, el vede și aude, deci crește astfel. De aceea e bine ca în familie, în fiecare seară, când se adună toată familia acasă, unul dintre membri să citească cu voce tare o rugăciune, iar altul s-o continue tot cu voce tare. Dacă sunt copii mai mulți, să se obișnuiască și ei așa. Ceilalți, în timpul acesta, pot să mai facă câte-o mătanie. Copiii au o cantitate mare de energie, nu-i poți ține mult timp pe loc. De aceea, lor trebuie să le dai o ocupație. În timp ce mama citește cu voce tare o rugăciune, copiii pot face niște mătânii. Ei își consumă astfel energia.

Sau le poți lansa o provocare, să vezi care dintre ei face mai multe mătânii, să le dai un impuls. Așa le faci și un program de gimnastică, de care au atâta nevoie, chiar dacă ei nu înțeleg imediat care e rostul unui astfel de exercițiu. Mătania mare, cu fruntea până la pământ, este

cea mai completă formă de exercițiu, unde toate grupele de mușchi sunt implicate, unde participă tot corpul. Fiind și rugăciunea făcută cu voce tare, se imprimă în minte mai ușor, iar copilul își consumă energia. După rugăciune și după mătanie e obosit, se mai calmează, deci se culcă liniștit. Aceștia sunt pași care ajută la creșterea lui.

Noi nu ne dăm seama, deoarece nu putem cuantifica din punct de vedere fizic cât de mult îi ajută rugăciunea pe copii. Este și motivul pentru care recomandă Sfinții Părinți ca mama să se mai roage, dacă are un copil, doi sau trei care sunt undeva în aceeași cameră și dorm, chiar de îi culcă mai devreme. De preferat să nu se ducă în altă cameră și să se roage, ci să se pună în genunchi chiar în camera unde dorm copiii și să-nceapă să se roage chiar acolo. Fie că citește un acatist, un paraclis, fie că zice o rugăciune, fie că vorbește cu Maica Domnului, să se roage acolo. Când vorbești cu Dumnezeu, cu Maica Domnului ori cu sfinții, coboară harul lui Dumnezeu peste tine. Dacă ești în camera copiilor, coboară și peste ei și le aduce un somn liniștit, fără coșmaruri, le aduce pacea, iar harul îi acoperă pe copii.

Întotdeauna, după ce adorm copiii, tu, mamă sau tată, încearcă să te rogi în camera lor, fiindcă are efect bun asupra lor. Îi ajută, îi liniștește, fără să conștientizeze. Dacă sunt trei și copiii, e bine să se citească cu voce tare, ca să audă și ei, oricât de mici ar fi, chiar de mai aleargă pe-acolo, chiar de nu stau ei întotdeauna cumiți. E bine ca printr-o voce caldă să ajungă mereu la urechile lor rugăciunea. Te trezești într-o zi că un copil a crescut și știe pe de rost rugăciunile rostite de părinți în fiecare seară, poate chiar mai bine decât ei. Copilul prinde foarte repede. Auzindu-le azi, auzindu-le mâine, învață

o grămadă de rugăciuni pe dinafară. Chiar dacă ești între starea de veghe și somn, încă poți auzi, lucrul acela nu se pierde.

BINELE FĂCUT NU SE PIERDE NICIODATĂ

Omul trebuie să se ducă la biserică, în special duminica, la Liturghie. Să-și ia copiii cu el, să-nțeleagă că nu putem fără Dumnezeu. Liturghia este cea mai mare taină a noastră, a creștinătății, care se întâmplă pe pământ, este legătura noastră cu Cerul. Acolo Îl primim pe Hristos, prin Sfânta Împărtășanie. De asta se spune că la Liturghie participă și Cerul! Se coboară Hristos, Maica Domnului, Sfinții Arhangheli și îngerii, dimpreună cu toți sfinții. Biserica biruitoare, așa cum e numită cea din cer, se alătură celei de pe pământ, Bisericii luptătoare, care se luptă aici cu patimile, cu necazurile. Cădem și ne ridicăm. Ambele Biserici devin una singură în taina Sfintei Liturghii, un har foarte mare. Este bine ca omul să nu lipsească în nicio duminică și nicio sărbătoare de la Sfânta Liturghie, pentru că astfel primește și el din harul acesta, se hrănește din el.

Apoi este Spovedania. Să aibă fiecare om un duhovnic. La sat, îl ai pe preotul satului, legătura cu el este puternică. El te cunoaște, vine la Crăciun, la Paști, să-ți facă câte-o rugăciune, îl ai la îndemână, este prezent. La oraș, este bine să ai un preot duhovnic care te liniștește, de la biserică la care te duci tu, pentru că te ajută foarte mult. E recomandat să fie preot de mir, adică preot

căsătorit, pentru că înțelege mai bine viața de familie. Mulți preferă să se ducă la mănăstire pentru duhovnic, dar acela, oricât de bun ar fi, nu înțelege întru totul viața de familie, pentru că nu o trăiește, merge cu înțelegerea doar până la un punct.

Multe dintre problemele cu care te confrunți le va pricepe mai ușor un preot căsătorit, care are copii, pentru că știe ce înseamnă greutatea familiei! Nu te va împovăra niciodată cu lucruri peste măsură, pentru că știe cât de greu le duce el însuși. Știe cât este de greu să crești copii, să muncești pentru ei, să-i duci la școli, știe cât timp liber îți mai rămâne. La mănăstire, călugărul te poate încărca prin prisma canoanelor, unele pot fi mai mari, mai severe. Ajungi acasă și vezi că nu faci față. Repet, oricât de bun ar fi, călugărul nu a trecut niciodată prin lucrurile acestea, ca să le poată înțelege. De-asta sunt lăsate așa rânduielile, ca la fiecare biserică să fie un preot căsătorit, care să înțeleagă greutățile din viața ta.

Apoi, să încercăm să ne uităm către comunitatea din care facem parte. De multe ori, preotul spune: „Uite, avem o familie nevoiașă” sau „Cineva are o problemă, un copil bolnav. Cum putem să-l ajutăm?” Din puținul tău le vei putea da și tu puțin. Sau poți chiar tu să te duci la fața locului, împreună cu copilul tău, și să ajuți efectiv, alături de cei care mai doresc. Contribui, te implici, trăiești viața care te duce spre Dumnezeu, prin binele pe care îl faci. Te duci la biserică, te spovedești, începi să trăiești Evanghelia.

Nu-i suficient să dai sfaturi unui om, iar el să moară de foame lângă tine. Ia și dă-i o bucată de pâine, hrănește-l, să fie mulțumit. De abia apoi poți să-i zici: „Omule, dacă vrei să-ți fie mai bine, du-te duminica la biserică,

acolo merg mulți creștini buni care te vor mai ajuta. Stai și tu, te rogi, Dumnezeu îi luminează pe ei, așa încât să te ajute și pe tine!” Întâi dă-i ce are el nevoie. E important să facem cât de mult bine putem, acesta nu se pierde niciodată! Orice bine pe care îl facem se duce în Cer, iar de-acolo ni se întoarce înzecit și însutit.

Gândirea de tip matematic, „fac bine ca să primesc bine”, se transformă în interes, dar cu Dumnezeu nu facem negoț. „Doamne, îți dau zece, îmi dai o sută, că așa ai zis Tu acolo!” Nu, eu să fac bine pentru ca asta să se transforme într-o dependență, să fac bine pentru că nu pot trăi altfel, mă simt rău dacă într-o zi nu bucur pe cineva. Depășesc egoismul meu și caut să fac un lucru bun, deoarece acela mă hrănește pe mine, îmi dă bucurie. Zâmbetul cu care am spus o vorbă bună cuiva se va întoarce la mine și voi pluti, mă voi bucura. Ajung să mă hrănesc din toate lucrurile bune pe care le fac celor din jur! Ne hrănim duhovnicește, vine harul lui Dumnezeu ca răspuns că a primit lucrurile bune pe care le-am făcut. Orice bine trebuie făcut cu drag și dezinteresat. Să ajut din drag pe celălalt, doar și el trebuie să trăiască și să bucure, nu? Să fim deci cu milă și drag, că atunci Dumnezeu are grijă și de noi.

Au mai fost oameni care au făcut astfel de lucruri public, cu scopul de a fi exemplu pentru alții, dar să nu ajungem s-o facem doar ca să vadă ceilalți cât de tari suntem noi! Atunci nu mai faci bine ca să vadă Dumnezeu, ci ca să te vadă oamenii. Intrăm astfel în sfera egoismului, prin care ne ridicăm pe noi prin faptele noastre, nu pe Dumnezeu. Trebuie să avem grijă! Uneori, la întrebarea: „Dacă fac un bine și mă mândresc cu el, să nu-l mai fac?”, Sfinții Părinți răspund: „Ia și fă-l! O să

te mândrești o dată, o să te mândrești de două ori, dar până la urmă vei vedea că nu are rost să te mândrești, deoarece nu câștigi niciun folos.” Așa te trezești că te-ai obișnuit să faci binele. Îl faci în continuare fără să te mai ridici în slăvi, începi să înțelegi că nu asta are valoare, devine o parte integrantă din tine. Oricare ar fi motivele la început, ia și fă binele! Ușor, ușor, vei înțelege că e exact ceea ce trebuie, te va hrăni sufletește!

FĂ-ȚI TIMP PENTRU COPIII ȚĂI

Este bine ca părinții să-și facă timp cât mai mult posibil pentru copii, chiar dacă le va fi greu cu munca, în fiecare seară să interacționeze cu ei. Copiii, după ce încep să crească, să vorbească, să înțeleagă un pic lumea din exterior, încep să pună și tot felul de întrebări. „De ce e alb și nu e negru?”, „De ce e verde și nu e albastru?”, „De ce zboară păsările?” Pentru copil, totul este nou! Cineva trebuie să îi răspundă, altfel le va prelua așa cum le înțelege el, și mai mult ca sigur nu le va înțelege cum trebuie.

Aud foarte des: „Muncim pentru copii.” Serios? Eu nu cred asta. Dacă ți-ar păsa cu adevărat de copii, n-ai mai sta peste program, poate chiar ai mai reduce din munca zilnică. Chiar dacă un copil va avea mai puțin din punct de vedere material, va câștiga ceva mult mai important – prezența ta, a părintelui, pe care și-a dorit-o. Discut cu mulți părinți și de la foarte mulți dintre ei aud aceleași reproșuri: „Mamă, dar cu noi de ce nu stai? Munca e muncă, dar vreau să mai stai și cu noi!” Ce înțelegem de aici? Copiii își doresc mai mult prezența

mamei, a tatălui, decât serviciul unde merg părinții ca să câștige banii cu care să le cumpere o jucărie de plastic. Copilul are nevoie de prezența mamei, de zâmbetul ei, de îmbrățișarea ei. Are nevoie ca mama să-i fie alături când se împiedică și cade, să-i sufle în locul cu pricina, dacă-l doare. Are nevoie de tata, pentru susținere! Pe mama și pe tata nu-i poate înlocui nimeni.

Dacă, de cum e mai mărișor, îl îndrepti și spre Dumnezeu, spre Biserică, spre Sfânta Spovedanie, spre Sfânta Împărtășanie, copilul ajunge să crească așa cum trebuie, frumos, i se clădește o temelie bună. De asta se spune, când vezi un om fără obiceiuri bune, că „n-are cei șapte ani de-acasă”. Aceasta este semnificația celor șapte ani de-acasă, modul în care crește copilul.

Dacă a pornit corect, iar tu, ca părinte, îți faci timp pentru el, atunci când va lua contact cu societatea, când va începe să vadă și să audă mai multe, de-abia va aștepta să ajungă acasă, să-i spună mamei ce-a mai descoperit pe acolo. Își va crea un obicei din asta, dacă mama și-a făcut timp să stea cu el: „Uite, mamă, ce-am văzut! Uite ce-am auzit!” Mama, având experiență de viață, va începe să-i indice și să-i clarifice deosebirea dintre ce e rău și ce bine, ce trebuie evitat și ce nu. Ușor, ușor, începe să-l îndrepte spre atitudinile și activitățile bune, pozitive.

De asta e atât de important ca părinții să aibă timp pentru copiii lor. De asemenea, pe măsură ce crește, copilul va începe să mai facă greșeli. Este foarte important să nu-l cerți dacă a comis vreo greșeală! Din contră, trebuie să-l lași să se deschidă și să-i spui ce trebuie să nu mai facă. Așa îl orientezi pe drumul cel bun, iar el, chiar dacă va mai avea abateri, va veni cu încredere să le mărturisească. Așa îl îndrepti și merge mai departe.

NU BANUL ADUCE FERICIREA ÎN FAMILIE

Poți să-i bați la cap toată ziua pe copii să nu fumeze, dar dacă tu ești cu țigara în mână, ca părinte, înseamnă că ei inhalează fumul încă de mici, fără să vrea. Tu, părinte, trebuie să dai un exemplu prin însăși viața ta. Îi spui fiului sau ficei să meargă la biserică, iar tu nu mergi deloc acolo? Dimineăta, când te scoli, închină-te, fă o rugăciune lui Dumnezeu! Dar faci? Nu! Îi spui să se ducă la spovedit, dar tu nu te duci niciodată. Degeaba îi dai sfaturi și îi spui ce să facă și cum să se poarte, dacă tu, în calitate de părinte, nu le împlinești înainte de toate. Exemplul cel mai bun pentru copii este viața ta. Dacă te cerți cu soția sau soțul în casă, dacă vă vorbiți urât unul altuia, cum vrei apoi să iasă altfel copilul tău? Orice ai face, oricât l-ai certa, nu poți să-l îndrepti dacă nu-i dai exemplu bun. Abordarea aceasta trebuie s-o ai înainte de toate.

Apoi, încerci să ai grijă ce-i oferi copilului tău, fiindcă nu banul îi aduce fericirea, nu starea materială, ci o viață trăită cum trebuie! Trebuie să-l înveți pe copil că, în afară de legătura cu Dumnezeu și de rugăciune, de mersul la biserică, mai este necesar să fie și bun, milostiv, să nu-i disprețuiască pe cei din jurul lui: „A, păi acela e un sărac, celălalt, un nespălat, tatăl celui-lalt e un bețivan!” Să-i fie milă de cei din jur și să-i ajute cât de mult poate.

Dacă mergi pe stradă cu copilul și vezi un om amărât, un sărac, un nevoiaș, scoate ceva: un ban, un covrig, pune-i-l în mână copilului, ca să i-l dea chiar el,

Când îl înveți pe copil să facă
ceva fără să primească înapoi, îl
înveți cum să primească o bucurie
interioară. Mai târziu, în viață,
aceasta va fi o lecție foarte bună.
De fiecare dată când va vedea pe
cineva în nevoie de ajutor, se va
duce să ajute fără să-i mai spună
cineva ceva sau să primească
vreo recompensă. Asta înseamnă
formarea ca om bun!

să simtă bucuria de a oferi ceva cuiva care are nevoie. Nu numai să vadă ce faci tu, ci să mai faci încă un pas, să-l pui pe copil să facă lucrul acela chiar el. Dacă te duci să ajuți pe cineva în nevoie, ia-l pe copil cu tine, să pună și el mâna: „Hai la bătrânica aceea singură, s-o ajutăm, să-i reparăm puțin gardul. Ține tu de stâlp, leagă aici!” Să simtă că a făcut ceva fără să primească automat altceva înapoi. Nu numai: „Cât îmi dai dacă?” Nu, ci să simtă direct, să ia contact, să facă ceva pentru cineva aflat cu adevărat în nevoie.

Când îl înveți pe copil să facă ceva fără să primească înapoi, îl înveți cum să primească o bucurie interioară. Mai târziu, în viață, aceasta va fi o lecție foarte bună. De fiecare dată când va vedea pe cineva în nevoie de ajutor, se va duce să ajute fără să-i mai spună cineva ceva sau să primească vreo recompensă pentru ce a făcut. Asta înseamnă formarea ca om bun! Atunci ne are și Dumnezeu în grijă, în pază, și moștenim și Împărăția Cerurilor, pentru binele pe care îl facem. Când faci bine, primești bine! Dumnezeu nu rămâne dator niciodată. **Dacă tu ai dat o bucățică de pâine unui om, Dumnezeu îți răsplătește însutit sau înmiit. Dumnezeu e bogat, El poate să-ți dăruiască orice, chiar și din piatră seacă. Dar ne dă ce știe că ne e de folos, de-asta trebuie să facem întotdeauna cu drag tot ce facem. Când ajutăm pe cineva, împrumutăm pe Dumnezeu, care întotdeauna ne răsplătește sub alte forme, mult mai mult.**

CONFLICTELE DINTRE FRĂȚII DE VÂRSTE DIFERITE

Întotdeauna, cel mai greu este cu primul copil care vine pe lume, pentru că el a învățat că este singurul care contează. Când vine al doilea copil, primul îi se pare că i s-a răsturnat tot universul. Doar el era centrul atenției până atunci, el era dragul mamei, el era dragul tatii, orice bunătate exista prin casă o primea el. Dacă voia să alerge în brațele mamei sau ale tatălui era liber s-o facă. Deodată, vine pe lume fratele mai mic, iar primul vede că acesta este tot timpul ținut în brațe, vede că totul se învâрте acum în jurul celui mic. Am întâlnit la mulți copii fenomenul de ciudă față de mezin, pentru că li se părea că sunt privați ei de tot ce e bun.

Aici este necesară atenția părinților! Vine cel mic, desigur. Însă ei trebuie să-l pregătească pe primul copil încă de când e cel mic în burta mamei: „Uite, va veni un frățior sau o surioară. Ne-am gândit la tine, să nu fii singur, să ai cu cine te juca! El crește aici! Ce nume vrei să-i pui? Vorbește cu el, te aude. Spune-i că îl iubești și-l aștepti, mângâie burtica!” Să ajungă să vrea ca frățiorul sau surioara să vină pe lume cât mai repede.

Apoi poți să-l întrebi: cum și-ar dori să-i fie frățiorul sau surioara? Ce culoare să aibă ochii lui? Cu alte cuvinte, să-l pregătești în așa fel încât el să vină în fiecare zi și să-i mai spună: „Vino cât mai repede, eu te aștept și te iubesc deja!” Poți să-l pui să asculte burtica, să simtă și el cum crește copilul, cum îi bate inimioara. Faci toate acestea pentru ca el să și-l dorească, nu să fie pus în fața faptului împlinit, dintr-odată: „Trebuie

să avem grijă de copilul cel nou, iar atunci când îl vom aduce, tu trebuie să ne ajuți să-l creștem.” Dacă părinții îl formează astfel, primul născut de-abia va aștepta să fie martor la minunea care urmează să apară.

Și vine cel mic. Fratele mai mare trebuie să aibă grijă de el, ca să nu plângă. Întotdeauna, când va fi nevoie de ceva în legătură cu cel mic, părinții trebuie să aibă grijă ca fratele mai mare să fie implicat în activitățile acestea, să nu fie dat deoparte: „Uite, acum doarme cel mic, tăcem cu toții, mergem în vârful picioarelor. Hai să mergem noi să ne jucăm, iar pe el să îl lăsăm să doarmă!” Să-l obișnuiești pe fratele cel mare cu ideea că el are un rol major, de a avea grijă de fratele sau surioara lui. Deci să fie adus cât mai aproape, nu îndepărtat: „Pe tine te iubește cel mai mult, știe că ești frățiorul lui și te ascultă, ia vorbește cu el!”

Îl introduci pe cât de mult posibil în această lume, iar el va considera că aceasta este responsabilitatea lui. Am întâlnit cazuri când părinții dormeau, iar fratele sau sora mai mare sărea repede la copil, să vadă de ce plânge, îl lua pe bebeluș și-l legăna. Își luase cu simț de răspundere rolul în primire, știa că în camera cealaltă era frățiorul, de care trebuia să aibă grijă. Îmi povestea mama lor că așa de mult se implicase, încât nu-i venea să creadă!

Dacă părinții știu cum să procedeze, ajung să dea naștere la o dragoste foarte mare între cei doi frați. Dacă, în schimb, părinții îl îndepărtează pe cel mare, comit din start o eroare. Când cel mic a adormit din legănat, părinții trebuie să-l ia pe cel mai mărișor și să-l lege și pe el, să-i acorde și lui atenție: „Mama te iubește la fel ca întotdeauna, dar pentru moment trebuie să avem un pic

mai multă grijă de cel mic, ca să crească și el.” Îl iei, îl mângâi, îi spui că-l iubești, nu-l dai deoparte.

Dacă sunt crescuți astfel, între ei va fi mereu o dragoste permanentă, vor dori să se ajute. Când vine și al treilea, va fi mult mai ușor, se aplică aceleași proceduri. În felul acesta se va forma un lanț, frații se vor ajuta unii pe alții, vor crește fără ură, fără rivalitate, vor ști că trebuie să se ocupe toți de cel mai mic, să aibă grijă să crească și ultimul frumos, așa cum au crescut ei, chiar de nu-i ușor, deoarece le răpește din timpul lor de joacă.

CEI ȘAPTE ANI DE-ACASĂ

Cei șapte ani de-acasă îi ajută foarte mult pe copii pentru tot restul vieții. Pornirea în viață, exemplul părinților, formarea, toate acestea ajută. Apoi, părinții trebuie să aibă foarte multă grijă la anturajele în care intră copiii. După ce pleacă la școală, la început e mai ușor, mai ales la sate, cu toate că în ultima vreme și pe aici a început să se strice puțin situația. La oraș sunt însă mult mai multe tentații, fiindcă vin copii din diferite familii, care cresc înconjurați de felurite vicii, fumat, băutură.

Cine știe, poate pe unele le-au preluat din familie. Dar este la un nivel crescut și fenomenul drogurilor aduse intenționat prin școli. S-a ajuns să fie băgate chiar și în dulciuri, după cum am aflat dintr-un caz recent. Drogurile au ajuns să circule în malluri, introduse în acadele, dacă vă vine să credeți. Se produceau la Iași, de către o companie străină, apoi erau distribuite prin malluri. Până la urmă, câțiva copii au ajuns la spital în

stare gravă. Când s-au făcut analize detaliate, s-a constatat prezența drogurilor în dulciuri. La ce nivel s-a putut ajunge, să nu mai ai încredere să cumperi un dulce de la magazin, că are droguri în el și-ți omoară copilul! Trebuie să avem mare atenție la ce-i cumpărăm copilului, pentru că poți să-i cumperi ceva ce ulterior poate să-i provoace daune ori, chiar mai rău, dependențe! Părinții, atât cât pot, să mai facă acasă câte-un desert sau să îl cumpere dintr-o sursă sigură.

Anturajele trebuie verificate cu atenție. Pe copil nu-l mai poți păzi după ce se duce la școală, dar acasă poți să te rogi pentru el, ca să fie ocrotit de Dumnezeu și de Maica Domnului. Poți să discuți permanent cu copilul, ca să prinzi puțin firul: „Ai grijă de lucrurile acestea. Să-mi spui ce se petrece la școală!” Poți vedea ce prieteni are, încearcă să-i cunoști, să-i aduci acasă, să se joace împreună, să vezi și tu cine sunt. Au anumite probleme, vicii? Tot crescând, copilul începe să-și formeze un grup de prieteni. Trebuie cercetate și aceste aspecte, ca nu cumva să preia obiceiuri nefaste.

Să zicem că acum la modă este fumatul. În unele țigări se găsesc, alături de tutun, tot felul de substanțe mai mult sau mai puțin legale. În afară de fumat, mai există alcoolul și drogurile care au ajuns să fie la modă prin licee. Vezi liceeni ieșind în pauze cu țigara în gură. Să nu înceapă să deprindă niște obiceiuri la care nu vor mai putea renunța multă vreme. Te trezești că la 20 de ani nu mai este în stare să-și formeze o familie, că nu poate să mai reziste fără droguri, fără țigări, fără băutură. Se distruge, nu crește cum trebuie! De aceea spun că anturajele trebuie controlate, că părinții trebuie să știe despre ele, cu cine are de-a face copilul.

Tentații există cu duiumul, iar ei, nefiind copti, se aciuează pe lângă alții mai mari care le oferă de toate. La început gratis. Dar apoi? Părinții trebuie să aibă grijă. În afară de a se ruga lui Dumnezeu, să vadă cu ce se ocupă copiii, să îi mai cheme pe-acasă, ca să țină situația sub control, să discute permanent cu ei. Dacă se întâmplă ca micuții să mai facă o greșală, să nu-i pedepsească sau să le întoarcă spatele, ci să le explice că lucrul acela nu este bun. Astfel, dacă copilul va greși și a doua oară, va avea curaj să vină și să se confeseze părinților, doar să-l învețe și să-l ajute.

Am văzut un reportaj acum ceva vreme, un domn umbla prin toate țările lumii ca să vadă unde sunt cei mai fericiți copii. E posibil să mă înșel, dar pare-mi-se că în România copiii erau cei mai fericiți. Trăiau simplu, frumos, cu mai puțină tehnologie, radiau! Încă se mai jucau, încă se mai bucurau. Nu eram o țară foarte avansată, nu erau standarde foarte ridicate de viață, dar copiii erau fericiți prin școli. În special la sate, oamenii comunicau între ei. Să ne amintim de așa-numitul „radio șanț”, când erau duminica toate băbuțele pe la porți și discutau una cu alta sau despre cine știe ce știre. Tu, copil, dacă mergeai dintr-o parte în cealaltă a satului, până ajungeai la capătul lui, treceai prin radarul lor. Știau deja părinții pe unde-ai fost, dacă ai făcut vreo boacănă, dacă ai salutat sau nu pe cineva. Când ajungeai acasă, ți se reproșa: „Vezi că la tanti X n-ai dat bună ziua!”

Funcționa sistemul acesta în comunitate, le păsa unora de alții, exista și un grad de respect înăscut. Oamenii comunicau între ei, copiii se întâlneau întotdeauna într-o zonă unde jucau fotbal ori participau la diferite alte jocuri. Copilul nu se formează izolat, are

nevoie de ceilalți copii. Desigur, cu condiția de a se juca frumos între ei, în anturaje frumoase.

TELEVIZORUL, TABLETA ȘI SPORTUL

Pe de altă parte, odată cu valul de tehnologie care inundă toate aspectele vieții curente, dacă scapă în zona aceasta de mici, copiii vor înțelege și își vor prefigura lumea prin prisma ei, indiferent de modalitatea de acces la tehnologie: televizor, telefon, internet. Cea mai mare greșeală este când lăsăm un copil de mic în fața televizorului sau a tabletei, pentru că nu i se mai dezvoltă creierul cum trebuie, rămâne blocat într-un loc din care preia exclusiv imagini. Toată materia lui cenușie, mică, nedezvoltată, se corupe cu așa ceva.

Din acest motiv este bine ca, măcar până la o vârstă – cu cât e mai avansată, cu atât mai bine – să nu aibă contact cu mediul acesta. Ca să nu-l privezi total, poți să-i pui desene animate pe ecran, să încerci să-i dai totuși ceva. Dar să-i oferi accesul într-un mod controlat, frumos și adaptat pentru vârsta lui, să nu aibă el controlul! E bine să crească cât de mult poate fără așa ceva ori să aibă acces la tehnologie atunci când va ajunge la școală, când va avea nevoie efectiv de ea, deci mai târziu. Am întâlnit cazuri unde copilului i-a fost dat accesul la tehnologie fiindcă avea nevoie de asta în vederea unor anumite lecții sau teme. Până atunci însă a crescut fără ea.

Copilul, până la 18 ani, nu are puterea să discearnă și nici să se rupă de anumite lucruri. Dacă ne împiedicăm noi, cei trecuți prin viață, apoi ei? Pe copil îl prind foarte ușor viciile. Se apucă de fumat, se apucă de droguri, de exces de tehnologie. Îmi povesteau părinții despre copii de patru ani care începeau să tremure, să țipe, să se dea cu capul de podele dacă li se întrerupea accesul la internet.

De ce se întâmplă lucrurile astea de la patru-cinci ani? Pentru că au ajuns la dependență, pentru că părinții nu le-au prezentat echilibrat lucrul acesta, din varii motive. Ba aveau treabă, ba se uitau la vreun meci sau la o telenovelă, la ceva care prezenta interes pentru ei, așa că i-au pus repede tableta în mână copilului. Azi, mâine, poimâine, copilul ajunge la dependență și nu mai poate să stea fără acel dispozitiv, e ca un drog pentru el. Nu-i mai arde să se joace cu mașinuța sau cu păpușa, pentru că i se pare că nu se mișcă asemenea lucrurilor pe care le vede el pe ecran, și atunci ajunge să urle și să țipe.

Aici e greșeala părinților, fiindcă nu limitează asta de la început. Mai ales în perioada de început, ar trebui să-i taie total accesul, ca să nu-și strice ochii în tabletă sau în telefon. Copilului atunci i se formează toate simțurile. Se ajunge la situația când, ajuns la școală, trebuie să poarte ochelari fiindcă și-a distrus vederea în anii când a fost lăsat în fața televizorului, a tabletei ori a telefonului. Trebuie mare atenție ca părinții, atunci când oferă accesul la astfel de dispozitive, să-l limiteze.

Întotdeauna, dacă i-au pus o limită de genul unei ore de acces, iar el nu o respectă, să existe și niște pedepse. De exemplu, dacă îi place să urmărească desene animate la televizor și tu îl lași două ore acolo, când

se termină cele două ore închizi. După aceea, copilul să meargă afară și să se joace. Dacă el se duce însă pe ascuns să mai vadă niște desene, ziua următoare îi tai de tot cele două ore. Așa va ști că de fapt își face rău lui singur prin acțiunile sale.

Trebuie ușor, ușor să vadă că orice lucru făcut în exces are asociată și o pedeapsă. Dacă faci cuiva rău, vor exista niște urmări. La fel și acasă, vor exista niște urmări dacă un copil va trece peste cuvântul părinților, care îl iubesc și-i doresc binele, iar el încă nu pricepe lucrul acesta. Astfel îl vei educa ușor, îl vei echilibra. Copiii, cel puțin până merg la școală, ar trebui să nu aibă contact deloc cu telefonul și tableta. Mama, dacă vrea, poate să-i pună la dispoziție un ecran, dar să nu-și strice ochii, ca să se uite la ceva potrivit și educativ pentru vârsta lui.

După ce începe școala, evită mijloacele cu potențial nociv pentru dezvoltarea lui. Mulți părinți sunt de părere că, atunci când începe școala, copilul trebuie să aibă un telefon. Dacă pățește ceva? Dar cum se face că atâtea mii de ani nu a pățit nimeni nimic? Părinții se duceau la prășit, iar copilul rămânea acasă. În generația noastră nu existau telefoane mobile și nu se întâmpla nimic. Nu erau mașini ca acum, să îl duci și să-l aduci pe copil de la școală. Atunci ne duceam noi singuri, pe lângă gard. Ne spuneau părinții de acasă să avem grijă, nimeni nu avea timp să ne ducă. Creșteam cum trebuia, fără mobile. Telefonul acela nu e salvarea copilului, lasă-l să crească frumos! La școală, în pauză, să nu stea pe telefon! Se poate juca în pauză, poate să alerge cu colegii lui. Părinții să facă tot ce pot pentru a prelungi perioada fără tehnologie!

În plus, îi vei da și o ocupație fizică, pe-acasă, pe-afară: ia-i o minge, ia-i tot soiul de jucării, să se mai joace

și cu alți copii, dă-i de făcut ceva care să-i placă, care să-i consume energia, nu să-l ții blocat într-un loc. Dacă vorbim de copiii care cresc într-o familie la oraș, la bloc, ar fi bine ca părinții să-i dea la un sport, indiferent care ar fi acesta, să facă tot posibilul să meargă într-un loc unde să-și consume energia. Că e fotbal, că e tenis, că e baschet, ei aleargă și își consumă energia.

Beneficiile nu se opresc aici. Dacă alergi și faci efort fizic, se oxigenează plămânii, inima, creierul, iar organismul funcționează optim. De câte ori se poate, sâmbăta sau duminica, când e puțin timp liber, părinții pot să-i ia frumos în mașină și să-i ducă undeva la țară sau la munte. Să alerge copiii pe iarbă verde, să se bucure, desculți. Duminică dimineața, dacă e posibil, să meargă la o biserică, la o mănăstire, să vorbească un pic și cu Dumnezeu. Iar după-amiaza să meargă și să se bucure pe unde vor. Cu puțină voință și timp, se poate duce și asta la îndeplinire.

Însă omul s-a învățat cu comoditatea, și atunci ce face? Stă în fața televizorului sau a calculatorului și apare rutina. Ar trebui ca tu, părinte, să te gândești un pic la copii, să-i scoți din casă, să-i duci prin pădure, prin natură, să-i înveți cum să supraviețuiască fără telefoane. Ia ceva de mâncare, pune-i fiecare în spate un rucsăcel, după puterea lui, apoi urcați un munte! Două ore la deal, două ore la vale, să ajungă să îndrăgească natura și genul acesta de activități. Altfel, trăind cu o astfel de lipsă, nu mai știi gustul veritabil al vieții.

Degeaba îi spui cuiva cât de dulce este un lucru, dacă el nu l-a gustat niciodată. În pădure, copilul vede o vulpe, un iepure, începi să-i deschizi pofta de natură, începe și el să fie curios. Îi arăți râurile, copacii, pădurile,

tot ce avem noi mai bun în țară, îl scoți din nebunia orașelor. Cât mai avem bogății naturale, să ne bucurăm de ele, să le gustăm, să le trăim!

COPILĂRIA ÎN MIJLOCUL NATURII

La noi în sat este un loc unde se adună vreo 15-20 de copii către seară și joacă fotbal. Și fete, și băieți. Copiii se joacă aici, pentru că tehnologia este limitată, iar ei se bucură unii de alții. Încă se întâlnesc, încă povestesc, încă joacă fotbal, încă merg cu bicicletele. Asta trebuie să facă și părinții lor, să-i învețe să se joace! Dacă ai un singur copil și nu ți-a dat Dumnezeu alții, du-l într-o familie cu mai puține posibilități, unde nu e tehnologie, unde-s copii mulți, să se joace cu ei.

Chiar dacă-s mai săraci, chiar dacă nu e curățenia pe care o ai tu acasă, nu se va întâmpla nimic rău, ci i se va întări imunitatea. Lasă-l să se joace între acei copii, eventual stai să-l supraveghezi, dar lasă-l să se joace cu mașinuțele, să scrie ceva pe caiet, să iasă afară cu o minge, să se implice în diferite jocuri, să vadă că viața este frumoasă împreună cu ceilalți copii, să fie implicat în activități care consumă energia, îi fac bine, îl fac să se bucure.

Recomand celor care au un copil sau mai mulți, mai ales celor cu posibilități financiare, să se ducă în vizită la familiile sărace, ocazie cu care le pot duce și niște cadouri. Să-și lase copiii să se joace în compania copiilor familiei respective. Astfel, propriii lor copii vor începe să aprecieze

mai mult bucuriile directe. Crescând astfel, când vor ajunge să aibă și ei familie, la rândul lor își vor dori copii mulți, deoarece vor ști cât e de frumos și, eventual, cât le-a lipsit lor aceasta.

Hai să ne gândim la un om care trăiește într-un cub, într-un apartament, unde are numai betoane în jur. Copilul acela e luat de mamă, pus în mașină, dus la școală. Apoi e luat de la școală și adus acasă. Dacă viața i se limitează doar la atât, e distrus de la început. Altceva nu simte, altceva nu trăiește. Care era înainte viața copilului mic? Umbla desculț, în patru labe, pe-acasă, prin curte, era lăsat liber să zburde. Mama și tata aveau animale, aveau de muncit la câmp. Îl lăsau acasă închis? Nu, îl luau după ei. Dacă mama avea de lucru prin curte, inevitabil era și copilul prin curte, mergând de-a bușilea. Acolo erau de toate, el băga în gură una-alta, își întărea imunitatea, pentru că avea contact cu tot ce exista în natură. Era vârsta când își forma anticorpii. Dacă atunci era lăsat liber, își forma o armură ca de oțel.

Apoi, mai mergea mama sau tata la prășit. Lua copilul în spate, apoi îl lăsa pe jos, îi puneă ceva deasupra capului, iar copilul cerceta totul, în patru labe, în jurul părintelui care prășea. Mai băga în gură puțin pământ, ba altceva, dar nu era nimic grav, se descurca până la urmă. Și ce să vezi, copilul creștea sănătos, puternic, vedea exemplele bune ale mamei și tatălui său, îi vedea transpirând, îi vedea muncind din greu. Vedea toate etapele, de la prășitul porumbului, vedea cât au stat părinții pe ogor până l-au strâns, până l-au adus acasă, vedea drumurile cu sacii până la moară, întorsul de acolo.

Când mama îi puneă mămăliga fierbinte și aburindă pe masă, o aprecia mai ceva decât pe cel mai fin sortiment de mâncare, mai ceva decât aurul! Vedea tot

ce presupune ca mămăliga să ajungă pe masă. În zilele de astăzi, te-ai dus la supermarket, cumperi ceva rapid de acolo, plătești produsul și gata. Însă nu știi nimic din tot ce se întâmplă în jurul tău, din tot efortul acelor oameni care se luptă, care depun toate eforturile ca să ajungă mâncarea pe masă.

Copilul lăsat desculț, care iese împreună la joacă cu fraților, cu vecinii, se bucură! Sigur, se mai ciondănesc, mai povestește unul ceva, ceilalți ascultă, încep jocurile, o minge, un șotron. Și sunt atâtea jocuri! Începe interacțiunea dintre ei, nu mai sunt izolați, vine unul cu un microb, celălalt cu altul, se transmite de la unul la altul și așa își formează o imunitate și mai puternică. Înainte aveai un măr și cinci copii care mușcau câte-o gură din el, ca să le ajungă tuturor. Mărul nu era ca acum, spălat de atâtea ori. Cum cădea din copac, era bun de mâncat.

Țin minte că mergeam cu vacile pe câmp. Dacă mi se făcea foame, mâncam niște măcriș, cu multă vitamină C. Pe câmp, știam tot ce e bun, ajunsesem să cunosc toate plantele. Rodeam măcrișul, care era așa de bun! Mai găseam măceși, și ei creșteau pe dealuri. Erau multe fructe sălbatice foarte sănătoase. Rodeam la ele toată ziua până ajungeam acasă, la cină. Știam să deosebim și eu, și prietenii mei tot ce era bun de ce nu ne făcea bine, dar asta numai pentru că trăiam pe câmpuri. Care era cel mai bun masaj? Cea mai bună reflexoterapie? Noi călcăm desculți pe pământ. Acum, oamenii plătesc sume mari de bani pentru așa ceva.

Ia mergi pe jos un kilometru, desculț, nu pe asfalt. Mergi pe pământ, pe iarbă, să vezi cum simți că trăiești. Noi suntem pământ! Contactul cu pământul din care ne-a făcut Dumnezeu parcă te hrănește, simți masajul în tălpi. Când ajungi acasă, parcă deodată ți s-au încălzit picioa-

rele, parcă ești bine. Este legătura cu creația lui Dumnezeu. Să nu fie an în care să nu mergem o perioadă de timp desculți: o săptămână, o lună, pe la țară, pe unde se poate. Sau te duci lângă o apă. La doi kilometri de casa noastră era Moldova. În serile de vară, după atâta treabă, măcar o dată pe săptămână ne făceam timp să fugim până acolo. Săream în apă, petreceam vreo două ore înotând, apoi ajungeam și acasă. Beneficiam de servicii complete, făceam și baie, și sport, eram și aranjați după ce ieșeam de-acolo. Înainte, la țară nu existau căzi, ca acum. Aduceai o găleată de apă, o încălzeai, o puneai în lighean și te spălai. Altfel, vara scăpai repede, fugeai până la Moldova, făceai o baie și veneai acasă.

Toate lucrurile erau simple. În felul acesta deveneau frumoase și te hrăneau, aveam permanent contact cu pământul. Ne duceam cu vacile, de pildă. Dacă oboseai, te tolăneai pe jos, te odihneai, nu te îmbolnăveai deloc. Gândiți-vă cum era vara, în casa părintească. Într-o bucătărie și o cameră am crescut toți cei nouă frați. Mai aveam o cameră așa-zisă „de curat”. În restul de două trăiam noi. Vara eram câțiva frățiori mai curajoși, ne duceam în șură și dormeam în fân proaspăt, care mirosea frumos. Ce aromoterapie! Făceam câte-o gaură în el, de ne rămânea numai capul pe-afară. Eram parcă înveliți într-o plapumă. Din fân se vedea cum mai ies vreo două-trei capete. Acolo dormeam noi pe timpul verii, eram înconjurați de tot ce era natural.

Fratelui celui mai mare îi plăcea să se ducă la pescuit. De multe ori, dimineața înainte de a se face ziuă, venea la mine și-mi zicea: „Hai, scoală-te, că mergem la Moldova!” El pune în seara dinainte cârlige cu puțină nadă și lăsa acolo nailonul legat de o piatră băgată în apă. Veneau peștii răpitori și unde găseau mâncare o luau. Secretul era

să te duci înainte de a se face ziuă, pentru că atunci peștele căuta să fugă. Atâta trăgeau, până se rupea nailonul. Cleni, mreane, ba și câte-o știucă din când în când. Mergeam de noaptea, scoteam cârligele, prindeam câte-un pește mare, frumos. Și-atunci numai bine erau zorii zilei, iar noi mai dădeam la undiță, poate mai prindeam și niște pește mai mic.

Fratele meu zicea că atunci când mă ia pe mine prinde întotdeauna pești! Când lua pe unul dintre frații cei mai mari, nu prindea. Avea obiceiul să mă ia pe mine, chiar dacă mi-era greu câteodată să mă trezesc cu noaptea-n cap: „Hai, repede, că se face ziuă, trebuie să mergem!” Fie mergeam cu bicicletele până acolo, fie pe jos, fie, dacă aveam doar o singură bicicletă la dispoziție, mă urcam pe suportul din spate și mergeam așa tot drumul. Ne băgam în apă până la genunchi, dar nu răceam niciodată, nu ne îmbolnăveam deloc. Contactul cu natura era omniprezent! Mâncam ce găseam, nu trăiam într-un glob de sticlă, cum se întâmplă acum. Găseai un măr, găseai o prună, căzute pe jos. Și le mâncai. Cea mai bună trufanda, nu făceam mofturi, tot ce era în natură era comestibil!

SĂ NU UITĂM DE BUNICI

Vreau să vorbesc și despre legătura bunicilor cu nepoții lor, salvatoare pentru toate timpurile, mai ales în perioada comunistă, când trebuia ca toți părinții să se ducă la muncă. Salvarea erau bunicii, care erau la pensie și le erau alături nepoților în permanență. Dacă stăteau la oraș, pe copii îi aduceau la țară, ca să-și petreacă vacanța

la bunici. Locurile acelea simple, frumoase, gustul mămăligii de la bunica, al brânzei, al șuncii, fructul luat direct din pom, cartoful cules direct din pământ! Bunicii aveau legătură cu natura, iar copiii vedeau cum s-a ouat găina, cum crește porumbul, cum se coace roșia. Toate legumele erau culese direct de unde le dădea Dumnezeu, nu din magazin. Era un contact imediat și se forma o legătură directă.

E uimitor câți adulți nu pot depăși momentul când și-au pierdut bunicul sau bunica. Pentru ei, bunicii au însemnat mai mult decât părinții. De ce? Bunicii au avut timp pentru copil mai mult decât au avut părinții, i-au luat în brațe, i-au mângâiat, le-au citit povești. Plâng și acum după ei, la mult timp după ce s-au dus. Îmi povestea o fată care are aproape 30 de ani cât de mult și-a iubit bunicul și cât de mult a iubit-o el pe ea! O alinta cu apelativul „Aurul meu”. Dacă avea un lucru bun de mâncare, ceva dulce, îl păstra întotdeauna pentru nepoata lui.

Odată cu pandemia, a căpătat ceva probleme de sănătate, așa că l-au dus la spital. I s-a interzis să-l viziteze, din cauza regulilor din aceea perioadă. S-a dus pe la toate ușile, s-a certat cu cei de-acolo, dar nu i s-a permis sub nicio formă să-l vadă. Îmi povestea mama fetei cum se plimba toată noaptea în jurul spitalului, pe-afară, strigând: „Moșule, dacă mă auzi, ieși la geam să te văd!” A strigat până a răgușit! Plângea și alerga în jurul spitalului, însă nimeni nu-i dădea răspuns. A doua zi, bunicul a plecat la Domnul. Săraca, plângea chiar și când îmi povestea, suferința ei era enormă, fiindcă nu a putut să-și ia rămas bun de la el, să-l mai vadă încă o dată înainte de a se stinge. Ziceau toți că e nebună, la cum alerga pe-acolo, dând roată spitalului, dar ea știa că n-o să-l mai vadă. Nu prea mai ieșeau oamenii din spital

pe-atunci. Trecuseră doi ani de la eveniment, iar ea era tot dărâmată.

CE ÎNVAȚĂ COPIII LA ȘCOALĂ

În calitate de creștin, cu păcatul nu poți fi de acord niciodată, oricât s-ar legaliza el în lume. Trebuie să condamni păcatul în sine, iar nu pe păcătos! Dar vai mie! S-a ajuns la situația în care anormalul să fie pus la loc de cinste, și nu numai atât, ci să i se dea și toate drepturile, mult mai multe decât în cazul celorlalți. S-a ajuns în vremurile în care să nu ni se mai permită să spunem că ceva e păcat! Numai că Dumnezeu din Cer, Cel care ne-a făcut, a pedepsit păcatele, iar Biserica nu poate să accepte și nici nu va accepta niciodată păcatele, sub orice formă s-a afla ele. Repet, nu ne pronunțăm asupra păcătoșilor, ci asupra păcatului în sine.

Omul e supus păcatului, dar trebuie să vezi că apoi îi pare și lui rău, că se căiește pentru ce a făcut. Altfel e ca bețivanul cu sticla în mână. Probabil că și lui îi pare rău că bea, dar nu poate renunța la băutura. Ce-ar fi să se adune doi bețivani, zicând că vor să li se asigure în fiecare lună băutura gratis? Că doar așa e societatea acum, ei sunt oamenii normali, nu? Steagul lor, cu imaginea unei sticle de alcool ținute într-o mână, trebuie să apară peste tot. Iar ei? Trebuie să fie acceptați în societate, că doar așa s-au născut. Orice păcat pe care îl scoți în față și-l prezinți copiilor la școală, încă de mici, se va transforma în mintea copiilor, fără ca aceștia să-și dea seama.

Copilul e sub tutela părinților până la 18 ani și sub nicio formă nu are cineva dreptul să-i priveze de această prerogativă. Părinții l-au crescut, l-au îngrijit, nu vii tu, din exterior, în condițiile în care mama l-a purtat nouă luni cu grijă în pânțece, cu idei și pretenții asupra copilului! Nimeni nu-l va iubi pe copil mai mult decât mama lui. Poți să vii cu tot felul de legi, ca stat, dar niciodată n-o să-l iubești. Poate te vei folosi de el pentru a-ți satisface interesele personale (sau globale), însă mama e cea care îl iubește și-l crește cum trebuie.

Niciodată nu trebuie luate drepturile părinților până la 18 ani – și chiar și după aceea – asupra creșterii copilului. Nu introduci la școală tot felul de materii fără acordul și știrea părinților, orice trebuie discutat înainte cu ei. Copilul nu-și dă seama, nu are experiența vieții, creierul lui e în plin proces de formare, aceasta e realitatea! Părinții hotărăsc toate schimbările care au loc în viața copiilor, până la 18 ani, și nu statul. Părinții hotărăsc la ce școală merge copilul, iar școala îl formează ca om cu pregătirea necesară pentru viață.

La școală trebuie să învețe să scrie, să citească, să crească pentru a fi un om bun, care să-și iubească țara, să o păzească, să-și respecte părinții și tot ce e în jurul lui. La școală trebuie să învețe limba română, în primul rând, ca să-și cunoască limba, apoi istoria, ca să știe despre neamul din care face parte, de la începuturi până acum. Și apoi, matematica, fizica, biologia. Cel puțin până în clasa a VIII-a, copilul trebuie să crească cu istoria țării lui, să nu-și piardă niciodată rădăcinile. Lucrurile astea trebuie să i le ofere școala, nu să-i vorbească despre tot felul de ideologii care-i strică mintea. L-ai dat pe copil la școală cu toată încrederea că se întoarce de acolo frumos, un viitor om care învață să fie bun pentru societate.

DE CE LE RECOMAND COPILOR ȘAHUL

Dacă n-am apucat să pierdem copilăria, să încercăm să ne ținem de ea! De asta le spun copiilor: „Trăiți-vă copilăria, prelunghiți-o cât de mult puteți!” Mulți copii vor să devină direct adulți, nu se mai joacă. Vezi fete de 12 ani care nu mai vor păpuși, motivând că ele sunt prea mari pentru așa ceva. Acum vor poșete, haine, unghii vopsite. La 12 ani! Înainte abia știai să-ți ștergi nasul, acum deodată vrei să fii mare. Vei avea timp să fii mare! Se zice că maturitatea începe de la 30 de ani, atunci ești desăvârșit în gândire. Rămâi copil cel puțin până la 18 ani și bucură-te de copilărie cât de mult poți! Vei avea timp de poșete, de haine, de necazuri, de greutăți. De ce vrei să te bagi de acum în ele, când încă ești sub tutela părinților, când încă muncesc să te ajute?

Chiar de muncești și tu, mai păstrează perioada de copil, de care te poți bucura. Încă mai ai păpușile alături de care poți dormi în pat! Păstrează-le până la 18 ani, că nu se întâmplă nimic. Mă bucur când văd copii care la 18 ani încă mai au păpușile și jucăriile din copilărie. Mă bucur pentru ei, mă bucur de nevinovăția copilărească manifestată chiar pe la 20 sau 25 de ani.

Să încercăm să lungim cât mai mult posibil copilăria și să ne jucăm jocurile copilăriei. Să nu trecem așa de repede la cele pentru oamenii mari, o să vină și timpul lor. Cât putem, să ne păstrăm nevinovăția copilăriei! Dacă am pierdut-o pe parcurs, atunci să încercăm s-o recâștigăm. Să revenim la jocurile frumoase ale copilăriei. Dacă am crescut și nu mai suntem copii, putem

învăța să jucăm șah. Le recomand copiilor șahul, chiar dacă nu are adrenalina jocurilor de pe calculator, acolo unde ești tot timpul într-o acțiune constantă, trebuie să apeși, să împuști, să faci mereu câte ceva. Șahul are nevoie de liniște, are nevoie ca mintea să nu fie distrasă. Când jucam eu șah, parcă dispărea totul din jur! Erau două cetăți în luptă acolo, iar tu, jucătorul, trebuia să formezi o strategie. Ai un rege, ai o regină, ai niște slujitori pe toată tabla de șah. Cumva, trebuie să fii un fel de Dumnezeu care îi păzește pe toți. Ești deasupra tuturor, te lupți pe toate căile să-ți protejezi țara care ți s-a încredințat.

Ca să gândești jocul până aproape de capăt, trebuie să ai mintea limpede, trebuie să lucreze la capacitate maximă, fără a fi distrasă de jocuri, de televizor, de cei din jur. Se oprește timpul în loc, nu mai auzi nimic și te concentrezi doar acolo. Pe vremuri, la profesioniști, partidele de șah durau câte 10 ore. Ca să stea atâtea ore și să joace, cineva trebuie să fie foarte liniștit, să nu-și piardă răbdarea cu ușurință. Un copil își va dezvolta foarte mult capacitatea mentală dacă ajunge să-i placă șahul. Gândește constant, iar asta îl ajută să nu mai fie distras de lucrurile exterioare. De aceea le recomand copiilor șahul – în felul acesta se pot îndepărta de toată tehnologia care îi distrage. Dacă părinții îi învață, vor avea o ocupație foarte bună. Dacă sunt doi în casă care joacă șah, cu atât mai bine. O partidă de șah durează mult la un nivel avansat. Timpul acela este câștigat, deoarece copiilor li se dezvoltă creierul, nu mai au timp să se gândească la ceva rău, la ceva murdar, sunt doar concentrați! Câștigă la toate nivelurile, creierul lor lucrează la capacitate maximă și se dezvoltă.

**Să încercăm să lungim cât de mult
posibil copilăria și să ne jucăm
jocurile copilăriei. Să nu trecem
așa de repede la cele pentru
oamenii mari, o să vină și timpul
lor. Cât putem, să ne păstrăm
nevinovăția copilăriei! Dacă am
pierdut-o pe parcurs, atunci să
încercăm s-o recâștigăm.**

Să observăm cum se prezintă un copil care joacă ani la rând șah, cât este de capabil să rezolve anumite dificultăți cu care se întâlnește în viață! Creierul lui e învățat să gândească! I se pune în față un obiect, iar el nu numai că îl constată, dar îl analizează și găsește soluții de a-l îmbunătăți. Poate că tatăl lui face ceva în curte, iar el vine și spune: „E frumos ce faci tu, dar poți să-i mai adaugi asta?” Minteia lui lucrează și creează! Orice ar face, poate dezvolta ceva, poate face un obiect sau o activitate să funcționeze la un nivel superior. Copilul acela poate deveni un geniu, îl vezi și te minunezi!

Vine un meseriaș, de pildă, face o lucrare, o casă, iar el vine și spune: „Puteti să mai adăugați și asta, cred că ar ieși mai frumos!” Vine cu îmbunătățiri tot timpul. Copilul acela va ajunge gospodar la casa lui, va face orice din nimic. Dacă are un cartof și o ceapă, va găti o mâncare ca la cele mai bune restaurante. Dacă are două flori în curte, nu se va limita la ele, va mai adăuga ceva, mintea lui lucrează!

Asta o poate face oricine. Dumnezeu ne-a înzestrat mai toți cu capacități întocmai cu scopul de a le dezvolta și de a deveni creativi. Depinde de tine dacă ajungi sau nu geniu. Te poți distruge prin tehnologie, să stai blocat acolo și să iei doar ce ți se oferă, adică șabloane, nu mai creezi nimic. Dacă mintea ta nu a fost îmbâcsită de toate distracțiile, materia cenușie are o grămadă de sertare libere pe care le poți umple cu ce creezi chiar tu, nu cu ceva predefinit. Gândind în felul acesta, poți să faci o grămadă de lucruri bune pentru tine, să fii o persoană în folosul celorlalți, un inovator! Asta presupune să nu-ți lași mintea cuprinsă de tot ce ți se oferă pe tavă. Creează tu din orice, bucură-te, ia inițiativa!

MÂNCAREA SIMPLĂ NE MENTȚINE SĂNĂTOȘI

Natura te ajută să crezi. De ce se duc întotdeauna pictorii în natură? Ca să aibă un model, ca să aibă inspirație de la ce a creat Dumnezeu. Nu sta între ziduri, ci în natură, atunci vin ideile. Vezi flori, vezi copaci. Pe om l-a ajutat foarte mult legătura cu natura, încă din timpurile vechi, imemoriale, de pe când românul era frate cu codrul. Sau codrul era frate cu românul, dacă stau să mă gândesc mai bine. Noi aveam nevoie de codru, nu codrul de noi.

Veneau turci, tătari, invadatori. Oamenii își luau familiile și unde plecau? În pădure, în munți! Bărbatul cu copiii cei mari rămâneau să apere pământul cu toporul și coasa în mână. Trecea cel care aduna oastea, îi lua pe toți și se duceau să apere țara. Codrul avea grijă să-i protejeze, să-i hrănească. La noi în pădure se găseau de toate: mure, zmeură, tot felul de animale care puteau fi vâdate pentru a se asigura hrana. Când trebuiau să lase totul în urmă, oamenii luau animalele cu ei în munți, fiindcă acolo aveau cu ce le hrăni. Puteau trăi acolo, puteau supraviețui numai datorită codrului.

Iar acum ce se întâmplă? Se taie pădurile, care sunt aerul pe care îl respirăm, oxigenul nostru! Ne distrugem singuri, apoi ne plângem de gradul ridicat de poluare! N-ar mai exista nicio poluare dacă ar fi lăsate pădurile să crească. Ele ne dau oxigen și se hrănesc cu dioxidul de carbon, cu ceea ce eliminăm noi! Dacă ai o casă înconjurată de o livadă, ai permanent aer curat. Citeam undeva că țăranul nostru, când se întorcea de la război,

fugea repede în pădure să taie câțiva copaci, întotdeauna pe cei uscați, bolnavi, ca să nu distrugă pădurea bună. Înainte de a tăia un copac, îl îmbrățișa și-l săruta, apoi îi cerea iertare: „Iartă-mă, frate, că te tai, dar trebuie să-mi fac casă sau să o încălzesc pentru copii!” De-abia atunci tăiau copacul!

În perioada modernă, pădurea nu mai este folosită pentru necesitate imediată, ci pentru îmbogățire. E tăiată pentru a fi vândută prin alte țări, pentru profit. Dintotdeauna, țara noastră a avut pădurile pentru a se întreține, pentru construirea de case, încălzire, restul era folosit pe post de plămân viu, care să oxigeneze țara. Pădurea ne-a dat-o Dumnezeu ca s-o folosim, nu ca să o exportăm și s-o distrugem!

Pământul ne oferă tot ce trebuie. Să învățăm să trăim frumos, cât mai natural, cât mai simplu. Mâncarea simplă este cea care ne menține sănătoși! Să producem lucruri naturale sau să le cumpărăm de la oamenii care le produc ei înșiși. Nu ai de unde ști cât de natural e și unde e produs ce cumperi din supermarketuri. Situația e diferită când știi tu că un om produce niște roșii foarte bune, niște cartofi buni ori niște morcovi naturali. Poate că vecinul lui are oi, vaci, face o brânză foarte bună. Du-te o dată pe săptămână sau pe lună să-ți faci aprovizionarea de la acești oameni! Așa îmbunătățești atât viața ta, cât și pe a copiilor tăi, care cresc sănătos, evitând să depindă mai târziu de medicamente.

Am întâlnit oameni de la oraș care dau o fugă cu mașina până la un izvor, cu zece bidoane pe care le umplu și apoi le aduc acasă, ca să nu mai stea să cumpere apă plată de la magazin. Apa naturală o beau, iar pe cea de la robinet o folosesc la menaj. Mulți oameni fac lucrul ăsta.

Dumnezeu l-a făcut pe om din pământ, a pus în pământ toate mineralele trebuincioase. Omul are nevoie de aceste minerale, din variate motive: poate nu mănâncă bine, poate nu se regăsesc în alimentația lui. Le găsește fie în apa curată de izvor, fie în mâncarea naturală.

Țin minte că mai întrebam pe câte-un moșneag, prin sat: „Tu ai fost vreodată la doctor?” „Nici n-am văzut spitalul în viața mea!” îmi zicea. Omul era sănătos, îl găseai la coasă până la vârste înaintate. Acum se recomandă permanent câte un medicament pentru orice. Îți distrugi imunitatea în felul ăsta! De ce se spune că e bine să lași copilul să se imunizeze pe cale naturală, desculț, prin frig? Ca să se călească! Nu i se va întâmpla nimic dacă îi mai curge nasul din când în când, îi faci o baie fierbinte. Dar lasă-l liber, alături de ceilalți copii, lasă-l să se joace pe jos, nu-l ține izolat în casă. Copilul acela va crește sănătos! Copilul trebuie crescut în natură!

COPIII DIN ȚARĂ, COPIII DIN DIASPORA

Am umblat prin țara aceasta și am văzut mulți copii buni, dar care trebuie ajutați. Părinții trebuie să-și facă timp pentru ei, să le arate lucrurile naturale. Dacă stau numai cu nasul în tehnologie, copiii nu vor mai gândi cum trebuie, nu vor mai fi limpezi, deci foarte ușor de manipulat. Tehnologia și mass-media vor face tot ce vor din ei. Pe de altă parte, dacă abordarea este diferită, vom putea conștientiza că avem niște rădăcini în țara asta, care nu e aici de-o zi, de două, ci are mii de ani în spate. Și îi

are pe toți cei care au luptat aici, au trăit aici, au muncit aici. Au fost oare proști? Ei sunt cei ce au făcut o țară frumoasă pe care s-o avem noi acum. Iar noi ce facem? O distrugem, o vindem și nu mai rămâne absolut nimic românesc! Românii noștri pleacă în străinătate la muncă, iar aici vin străinii.

Am observat încă ceva care m-a mâhnit. Unii dintre românii noștri întorși în țară după ani la rând petrecuți peste hotare îi privesc de sus, de multe ori, pe cei rămași aici. Ar trebui să aibă tot respectul pentru ei, deoarece au stat și au răbdat aici. Datorită lor, românii de peste hotare au acum unde să se întoarcă! Dacă plecau toți, unde s-ar mai fi întors? Țara ar fi rămas a nimănui. Prin răbdarea celor rămași, prin lupta și munca lor continue, cei din străinătate au găsit țara frumoasă. Le zic acestora: „Ar trebui să le sărutați mâinile și picioarele, pentru că vă puteți întoarce aici să vă bucurați măcar în concedii, la Crăciun ori la Paști!” Vii în țara ta, ți-aduci, poate, copiii născuți în străinătate ca să le-arăți unde te-ai născut, unde ai crescut, să le arăți casa părintească și frumusețile din țara noastră.

Este timpul ca măcar o parte din românii duși peste hotare să se întoarcă acasă. Să nu se gândească numai la ei, că le trebuie bani și posesiuni materiale. Copilul care se naște acolo nu va fi nici român, nici străin, ci va fi străin pentru toți. El probabil se gândește că e englez, italian, francez sau german, însă pentru cei de acolo va fi mereu un străin. Când va veni în țara părinților va fi din nou tot ca un străin, nu se va mai recunoaște. De ce? Pentru că nu a gustat din frumusețile de aici, nu a trăit alături de bunica lui, care să-i scoată un cozonac din cuptor ori niște sarmale făcute la țară, nu va mirosi busuiocul din grădină.

El nu știe despre toate acestea, își pierde rădăcinile. Va rămâne un copil fără țară, bătut de vânt. Va pleca mereu dintr-o țară în alta, nu va lupta pentru nimic, fiindcă nu are de ce. Acolo unde va da de greu, va fugi. O să fie parte a unui popor migrator, poate. Unde am ajuns? Strămoșii noștri au luptat să păstreze ce ne-a dat Dumnezeu, nu pentru măririi sau cuceriri! În ciuda faptului că unii dintre vecini ne-au mai luat în timp câte un petic.

Încă avem țărișoara aceasta, de care trebuie să ținem cu dinții, s-o păstrăm independentă, neutră față de tot ce se întâmplă prin jur, nu să ne asimileze alții, să ne pierdem! **Au încercat atâtea popoare să ne cucerească, dar ne-am păstrat și limba, și poporul, pentru că am ținut cu dinții de ea, am luptat pentru ea. Fiecare a muncit aici, există câte o picătură de transpirație, de sânge, câte o lacrimă prin care fiecare dintre noi a fost alături de strămoși. În felul acesta nu s-a pierdut niciodată legătura cu Dumnezeu!** Este motivul pentru care avem biserici peste tot, cruci la toate intersecțiile. Se văd urmele faptelor care demonstrează că acești creștini au avut legătura cu Dumnezeu. Porneau cu Dumnezeu la drum dimineața și se întorceau seara spunând: „Mulțumesc, Doamne, că m-ai ajutat!”

Capitolul 2

PE SFÂNTUL MUNTE ATHOS

„AI GRIJĂ SĂ NU FUGI LA ATHOS!”

Toată povestea este o lucrare a Maicii Domnului, lucru omenesc nu e! Asemenea plecării la mănăstire, povestea cu plecarea spre Athos s-a întâmplat într-o rânduială a Maicii Domnului. Eram la Sihăstria, iar anul era 1993. Venise tata pe la mine în vizită. Urcam pe un deal, în spatele grajdurilor, și vorbeam cu el despre una, despre alta. Părintele Cleopa cobora de la stupină. Când m-a văzut, de la distanță, a început să râdă și să strige: „Ha, ha, ai grijă, să nu fugi la Athos!” Totuși, din inflexiunile vocii, din felul în care a spus-o, totul suna ca și cum ar fi spus de fapt: „Știu c-o să pleci la Athos!” Așa suna în mintea mea. Până am ajuns la el, a continuat să repete aceste cuvinte. I-am sărutat mâna și eu, și tata, iar el și-a continuat drumul, mai departe, râzând.

Tata m-a întrebat despre ce vorbește părintele Cleopa, deoarece nu înțelegea despre ce e vorba, însă eu l-am liniștit: „Nu-l vezi că râde? Știu eu ce spune părintele? Glumește și el!” Nici nu-mi trecea prin cap să mă duc la Athos, că doar eram foarte bine la Sihăstria: eram în rânduială, sub ascultare, eram călugărit, ajutor de econom. Pot spune că mă ocupam cu toate treburile mănăstirii la Sihăstria, unde erau mulți veniți, cam o sută de oameni, chiar în perioada de după Revoluție. Dintre ei, 30 erau aproape începători. Pe ei trebuia să-i preiau în fiecare dimineață, apoi mergeam la treabă

împreună, făceam tot ce era de făcut în mănăstire. Nici nu-mi trecea prin cap ideea de a merge la Sfântul Munte.

Era către toamnă, pe la începutul lui octombrie, strânseserăm recolta pentru mănăstire. Deodată mi-a venit în minte Sfântul Munte, de nu mai vedeam nimic altceva, îmi spuneam că trebuie să plec acolo. Întreaga mea viață devenise Muntele Athos, nu mai știam nimic altceva în afară de asta. Nu aveam nimic, nici bani, nici haine. Am plecat la drum cu ce aveam pe mine, însoțit de un alt părinte, cu care mă înțelegeam bine la mănăstire. Când i-am spus că plec la Sfântul Munte, a zis că vrea și el să vină. Întrucât ce aveam eu nu-mi ajungea deloc pentru o astfel de călătorie, m-am întors acasă, fiindcă trebuia să mai fac rost de niște bani. De la modul în care am primit aprobarea pentru pașaport, până la cum s-au desfășurat toate formalitățile, toate au decurs extrem de repede și s-au rezolvat de la sine, într-o singură zi.

Ajungând în Fălticeni, m-am întâlnit cu un fost coleg de armată, care avea ceva afaceri. „Ce faci, părinte?” m-a întrebat. „Păi, uite, mă duc la Sfântul Munte”, i-am răspuns. Apoi m-a întrebat despre finanțe, dacă am cu ce ajunge acolo. Aveam și eu câțiva bani puși deoparte, dar în orice caz, nu suficient cât să ajung la Athos. A scos repede tot ce avea în buzunar, apoi a cerut fiecărui om cu care se întâlnea pe stradă câte o sumă, urmând să i-o restituie el ulterior. Ce a avut el și ce a adunat de la lume, a pus toți banii la un loc și mi i-a dat mie. Am plecat spre București, de unde ne-am cumpărat bilete, am urcat în avion și am plecat spre Ierusalim, având viză doar pentru acest oraș. Nu se puneau vize pentru Grecia în perioada aceea.

Bani aveam doar cât să ajungem acolo, ne mai rămâneau foarte puțini pentru altceva. Mai departe nu știam ce urmează să se întâmple. Eram doi copii la vremea aceea, eu aveam 23 de ani, iar părintele celălalt era puțin mai mic, avea vreo 22. Însă aveam în noi ceva puternic, dorința de a ajunge în Sfântul Munte. Niciunul dintre noi nu știa o boabă de limbă străină. Eu făcusem totuși armata în București, mai ieșisem de-acasă, însă părintele celălalt se afla de la vârsta de 14 ani la mănăstire, altceva nu știa.

Ajunși la Ierusalim, trebuia să ne dăm jos din avion și să ne descurcăm, eram pe cont propriu. A rânduit Maica Domnului să întâlnim acolo o măicuță, ea mai avea ceva idei despre cum mergeau lucrurile în zonă. În primele zile ne-a ajutat să găsim un loc de dormit la o cunoștință de-ale ei. Ne-a pus pe un hol vreo două zile, unde am dormit pe o saltea. Apoi ne-am dus la mănăstirea de călugări Sfântul Sava, în pustie. Până la poartă este permis accesul femeilor, dar în interiorul mănăstirii nu. Am mai stat câteva zile și acolo, parcă vreo trei. Neștiind limba, nu reușeam să ne înțelegem cu ei.

Ne-am gândit că nu putem rămâne acolo la nesfârșit, că trebuie să găsim o cale să plecăm pe drumul nostru. Le-am mulțumit părinților și am plecat. La Sfântul Sava era o căldură sufocantă, nu aveai apă curentă la discreție. Noaptea muream de sete, curgeau apele de pe noi, nu eram obișnuiți deloc cu căldura de acolo, venind de la Sihăstria, care era zonă de munte. Erau slujbe de noapte în biserică și ne duceam și noi. Am stat trei zile în total, dar gândul ne era tot la Sfântul Munte.

Am plecat de la această mănăstire și ne-am întors din nou la Ierusalim. Am luat-o la picior pe străzi,

unde am și dormit. Când se făcea noapte, ne plimbam pe-acolo, deși nu cunoșteam nimic, nici bani de mâncare mai decentă nu aveam suficienți. Ba mai mâncam niște struguri, ba mai cumpăram câte-o turtă ieftină. Erau pe stradă niște tufe de leandru unde ne petreceam nopțile. Eu mă băgam într-o tufă, iar părintele în alta de lângă ea. Stăteam ca într-un scrânciob. Căutam câte-o zonă mai întunecoasă, străduțe care să fie cât mai puțin luminate, și dormeam. Când începea să crape de ziuă, ne aranjam un pic și mergeam mai departe. Aceasta era viața noastră prin Ierusalim. Mâncam ce dădea Dumnezeu, dormeam cum puteam!

Zilele treceau. La un moment dat, prin cetate am întâlnit o altă maică bătrână, maica Petronia, care acum cred că are în jur de 90 de ani. Din vorbă-n vorbă, ne-a chemat la ea ca să ne dea ceva de mâncare. Era foarte râvnitoare, toată viața a mâncat de post, se împărtășea în fiecare duminică, avea o rânduială strictă pe care o ținea. Tot timpul avea o oală de borș de post pregătită. Ne-a dat câte-o farfurie de borș, care pentru noi, în condițiile acelea, era mâncare împăratească! De vreo două ori am mers la ea, iar în restul timpului, pe unde mai apucam.

Îmi amintesc că într-o noapte ne-am cazat la o mănăstire, apoi ne-am văzut mai departe de drum prin cetate. Eu aveam cu mine o icoană cu Maica Domnului și una cu Sfântul Pimen, pictate chiar de fratele meu, care era pictor. Mi-am zis că trebuie să le vând pe amândouă și să mai scoatem un ban. Am umblat cu ele de colo-colo și până la urmă le-am vândut. Maica Petronia, alături de o altă maică, ne-au dat ce mai aveau agonisit și ele, câțiva dolari. Încet, încet, începuserăm să adunăm și noi o sumă. Scopul nostru rămăsese să mergem spre Grecia, să ajungem la Sfântul Munte.

Bănuți adunaserăm, dar viza era la fel de importantă, dacă nu cea mai importantă. Nu se punea viza din Ierusalim pentru Grecia fără o aprobare specială din partea unei biserici care trebuia să te reprezinte. Am stat, ne-am învățat, am dat iar de măicuța care ne ajutase prima dată când am ajuns la Ierusalim. „Tot așa stați?” ne-a întrebat. Ce era să facem, aveam nevoie de o aprobare de la cineva avizat. S-a gândit ea puțin și ne-a zis: „Ați stat trei zile la Sfântul Sava, hai înapoi acolo, să-i rugăm pe ei! Poate se milostivesc să vă dea o hârtie, ceva. Fiind și greci, au altfel de trecere la ambasada greacă. Poate rânduiește Maica Domnului!”

Am rugat-o să vină cu noi, deoarece ea putea vorbi puțin limba, stătuse prin Ierusalim, lega un pic și greaca. Ne-am dus la Sfântul Sava la mănăstire, împreună cu ea, și am cerut să vorbim cu starețul. A ieșit următorul în rang după stareț, ca să ne anunțe că starețul e plecat. Ne-a întrebat ce dorim, iar maica a încercat să-i explice că suntem părinții care au mai stat pe-acolo, că suntem din România, că vrem să ajungem în Grecia și să vizităm Athosul. Nu i-a zis că vrem să rămânem la Sfântul Munte, pentru că nu știa cum va interpreta asta. I-a cerut apoi să ne scrie câteva cuvinte, o recomandare pentru ambasadă.

El i-a replicat că nu are cu ce să ne ajute. Pe lângă rugăciunile pe care ni le făceam noi, în legea noastră, la Maica Domnului, ca să-l lumineze, a insistat și măicuța, s-a rugat de el, numai în genunchi nu cred că s-a pus. A stat, s-a gândit, s-a uitat la noi și l-a luminat Maica Domnului, încât ne-a zis: „Așteptați un pic!” Am stat noi cât am stat, dar trecuse deja aproape un ceas. Am început să ne gândim: „Măi, ăsta nu mai vine!” Dar a apărut în cele din urmă cu o scrisoare sigilată: „Luați scrisoarea

asta, vă duceți cu ea la ambasada greacă și o căutați pe doamna Ecaterina. Îi dați scrisoarea din partea mea!”

DOAMNA ECATERINA DE LA AMBASADĂ

Era o zi de duminică. Am mulțumit frumos și am plecat. Era un început! Ne-am întors în cetate, la Ierusalim, unde circulam cu ce era mai ieftin ca să putem ajunge dintr-o parte în alta. Întrebam lumea, ne uitam la semne, făceam noi cumva să ne descurcăm. Fie că erau arabi, fie că erau evrei, vorbeam cu toți în românește. Până pricepeau ei unde vrem să ajungem, dura ceva. După ce ne-am întors în cetate, maica a avut ideea să căutăm ambasada greacă, fiindcă nici ea nu știa unde este. Am întrebat în dreapta și-n stânga despre ambasadă, până când ne-a zis cineva unde se află. Ne-am dus acolo s-o vedem și să știm ce avem de făcut pentru a doua zi, luni. Am trecut prin dreptul clădirii, am identificat poarta și calea de acces.

Cât timp ne fixam noi reperele, a oprit o mașină în dreptul porții și a coborât o doamnă aranjată frumos, oficial, cu un dosar în mână. Când am văzut-o, primele cuvinte rostite au fost: „Doamna Ecaterina?” Ce să vezi, era chiar ea. Ne-am bucurat foarte mult. Cât timp îi explica măicuța situația, noi dădeam din mâini, pledând pentru situația noastră. Măicuța i-a înmănat doamnei de la ambasadă scrisoarea: „Uitați, o scrisoare de la părinții de la Sfântul Sava pentru dumneavoastră!”

„Ambasada este închisă azi. Eu am avut o urgență, a trebuit să vin și să aduc un dosar aici. Dar nu azi, vă rog!”, i-a răspuns doamna. Noi nu știam dacă o s-o mai găsim și a doua zi tot pe ea. Norocul a făcut că aveam asupra noastră un cadouaș din țară, niște împletituri pe care măicuța i le-a pus în brațe acelei femei. Ne-am gândit că, dacă îi dăm ceva, își va aminti de noi a doua zi. „Veniți mâine la 10.00 și-mi dați scrisoarea.”

Zis și făcut. A doua zi ne-am prezentat acolo, cu rugăciuni la Maica Domnului, că în ea ne era nădejdea. În sala de jos a ambasadei am găsit un reprezentant și un flux de oameni care continuau să tot intre. Ne-a întrebat un domn mai ciudat, nervos și încruntat: „Ce-i cu voi, ce vreți?” I-am spus că am venit să vorbim cu doamna Ecaterina. Văzând că n-o scoate la capăt cu noi, a sunat-o. A coborât chiar doamna Ecaterina, despre care am aflat că era consulul-șef al ambasadei. Ne-a văzut, ne-a salutat, a deschis scrisoarea, a citit-o și s-a întors către domnul acela, rugându-l să ne pună viza pentru Grecia. Ne-a salutat din nou politicos la plecare, apoi s-a dus unde avea treabă.

Însă n-a fost așa de simplu, domnul acela a început să ne ia la rost: „Ce căutați voi în Grecia?” Noi dădeam din umeri, nu știam ce să-i răspundem. Măicuța i-a tot explicat, dar fără rezultat. „Câți bani aveți?” Aveam bani de ajuns în Grecia, dar nu de mers mai departe. El știa doar că mergem în Grecia, nu i-am mai zis și de Athos. Povestea oficială era că noi urma să vizităm Grecia, apoi să ne întoarcem în România. Doar eram români, nu? Pe atunci era foarte greu cu viza, te limitai exclusiv la ce era scris în acte. Nu mergeau pretextele de genul celor că mai rămâi la muncă, te cercetau bine. „Câți bani aveți?” insista. Noi aveam bani exact cât să ajungem în Grecia,

fără niciun ban de cheltuială, darămite să ne mai întoarcem acasă.

Vrând-nevrând, am lungit-o un pic și i-am spus că avem dublu față de cât aveam în realitate, cu nădejdea în Maica Domnului, să nu ne pună cumva să-i arătăm. Nu mai știu cât i-am spus că avem, cred că vreo 400 de dolari, chiar dacă noi aveam amândoi la un loc atâția bani. Spre norocul nostru, el a înțeles că avem 400 de dolari de fiecare. Chiar și așa, era o sumă foarte mică. A început să țipe: „Cu 400 de dolari vă duceți voi în Grecia? Țștia-s bani? De-abia ajungeți acolo! Cum vă mai întoarceți?” Nu i-am zis nimic, ne rugam la Maica Domnului să-l liniștească și să ne pună viza.

Jumătate de oră ne-a ținut în înjurături în limba lui. În timpul ăsta, mai lua pe alții de la coadă, pe noi tot acolo ne ținea. Până la urmă, și-a amintit totuși că avea un ordin de la doamna Ecaterina. Și-a epuizat nervii de dimineață, dacă n-a avut pe cine să se descarce, l-am ajutat noi. Tăceam și ne rugam, nici măcar nu înțelegeam ce îndrugă, dar ne-a zis maica ulterior că ne-a înjurat de toate cele. În cele din urmă, ne-a smuls pașapoartele, ne-a trântit viza și ne-a zis: „Afară cu voi!” Când ne-am văzut ieșiți, cu viza în mână, numai că nu sărutam pașapoartele de bucurie, mulțumeam Maicii Domnului!

De-acum aveam viza. Fără bani, fără cunoștințe, aveam viza pentru Grecia, era cea mai mare minune! Eram conștient că se va rezolva totul, dar nu știam cum. Dacă Maica Domnului mă chema la Athos, tot ea avea să-mi deschidă și calea spre acolo, nu m-am îndoit niciun moment. De asta m-am și dus cu mâinile în buzunar, fără bani, fără nimic! Era datoria mea să fac tot ce era posibil omenește, să mă duc peste tot, să bat pe la toate

ușile. Nu poți sta ascuns într-un loc și să vină cineva să-ți pună viza, trebuia să fac ceea ce ținea de mine și știam că Maica Domnului o să le rezolve pe toate.

TREI ZILE ȘI TREI NOPTI DE POST

Am numărat banii, de avion nu ne ajungeau sub nicio formă. Ce altă cale exista? Mai era o corabie, făcea trei zile și trei nopți de la Ierusalim până la Pireu, în Grecia. Era varianta cea mai ieftină, ne încadram și cu biletele și ne mai și rămâneau ceva bani să ajungem la Athos. Ne-am dus, ne-am luat biletele. Măicuța ne-a zis: „Vin și eu cu voi la corabie, măcar să vă văd plecați, că vă lasă să vă urcați, să nu mai intervină ceva.”

A stat deoparte, a văzut că urcăm, că prezentăm pașapoartele la viză, biletele, apoi s-a liniștit. Ne-am urcat, am făcut o cruce mare, mulțumind Maicii Domnului. Pentru călătoria aceasta ne dădeau o cușetă, adică o cămăruță cu două paturi. Așa ne-am început călătoria, plecați la drum fără mâncare. Nu ne-am permis să cumpărăm ceva de mâncare pe corabie, știind că banii sunt limitați. Nu am mâncat deloc trei zile și trei nopți.

Nici apă nu ne permiteam să cumpărăm, luam de la chiuvetă. Cum apa de pe corabie mirosea a hoit, era caldă, o beam răcită. În cabină era un aparat de aer condiționat. Aveam o sticlă pe care o umpleam cu apă, apoi o atârnam în fața aparatului de aer condiționat ca să se răcească, s-o putem bea. Măcar așa, de nevoie.

Ieșeam din când în când câte-un pic din cabină, cu frică, să nu zică cineva ceva, apoi la scurt timp fugeam înapoi. Nu ne interesa decât să ajungem în Grecia. Trei zile și trei nopți n-aveam să murim, țineam post și mergeam mai departe. Când venea prânzul, se anunța prin difuzoare, se aranjau mesele frumos, toată lumea se ducea și mânca. Noi? Stăteam cuminți. Așa am călătorit până la Pireu.

Nava a făcut o pauză în Rhodos, apoi în Cipru, cam două ore. Am coborât în port să ne uităm ce e prin jur, cu frica de a nu pierde corabia. Ne-a arătat un domn care lucra pe vas cât staționează, dar nu înțelegeam exact. Era foamea atât de mare, că nici nu știam ce să luăm. Am văzut într-un loc ceva mai ieftin, un fel de prăjitură. Acea a fost mâncarea noastră, ne gândeam că pe uscat trebuia să fie mai ieftin decât pe vas. Am gustat puțin, apoi am luat niște apă și așa ne-am potolit foamea. Cu rugăciuni, cu nădejde la Maica Domnului, am ajuns la Pireu.

Am coborât, dar de-acum înainte ce aveam de făcut? Știam că trebuie să ajungem la Salonic, și de-acolo să luăm ce-ar fi vrut Maica Domnului ca să plecăm la Athos. Din Pireu trebuia să ajungem în Atena, la gară. Nu cunoșteam nimic, nu era niciun fel de legătură, metrouri, tramvaie sau autobuze. De-abia în ultima perioadă a început să se unească Atena cu Pireul. Erau numai taxiuri acolo care așteptau. În România, în acea perioadă, toate taxiurile erau Dacii, nu existau mașini străine. În Grecia, fiind cât de cât mai bine, puteai vedea și mașini de genul Mercedes sau Toyota. Când am văzut mărcile acestea de mașini, ne-am gândit că sunt scumpe, poate ar fi mai bine să nu ne urcăm în așa ceva. Ne uitam după o mașină mai veche, care să fie mai ieftină.

Auzim pe cineva: „Hai, poftiți, poftiți! Hai la mine!” Era un taxi de ziceai că a venit de la război, atârnavă toate de pe el. Era o mașină veche, hârbuită, apărătorile se desprinseseră, erau legate cu sârmă. Asta era de noi, mi-am zis. Șoferul arăta cam la fel ca mașina. Ne-am urcat și i-am zis că vrem la gară, la Atena, la tren! Cât ne costă? El arăta înspre ceas, unul ca de pe corăbii, care atârna pe jos. Cât putea să ne coste? Zdrang-zdrang, am ajuns la gară.

„*Money, money!*” a zis el. I-am dat 10 dolari, iar dacă era prea mult, ne-o da el rest. A început și mai tare: „*Money, money!*” I-am mai dat 10. Eram în gară, era plin de oameni, se uitau toți la noi. Am ajuns la 40 de dolari. L-am lăsat să urle și am plecat. Când am avut posibilitatea, m-am interesat și eu cât costa de fapt cursa, de la cineva care știa mersul. Prețul exact era de 18 dolari, nouă ne luase dublu. Ne-a întrebat un părinte, ulterior, de ce nu ne-am urcat într-un taxi mai nou, mai curat, întrucât cei cu taxiurile mai noi erau cei mai corecți.

Am ajuns la gară, dar trebuia să luăm bilete pentru Salonic. Acolo însă nu acceptau dolari, ci numai drahme. De unde era să scoatem noi drahme? Trenul pleca peste o oră, era către seară. Următorul tren era a doua zi de dimineață. Așa circulau trenurile atunci. Toate băncile erau închise! Până la urmă am dat peste un schimb valutar deschis. Am schimbat repede în drahme dolarii pe care îi mai aveam, ne-am cumpărat bilete, am sărit în tren, iar dimineața următoare eram în Salonic. Un alt pas înainte!

Noi știam că în Salonic era un hotel al cărui director era român. Era de 50 de ani acolo, cel mai vechi director de hotel din Grecia. Venise în acest loc de tânăr, știa limba

română. Ne-am dus la el, domnul Atanase îl chema și era directorul hotelului Olimpia. Eram de-acum într-o țară ortodoxă, ne gândeam că om găsi pe cineva pe stradă care să ne ajute. Când zici cuvântul hotel, înțelege toată lumea, indiferent de naționalitate. Am ajuns la hotel, am întrebat despre domnul Atanase, care a și venit să ne întâmpine, era un bătrânel simpatic. I-am explicat toată povestea noastră, că suntem români și noi, l-am rugat să ne ajute să rămânem acolo o noapte, că nu aveam deloc bani, eram la limită de tot.

A spus că degeaba îl rugam, că nu avea cum să ne țină acolo, el era doar directorul, nu patronul. Singura favoare pe care ne-ar fi putut-o face era să ne dea o cameră la jumătate de preț. Nu ne ajuta deloc, la banii noștri tot era prea mult. Și-a adus aminte de un alt hotel din apropiere, mai ieftin și cu condiții bune de cazare. Am plecat pe jos, ușor dezamăgiți. Am găsit acel hotel, unde am plătit cam 7 000 de drahme.

CU AUTOBUZUL SPRE URANOPOLI

De cazat, eram cazați, dar cum să ajungem la Athos? Întâi era Salonicul, apoi trebuia să ajungem la Uranopoli, să luăm viza de Athos. Tot în aer eram. Până la Athos, de la Uranopoli, erau trei ore de mers cu autobuzul. Nu mai aveam bani pentru altă noapte la hotel. Începeau să-și pună amprenta și zilele de pe drum, efortul, aveam deja trei zile de nemâncat de pe vapor, eram morți de foame. Ne-am dus și ne-am cumpărat câte-o plăcintă

cu brânză. Ce-am mai savurat-o, era parcă un deliciu coborât din poveștile Șeherezadei! Ieșisem undeva într-o piață veche, cu niște ruine romane. Stăteam rezemați de un gard și rodeam la plăcinta aia, frumos, încet. Hrăniți eram, două zile ne-am mai fi scos, dar cum să ajungem la Athos?

Seara, de la hotel, am sunat la Schitul Prodromu, unde unul dintre părinți ne-a spus că economul lor, părintele Iustinian, era în Salonic, la conacul lor. Fiecare mănăstire din Athos are un conac, adică un apartament pentru părinții care ies cu treburi în oraș, să aibă unde sta, să-și cumpere ce trebuie și să ducă la Athos. Acel părinte ne-a dat numărul părintelui econom, ca să luăm legătura cu el în vederea unei eventuale intrări la Athos. Bucuria noastră, când am auzit, era până la cer!

La hotel, în cameră, exista un telefon, dar nu era unul de la care să poți vorbi direct, trecea prin centrală. Sunam, operatorul de la centrală ridică receptorul. Eu vorbeam în română, cel de-acolo în greacă, sfârșitul era același, inevitabil: îmi închidea. Se făcuse dimineață. Ne-am trezit pe la cinci și jumătate, ce să facem? Pe la ora șase tot sunam. Până la urmă a răspuns centrala, am ridicat receptorul. Strigam numele orașului și cuvântul „legătura”. Era tot ce-mi trecea prin cap, ca să priceapă. Dintr-odată, îmi vine legătura, formez repede și sun la conac. Era șase, șase fără cinci minute. Îmi răspunde părintele. Vorbeam repede, că mi-era frică să nu închidă: „Suntem doi părinți veniți din țară, vrem să ajungem la Athos!” Mi-a zis: „Vin trei părinți din țară, un stareț de la o mănăstire de-acolo și doi de la mănăstirea mea, să-i duc la Athos. Mă duc după ei! Duceți-vă azi la hotelul Olimpia și așteptați acolo, că îi sun eu și vorbim mai departe.”

Se formase o legătură, o altă punte. Am stat în camera de hotel până la ora de check-out. Ne-am luat traista și ne-am dus la hotelul Olimpia. Ne-am pus pe niște scaune în salonul hotelului. Pe perete era un telefon public, care a început să sune. A venit o recepționeră, a răspuns și mi-a făcut semn: „Telefonul!” Era chiar părintele Iustinian: „Măine-dimineață trebuie să plecați. Ca să mergeți la Athos, dacă vreți să-i însoțiți pe părinții care vin deja acolo, mai rămâneți o noapte la hotel!” I-am spus părintelui că noi nu mai aveam niciun bănuț, nu aveam cum. Ne-a recomandat să rămânem totuși încă o noapte acolo, că plătește el. În apartamentul lor nu mai era loc să ne cazeze. Voiam să ne ținem de el, să nu-l pierdem, așa că i-am zis: „Părinte, stăm și pe hol, nu-i problemă!”

Am mers la hotel în cele din urmă. A doua zi, de dimineață, la ora cinci, trebuia să ne trezim, să luăm autobuzul numărul 10 din stradă și să mergem cu el până la autogară. La ora șase pleca autobuzul către Uranopoli. În noaptea aceea cred că ne-am trezit din oră-n oră. La ora cinci eram deja aranjați, pregătiți, am fugit în stradă, uitându-ne după toate autobuzele. Când a venit autobuzul cu numărul 10 ne-am urcat repede în el și am ajuns la autogară. Ne-a luat părintele bilete tuturor, și așa am pornit spre Uranopoli. Eram asemenea unor copii mici care se prind de fusta mamei, nu ne mai dezlipeam de el, să nu cumva să-l pierdem. Ajunși la Uranopoli, am dat pașapoartele la control. După câteva minute, s-a întors părintele, anunțându-ne că avem intrarea către Athos!

Înainte era mai simplu. Acum trebuie să se ducă fiecare om în persoană la un control, agentul se uită la tine, să vadă dacă corespunzi. Atunci veneau puțini oameni, îi puteai număra pe degete. Am și acum acasă,

pe undeva, documentele care atestă prima mea sosire acolo. O foaie scrisă cu pixul, de mână. Am urcat pe corabia care ne ducea la Athos, nu ne mai interesa nici de mâncare, nici de oboseală, nu mai avea nimic nicio valoare, nu mai conta nimic! Peste câteva ore urma să ajungem la Athos!

PRIMA ZI PE SFÂNTUL MUNTE ATHOS

Am ajuns în Dafni, la Athos. Acolo ne aștepta un ARO condus de părintele Ilie, șoferul de la Schitul Prodromu, de unde era părintele Iustinian. Fiecare mănăstire mare avea câte-o mașină, ca să se poată descurca. Pentru noi nu mai conta cum ne transporta, puteau să ne arunce oriunde. Eram la Athos! Am stat la Schitul Prodromu o noapte, iar a doua zi am decis să mergem către Schitul Lacu, unde aveam un frate care era călugăr acolo încă din anul 1991. Pe atunci nu existau telefoane sau alte legături, știam despre el doar că este la Schitul Lacu. Fiindcă ne ajutase, părintele Iustinian își dorea cumva să fi rămas alături de el, nu știa cum să ne mai roage să rămânem acolo. Erau puțini viețuitori la Athos.

„Părinte”, i-am spus, „dacă vrea părintele care mă însoțește să rămână, nu este nicio problemă, dar eu mă duc la Schitul Lacu, mergeți și voi cu ei!” Asta era în mintea mea, să mă duc unde era și fratele meu călugăr. Când să ies din Prodromu, îmi zice: „Azi pleacă ARO-ul cu părinții veniți din țară, să-i ducă să viziteze Schitul Lacu.” Am plecat și eu într-acolo, i-am mulțumit frumos

părintelui. Altceva nu aveam ce face, că aveam doar hainele de pe mine. Părintele care venise cu mine a zis că vrea să vină și el, chiar dacă părintele Iustinian l-a rugat să rămână măcar el la Prodromu. Ne-am urcat amândoi în mașină și am pornit.

La ora actuală, Schitul Lacu este ca un sat, are 16 case cu biserici. Am putea să-i spunem chiar satul Lacu. Fiecare astfel de casă poartă numele de chilie. O chilie este similară unui schit de la noi: există acolo o casă, o biserică, un arhondaric, cu toate necesitățile, ca pentru o familie. Arhondaricul este locul unde sunt cazați închinătorii, adică pelerinii care vin aici. În restul camerelor stau călugării. Fiecare călugăr are camera lui. Bisericiuța este locul unde ne facem slujbele. Asta presupune o chilie la Athos.

În timpurile vechi, Schitul Lacu avea până la 20 și ceva de case. În jurul anilor 1900 erau cam 100 de români acolo, schitul era înfloritor. În perioada comunistă însă nu au mai putut veni români. Odată cu înaintarea în vârstă, cei care erau acolo s-au dus, astfel că s-au pustiit și casele. Casele vechi erau construite cu pământ, cu apă, cu piatră, aveau acoperișuri din tablă. În timp, a mai bățut vântul, a mai căzut o tablă, a mai căzut o piatră, a intrat apă, s-au dărâmat toate, era ruină peste tot. Doar într-o singură casă mai erau adunați șapte părinți, toți grămadă. Ne-am mai dus și noi doi acolo, astfel că s-au făcut nouă. Era sfârșitul lui octombrie când am ajuns, ploua, era întuneric. Am prins așa o ceață, încât pe la ora trei după-amiaza era deja întuneric.

La intrare ne-a întâmpinat chiar fratele meu, cu felinarul aprins în mână. Chilia era aproape jumătate în pământ, într-o vale. În chilie era întuneric, trebuia

să umbli cu felinarul, curent electric nu exista la Athos, doar cu felinare sau lămpi cu gaz se putea atunci. A ridicat fratele meu felinarul, ne-a primit, dar nu m-a recunoscut. L-am tras de mânecă: „Dar ce, nu mă mai cunoști?” Atunci s-a uitat mai atent și a văzut că sunt chiar eu, fratele lui. Am intrat, alături de părintele cu care venisem din România. Așa am devenit nouă la Schitul Lacu. Unii stăteau singuri în câte-o cămăruță, iar trei sau patru stăteau într-o cămăruță mai mare, ca un salon, pe niște paturi împrăștiate. În restul casei ploua peste tot. Acela a fost începutul vieții noastre acolo, în Sfântul Munte.

M-A AJUTAT MAICA DOMNULUI SĂ POT PICTA

Am stat cam trei luni împreună. Părintele Ștefan, care acum are chilia Bunavestire, a spus că ia altă chilie, în pustie. Încă se putea locui acolo, nu apucase să devină ruină, ca celelalte. I-au dat-o lui în grijă cei de la mănăstire. Din cei nouă, câți eram, cinci au plecat acolo. Așa se face că am mai rămas patru. Ei au început acolo, noi am luat-o de la zero. Eu aveam doar hainele de biserică de pe mine, haine de purtat nu mai aveam. Am găsit prin pod o rasă ruptă, am cârpit-o, i-am cusut mânecile, ca să am cât de cât o haină de muncă. Așa am început viața acolo.

Nu mâncam decât ce creștea în grădină. Nu că n-am fi vrut altceva, dar nu existau bani, nu existau posibilități. Puneam în grădină, care era și ea limitată, ce puteam. Mai culegeam alune, nuci, erau surse bune de mâncare.

În timpul acesta, noi săpam grădina. Cum mai câștigam câte jumătate de metru, cum mai plantam ceva. Acea era munca noastră fizică, munceam toată ziua la grădină, ca să ne putem întreține, să avem ce mânca.

Era acolo un părinte puțin mai în vârstă ca noi, părintele stareț Isidor, responsabilul nostru. Chilia se numea Acoperământul Maicii Domnului. Noi ne referim la ea ca la casa părintească, pentru că de-acolo am pornit noi schitul, a fost locul unde ne-am adunat prima dată. Părintele se pricepea puțin la bucătărie. Făcea o oală mare de ciorbă cu cartofi, cu urzici, cu ce se găsea în grădină. Mă anunța când era gata, iar eu trebuia să pun masa. Mă duceam, luam oala și o puneam pe masă. Mâncam toți, apoi strângeam masa. Luam oala și o duceam în grădină, la un izvor. Apa de la izvor cădea pe capacul oalei și o menținea rece. În felul acesta, mâncarea ne ajungea până joi, când mai făceam o oală de ciorbă care ne mai ținea până duminică. Cu două oale treceam toată săptămâna.

Fratele meu picta, mai scotea câte-o icoană pe care urma să o vindem, trebuia să schimbăm câte-o butelie, aveam nevoie de ceva cu care să preparăm mâncarea, nu erau alte posibilități, un aragaz cu butelie și cam atât. Stând pe lângă fratele meu în timp ce mai picta, am început să învăț și eu. Atât de mult mi-am dorit asta, chiar dacă știam că nu sunt făcut să țin pensula în mână. La Sihăstria munceam mereu. Un an am fost la oi, pe toate dealurile, așa că se putea spune că eram un om care ținea mai curând ciomagul, nu pensula. La desen n-am fost as niciodată, însă m-am rugat la Maica Domnului: „Dacă mă ajuți să pictez, cât fac asta, nu mănânc deloc! Încep de dimineață, apoi pictez până nu mai pot. Mănânc după ce termin, din momentul ăla nu mai pictez.”

Prima icoană așa am pictat-o, pe nemâncate. Era una mică, dar m-am luptat să o termin în două-trei zile, fără niciun fel de mâncare. Îmi doream ca prima icoană să fie în post: nici apă, nici mâncare. Mai era un părinte care dorea să învețe pictura, dar se enerva repede dacă nu-i ieșea ceva, arunca totul, nu-i mai trebuia nimic. Eu stăteam pe scaun de dimineată până seara, voiam să învăț. Mă rugam la Maica Domnului și mă chinuiam. Încet, încet, am scos prima mea icoană. La un moment dat am vândut-o cuiva, ca să mai avem și noi câțiva bani. Am pictat cam timp de un an. Slujba începea pe la două noaptea. La șase dimineata terminam, dar nu mă mai duceam să mă culc. Numai bine începea să se facă ziuă! Mă aranjam, mă pregăteam și mă duceam în atelier.

Îmi doream în special să pictez icoane cu Maica Domnului. Până pe la ora trei după-amiază nu mă ridicam de pe scaun, de-abia atunci mă duceam și mâncam ceva. După orele de stat nemișcat pe scaun, eram amorțit, mă plimbam prin pădure o oră sau două, câțiva kilometri, ca să mă mai dezmořesc. Cât timp am pictat, un an, asta am făcut. M-a ajutat Maica Domnului să pot picta așa cum am făcut-o. Fratele meu a pictat și în Sihăstria, chiar la trapeza Sihăstriei, alături de părintele pictor de acolo, deci era mult mai îndemânatic la așa ceva.

ASCULTĂRILE DIN MĂNĂSTIREA SFÂNTUL PAVEL

Am stat doi ani în Schitul Lacu. Apoi, Maica Domnului a rânduit să mă duc la mănăstirea grecească cu hramul Sfântul Pavel. Părintele Ștefan, care stătuse șase ani în Schitul Prodromu înainte, știa un pic de greacă, dar la chilia noastră nu știa nici măcar unul o boabă de greacă. Orice contact cu grecii eșua, din cauză că dădeam din mâini și din picioare ca să le explicăm, iar ei înțelegeau ce voiau – cam așa funcționau lucrurile. Aparțineam de Mănăstirea Sfântul Pavel și uneori era nevoie de diverse lucruri, se întâmplau tot felul de situații, deci era absolut necesar să poți comunica cu ei.

Într-un astfel de context m-am dus la această mănăstire, unde am stat doi ani printre greci. Cu mine mai veniseră doi părinți, cel cu care călătorisem din România și încă unul venit din țară. În primul an acolo, trebuia să înveți greaca, nu stătea nimeni cu tine să-ți explice, trebuia să te descurci și să înveți singur. M-au dat pe lângă un preot bătrân, Antonie îl chema, la sala de mese, unde mănâncă atât obștea mănăstirii, părinții, cât și mirenii, închinătorii care vin acolo. Era o sală de mese mare: aveai 40 de călugări în mănăstire și poate încă 40-50 de oameni la masă. Alături de un călugăr bătrân, trebuia să pun și să strâng masa. Măturam și spălam în fiecare zi toată trapeza și toate mesele, care erau din marmură. Dacă erau două ocazii în ziua aceea, de două ori trebuia să faci curat, dimineața și seara. Bătrânul făcea cât putea el. Eu mă ocupam de toate.

De obicei, când strângeam totul și-i duceam vasele, el zicea: „Eu le spăl, tu ocupă-te de trapeză!” Luam frumos totul la rând, măturam, ștergeam toată trapeza, toate mesele, apoi le spălam. El îmi arăta de la început cum se așază fiecare cană, fiecare șervețel, linguriță. Îi plăcea ca totul să fie bine aranjat, ținea foarte mult la rânduială. Asta am făcut un an, stând numai alături de acest bătrân, care îmi arăta tot felul de lucruri. „Vezi lucrul ăsta? E șervețel! *Chartopetséta!* Țasta-i pahar, se cheamă *potíri!* Farfurie, *pláka!*” Eu băgam la cap, iar când îmi spunea să aduc farfuriile, știam exact ce să iau. Încet, încet, tot legând una de alta, am început să pot discuta cu el. Era foarte calm și liniștit, înțelegea ce doream să spun, iar acolo unde greșeam mă corecta. După vreo jumătate de an, deja comunicam cu el, începeam să leg fraze. După un an, pe părintele alături de care venisem l-au dat la biserică, alături de un părinte paracliser. Celălalt frate, care era mai tânăr, s-a dus la bucătărie, la curățat.

Cumva, am prins câteva ascultări de bază. Biserica să meargă cum trebuie, bucătăria să facă mâncare, ca să aibă toată obștea ce mânca, iar la trapeză să se pună masa. Apoi, să cureți, să strângi, să pregătești tot ce e nevoie. Rugăciunea și mâncarea, iar restul se fac și ele. Părintele celălalt își făcea treaba la biserică, așa că a început să prindă și el limba greacă atât cât putea, alături de cel căruia îi fusese încredințat. Deci mergea treaba bine.

La fiecare sfârșit de an, mănăstirea făcea un consiliu și hotăra schimbarea ascultărilor tuturor. Ni se dădea să facem altceva pentru un an. Bătrânul cu care fusesem eu făcea parte din consiliu, care avea vreo șapte membri în total. El m-a cerut tot pe mine, mă dorea acolo pentru

următoarea ascultare. Așa am ajuns din nou cu el, dar la arhondaric. La arhondaric primești pelerinii, îi servești cu o cafea, un pahar cu apă, apoi îi cazezi în camere. Asta presupune să faci curat în camere, să pui cearșafuri, să speli băile. Am început să învăț lucruri noi: cum se cheamă un cearșaf, o pernă, un pat. Bătrânul era foarte așezat, era un bătrân, cum se zice, dintre cei vechi. La începutul călugăriei, stătuse un an la Sfântul Sava, în Ierusalim, unde fusesem și eu.

În Al Doilea Război Mondial, nemții cuceriseră Grecia. Se știa că vor să atace Athosul, așa că trei călugări români au fugit la Ierusalim. S-au urcat într-o barcă veche, au luat ce-au putut cu ei și au început să vâslească din Athos până la Ierusalim. Adică ce am făcut eu trei zile și trei nopți, cu o corabie mare cu motoare! Au mers și au tot mers, au prins furtuni. Unul a murit pe drum, al doilea a înnebunit. Al treilea a ajuns sănătos la Ierusalim, după vreo două luni. Pe drum au întâlnit o corabie care i-a mai tras o bucată de drum în urma lor. Bătrânul îl prinsese pe acel călugăr încă în viață. Imaginați-vă! Ce aventură, ce risc! Într-o barcă cu vâsle, pe un drum presărat cu tot felul de furtuni. Prin ce au trebuit să treacă ei ca să ajungă la Ierusalim!

Bătrânul lângă care slujeam era responsabil cu deșteptarea, bătea la ușile călugărilor. El trebuia să zică: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri”, iar celălalt, de după ușă, îi răspundea: „Amin!” – acesta era salutul călugăresc. Într-una din zile, în timp ce-și făcea rondul, a ajuns în dreptul ușii călugărului venit din România, dar acesta nu mai răspundea. Ușile de la mănăstire erau vechi, în locul unde băgai cheia era câte-o gaură mare. Pentru că nu-i răspundea, a decis să se uite prin gaura cheii. Părintele era pe scaun, mort! El fusese

chiar ultimul viețuitor dintre cei trei care plecaseră pe vremuri cu barca.

Al doilea an am stat tot cu acest bătrân. Nu vorbea mult, ci numai dacă era nevoie; îmi explica ceva, restul se întâmpla în liniște. El m-a învățat să fac cafeaua. „Uite, cafeaua cea mai bună e cea pentru care pui în același timp la fiert și apa, și cafeaua. O dai la flacăra mică, să fiarbă lent. Pe măsură ce fierbe, își trage în apă toate proprietățile cafelei. Asta este cafeaua cea mai bună, nu cea arsă, clocotită. Ai turnat cafeaua, a răbufnit și gata. Nu-și mai ia aroma!”, îmi explica bătrânul. Cafea *sketo* însemna fără zahăr, cafea *metrio* însemna cu o linguriță de zahăr, dulce însemna o linguriță și jumătate, iar foarte dulce, două lingurițe. Cum cerea omul, așa trebuia să-i fac.

De toate m-a învățat bătrânul, îi plăcea să fie totul corect, să fie oamenii mulțumiți. Îmi spunea calm o singură dată, iar eu mă ocupam de toate, mergeam cu el pe unde era nevoie, spălam cearșafuri, aveam o mașină de spălat mare. După ce spălam lighene întregi, le scoteam la uscat. Erau balcoane mari unde le întindeam, le scuturam.

Funcționam în ritmul bătrânului, mă înțelegeam foarte bine cu el. Cum zicea, așa făceam, nu-l contraziceam niciodată, fie că-mi plăcea, fie că nu. El avusese câțiva preoți înainte, dar nu-l ascultau, nu aveau răbdare cu el. Erau mai iuți, îl mai repezeau. Îmi propusesem să stau doi ani la mănăstire, să învăț greaca. După cei doi ani de ascultare, când a venit vremea să plec, nu mai voia să mă lase: „Nu pleca, mai stai un an să mă ajuți!” Când am trecut ultima oară pe acolo, m-am dus la cimitir, la crucea bătrânului Antonie. De la Sfântul Pavel am plecat

în urmă cu 26 de ani. Cei care erau bătrâni atunci nu mai sunt în viață acum, au plecat toți la Domnul. De fiecare dată când mă duc la cimitir, îi vizitez pe toți!

AVEAM O SINGURĂ PROBLEMĂ: SOMNUL

La trapeză, toată mâncarea era la noi, deci ne-am fi permis, dacă doream, să gustăm ceva înainte, fiindcă întotdeauna rămânea ceva în plus. Bătrânul nu gusta niciodată nimic și nici eu nu-i ceream. Mă gândeam că dacă va fi cazul îmi va da el singur. Dar el nu-mi dădea niciodată, pentru că nici el nu gusta nimic. Puneam toată masa pentru ceilalți, iar în spatele sălii de mese, al trapezei, puneam două porții și pentru noi, exact cum le puneam tuturor, nicio linguriță în plus. După ce aranjam toată masa și vedeam că toată lumea are ce trebuie, începeam să mâncăm și noi. Din cinci în cinci minute, mai dădeam o tură de trapeză, să ne asigurăm că e totul în regulă. Le mai lipsește pâine, li s-a terminat apa? Apoi veneam și continuam masa.

Încercam să termin și eu de mâncat, așa încât să mă apuc de curățenie atunci când terminau ceilalți. În 10 minute terminam, la ceilalți părinți dura 20 sau 30 de minute. Mâncam întotdeauna la masă, la chilie niciodată. Și nimic în plus, doar ce era la masă, care se punea o dată pe zi, după Vecernie, dacă era luni, miercuri sau vineri, undeva pe la cinci, șase seara. Până atunci nu mâncam nimic, nici apă nu beam. Era foarte strict totul, dar se puteau întâmpla și excepții, dacă ceream ceva.

Încercam să respect rânduiala la milimetru, era atât de frumos când vedeai că poți face asta! Dacă masa era la ora 17.00, păi atunci mâncam. Eram atât de ușor, parcă zburam! Făceam treabă, eram tânăr și puternic, nu era vreo problemă. În felul acesta a trecut timpul și s-a împlinit anul.

Aveam o singură problemă, mă încerca foarte tare somnul în biserică, cădeam din picioare, mi se închideau ochii. Când eram la Schitul Lacu și citeam la strănă, atât de mult mă chinuia somnul, că uneori citeam cu voce tare și scăpam capul, adormeam citind în picioare. Cum slujba era de la două noaptea până la șase dimineța, apucam să dorm o oră sau două înainte. Eram obosit, mă ocupam cu pictura până după-amiază. Somnul era lupta mea. Mi-am zis odată: „Să-ncerc să nu dorm câteva zile deloc, trebuie să depășesc lucrul acesta!” Greșeala a fost că am exagerat, stăteam în biserică și ajunseseam să strâng strana cu mâinile, la chilie nu dormeam.

Făceam ce puteam ca să împiedic somnul: făceam mătăanii, găseam orice ocupație. Am făcut asta până mi-au cedat ochii! Am ajuns ca de la atâta luptă să îi simt de parcă erau umpluți cu nisip. S-au înroșit ca sângele, nu mai puteam să-i țin deschiși, iar la soare mi se înroșeau teribil. Vrând-nevrând, a trebuit să-mi iau ochelari. Nu a slăbit cu mult vederea, dar nu mai rezistam la lumină puternică, aveam niște lentile care se întunecau la soare, heliomate.

Asta îmi trebuia, dacă depășisem limita. În călugărie există „dreapta socoteală”, adică nicio abatere în stânga sau în dreapta. Am vrut să încerc asta ca să pot scăpa de somn. Bineînțeles, poate și din osteneala aceasta, și din mila Maicii Domnului, care și-o fi făcut

milă de mine că o tot rugam, promițându-i și eu ceva, la rândul meu, dacă mă ajută, după primul an la Sfântul Pavel m-am trezit că nu-mi mai este somn noaptea. Puteam să rezist toată noaptea la priveghere, nu mai adormeam! Tocmai eu, care înainte dădeam cu capul de pereți după zece minute. A fost o luptă pe care mi-a luat-o de pe umeri Maica Domnului! Nu-mi venea a crede, mi se părea atât de frumos să stau toată noaptea în priveghere și să mă rog!

Lupta cu somnul dispăruse complet, Maicii Domnului i s-a făcut milă de mine: „Gata, ți-ajunge, după atâția ani!” Trei ani de Athos, la care se adăugau și anii petrecuți în țară, la mănăstire. Înainte adormeam din picioare, puteam sta în picioare și să dorm, atâta eram de chinuit de somn. Asta dispăruse de acum, iar eu mă simțeam de parcă aș fi fost în rai, să mă pot duce la biserică și să nu mă mai chinuiesc, să stau liniștit și să mă bucur de slujbă toată noaptea, fără să închid un ochi și fără să-mi mai fie somn. Am purtat ochelari câțiva ani buni.

După doi ani s-a terminat șederea mea la mănăstire. I-am rugat să îmi dea o chilie în Schitul Lacu, acolo îmi doream eu una. Mi-au dat chilia Sfântul Artemie. Voiam chilia Maicii Domnului, aveam mare evlavie față de ea. Acum, după atâția ani, am în grijă chilia Intrarea în biserică a Maicii Domnului. Pe aceasta o cerusem inițial, dar, fiind cea mai departe de centrul schitului, la cea mai mare înălțime, nu mi-au putut-o oferi. Din cauză că toate chiliile din jurul bisericii mari erau dărâmate, trebuia să iau și să reconstruiesc una din apropiere. Nu puteau să le dea pe cele de la distanță, iar cele din jur să rămână în ruine. Eram în perioada de început, când erau toate ruine.

Le-am zis să mi-o dea pe cea pe care o vor vrea dumnealor, dar inima mea era la chilia „Intrarea”. Însă nu aveam să aleg eu – ce venea de la Maica Domnului, așa avea să fie! Reprezentantul mănăstirii, cu care discutam, a zis: „Ia chilia Sfântul Artemie și-o fă pe aceea!” Nici măcar nu știam unde e, m-am dus și am căutat peste tot, până am ajuns într-un loc de unde se vedea numai o ruină. N-avea nici drum până acolo, trebuia să urci 200 de metri pe burtă. Povestea aceasta se leagă și de cum am scăpat eu de ochelari.

Înainte mergeam pe jos, desculț, fiindcă prin Athos nu erau mijloace de locomoție. Erau zile în care mergeam și câte 50 de kilometri pe jos, desculț, cu un rucsac în spate. Aveam duhovnic la Schitul Prodromu pe părintele Iulian, care a plecat la Domnul în primăvara lui 2023, la vârsta de 97 de ani. Timp de 28 de ani a fost duhovnicul meu, mergeam la el la spovedit la fiecare două săptămâni. Treceam întotdeauna pe la Izvorul Maicii Domnului, care mai e numit și al Sfântului Atanasie, deoarece acolo i s-a arătat Maica Domnului sfântului și i-a spus: „Lovește în stânca asta cu bastonul.” Acolo unde a lovit el a ieșit un izvor, cu o mie și ceva de ani în urmă. De-atunci curge izvorul, agheasma pe care o iei de acolo poți s-o păstrezi cât vrei, că nu se strică nicio dată. Face minuni! De câte ori treceam pe-acolo, beam agheasmă și mă spălam.

După câțiva ani de purtat ochelari, cald cum era, mergeam pe jos, prin praf, am ajuns la disperare. Mă încurca să port tot timpul ochelari. Mi-am scos ochelarii și am zis: „Maica Domnului, m-am spălat cu agheasmă, din clipa aceasta eu nu mai port ochelari. Mă faci Tu bine, nu știu cum, nu mă interesează, dar nu mai rezist așa!” Mi se înroșeau mereu ochii de la soare, se făceau

ca sângele. Îmi adusese cineva alifii cu care mă ungeam pe ochi, ca să-i mențină tot timpul umezi, că altfel nu rezistam. Din clipa aceea nu mi-am mai pus ochelari și nu am mai avut probleme. Puteam să fac orice, puteam să merg prin soare fără ochelari, nu mi se mai înroșeau. Și-a făcut Maica Domnului milă, ce-o fi zis? „Lasă-l pe ăsta, că n-am cu cine mă înțelege!” Sunt multe lucruri de genul acesta care se întâmplă la Athos, foarte multe minuni care s-au petrecut aici.

PRIMA CHILIE, CONSTRUITĂ DE LA ZERO

Nu au existat nici momente de cumpănă ori de neîncredere. Nu am avut niciodată astfel de momente, am știut că Maica Domnului a fost cea care m-a dus acolo, din moment ce eu am plecat la drum fără nimic. Or, nu totul a fost indus de un simț extrem al aventurii, ci a presupus o încredere totală. Pleci fără nimic, fără viză, fără bani, treci prin niște țări precum Israelul, cu oficiali care te verifică la sânge. Totul implică o încredere deplină, cum aveam eu, în Maica Domnului! **Nu a existat niciodată îndoială, indiferent ce momente au fost la Athos, poate mai grele din punct de vedere material sau sub alte diferite forme. Mulți îmi ziceau că nu sunt sănătos când vedeau că mă apuc de anumite lucruri care păreau imposibile. Totdeauna deveneau însă posibile, știam că Maica Domnului nu mă lasă! Dacă ea rânduise un lucru, eu aveam să-l fac!**

Îmi aduc aminte de începutul construcției la Sfântul Artemie. Mi-au dat mănăstirea, dar nu aveam niciun leu, nimic de mâncare, totul era acolo o grămadă de bolovani, o ruină la care ajungeai mergând prin pădure, pe burtă. Întâi și întâi de toate a trebuit să curăț cărarea, ca să pot ajunge la ea. Apoi să încep munca de la zero în chilie și să dărâm tot ce era acolo. Când am plecat la Sfântul Pavel a mai venit un părinte cu mine. Nu era cel cu care plecasem la Athos, ci altul. M-a ajutat și el, în limita posibilităților. După ce a stat câteva zile, când a văzut ce era acolo, a plecat. După o săptămână, a mai venit să stea trei zile, apoi a plecat iar o săptămână. Stătea câteva zile, vedea care e situația acolo, apoi pleca. Până la urmă a plecat de tot, așa că am continuat eu, de unul singur.

Un părinte grec de la Mănăstirea Sfântul Pavel, cu care mă înțelegeam bine, a venit odată pe-acolo și mi-a zis: „Tu ai venit să te omori aici? Nu puteai să iei oricare altă chilie pe lângă care trece drumul? Ai luat-o pe aceea la care se ajunge cel mai greu. Cum ai de gând să construiești tu acolo?” I-am răspuns că, dacă așa a rânduit Maica Domnului, pe aceasta o voi face. Cum, necum, nu știu! M-a întrebat dacă poate vorbi cu o rudă sau cunoștință de pe-afară, să mă ajute cu niște materiale. Eu nu aveam nimic acolo, așa că am fost de acord.

Mă mai duceam o dată la ceva vreme la Sfântul Pavel, unde îmi dădeau o traistă de posmagi, pâine uscată și câteva conserve de fasole. Apoi veneam și continuam, că altceva n-aveam. Treceam ziua cu o conservă și o bucată de pâine uscată. La început era acolo un soi de cameră din niște cartoane, fără geamuri. Am pus înăuntru o sobă de fier veche. Am ajuns acolo în ianuarie, când era zăpadă afară, era foarte frig. Nici nu mai

știu unde am găsit soba aceea, cum am cărat-o, cum am târât-o până sus. Făceam focul în ea. Frigea dacă stăteam aproape, însă dacă stăteam în partea cealaltă, departe de ea, înghețam. Așa am dus-o la început. Când nu mai rezistam, fugeam în mănăstire. Pe timpul iernii îmi lăsaseră camera în care stătusem la ei. Rămâneam câteva zile acolo, mai mâncam ceva, apoi iar luam o traistă de posmagi și mă întorceam.

Părintele econom era Sofronie, care acum se apropie de 90 de ani. Economul e părintele care se ocupă cu toate treburile mănăstirii, are cheile de la toate cămarile, are în grijă mănăstirea. Mă duceam la el și-l rugam: „Părinte, îmi mai dai niște conserve, îmi mai dai niște posmagi? Îmi dai și niște cuie?” Luam ce puteam în traistă și porneam înapoi la mine. Îl cam necăjeam pe el cu ce aveam eu nevoie, ca să mă pot apuca de ceva concret.

Era un frate american care ajunsese la Sfântul Pavel. La venirea lui din America adusese un cort cu el, pe care a dorit să mi-l ofere. Încăpea bine în el o persoană, cu ceva efort încăpeau chiar două. Am tăiat niște copaci lângă chilia din pădure, am creat un spațiu de trei pe trei metri, în mijlocul copacilor. Noaptea dormeam în cortul acela, după ce a început să se încălzească afară. Avea o plasă deasupra prin care mă uitam la stele până adormeam. În felul acesta am locuit un an, până toamna târziu. În cortul acela a fost viața mea.

Părintele grec, prietenul meu, a revenit cu niște vești foarte bune. Cunoscuții lui îmi aduceau o mașină de balastru, de prund, adică pietriș cu nisip, care îmi era de folos pentru a turna temelia. Altcineva, tot prin părinte, mi-a adus niște ciment. Am început să car la deal cu

spatele. Aveam o tinichea din tablă, cu un volum de vreo 20 de litri. Puneam prund în ea, o puneam pe umăr, apoi urcam 200 de metri pe cărare la deal, nu mă opream deloc. Deșertam totul acolo sus, apoi reveneam. Puneam cât ducea umărul, cam 20-30 de kilograme. Asta făceam toată ziua, căram. Când ajungeam sus, observam că tot efortul meu din ziua aceea însemna cam o grămjăoară. Mă uitam jos, vedeam că mai erau vreo 20 de tone care trebuiau aduse. Normal, trebuia să mă ia deznădejdea, dar eu mergeam cu mult curaj înainte. Când nu mai puteam sau aveam răni pe umăr, ca să rezist, luam un prosop ud și puneam tinicheaua pe prosop. Și dă-i la deal!

Apoi cimentul! Duceam 20 de saci pe zi. Fiecare sac avea 50 de kilograme, îl aruncam pe umăr și porneam la deal fără oprire, că dacă mă opream în pantă, nu mai puteam relua mersul până sus. Așa urcam cu sacul, 200 de metri, gâfâind. Ajungeam, mă odihneam un pic, apoi iar la vale. Puțin câte puțin, am început chilia Sfântul Artemie. După câteva luni, fratele meu călugăr, aflat la o chilie cu un părinte bătrân, mi s-a alăturat. El mai picta câte-un pic, să mai strângem ceva bani de mâncare. De-acum se încheiaseră și drumurile la mănăstire, nu mai puteam merge să cer mereu. Din ce ne mai ajuta părintele grec cu materialele, am început să încropim o cămăruță. Ne-a adus și niște cărămidă, am turnat o temelie. Ruina inițială avea un beci. După ce s-a dărâmat totul, am umplut beciul și am turnat o placă deasupra, pe care urma să construiesc casa.

Într-una din zile, un grec care făcea case de-o viață, o cunoștință de-ale părintelui care ne ajuta cu materialele, a venit să vadă cum merg lucrările. Când s-a uitat la construcția noastră, a zis că nu are cum să stea în

picioare, că o să se ducă la vale. În față era prăpastie, la deal, munte. Casa era construită pe-o deschizătură. În partea din vale avea ca suport un zid vechi, în cealaltă era casa. Pe locul acela fusese o casă veche a bătrânilor, ridicată doar cu piatră și pământ. Dacă aceea nu se dusesse la vale, nici cea nouă pe care o construim nu avea să se ducă! Maica Domnului, dacă ținuse o sută de ani casa veche, avea să o țină și pe a noastră!

Tot pe atunci au mai venit doi frați de trup de-ai mei, din țară, să mă ajute la construcții. Jumătate de casă am zidit-o eu, că mă pricepeam, iar jumătate au construit-o ei! Cât am fost copil am mai învățat cum e cu ziditul. Așa am început primele trei camere și biseri-cuța, în fiecare zi câte-un pic. Din primăvară până în toamnă am reușit să avem gata trei camere și o biseri-cuță simplă, pe care am făcut-o după puteri și pricepere. Mai era acolo o sobă din cărămidă tencuită cu pământ, așa cum se făcea pe vremuri. Când a dat frigul și n-am mai rezistat în cort, ne-am mutat în casuță.

În felul acesta am construit prima chilie, fără niciun leu, doar cu materialele primite, prin munca noastră și cu ce mai cumpăram de la Kareia (Karyes), capitala Athosului, cu ajutorul părintelui Ștefan, de la chilia Bunavestire. El luase primul o mașină veche, mică. Pe el îl rugam să-mi mai ia și mie câte ceva din capitală, dar să mă treacă la caiet, că n-aveam niciun leu. Când era vremea socotelii, verifica acel caiet: „Cât a costat? 2 000 de drahme? Hai, dă-mi 1 000, restul să fie de la mine.” El mai avea niște posibilități, se descurca cumva, avea niște relații, însă noi eram de la zero acolo. Așa că mai lăsa câte ceva de la el. Dacă se întâmpla o sărbătoare mare, a Maicii Domnului, zicea: „Sărută mâna popii și

zi bogdaproste!” Cumva îmi reducea mereu din datorii. Cum adunam câțiva bănuți, îi dădeam înapoi.

AJUTORUL DE LA MAICA DOMNULUI PORTĂRIȚA

La început îpleteam cruciulițe, mătănii. Ziua lucram muncă brută, iar noaptea îpleteam când se mai putea, apoi mă duceam să vând pe la mănăstirile din Athos. După o vreme începusem să învăț să fac cruciulițe, era mai ușor să fac cruciulițe decât mătănii. Fiecare bob din mătănii are în el 13 cruci, împletitura durează destul de mult. Făceam de 33, ba și mai mari, de 100, apoi mergeam la mănăstiri. Cruciulițele se făceau mai repede și costau cât un șir de mătănii, deci erau mai rentabile pentru noi.

Am început să fac și eu astfel de cruciulițe. Mergeam și le vindeam în perioada aceea la Mănăstirea Iviru (Iviron), unde este icoana Maicii Domnului Portărița, care a venit pe apă. Acolo, de cele mai multe ori, aveam deschisă ușa. Nu mă duceam la magazinaș la ei, fiind o mănăstire vestită, aproape de Kareia. Mă duceam mai întâi la icoana Maicii Domnului Portărița, unde făceam trei mătănii mari, sărutam icoana și ziceam: „Maica Domnului, tu știi pentru ce am venit, rânduiește ce vrei, că știi că am nevoie!” Apoi mă duceam la părințele. Oricare ar fi fost situația, el mi le lua.

Odată, când am ajuns în poarta mănăstirii, a ieșit un părinte care construia și el la Schitul Lacu. Avea și el

nevoie de bani, împlotea și el cruciulițe de aceleași culori, luase materialele din același loc. Iese și-mi zice: „Nu te mai duce, că nu mi-a luat niciuna, a zis că are suficiente!” Eu n-am zis nimic, m-am dus la Maica Domnului, i-am spus de ce eram acolo, am sărutat icoana și m-am dus la părinte. Am scos punga cu cruciulițele pe masă și i le-am pus în față. S-a uitat la mine și a zis că îi pare rău, dar nu putea să-mi ia, că avea foarte multe deja, îi mai aduseseră și alții. Eu n-am zis nimic. Pe perete era o copie mare a icoanei Maicii Domnului Portărița. M-am uitat la Maica și am vorbit cu ea, iar părintelui de la Ivru nu i-am mai zis nimic.

La ceva distanță, mai era un părinte român care venise și el cu mine, ne întâlniserăm pe drum. S-a pus pe o bancă, puțin mai încolo, și se uita la noi, observa scena din exterior. Eu mă uitam doar la Maica Domnului și spuneam: „Maica Domnului, tu știi! N-am nimic, îmi trebuie banii ăștia, trebuie să achit. Rânduiește cum vrei tu!” Părintele îmi repeta: „Ți-am spus că nu-ți iau nimic!” Nu-i răspundeam, doar mă uitam la icoană. Omul a venit apoi cu un coș mare de nuiele, plin ochi cu cruciulițe. Mi l-a pus pe masă: „Îl vezi? E plin, am pe-o lună! Nu-mi trebuie nimic!” A dus coșul înapoi, făcând asta de parcă s-ar fi certat cu cineva. Era ca și cum cineva îl forța și-i spunea să le ia, timp în care el se justifica spunând: „N-am nevoie!” A adus a doua oară coșul, mi l-a pus din nou pe masă. L-a dus înapoi a treia oară: „Părinte, am, nu-nțelege?”

Eu, nimic. La un moment dat zice: „Dă-le pe toate încoace!” Parcă cineva îl forța! Le-a luat pe toate, mi-a dat și banii pe ele. Am ieșit de acolo plângând, mi-am dat seama cum a lucrat Maica Domnului. Părintele care mă însoțise a venit la mine și mi-a zis, entuziasmat: „Mă

uitam la el, tremura tot, parcă cineva îl strângea și-i spunea să le ia. El dădea cuiva explicații, că nu-i trebuie, că are. Aducea coșul, apoi se ducea înapoi.” Omul acela, preț de zece minute, a tremurat, s-a dus, s-a întors, fără să-i mai zică nimic. Explica cuiva că n-are nevoie, până când n-a mai rezistat și mi-a zis: „Dă-le pe toate încoace!”

De câte ori m-am mai dus, aproape întotdeauna mi le cumpăra, chiar dacă situația era de așa natură încât să nu mi le cumpere. Îmi spuneau alți zece dinaintea mea că nu mai ia. Dar eu întotdeauna mă duceam la icoana Maicii și-i spuneam: „Maica Domnului, tu știi!” Ea făcea cumva și preotul îmi cumpăra totul și-mi plătea banii pe cruciulițe. Maica Domnului Portărița m-a ajutat foarte mult în acele momente grele, când singurul bănuț venea din ce îpleteam cu mâinile.

MINUNI DE PE MUNTE LA CARE AM FOST MARTOR

De la atâta muncă brută din timpul zilei și de la împletiturile de seară, am forțat mult tendoanele degetelor. Am ajuns ca mâna stângă să-și piardă toată puterea, toată vloga. Atârna ca moartă, trebuia s-o ridic cu cealaltă mână. Vorbeam cu Maica Domnului și o întrebam: „Ce fac, că eu am de construit?” Am întrerupt totul vreo două săptămâni, ca să se mai refacă. Făceam ce puteam cu dreapta și mă rugam la Maica. Încet, încet, mi-au revenit puterile în mână, am început s-o pot strânge. După o lună eram bun de muncă, la fel ca înainte. De la efort, probabil că era omenesc să mai cedeze organismul.

Munceam zi și noapte, a doua zi eram proaspăt și o luam de la început, nu era nicio problemă, eram foarte rezistent. Mergeam și câte 50 de kilometri pe jos la Kareia. Șase ore la dus, șase la întors, cu câte 10 kilograme în spate, acela era normalul pentru mine.

Îmi amintesc de o întâmplare mai specială. Plecasem pe jos ca să ajung la Kareia. Mă duceam chiar la Iviru la mănăstire, să le duc din ce vindeam eu. Eram desculț, aveam un rucsac în spate, cu o dulamă, o haină cârpită în cel puțin zece locuri, în toate nuanțele, decolorată de soare. Pe drum m-am întâlnit cu reprezentantul Mănăstirii Caracalu. Fiecare mănăstire are câte-un reprezentant în conducerea Athosului, formată din 20 de călugări ce acționează ca niște miniștri. La Kareia e o clădire mare unde se întâlnesc, discută orice situație ce implică Athosul, ca orice guvern. Reprezentantul acela era în mașină, pleca spre Kareia, împreună cu un domn la costum, cineva important.

Eu nu făceam niciodată semn către mașini să mă ia, mergeam pe jos și-mi vedeam de lumea mea. Pe atunci, rar mai trecea câte-o mașină, așa că nici măcar nu mă mai uitam după ele. A oprit mașina în dreptul meu și a zis: „Părinte, unde te duci?” După ce stătusem la Sfântul Pavel, învățasem greaca. Am răspuns: „Mă duc până la mănăstirea Iviru.” „Te rog, urcă în mașină!” Repede, cel în costum a sărit din mașină și s-a dus în spate. Mi-a oferit locul, mi-a deschis ușa, așa că m-am urcat. Se uitau la mine de parcă eram din Pateric, cu haina aceea cârpită, desculț și plin de praf. Erau tare curioși. Cine sunt, de unde sunt? Eu le răspundeam bucuros la tot ce voiau să știe. Ei nu mergeau la Iviru, mergeau până mai jos, dar m-au dus pe mine până acolo și apoi s-au întors

unde aveau ei treabă. Vedeam astfel cum lucra Maica Domnului.

Cu altă ocazie, trebuia să ies la Salonic cu treabă, dar numaidecât, era urgent. Am plecat pe jos din Lacu, dis-de-dimineată. Până la Dafni, la corabie, ar fi fost opt ore, dar nu aveam cum să ajung sub nicio formă. Am plecat pe jos și mă rugam: „Maica Domnului, știi că trebuie să ies din Athos, am de rezolvat o problemă. Rânduiește tu să vină pe parcurs o mașină care să mă ia!” Am plecat, am ajuns până la Iviru. În patru ore de mers pe jos, n-a trecut nicio mașină. Când am văzut că trecuseră patru ore și deja se apropia timpul să fiu pe corabie, eu aflându-mă la alte patru ore distanță de Dafni, de port, am început să vorbesc cu Maica Domnului și să zâmbesc: „Am așteptat și eu o mașină, dar văd că n-ai găsit nici măcar una!”

Am urcat mai sus, până-n dreptul Mănăstirii Stavronikita, în drumul spre Kareia. Am început să râd: „Maica Domnului, de-acuma și un înger să trimiți, tot nu mai am nicio șansă să prind corabia! Într-un sfert de oră pleacă. Știi că trebuia să plec, dar n-ai vrut, asta este! De-acum, și-un înger să mă ia de ciuf, că tot n-ajung.” De la Kareia făceai jumătate de oră cu mașina până-n Dafni, drumul meu era mai mult de-atât.

Nici bine n-am terminat de vorbit, că am auzit un zgomot puternic. A apărut o camionetă destul de mărișoară. Când l-am văzut pe șofer, m-am dat deodată într-o parte, că săreau pietrele de la cât de repede mergea. M-am gândit că, dacă-i prima mașină care apare, să-i fac semn, să vedem ce-o fi. A pus o frână lângă mine de s-a umplut tot drumul de praf. A deschis ușa și a început să strige: „Sari, părinte, repede, că vreau să prind corabia!”

Ține-te bine! Trebuie să prind neapărat corabia!” Mă gândeam că nu mai prinde nimic. A plecat cu o viteză teribilă, roțile din spate alunecau în dreapta și în stânga, lua curbele de pe drum ca la curse. Mă țineam cu ambele mâini de barele din cabină și mă rugam să ajungem, că șoferul ăsta mai avea puțin și zbura de pe drum. Mă gândeam: „Maică, ăsta e îngerul pe care mi l-ai trimis?”

Când mai aveam vreo 300 de metri până la corabie, a început să semnalizeze corabia că pleacă, se ridică trapa. Șoferul a început să claxoneze, ca să nu plece. Cei de acolo, auzindu-l, n-au mai ridicat trapa, s-au gândit că poate e o urgență. A pus frână în fața corabiei, eu i-am mulțumit, am sărit din cabină și m-am urcat repede pe corabie. A sărit și el din mașină și a strigat la cei de acolo să-l ia și pe el, dar i s-a răspuns că nu mai au loc de mașini, că e totul plin. Eu am fost ultimul care a sărit, iar el a rămas pe mal. Mi-a arătat Maica Domnului că acesta a fost îngerul care m-a ajutat.

„AI TOATĂ BINECUVÂNTAREA SĂ IEI CHILIA!”

În perioada când nu aveam nimic, astfel de întâmplări făceau parte din viața mea. Nu era zi în care să nu fie o intervenție a Maicii Domnului, sub o formă sau alta. Cred că îi era milă, ce era să-i explice unui zăpăcit ca mine? Când voiam ceva, păi chiar voiam, și trebuia să-mi dea. Vorbeam cu ea firesc, așa cum aș vorbi cu oricine: „Maica Domnului, ce să fac în situația asta? Vezi tu, fă tu cumva, până mâine trebuie să rezolv!”

„Maica Domnului, ce să fac în situația asta? Vezi tu, fă tu cumva, până mâine trebuie să rezolv!”

Eram exact ca un copil care de-abia merge în picioare, îi ceream mereu

ceva: „Mamă, vreau cutare lucru!

Mamă, dă-mi aia! Mi-e foame!”

Nu exista să mă lase neajutat sub o formă sau alta. Poate altfel, nu cum ceream eu, dar totul se rezolva.

Cum-necum, de unde nu mă așteptam, treaba aceea se rezolva. Eram exact ca un copil care de-abia merge în picioare, îi ceream mereu ceva: „Mamă, vreau cutare lucru! Mamă, dă-mi aia! Mi-e foame!” Nu exista să mă lase neajutat sub o formă sau alta. Poate altfel, nu cum ceream eu, dar totul se rezolva. Minuni se întâmplau una după alta, se întâmplau zilnic. Suprafirescul era la ordinea zilei. Pentru mine nu mai erau minuni. Dacă le mai povesteam altora, se uitau la mine mirați.

Odată, îmi povestea un părinte că notase pe un caiet șapte intervenții de-ale Maicii Domnului în viața lui, fiindcă dorea să nu le uite niciodată. Când a început să le citească, mi-am dat seama că mi se întâmplaseră toate acelea șapte într-o singură săptămână. Dacă omul acesta a avut grijă să le noteze, cât de nerecunoscător eram eu, care le primeam zilnic și nici nu le mai țineam minte, le luam ca și cum făceau parte din viața mea? Maica Domnului pentru mine a fost și este totul, dintotdeauna mi-a oferit tot ce am avut nevoie!

Cum să am eu momente de neîncredere când știu că, dacă îi cer ceva, primesc? Sunt multe astfel de evenimente. Mă gândesc acum la construcția noii chilii. Dorința mea a fost dintotdeauna să iau chilia Intra-rea în biserică a Maicii Domnului. La început, cei de la mănăstire nu au fost de acord, însă după 12 ani, după ce s-au construit toate chiliile din jurul bisericii mari, mi-a venit în minte că a venit timpul să iau chilia pe care mi-o dorisem de la început. Era tocmai sus, o grămadă de bolovani. Am cerut trei semne de la Maica Domnului, pe care, dacă mi le-ar fi împlinit, aveam să știu că era voia ei. Mi le-a împlinit, evident. Eu eram bine la chilia Sfântul Artemie, aveam preot și Liturghie în fiecare zi, ne adunaserăm zece acolo, totul mergea strună! Dar m-am

dus la mănăstire și am zis: „A venit timpul să iau chilia aceea. Mi-o dați?”

A trebuit să se facă un consiliu din șapte bătrâni, cum era rânduiala la mănăstire. Mă cheamă la final și-mi zic: „Ai toată binecuvântarea să iei chilia!” Venise momentul când am simțit că era timpul s-o primesc, știa Maica Domnului că în inima mea era chilia aceea, chiar dacă și pe prima o făcusem cu drag. Doar s-au făcut mii de minuni și acolo! Am început lucrarea, având doar 1 000 de euro datorie și niciun ban. Erau doi cretani la o chilie, pe la care mai treceam, mă știau de mulți ani. Au auzit ei că părintele Pimen a luat chilia „de la Nicola”, Intrarea Maicii Domnului. Ei foloseau „la Nicola”, deoa-rece ultimul viețuitor de acolo așa se numea. Fiind bătrâni, îl mai prinseseră în viață. După ce a murit el, s-a pustiit totul. Ziceau despre mine așa: „Pimen ori e nebun, ori are doi saci de bani ca să ia locul acela!”

Eu doi saci de bani nu aveam. Că nu eram tocmai sănătos, asta știa deja Maica Domnului! Atât mi-era de drag locul acela! Întâi am curățat de mână totul: mănăstirea, ruinele, biserica veche. Apoi am chemat un buldozer ca să rupă muntele, să-mi deschidă locul ca să pot să construiesc. Îmi venea să-mping și eu la buldozer! Stăteam pe jos și începeam o lucrare care omenește era imposibil de făcut. M-a ajutat Maica Domnului ca lucrarea aceea imposibilă, din 2005 de când am început-o și până la ora actuală, să se transforme într-o biserică, o casă și un arhondaric, cu toate cele necesare. De la chilia veche au venit cinci părinți. Dacă la chilia veche a rânduit Maica Domnului să avem Sfânta Liturghie în fiecare zi, la fel a făcut și aici. Din momentul sfințirii, în 2009, am avut Liturghie și aici. Acum am ajuns să fim din nou 11,

și cu ajutorul Maicii Domnului să mergem mai departe. S-a făcut totul de la zero, fără să avem un euro!

Când am început, am început tot pe datorii. Grecii care mă cunoșteau m-au ajutat. Unul avea buldozerul care a săpat, altul avea camion de adus materialele. Mi-au zis: „Părinte, noi te cunoaștem de atâția ani, știm că n-ai bani, nu stăm în ei. Ți-aducem tot ce trebuie, iar banii ni-i dai când poți!” Primul a săpat cu buldozerul, celălalt mi-a adus bolovani cu camionul, altul mi-a adus ciment. Totul, pe datorie. La început, 10 000 de euro. Apoi 20 000. Aveam un prieten grec, din Katerini, cu ajutorul căruia s-au făcut multe minuni, încă de pe când eram la prima chilie. Mă suna și mă-ntreba ce mai fac. De obicei, mă găsea muncind. Următoarea întrebare era întotdeauna legată de bani: „Ai găsit bani?” „Nu, dar nici nu caut!” îi răspundeam.

De la 10 000 de euro, datoria se mărea continuu. „Gheronda” (care înseamnă stareț), „oprește-te, că mâine-poimâine se răscoală muncitorii și-ți dau în cap!” Aveam patru oameni care lucrau acolo și nu reușisem să plătesc pe niciunul, de vreo două luni. Nici materialele, nici munca nu le-o plătisem. Eu nu făceam casa mea, ci făceam Casa Maicii Domnului. Eu, om, munceam cât puteam, iar Maica Domnului avea să se ocupe de restul. Când știa ea că trebuie să plătească datoriile, le plătea. Ajunsesem deja la 30 000 de euro datorie. Mă sună din nou grecul: „Gheronda, cum ești?” „Păi, pe la 30 000, mai mult sau mai puțin!” „Oprește-te!” „Nu mă opresc, fac Casa Maicii Domnului! Ea are toate posibilitățile să le rezolve așa cum știe!”

A doua zi, în timp ce lucram, oprește o mașină mare de teren, folosită pe post de taxi. Cine dorea o

închiria. Din ea au coborât șase inși. În fața lor era unul micuț de statură, cu o pălărie de paie. Părea cel mai activ, mai implicat. „Doamne ajută!” zice. „Doamne ajută!” răspund. „Ce faceți? Merge treaba, cum e? Bani aveți? Datorii? Cât? 30 000? Ia dă, mă, sacoșa, încoace!” Ia o sacoșă, scoate niște hârtii, despre care aveam să constat că erau niște bancnote de sute de euro, de care nu mai văzusem niciodată. Numără până la 30 000, mi-i dă și zice: „Ia, părinte, de-aici! Doamne ajută și ne mai auzim!” S-a întors și a plecat.

Mă uitam la bani și nu-mi venea să cred, la timpul acela era o sumă incredibilă pentru mine. Îmi mai trecea câte-o mie prin mână, dar atâția bani, niciodată! Fug în urma unuia dintre oamenii lui și-l întreb: „Cine e omul acesta?” „Cum, nu-l știi? Este Gigi Becali, n-ai auzit de el?” N-auzisem în viața mea, de unde să aud eu la Athos de el? Poate era cunoscut în țară, dar la Athos? Am achitat imediat toate datoriile. Îl sun pe prietenul meu grec: „Doamne ajută! Cum e, gheronda? Ce mai faci? Cum mai merge?” Zic: „Maica Domnului și-a achitat datoriile!” După ce i-am povestit toată întâmplarea, a început să strige la telefon: „Minune, nu se poate, cea mai mare minune!”

Grija Maicii Domnului, știam dintotdeauna că Maica le rezolvă. A mai revenit de câteva ori domnul Becali să ne ajute, nu numai pe noi. Sacoșa aceea o avea mereu plină, se ducea pe la toate lăcașurile românești unde se construia și le achita toate datoriile. A ajutat în felul acesta timp de câțiva ani, până am ridicat la roșu biserica. A avut problemele lui ulterior și s-a încheiat ajutorul. Însă a fost acolo când era mai greu, Maica Domnului a lucrat prin el!

CÂND MAICA DOMNULUI NUMĂRĂ BANII

Am trecut la acoperișul casei. Acoperișurile se fac din plăci de piatră, ca niște țigle cioplite, una peste alta, și costă destul de mult. Biserica o acoperisem de la început, m-a costat două zeci de mii de euro numai acoperișul. Eram conștienți de la început, după ce am obținut toate vizele și aprobările, așa că le-am spus meșterilor să le facă în așa fel încât să se încadreze în cerințele Athosului. Aveam casa neacoperită, era acolo doar un carton asfaltat, prins de noi cu niște cuie. Numai că s-au lărgit de la soare și s-au transformat în vreo 300 de găuri prin toată casa. Știam că, dacă vine toamna și încep ploile, va intra apă în casă și n-o mai poți opri.

Era cam pe la începutul lui iulie, iar eu mă rugam: „Maica Domnului, nu vreau să mă apuce iarna cu acoperișul în halul acesta, că-mi distruge casa. Fă cumva să o acoperi!” Niciodată nu-i ceream bani, o rugam doar să mă ajute să fac o anume treabă, cum știa ea mai bine. Nu era nicio sursă de venit la timpul acela. Datorii aveam iarăși cu zecile de mii. Din lucrări nu m-am oprit niciodată, făceam întotdeauna tot ce era nevoie.

Eram la biserica mare. După cum ziceam mai devreme, schitul la noi e asemenea unui sat cu 16 case, iar în centru e o biserică mare închinată Sfântului Mare Mucenic Dimitrie. Este biserica unde se adună toți cei care locuiesc în aceste case și fac slujba împreună. În restul timpului, fiecare casă sau chilie, cum o denumim, are biserica ei și face acolo slujbele. Se făcea priveghe-

rea la biserica mare. Uneori, fiind noaptea slujba, te mai ia somnul, așa că mai ieși în jurul bisericii, mai dai o tură, mai faci niște închinăciuni să te mai îmbrozești puțin. Am ieșit și eu să-mi mai revin, făceam închinăciuni. Vine cineva la mine să mă-ntrebe ce fac. „Încerc să mă mai trezesc puțin”, i-am spus. „Auzi, părinte, dar ți-ai mai acoperit casa?” Știau toți cei care mai treceau pe acolo că am casa neacoperită.

I-am răspuns că nu am acoperit-o, că nu am cu ce. „Cam cât ar trebui acolo?” m-a întrebat. Era nevoie de vreo 20 000 la biserică. Pentru casă, fiind un pic mai mare, poate 25 000. Nu știam nici eu exact, dar atât am estimat. A plecat omul. La terminarea slujbei îmi iese în față și-mi dă un plic cât o cărămidă: „Părinte, ai 25 000 aici, ia-i și acoperă-ți casa! Banii ăștia i-am adunat în timp, nu știam ce să fac cu ei. Rugându-mă la Maica Domnului să mă lumineze, am primit răspunsul acesta de la ea. Să-i dau părintelui Pimen, să-și acopere casa!” Nu l-am întrebat niciodată cum a primit răspunsul. Mi-a dat și pomelnicul lui, rugându-mă să nu spun niciodată nimănui cine este.

M-am dus acasă. Greul care îmi acoperise biserica era foarte ocupat, avea întotdeauna lucrările programate pe câte-un an înainte, la el niciodată nu se termina munca. Știam asta, dar am zis să-l sun și să văd dacă își găsește cândva timp să vină și pe la mine. Era cel mai bun, lucra de 25 de ani în domeniu. La piatră nu-ți iese bine treaba dacă nu ești meseriaș. L-am sunat: „Thassos, știi că mi-ai acoperit biserica, iar casa a rămas neacoperită. Vreau să încep de acum, dacă s-ar putea!” El chiar a doua zi termina o lucrare și avea două săptămâni libere, dorea să-și ia un concediu. Dar, dacă tot vreau și vreau, mi-a zis că vine și-mi acoperă casa.

Cum era să nu vreau? Am comandat rapid piatră din Kavala. Am sunat să vină două mașini, apoi am comandat nisip fin. Cartonul asfaltat vechi trebuia scos tot de pe casă și adus unul nou. Nici părinților care stăteau cu mine nu le-am zis despre ce este vorba, se uitau la mine ca și când n-aș fi fost sănătos: aveam atâta datorie, iar eu căutam să acopăr casa acum? Cu ce aveam să ne mai achităm, că toate trebuiau plătite!

A venit cartonul asfaltat, i-am adunat pe toți, l-am desfăcut pe cel vechi, apoi am petrecut o zi și o noapte punându-l pe cel nou. Trebuia pregătit pentru piatră, așa că am mai rugat dintre vecini să ne ajute, erau foarte multe lucruri de făcut. Trebuia dat cu smoală, lipit, să fie exact cum trebuie. În două zile aveam totul pregătit, fusese adusă și piatra. Meseriașii greci s-au apucat de treabă, au terminat în trei săptămâni.

Optimist, mă gândeam că poate îmi mai rămâne vreun ban din cei 25 000 primiți. La calcul, când mi-a dat lista, ce să vezi? Erau toți banii primiți, până la ultimul cent! Mi-am dat seama că Maica Domnului îi număraseră exact pentru treaba asta. În mare, tot ce s-a făcut acolo a fost prin minuni care depășeau sfera firescului. Puteam astfel s-o văd pe Maica Domnului cum intervenea.

MINUNILE CUVIOASEI DIN ROMÂNIA

Ne-am apucat să pictăm biserica. Îmi doream un pictor foarte bun, dintr-o mănăstire din România, pe care era imposibil să-l aduc. M-am rugat la Maica Domnului și până la urmă a venit pictorul acela. Era călugăr, picta cu ușa închisă, singur, în liniște, în rugăciune, foarte frumos, cum îmi plăcea mie. Având evlavie la Sfânta Ecatrina, am spus că pe ea o vreau în dreapta mea, unde-i strana, în picioare, pe stâlp, ca mireasă, pentru că ea a fost mireasa lui Hristos. Mi-a pictat-o unde am vrut. În dreapta, de regulă, sunt pictați mucenicii. A pus-o și pe ea în rândul mucenicilor, cu toate că în Sfântul Munte, în majoritatea cazurilor, sfințele nu se pictează în picioare, ci mai mult în engolpioane, în medalion. Totuși, prin excepție, acolo unde este hramul unei sfinte o poți găsi pictată și-n picioare. Având evlavie la ea, normal că am dorit să fie pictată ca mireasă, în picioare, în dreapta.

În stânga, de regulă, pictorul picta cuvioșii. M-a întrebat: „Părinte, pentru că am pus o muceniță în dreapta, trebuie să punem o cuvioasă în stânga, să fie tot o sfântă. Gândește-te ce sfântă să punem ca să echilibrăm totul și să iasă lucrarea frumos!” Cuvioase sunt multe, nu știam pe care s-o aleg. El picta în continuare, își vedea de treabă. Am ajuns în țară prin septembrie, m-am dus la Cuvioasa Parascheva la Iași și m-am închinat. Un părinte de acolo, care mă cunoștea, m-a întrebat dacă nu vreau cumva un veșmânt al Cuvioasei, în care sunt învelite sfințele ei moaște. Dacă a fost cineva la raclă, știe că acolo e un veșmânt care învelește moaștele

ei. La un anumit timp, acela se schimbă și se pune altul. Cum era să nu-l primesc? Mi l-a dat frumos, împachetat, iar eu l-am dus la Athos.

După ce am ajuns la Athos, m-a sunat o femeie: „Părinte, la Cuvioasa, la Iași, e o pernuță sub cap și una sub picioare. Am făcut altele noi, pe cele vechi mi le-au dat mie. Nu vrei să-ți trimit una? Eu voiam să o dau la biserică, dar copilul meu mi-a spus să i-o dau părintelui Pimen, de la Athos!” Evident că am vrut-o. M-am trezit și cu pernuța aceasta acolo. Când am văzut că aveam și veșmântul, și pernuța, mi-a trecut prin minte că poate a vrut să fie pictată aici Cuvioasa. Așa că m-am dus la pictor și i-am zis: „Părinte, picteaz-o pe Cuvioasa Parascheva aici, în picioare!”

S-a făcut 14 octombrie și la Athos, pentru că e o diferență de 13 zile între Sfântul Munte și restul lumii. Athosul are calendarul vechi, e o țară a călugărilor, nu a schimbat nimic din cele vechi. E în comuniune cu toate bisericile, doar că ține calendarul cu 13 zile în urmă. Când a venit timpul și a ajuns Cuvioasa Parascheva la noi, biserica era deja gata, se încheia pictura. Trebuia pregătită de sfințire. Mai aveam nevoie de sfinte vase, de candelă. Noi tot așa eram, cu datorii, întotdeauna o țineam peste 20 000 de euro. Era cumva normalul, niciodată nu scădeau datoriile sub această sumă. Cum se achita o parte din cele vechi, cum veneau altele!

Tot mă rugam la Maica Domnului, voiam să fac sfințirea pe 21 noiembrie, când e hramul Intrării în biserică a Maicii Domnului, dar aveam nevoie de produse bune, nu voiam să pun ceva ieftin acolo. Voiam ca totul să fie din argint. Nu conta că n-aveam bani, mă gândeam că în căsuța Maicii Domnului trebuie să fie tot ce e mai

bun. A venit și ziua Sfintei Parascheva. Pentru că nu se făcuse priveghere la biserica mare de Sfânta Parascheva, noi, care stăteam încă la chilia Sfântului Artemie, am hotărât să o facem. Privegherea este o slujbă de noapte. Fie faci de seara, de la ora șase până pe la unsprezece noaptea, apoi iei o pauză și reiei dimineața următoare, fie faci de noaptea, până termini cu toate, pe la patru sau cinci dimineața. Așa am început noi privegherea.

După vreo oră, vine un părinte, care era chiar fratele meu, și îmi zice: „A sunat telefonul, era cineva din țară care vrea neapărat să vorbească cu tine!” M-am dus să văd ce vrea omul acela. Era domnul care mă mai ajutase înainte, cu acoperișul: „Părinte, cum mai stai cu datoriile? Vreau să-ți mai trimit un plic. Ai pe cineva care să vină acum la Athos, că nu știu prin cine să-ți trimit?” A doua zi, un frate de-ai mei, de la Suceava, pleca cu autobuzul să ajungă la Athos. Când a ajuns în București, l-a sunat, iar omul a ieșit în fața autocarului, la o benzinărie, și i-a dat plicul sigilat fratelui meu. A ajuns plicul la mine, iar când l-am desfăcut, erau 5 000 de euro. Cu banii aceia m-am gândit că trebuie să merg și să iau tot ce trebuie pentru biserică. Cuvioasa Parascheva mi-a făcut darul acesta chiar în noaptea de priveghere, când îi făceam slujba.

M-am dus la Atena, direct la fabricuțe, pentru că m-am gândit că acolo va fi mai ieftin. Le spuneam așa: „Am 5 000 de euro, puteți să-mi faceți sfintele candelă, sfintele vase și o raclă de argint pentru sfintele moaște, să le avem în biserică și să fie gata în trei săptămâni?” Majoritatea răspunsurilor au fost negative. Asta până când am ajuns într-un loc unde cei care lucrau acolo au fost de părere că ne încadrăm și în preț, și în timp. Am ales eu niște candelă drăguțe pe care, cu o zi înainte de

sfințire, mi le-au trimis prin curier. Le-am montat la locul lor și a doua zi am avut sfințirea.

Cuvioasa Parascheva, fără s-o caut, fără să am la ea evlavie mai specială, a zis: „Dacă ai făcut atâta pentru casa Maicii Domnului, vreau să fiu și eu un pic de ctitor aici!” Acesta a fost felul prin care ea ne-a arătat că vrea să fie pictată acolo. Ne-a trimis veșmânt, ne-a trimis pernuță și la urmă ne-a dăruit și candelă, și sfintele vase, adică tot ce trebuia pentru bisericuță. Toate acestea, chiar în noaptea de priveghere a ei.

De atunci mi-a intrat la suflet. Când m-am întors în țară anul următor, m-am dus să-i mulțumesc. Am ajuns în Iași, la Cuvioasa, și m-am închinat. Fiind seară, n-am stat foarte mult să mă rog. Totul a fost expeditiv, m-am dus, m-am închinat, am sărutat sfintele moaște, am mulțumit și am plecat. Mi se părea totuși că nu am făcut suficient, că aceasta nu era o mulțumire potrivită! M-am dus să înnoptez către marginea Iașiului, înspre Podul Roșu, la un preot alături de care copilarisem.

A doua zi trebuia să plec la Suceava. Mi-a propus să mă țin după el cu mașina, să mă devieze pe o stradă laterală, ca să nu mai merg prin centru. Mergând după el, văd că face dintr-odată la dreapta. A, omul se ducea în treaba lui, asta trebuia să fie, mi-am zis și mi-am continuat drumul. Apoi l-am văzut în stânga mea: „N-ai observat că ți-am făcut semn să faci dreapta? Ține-te după mine, te scot pe alt drum!” Am stat după el până s-a băgat altă mașină în față, iar el a dispărut. Îl pierdusem de tot. În sinea mea încă aveam o nemulțumire că nu i-am mulțumit Cuvioasei cum trebuie. Îmi doream să mai ajung la ea, dar nu cunoșteam deloc Iașiul. Am spus:

„Cuvioasă Parascheva, dacă știi că este de folos să ajung la Mitropolie, du-mă tu acolo!”

Mergeam la întâmplare, stânga-dreapta, și deodată m-am trezit lângă Mitropolie, exact în parcare. Am intrat în biserică, nu era începută Liturghia. M-am dus chiar în spatele sfintelor moaște, unde acum este o icoană. Înainte nu puteai sta în colțul acela, dar eu am stat toată slujba de vorbă cu Cuvioasa, în lumea mea. Îi mulțumeam, cred că au fost două sau trei ceasuri în care am stat nemișcat. La urmă, m-am dus să-i caut flori. Am găsit un braț de flori și am venit mândru înapoi, i le-am pus pe raclă și am spus: „Cuvioasă, îți mulțumesc!” Atunci am plecat împăcat, am stat și am putut să-i mulțumesc așa cum se cuvine pentru tot ce a făcut. Mi-a intrat la suflet! Și ea a făcut minunea ei.

O ZI OBISNUITĂ LA CHILIE

Mă copleșesc bunătatea, mila și dragostea Maicii Domnului. Mă ajută tot timpul, dar cel mai mult mă ajută când o supăr cel mai tare, când știu că fac ceva ce nu trebuie și mi-e rușine să mă uit la ea. Spun: „Maica Domnului, nu merit nimic, pentru că te-am supărat!” În momentul acela îmi face cele mai mari daruri, în loc să primesc două palme pentru că am supărat-o, pentru că nu am ascultat-o. Atunci vine cu daruri de mă copleșește, se „răzbună” cu dragostea și bunătatea ei. Mă ia în brațe, îmi face niște daruri incredibile, în loc să-mi tragă vreo două pe spinare. Se vede cât e de mare

Cea mai mare minune pentru mine este însuși Athosul! Sfântul Munte e unul singur! O limbă de pământ în mijlocul mării, legată de Grecia. O peninsulă în grija Maicii Domnului de aproape 1 700 de ani, permanent locuită de sute de mii de călugări și de sfinți, pe care i-a adus Maica Domnului când a socotit ea de cuviință, exact așa cum m-a adus și pe mine, la timpul cuvenit.

dragostea ei! Aceasta e lecția cea mai mare pe care o primesc mereu de la Maica Domnului.

Să nu vă gândiți că aici stăm numai cu mâinile în sus. Am avut, în timp, program diferit. Am avut slujbe de noapte. Acum am făcut un program pe care să-l poată duce fiecare dintre noi. Poate un părinte are o operație, altul are altă condiție medicală. Noi încercăm să ne organizăm de așa natură încât nimeni să nu lipsească de la biserică și tot timpul să fie pe locul întâi slujba bisericii. Slujbele au fost puse în așa fel încât să poată rezista și participa toată lumea la ele. Începem la cinci dimineața, în fiecare zi, suntem toți în biserică până aproape de ora opt, când sunt Utrenia cu Liturghia.

După ce încheiem, ne retragem fiecare la chilie și ne odihnim. Apoi, cam de la 10-11, după puterea fiecăruia, ieșim și facem treabă pe afară. La ora 12.00 avem masa. Părintele bucătar se ocupă de tot. Ne ducem cu toții la masă, un părinte citește cuvântul de folos, iar noi prânzim. După masă, continuăm cu treburile pe afară, până pe la trei după-amiază. Apoi avem un pic de program de liniște. Unii se odihnesc, alții se roagă, alții citesc, alții se plimbă prin pădure, fiecare cum crede de cuviință. La ora 17.00 avem Vecernia, care ține o oră. Ne ducem apoi și gustăm câte ceva, pentru seară, în ora următoare. Oamenii aflați în vizită la noi, pelerinii, participă și ei la toate acestea. Cum sala de mese nu e mare, terminăm ce avem de gustat și undeva pe la ora șapte seara intră ei și mănâncă.

La 19.30 avem Pavecernia, care durează o jumătate de oră. După ce se termină Pavecernia scoatem racla cu sfintele moaște oamenilor, ca să se închine. Avem un pangar unde sunt cărțile pe care le-am scris,

alături de diferite obiecte bisericești de cumpărat. Dacă pot, mai stau un pic cu oamenii. La pangar, le mai spun câte-un cuvânt celor interesați, are loc o legătură duhovnicească în timpul acela. Apoi ne retragem la chilie până dimineața următoare. Cam așa arată o zi din viața noastră, la chiliuța noastră. Duminica și de sărbători ne întâlnim, din tot schitul, la biserica mare. Facem împreună slujbele, în comun.

Asemenea tuturor oamenilor, ne luptăm cu toate ale noastre, să nu vă gândiți ca zburăm. Trăim ca orice om. Și nouă ne este foame, și nouă ne este sete, și pe noi ne doare când suntem bolnavi, și noi ne luptăm cu gândurile. Încercăm să nu pierdem legătura cu Dumnezeu, cu Maica Domnului. Mergem înainte! Cam aceasta e viața noastră la Athos, în Sfântul Munte, sub grija, binecuvântarea, prin dragostea și în brațele Maicii Domnului.

Să ne ajute Maica Domnului pe toți, să ne aibă în pază și să nu uităm niciodată că e Maica noastră, a tuturor. De multe ori, mamele noastre pământești poate nu au avut posibilitatea să aibă grijă de noi. E bine să știm cu toții că o avem întotdeauna pe Maica Domnului, care are grijă de noi. Când îi cerem ajutorul cu credință, ea nu ne lasă niciodată! Întotdeauna aleargă către noi, ne ia în brațe, ne protejează și ne ajută! Să ne ajute bunul Dumnezeu și Maica Domnului întotdeauna!

CEA MAI FRUMOASĂ ZI DE LA ATHOS

Cea mai frumoasă zi sunt cei 30 de ani trăiți la Athos! Nu pot să deosebesc o zi de alta! Poate o zi a fost mai grea, alta mai ușoară. Alta, în stare de har, de bucurie, alta de smerenie, de lupte. Viața toată e o luptă, toate fac un întreg, așa că nu pot separa o zi de alta. Toate au fost sub Acoperământul Maicii Domnului. În felul acesta, chiar de-a fost mai greu, mai ușor, mai cu bucurii, mai cu tristeți, toate au fost frumoase! **M-a întrebat cineva odată care a fost cea mai mare minune de la Athos în toți anii ăștia. N-am văzut minuni ieșite din comun. Minunile fac parte din viața noastră, dacă vrem să le vedem și dacă avem încredere.**

Alta este minunea! Sfântul Munte este ales de Maica Domnului de pe când trăia ea pe pământ. Așa a rânduit Dumnezeu, să ajungă corabia ei aici, plecând spre Cipru, ca să-l întâlnească pe Sfântul Lazăr, cel a patra zi înviat, care era episcop în Cipru. Ei erau prieteni de familie. Sfântul a chemat-o pe Maica Domnului să vină acolo, dar s-a ridicat furtună pe mare. Așa se face că a ajuns Maica Domnului la Sfântul Munte, din rânduiala lui Dumnezeu. Când a văzut cât de frumos era, ieșind din mare, s-a rugat și a spus: „Dumnezeul meu și Fiul meu, Te rog, dăruiește-mi mie muntele acesta, să-l am eu ca moștenire, să fie în grija mea!” A venit răspuns din Cer: „Fie ție după dorința ta, Maica Mea, iar muntele acesta să fie loc de liniștire pentru cei care vor să se retragă aici!”

Pe vârful Athosului se afla Apollon, un idol de 30 de metri din marmură, cu lumină în frunte, la care se închinau toți grecii. De cum a pășit Maica Domnului pe uscat, diavolii din idol au început să urle: „Ieșiți în întâmpinarea Maicii lui Dumnezeu, la limanul lui Clement, că împărăția noastră s-a terminat!” În momentul acela, idolul a explodat în mii de bucăți, iar toți oamenii s-au temut groaznic, din cauza cutremurului.

Au fugit la limanul lui Clement să vadă ce s-a întâmplat, însă au găsit o femeie smerită, alături de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan și, se zice, și de Sfântul Marcu. Au întrebat-o: „Cine ești tu?” Atunci le-a povestit toată istoria Mântuirii și a Întrupării. Toți au început să se încreștineze, să ceară botezul, iar Sfântul Ioan îi boteza. Astfel, Maica Domnului a creștinat la timpul acela Athosul, care nu mai era loc de închinare la idoli. Iar pe locul unde era înainte limanul lui Clement se află acum mănăstirea Iviru, cu icoana Maica Domnului Portărița.

Când s-a dat liber la creștinism, pe timpul împăratului Constantin cel Mare, au început să vină și pustnicii la Athos. Sfântul împărat Constantin cel Mare a făcut prima dată biserica Protaton din Kareia, iar mai târziu, fiul lui a făcut mănăstirea Constamonitu. „Consta” (Constanțiu) îl chema pe el, „moni” înseamnă „mănăstire”, iar „tu” (tou) înseamnă „a lui”: mănăstirea lui Consta. Mai târziu, pe la 420, împăratul Teodosie cel Mare a făcut mănăstirea Vatopedu, unde a avut loc o minune. Maica Domnului i-a vorbit printr-o icoană fiicei împăratului, spunându-i că din ziua aceea nu trebuia să mai intre nicio femeie în Athos, din porunca ei.

Mai târziu, pe la 1500, după căderea Constantinopolului, la Mănăstirea Sfântul Pavel s-a mai întâmplat un eveniment important. Împărăteasa Maro, fica regelui Serbiei, căsătorită cu sultanul Turciei, rămânând creștină, făcea totul ca să protejeze icoanele și să nu fie defăimate sfintele moaște. A luat ea darurile magilor: aur, smirnă și tămâie, cu dorința să le ducă în Sfântul Munte, la Mănăstirea Sfântul Pavel, unde jumătate din călugări erau greci, iar jumătate sârbi. Fiindcă erau compatrioții ei, acolo dorea să le ducă. A ajuns la Sfântul Pavel și a spus că vrea să le dea personal.

A coborât în port, de unde mai era un kilometru până la mănăstire, pe cărare. La jumătatea cărării, i-a apărut în față Maica Domnului și i-a zis: „Femeie, de ce-ai venit aici să-i smintești pe fiii mei? Nu știi că n-ai voie în Sfântul Munte? Lasă darurile tale și întoarce-te, ca să nu pătimești ceva pentru asta!” Atunci și-a cerut ea iertare de la Maica Domnului, a dăruit darurile părinților și s-a întors. În locul acela s-a construit un mic paraclis, ca amintire a minunii.

După cum spune Cuviosul Paisie Aghioritul, Maica Domnului trece în fiecare zi pe la toți călugării din Athos să vadă cum se nevoiesc, pentru că e grădina ei. Ocrotește pe toată lumea, fiindcă ea e Împărăteasa, e Maica tuturor! Dar Sfântul Munte l-a păstrat ca fiind grădina ei. Cu bune, cu rele, cu călugării aceia amărâți, fiecare după cum poate.

O LIMBĂ DE PĂMÂNT ÎN MIJLOCUL MĂRII

Prin anii 1960–1970, starețul Andrei de la Mănăstirea Sfântul Pavel a trecut printr-o întâmplare demnă de a fi povestită. Înainte de a fi stareț, el se afla la un mitoc, adică o casă ce aparținea de mănăstire, pe un teren. Alături mai erau măslini, viță-de-vie și o biserică. Era permanent un părinte acolo care se ocupa de lucrurile mănăstirii. În cazul de față, părintele Andrei. Nu cu multă vreme în urmă fusese o furtună pe mare. După furtună, la mal erau aduse lemne și diferite alte lucruri. S-a dus și el să strângă ce se putea, chilia lui fiind un pic mai sus.

Când a coborât pe malul mării, a văzut că pe o stâncă ședea o femeie îmbrăcată în negru, cuviincios, cu trei cărți în brațe, scriind liniștită. A rămas uimit când a văzut o femeie în Sfântul Munte. S-a dus repede la ea și a întrebat-o: „Femeie, ce cauți aici, ai naufragiat? Cine ești?” I s-a răspuns: „Stăpâna locului acestuia!” Mintea lui nu putea să înțeleagă. „Dar ce tot scrii acolo?” A primit răspuns: „Uite, într-o carte îi scriu pe cei care vizitează Athosul o zi-două și apoi pleacă! În a doua carte îi scriu pe cei care viețuiesc ani la rând aici, iar la urmă pleacă. În a treia îi trec pe cei care stau toată viața aici, în Sfântul Munte.”

A mai întrebat-o câte ceva, nedumerit, dar a primit aceleași răspunsuri. S-a întors în treaba lui, dacă a văzut că nu are nevoie de nimic femeia aceea: „Sigur nu vrei să te ajut?” a întrebat. „Eu sunt stăpâna locului, am de toate!” A plecat la chilie, nu putea pricepe ce i s-a întâm-

plat. A văzut că se făcuse ceasul de vecernie, așa că s-a dus să pregătească candelile. Când a ajuns la icoana Maicii Domnului, l-a străfulgerat! Era același chip, era însăși Maica Domnului.

A ieșit desculț din biserică, în viteză, s-a dus glonț către mal, însă când a ajuns acolo, nu mai era nimeni. A început să plângă: „Maica Domnului, iartă-mă că nu am știut că ești tu!” A sărutat stânca pe care a găsit-o: „Te rog, vreau să te mai văd o dată!” În momentul acela a simțit o mireasmă puternică de mir, în tot locul, dar de văzut nu a mai văzut pe nimeni. Toți cei care ajung în Sfântul Munte sunt trecuți într-o carte a Maicii Domnului. Nu este nimic întâmplător, Maica îi ia în grija ei. Când vin a doua oară, cumva le cere socoteală: „Ce-ai făcut până acum, ce ți-ai îndreptat din viața ta, dacă eu te-am primit aici, te-am luat în grija mea pe tine și familia ta?”

Cea mai mare minune pentru mine este însuși Athosul! Sfântul Munte e unul singur! O limbă de pământ în mijlocul mării, legată de Grecia. O peninsulă în grija Maicii Domnului de aproape 1 700 de ani, permanent locuită de sute de mii de călugări și de sfinți, pe care i-a adus Maica Domnului când a socotit ea de cuviință, exact așa cum m-a adus și pe mine, la timpul cuvenit. Din atâtea sute de mii de călugări din lumea asta, 2 500 sunt aleși de Maica Domnului în Sfântul Munte din fiecare țară, după socoteala ei. Dintre mii de călugări, m-a luat pe mine de ciuf și m-a dus în Sfântul Munte, cu toate întâmplările prin care m-a purtat.

Sunt mult mai multe, eu le-am evidențiat doar pe cele mai semnificative. Am pornit la drum cu trais-ta-n băț, fără nimic. A avut grijă de mine, m-a ajutat să

construiesc chilia Sfântului Artemie, căsuța, biserica și câteva camere. După aceea, chilia Intrarea Maicii Domnului în Biserică a fost tot construită de la zero: biserică, arhondaric, casă, toate cele necesare. S-a îngrijit de toate acestea și de 30 de ani mă rabdă în Sfântul Munte. Ce minune mai mare decât asta? Mă ține în brațele ei, cu bune și cu rele, ca pe un copil. Oare copilul e doar cuminte, nu mai face câte-o obrăznicie, n-o mai supără pe mama? Dar mama îl iubește la fel de mult, și de fiecare dată când vine la ea îl ia în brațe. La fel face Maica Domnului! Ce minune mai mare să plasez deasupra minunii ăsteia? Maica Domnului, după atâta timp de răbdare cu mine, în care m-a ajutat, încă mă îngăduie, mă primește și mă ține în grădina ei.

Capitolul 3

PELERINI PE CALEA SPRE MÂNTUIRE

DOAMNE, AJUTĂ-MĂ SĂ MĂ CUNOSC

Sfântul Nectarie spunea că nu-L putem cunoaște pe Dumnezeu dacă nu ne cunoaștem pe noi înșine mai întâi. Dar noi, oamenii, nu reușim niciodată să ne cunoaștem fără Dumnezeu. Nouă ni se pare că suntem grozavi. „Eu sunt bine!” Când te întâlnești cu o patimă despre care zici că nici n-o bagi în seamă, atunci vezi cum te trânteste, cum te prinde. Fie asta, fie intri într-un anturaj pe care crezi că-l poți schimba.

Niciodată să nu avem ideea că intrăm într-un anturaj și-i schimbăm pe ceilalți. Din contră, ne vor schimba ei pe noi! De ce? Noi suntem slabi, suntem tentați să ne îndreptăm spre lucrurile care ni se par atrăgătoare. **Trebuie să cerem ajutorul lui Dumnezeu: „Doamne, ajută-mă să mă schimb spre bine, să văd unde greșesc, să văd unde sunt slab!” Avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu ca să ne cunoaștem.**

Mai mult decât atât, e nevoie de spovedanie, cât mai des. Acolo te duci cu problemele tale, le cercetezi, ți le notezi pe foaie: „Unde am greșit azi? Omul acela mi-a zis ceva, eu m-am supărat! Am văzut o femeie, m-am uitat după ea, chiar dacă am nevastă acasă! Deci eu sunt slab aici!” Mă duc și i le spun duhovnicului, ca prin darul pe care l-a primit să ne ușureze lupta când va spune: „Te iert, te dezleg!” Așa putem merge mai departe cu lupta noastră. Permanent este nevoie de luptă, permanent trebuie cerut

ajutorul lui Dumnezeu, prin spovedanie. Ușor, ușor, ajungem să ne cunoaștem, să vedem unde greșim, unde suntem slabi și cum putem lupta.

Dumnezeu ne ajută, ne luminează și mergem mai departe. Când spun singur că eu mă cunosc pe mine însumi, rostesc ceva neadevărat. Nu, doar ți se pare că te știi, dar nu ai cum să te cunoști singur fără ajutorul lui Dumnezeu! Pentru că așa suntem: slabi, foarte slabi. Fără harul lui Dumnezeu nu putem face nici măcar doi pași. Dai să te ridici, dar s-a înțepenit coloana și s-a terminat. Fără harul lui Dumnezeu nu putem face nimic pe pământ, suntem doar o mână de țărână.

Ce a luat Dumnezeu la început? A luat țărână și l-a plămădit pe om. Dar acesta era fără viață. Atunci, Dumnezeu a suflat asupra lui, dându-i scânteia dumnezeiască, și i-a făcut astfel sufletul. S-a ridicat țărâna aceasta, a prins viață. Când vorbim, între noi este și sufletul nostru care lucrează. Înainte de înmormântare, vezi că s-a terminat, a mai rămas doar trupul acolo. E țărâna care se duce în pământ și putrezește. Sufletul se întoarce înapoi la Dumnezeu. Fără harul lui Dumnezeu, suntem mâna aceea de țărână și atât.

MAI ÎNTÂI DE TOATE, SMEREȘTE-TE

E o vorbă care zice în felul următor: „Cine vrea să se folosească, cu-ntrebarea să călătorească!” Smerește-te și cere sfaturi! Dacă nu le ceri, dacă nu întrebi și ți se pare că tu le cunoști pe toate, nu vei ajunge nică-

ieri. Spunea chiar Socrate¹ că cel care știe că le știe pe toate, acela nu știe nimic. Iar despre cel care știe că nu știe nimic, Socrate spune că abia acela a aflat calea. Ce înseamnă asta? Că eu nu știu nimic, și ca să schimb asta întreb în dreapta, în stânga, ca să pot schimba ceva la mine. Noi trebuie să vrem să ne smerim!

Am primit de la cineva un mesaj de o profunzime aparte. Se întâmpla să purtăm acest dialog chiar cu ocazia Sfântului Nicolae. Omul mi-a trimis mesajul cu o scrisoare primită de la Sfântul Nicolae:

„Astăzi, Sfântul Nicolae
Mi-a lăsat în ghete-o foaie;
Și pe ea scria așa:
Nu mai căuta mata
Ciocolată în papuci,
Ci fă bine să te-apuci
De ceea ce se cuvine
Unui ditai om ca tine:
Fă smerenie, răbdare,
Rugăciune și-nfrânare.
Și ascultă-aici, drăguță,
Că pun mâna pe vărguță:
Mintea sus și nasul jos,
Că văd că le ții pe dos!”

În poezia aceasta este relevată atât de frumos atitudinea oamenilor care sunt mereu cu nasul pe sus. Mai auzi pe cineva că zice: „Eu lucrez pe nu știu unde, eu am funcția cutare, eu am studiile cutare.” Omul care

¹ Platon, *Menon*, în *Dialogurile socratice*, Editura Humanitas, București, 2019, p. 42 (n. red.).

ține nasul pe sus nu va vedea niciodată pe unde calcă. Asta înseamnă că omul acela are cele mai mari căderi în groapă, că e în pericol să își rupă picioarele. Sufletește se întâmplă același lucru. El nu întreabă și nu-l interesează părerea celorlalți. Chiar de vreodată ajunge să întrebe ceva, nici măcar nu mai ascultă răspunsul celuilalt, pentru că zice că el îl cunoaște deja.

Știți care este părerea mea despre cei mândri? Cei mândri sunt proști, pentru că mândria este legată de prostie. Omul care este într-adevăr pe picioarele lui, acela întotdeauna întreabă, niciodată nu se aruncă să dea primul răspunsul. Dacă sunt zece oameni într-un loc și cineva adresează o întrebare, nu se poartă ca și cum doar el le-ar ști pe toate. Nu, dimpotrivă! Stă cuminte să vadă ce spun ceilalți și la urmă trage o concluzie din toate răspunsurile. Ia totul în considerare, se gândește dacă poate să dea un răspuns.

De multe ori te arunci și spui prostii, însă dacă stai deoparte și îi asculți pe toți, îți dai seama că ce voiai să spui se putea constitui într-o gafă monumentală. Când aduni de la toți răspunsurile, de-abia atunci poți face o legătură. De asta, cel mândru, dacă e pe undeva la vreo adunare, întotdeauna iese în față. El vrea să fie văzut de toți, dar el să nu vadă pe nimeni. Dimpotrivă, cel smerit stă ultimul în spate, să-i poată vedea pe toți, dar să nu fie văzut de nimeni. El este în smerenie, se uită cum se poartă ceilalți, cum fac ei, că poate are de învățat. Oricât de bun ai fi, de meseriaș într-un domeniu, ai permanent de învățat!

Să luăm un exemplu, să zicem că ești constructor. Dacă vezi că mai construiesc și alții, du-te întotdeauna acolo, nu arăta cât ești de grozav, stai cuminte și vezi ce

și cum fac ceilalți. Sigur ai de învățat ceva de care nu știi tu, indiferent cât de bun ai fi, că fiecare e mai bun în ceva anume. Mie mi-a plăcut mereu să fac asta. De fiecare dată când se construiește prin schit, mă duc întotdeauna și mă uit. Dacă nu fac ceva bine meseriașii, îi spun părintelui, ca să nu fie nevoit să repare mai târziu: „Fii atent, că aici nu e bine, trebuie să schimbi! Am făcut și eu așa, uite ce urmări am avut!” Sunt anumite lucruri din care avem întotdeauna de învățat și ne ajută în viață, nici nu ne dăm seama cât avem de câștigat!

Îmi aduc aminte de un preot din țară, prieten de-ai mei încă din timpurile vechi. După ani, când m-am dus în România, l-am găsit la casa lui, cu cinci copii. Discutând cu el, îmi spunea: „Vezi, la mine în casă fiecare copil are misiunea lui. De la fetița de trei ani, până la cel mai mare, toți au o responsabilitate. Am ținut mereu cont de sfatul nevestei mele, întotdeauna am cerut și opinia ei. Fiind femeie așezată, mi-a dat niște sfaturi foarte bune. Dacă nu o întrebam, făceam greșeli și pierdeam o grămadă de timp în viață.” Asta înseamnă să ții cont de părerea celorlalți. Și mai spunea ceva: „Uneori, când aveam o dilemă, adunam toată familia și îi întrebam ce părere au. Toți copiii spuneau câte ceva. Alteori, chiar de nu le spuneam, se nimerea că un copil avea cea mai bună idee și o puneam în practică. Țineam cont de tot!”

Asta contează, să știi să te smerești când trebuie, să asculți un sfat de la oricine, că nu știi de unde vine răspunsul. Chiar și un cerșetor de pe stradă îți poate da un sfat de te minunezi! Pentru asta însă trebuie să avem mintea deschisă, ca să putem primi. **Să căutăm totdeauna să ne smerim, să nu ne socotim cei mai buni, atunci vom reuși tot timpul în viață! Vom spune: „Doamne, știi că eu nu știu, Te rog,**

ajută-mă și pe mine!” Dumnezeu nu va veni direct, dar va scoate pe cineva în cale care îți va da un răspuns potrivit pentru tine. Dumnezeu l-a trimis pe acel om să-ți dea răspunsul pe care îl ceri.

O ISTORISIRE DIN PATERICUL EGIPTEAN

Un om trăia în pustie, izolat. Avea de mers o zi întreagă până la primul om, care era vecinul lui. Și odată nu înțelegea el ceva în Scriptură. S-a rugat de multe ori la Dumnezeu, care-i mai trimitea de obicei câte-un înger și-l lumina. De data asta însă a stat și a cercetat tot ce se putea. A început în cele din urmă să se roage: „Doamne, trimite-l pe Moise să mă lămurească, nu pricep lucrul acesta din Vechiul Testament!” S-a rugat vreo trei zile, dar nu a primit niciun semn! S-a gândit atunci mai mult: „De ce Îl oblig eu pe Dumnezeu să mi-l trimită pe Moise, când pot să mă duc la vecinul meu și să-l întreb pe el? Mă duc o zi pe jos, ca să mă lămuresc.” Știa că celălalt era capabil, știa că Dumnezeu îl poate lumina să-i dea sfatul care trebuie.

Așa se face că a ieșit din chilie și a pornit spre vecin. N-a mai avut pretenția să i-l trimită Dumnezeu pe Moise sau vreun înger, s-a smerit și a plecat pe jos. După ce a mers o bucată de drum, i-a apărut un înger în față și i-a spus: „Ți-a auzit Dumnezeu rugăciunea, și pentru că te-ai smerit să te duci să-l întrebi pe celălalt, m-a trimis să-ți dau răspunsul. Întoarce-te la chilia ta!” Până nu s-a smerit și până nu s-a gândit să se ducă să-l întrebe pe

celălalt, care era mai priceput decât el, nu a primit niciun răspuns. De-abia în momentul de smerenie i-a trimis Dumnezeu îngerul care i-a rezolvat problema. Întotdeauna, Dumnezeu vrea să ne vadă smeriți. Dumnezeu iubește mai degrabă pe un păcătos smerit decât pe un drept mândru.

Asta nu înseamnă că de acum trăim în păcat și că e suficient doar dacă ne smerim. Altul poate nu a căzut în păcate, dar se luptă pe calea lui, e cu nasul pe sus, poate se gândește: „Eu nu-s bețiv, eu nu-s curvar!” Dumnezeu nu iubește mândria. De-asta spune la Sfânta Scriptură: „Domnul celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har” (Pilde 3,34). Când zicem că Dumnezeu iubește un păcătos smerit, ne referim la unul care a trecut prin anumite păcate, dar care se căiește și-i pare rău de ele. Când cere iertarea de la Dumnezeu, Dumnezeu îl ia în brațe. E mai bun acest om în fața lui Dumnezeu decât acela care n-a căzut, dar are atitudinea de: „Doamne, eu sunt grozav. De ce nu mă auzi și pe mine?” Dumnezeu nu are nevoie de noi să ni se pară că suntem sfinți, El ne vrea smeriți.

Omul smerit nu face niciodată rău celui alt, nu îl judecă pe celălalt, pentru că gândește întotdeauna: „Eu sunt mai rău decât el. Nu contează, bețiv să fie, cine știe cum o fi ajuns în stadiul acesta, săracul? Cine sunt eu să-l judec pe celălalt?” Totdeauna se pune în colțul cel mai de jos, totdeauna stă cuminte: „Mi-ajung ale mele, nu mai trebuie să adun altele străine!” Asta trebuie să facem noi în viață, în felul acesta câștigăm pacea și atragem harul lui Dumnezeu. Când atragem harul lui Dumnezeu, în sufletul nostru vine bucuria raiului. Atunci când vezi o floare, o frunză, o pasăre, te bucuri! Ți vine să-i îmbrățișezi

pe oameni, pentru că tu doar te bucuri. Nu-i judeci, nu vezi greșelile celorlalți.

Spune la Pateric: „Zis-a avva Pimen: [...] În orice ceas vom acoperi greșeala fratelui nostru, și Dumnezeu o acoperă pe a noastră; și în orice ceas o arătăm pe a fratelui, și Dumnezeu o arată pe a noastră.”² Dacă vedem pe cineva făcând ceva rău, să nu ne ducem să spunem întregului sat! Să spunem mai bine: „Doamne, ai Tu grijă de el, că eu le am pe ale mele!” Iar când va veni vremea să greșim și noi, Dumnezeu ne va acoperi greșelile, în așa fel încât să nu ne vorbească nimeni de rău. Dacă îl vorbesc pe semenul meu de rău, în momentul în care o să calc pe bec se va auzi imediat peste tot, îmi va fi rușine să mai scot capul pe-afară, pentru că mi se va întoarce exact măsura în care m-am purtat și eu cu celălalt. Cu ce mână dai, cu aia primești!

NU VORBI DE LUCRURILE RELE

Sunt ca vântul, niciodată nu vei putea opri gândurile. Poți pune ce vrei în fața vântului, că ți-l ia pe sus când suflă mai tare. Vântul nu-l poți opri, trebuie să-l lași să se ducă. La fel trebuie să facem și cu gândurile: ele vin, noi nu putem să le oprim și să ne luptăm cu ele, că ne prind acolo. Bunăoară, te duci în biserică, încerci să te rogi și-ți vine un gând. Te trezești că s-a terminat slujba și tu tot învârți gândul ăla în cap. Mai bine să lăsăm gândul să se ducă și noi să continuăm cu rugăciunea.

² *Patericul*, ediția a patra revizuită, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004, p. 188 (n. red.).

Întotdeauna să încercăm a primi doar gândurile bune, doar pe acestea să le punem în aplicare, pe cele rele să le dăm deoparte. De la un moment dat, îți intră în fire. Dacă ai văzut un om sărac, nu mai stai pe gânduri să analizezi dacă e bun sau rău, ci te duci repede să-l ajuți. Când vezi pe cineva că are nevoie de un cuvânt bun, te duci repede și i-l dai, pentru că deja face parte din firea ta.

Din acest motiv nu putem spune că suntem ceea ce gândim, pentru că gândurile vor continua să vină, dar nu înseamnă că asta suntem noi. Suntem creați de Dumnezeu cu suflet, să ajungem la sfințenie. Gândurile vin, însă trebuie să avem discernământ și să le dăm deoparte, să le păstrăm doar pe cele bune. De pildă, când îți vine în cap să faci un bine cuiva. Treci pe stradă, vezi un amărât acolo și te gândești: „Săracul, să-i dau și lui ceva!” Imediat, apare și gândul celălalt: „Dă-l încolo, că-i un golan sau un bețiv!” De la Dumnezeu, prin îngerul păzitor, ne vine gândul cel bun: „Fie-ți milă de el, că și Dumnezeu își face milă cu tine!” De la cel viclean vine alt gând: „Dă-l încolo, că-i un golan, de ce să-l ajuți tu?”

La orice idee bună vine și reversul său, și aici este lupta noastră dintre bine și rău. Întotdeauna să lăsăm mila să predomine, după cum a zis și Dumnezeu: „Că milă voiesc, iar nu jertfă, și cunoașterea lui Dumnezeu mai mult decât arderile de tot” (Osea 6,6). Adică să gândim: „Măi, săracul, lasă, că-l știe Dumnezeu. Eu mă duc și-l sprijin, îi dau o bucatică de pâine, un cuvânt bun. Bătrâna asta a ajuns să-și ducă așa zilele, știe Dumnezeu mai bine ce-i cu ea!”

Este ca un antrenament! Întotdeauna să încercăm a primi doar gândurile bune, doar pe acestea să le punem în aplicare, pe cele rele să le dăm deoparte. De la un moment dat, îți intră în fire. Dacă ai văzut un om sărac, nu mai stai pe gânduri să analizezi dacă e bun sau rău, ci te duci repede să-l ajuți. Când vezi pe cineva că are nevoie de un cuvânt bun, te duci repede și i-l dai, pentru că deja face parte din firea ta. Trebuie să ne luptăm ca toate gândurile bune care ne vin să le punem în practică prin fapte, așa încât să devină parte din viața noastră. De-abia atunci putem spune că ce gândim, aia suntem!

Vin și celelalte, mai puțin bune, pe care trebuie să le dăm deoparte tot timpul.

Lucrând astfel, la un moment dat scoți la iveală un om bun, care face mult bine în jur, care e blând tot timpul, chiar de nu a fost așa de la început, dar a reușit asta pentru că s-a luptat cu el însuși, pentru că este atent, pentru că întinde mâna să ajute: „N-am nimic, dar îi dau căciula mea, mi-oi cumpăra eu alta.” Tot timpul, omul acela are tendința de a face bine.

Pentru asta trebuie multă luptă. Sunt oameni cărora le dă Dumnezeu de mici darul acesta, e în firea lor să fie buni, deci le este mai ușor, dar unul care nu are asta în fire, care se luptă și devine bun, are și mult mai multă plată la Dumnezeu, pentru că el a reușit să își depășească „moștenirea”. Poate că în familie, mama sau tata or fi fost zgârciți, poate mai răi, nu au avut obiceiul de a da, de a face milostenie. Poate moștenește ceva din trăsăturile părinților, dar nu înseamnă că nu se poate schimba.

Însă această abordare vine numai cu mult exercițiu. Să luăm cazul unui om slab, amărât. Ce poate face el? Se apucă de un sport, de antrenament, și după doi ani îl vezi că a ajuns campion, din acel amărât pe care-l știa toată lumea. După doi-trei ani de luptă, de antrenament, a ajuns la acel nivel. La fel este și cu gândurile și cu lucrurile bune, trebuie să ne luptăm, chiar de ne vine greu să băgăm mâna în buzunar și să ajutăm: „Nu, azi nu mănânc, dar îl sprijin pe celălalt.”

Unuia poate i s-a stricat gardul, mă duc să-l ajut pe degeaba, fără să-i cer ceva. Mă lupt cu mine însumi! Asta trebuie să facem, să ne luptăm întotdeauna cu noi înșine. Atunci reușim să ne schimbăm firea, înclinată spre rău,

și s-o facem să fie înclinată spre bine permanent. În cuvintele Cuviosului Porfirie Kavsokalivitul: „Nu vorbiți de lucrurile rele, nu le aduceți în viața voastră, vorbiți doar despre lucrurile bune, vorbiți de Hristos, vorbiți de bine. Puneți în practică lucrurile bune și pe acestea o să le aveți în viața voastră!”

Dacă toată ziua stăm panicați că vai, vine războiul, vine sfârșitul lumii, ce ne facem? Intrând într-o stare de panică și stând mereu speriat, omul nu mai are pace, nu mai are bucurie. Dar tu spui: „Să vină ce-o veni, ne ducem mai repede la Hristos! Slavă Ție, Doamne, mi-ai dat și azi liniște și pace, mi-ai dat o bucată de pâine pe masă. Dacă tot prisosește, mă duc și la vecini. Slavă, Ție, Doamne, și pentru azi!” **Punem toate la picioarele lui Dumnezeu prin gândirea bună, pozitivă, prin lucruri bune, prin slăvirea lui Dumnezeu, prin bucurie. Atunci când plecăm dincolo, plecăm în bucurie, iar nu în stare de stres!**

Dacă înclinăm în partea cealaltă, vom vedea în jurul nostru numai lucruri negative, cum sunt cele pe care le prezintă mass-media. Ajungi încât te distruge psihic să stai și urmărești știrile. Dacă vrei să urmărești ceva, uită-te măcar la ceva frumos, la cineva care-ți spune un cuvânt bun, o minune a unui sfânt, o cântare, o colindă, care te bucură și-ți ridică sufletul. Apoi mergi mai departe, fiindcă cele rele au existat dintotdeauna. Crezi că dacă nu le asculți tu, acelea nu merg mai departe? Se va schimba ceva? Nu, te distrug pe tine psihic, te opresc în loc. Noi mergem mai departe și ne bucurăm de orice clipă, prin Dumnezeu, slăvind-L pe El și făcând bine în jur. În asta se va transforma viața noastră. Dacă facem asta, Hristos ne va duce la bine dincolo!

CEA MAI BUNĂ CALE SPRE DUMNEZEU

Atunci când ești în legătură cu Dumnezeu, ești împlinit și ai totul. Dacă ai pierdut direcția înseamnă că nu faci bine ceva și trebuie să schimbi ceva în viața ta. Uită-te la un copac! Îl îngrijești, crește mare, frumos și plin de frunze. Îl lași un an, doi, zece, dar nu-ți dă nicio roadă. Oricât de frumos ar fi el, ocupă locul degeaba, nici nu mai crește, nu umbrește nimic sub el. Copacul este degeaba, îl tăiem și punem altul în locul lui. Noi trebuie să ne uităm întotdeauna la roade, orice am face în viață. Există roade? Ceea ce fac eu mi-aduce pace, mi-aduce liniște, mi-aduce bucurie sufletească? Nu din cea materială, după care alerg toată ziua și care nu mă împlinește cu nimic. Dar aduce liniște sufletească? Asta înseamnă rodul! Dacă răspunsul este tot nu și nu, înseamnă că trebuie schimbat ceva în viața noastră, că nu lucrăm cum trebuie, greșim undeva.

Cea mai bună cale spre Dumnezeu este spovedania, care trebuie să fie făcută cât mai des. Trebuie cerut sfatul duhovnicului și apoi să încercăm să împlinim ce ne zice acesta. Începem să ne punem rânduială în viață, să ținem posturile miercurea și vinerea. Începem să trăim puțin duhovnicește ca să vedem ce ne lipsește să ne împlinim. După aceea, începem să facem lucruri bune după putere, începem să facem milostenie, să ajutăm. Mai rămâne timp liber? Dacă da, nu ni-l petrecem la televizor. Poate ar fi bine să mergem la un azil de bătrâni, la un orfelinat, în locuri brăzdate de cancer, acolo unde sunt cei cărora le-au spus doctorii că mai au o săptămână, o lună sau

un an de trăit. Să mergem și să vedem oamenii aceia, și ieșim imediat din toate stările de autocompătire.

Avem picioare, avem mâini, suntem sănătoși, dar ne văităm că suntem decepționați sau că suferim de vreo tristețe. Să mergem și să vedem cum trăiesc oamenii aceia clipele lor ultime! **Trebuie să ne umplem viața cu lucruri utile, frumoase, bune, nu să stăm în casă și să ne plângem de milă! Trebuie să schimbăm ceva în viața noastră. Vom vedea cum se schimbă totul când asistăm la suferința celui alt, la sărăcia celui alt, și ne vom implica cu gândul de a ajuta cu ceva, oricât de mic.** Du-te la un azil de bătrâni abandonați cu un braț de trandafiri, cu o ciocolată, să vezi câtă bucurie le aduci persoanelor acelora uitate de lume. Să vezi câtă bucurie sufletească primești tu pe această cale. Nu te costă! Renunți într-o zi la ceva, te duci și iei un buchet de flori.

Sau mergi la copiii din orfelinate în preajma Nașterii Domnului! Câtă bucurie ar avea copiii să te duci cu un sac și să dăruiești fiecăruia câte ceva! Nu te costă mare lucru, însă poți oferi foarte mult prin astfel de gesturi. Activități de tipul acesta se pot face nu numai de sărbători, ci și în perioadele mai liniștite ale anului! Alege o familie cu zece copii și du-le ceva, nici nu știi ce înseamnă asta pentru ei! Părinții nu au posibilitatea să le cumpere ceva dulce sau să le facă toate mofturile. Du-te tu și du-le tu ceva! Poți completa astfel lipsurile din viața ta, fiindcă nu doar lor le faci bine, ci chiar ție însuși. Făcând bine altora, îți aduci pacea, liniștea și bucuria în viață.

CE ÎNSEAMNĂ CU ADEVĂRAT ACASĂ

Când omul Îl găsește pe Dumnezeu și se ancorează cu totul în El, orișunde ar fi, simte că este acasă. Nu pot toți să-și păstreze casa părintească, sunt mulți copii care pleacă, fetele se căsătoresc și se duc acasă la soții lor. Nu doar casa părintească este acasă. Indiferent de locul unde s-ar duce și pe unde l-ar purta pașii, dacă se ancorează în Dumnezeu și-L are în viața lui, omul acela va fi bine chiar și într-o căsuță amărâtă.

Sau se căsătorește o fată, care poate vine dintr-o situație materială mai bună, și ajunge într-un loc unde poate nu sunt condițiile de la casa părintească. Dar dacă Îl aduce pe Dumnezeu în viața ei și în viața familiei ei, dacă-și duce viața în rugăciune și are o candeluță permanent aprinsă la icoană, se schimbă totul. Când intri în camera aceea, te uiți la luminiță și vezi chipul Maicii Domnului cu Mântuitorul în brațe, fără să vrei, spui: „Maica Domnului, ajută-mă!” Permanent te ține treaz în rugăciune. Vrei să te culci și ai icoana în fața candeliei. Până adormi, te uiți la Maica Domnului, la candeluță, și spui: „Maica Domnului, ai grijă de mine! Ai grijă de familia mea!”

Îți formezi căldura familiei acasă, tu însuți ți-o poți construi. Pentru a menține căldura aceasta nu e suficient să fie caloriferul pornit, mai este nevoie de ceva! Trebuie să ai o legătură cu Dumnezeu. Pentru asta, în fiecare cameră trebuie să fie o icoană a Maicii Domnului cu Mântuitorul în brațe și o candelă aprinsă în fața ei. Când faci treburi prin casă, de ce să se audă

ceva care să-ți înnebunească mintea, când poți să pui o cântare bisericească, o colindă, o melodie care te așază, care te liniștește. Atunci când vin copiii acasă de la școală, încep să alerge, să țipe. Dacă ai stat trei-patru ceasuri cu muzică care te agită, nu mai suporti nicio voce, deja ai obosit, țiți la ei. Poți să crezi acest sentiment de acasă pentru toată lumea, în familia ta, când și tu te simți acasă. Asta presupune să-L ai pe Dumnezeu, s-o ai pe Maica Domnului, pe sfinți, în familie. Astfel, orice loc devine acasă.

În plus, să ai în apropiere o biserică pe care s-o poți vizita oricât de des. Astfel vei ști întotdeauna în momentele mai grele că poți alerga acasă la Dumnezeu. În biserică se află Sfânta Sfintelor, este altarul, unde la fiecare Liturghie coboară tot cerul. În afară de rugăciune, alergi la biserică, indiferent că e o biserică mai mare sau că e o mănăstioară. Este, în definitiv, un loc unde poți să te liniștești.

Omul care își formează viața acasă cu Dumnezeu, care are un loc special de refugiu la biserică și mai duce și o viață liniștită nici nu mai are nevoie de concedii prin locuri exotice, fiindcă are bucuria de acasă. **Nu-și găsește fericirea dacă se duce în Dubai o lună, pentru ca apoi s-o ia iar de la zero cu certurile! Nu aceasta este viața! Viața trebuie să fie legată de bucuria de acasă. Să-ți fie greu să ieși pe ușă de la câtă bucurie și pace ai acolo.** Sigur, te poți duce prin alte locuri, ca să se bucure familia împreună, dar condiția de bază e să fie pace și liniște acasă. De abia atunci ești acasă. Asta înseamnă acasă!

CUM SĂ AI CONȘTIINȚA LINIȘTITĂ

Dacă seara, când pui capul pe pernă, nu ai conștiința încărcată, nu ai făcut rău nimănui, nu urăști pe nimeni, știi că ți-ai dat toată silința să-i împaci pe cei din jurul tău, să fii bine cu ei, dacă ai făcut tot ce ai putut ca om, atunci dormi liniștit! „Doamne, cât m-ai ajutat Tu am făcut, eu am încercat să nu fac rău nimănui!” Să fie conștiința liniștită, să știi că ai făcut ce a trebuit.

Pe de altă parte, când știi că pe unul l-ai furat, pe altul l-ai mințit, poate ți-ai înșelat nevasta sau ți-ai înșelat soțul, ori dacă scopul tău este doar să faci avere, să strângi bogății, și pentru asta faci afaceri prin care nedreptățești sau furi pe alții, afaceri murdare, când ai pus capul pe pernă nu mai ai cum să dormi liniștit. Ți-e gândul mereu să nu te prindă nevasta sau soțul, să nu te descopere partenerii că ai furat în afacerea încheiată, să nu-și dea seama banca că nu ai făcut ce trebuie. Poate ți-ai dorit o funcție mare și ai mituit pe cineva ca să o poți ocupa. Sau ai vrut să ajungi vedetă și ai mințit, ori ți-ai vândut trupul ca să apari la televizor. Să te văd eu cât de liniștit mai dormi atunci!

Apăruse un reportaj cu câteva vedete de pe la Hollywood care au recunoscut în interviuri că și-au vândut sufletul diavolului pentru a ajunge unde au ajuns. La bătrânețe fiind, le părea rău. Se uitau în urmă și vedeau că nu le-a ajutat cu nimic toată slava lumească. Au ajuns vedete, sigur, dar și-au vândut sufletul diavolului. Mai doarme oare liniștită persoana aceea în vreo noapte? Discutam cu un duhovnic care a spovedit multe

vedete. Îmi zicea că toți acești oameni dorm cu pastile. S-au chinuit să ajungă sus prin toate modalitățile. Sigur, unii au ajuns prin calitățile lor, i-a ajutat Dumnezeu, dar în cele mai multe cazuri a existat o veritabilă luptă de a ajunge sus, a fost nevoie de a călca pe capetele altora.

Îmi spunea cineva care prezenta moda în tinerețe despre fetele care prezentau diferite costumații. Cazarea se făcea numai la hotelurile de lux, peste tot erau companii mari care sponsorizau evenimentele. Îmi povestea despre lupta dintre ele, despre dorința reală de a-și face rău una alteia, pe motive dintre cele mai puerile: ba că alta e mai frumoasă decât ea, ba nu care cumva să iasă în față rivala. Unele fete intrau în criză, cădeau, ajungeau în starea în care nu mai puteau să meargă. Vă dați seama cât era de mare dorința de a fi prima, de a fi aleasă! Iar unele dintre fetele acestea își vindeau trupul, se culcau cu șefii, cu cine avea oarecare influență. Asta nu înseamnă să ai o viață, asta nu înseamnă carieră! O carieră frumoasă este atunci când te-ai luptat și ai luat-o de la zero și ești foarte bun în ceea ce faci.

Poate ești un doctor bun! Atât de bun, încât acum reușești operații dificile, faci bine și te caută oamenii pentru că tu îi ajuți, le faci bine, faci mai mult decât alții. De ce? Fiindcă ai învățat, ți-ai dat silința și ai cerut ajutorul lui Dumnezeu. **Atunci poți ajunge un doctor bun, precum academicianul Leon Dănăilă. Mi-a plăcut foarte mult de dumnealui, un om simplu. Spunea că la ușa cabinetului întotdeauna stă scris „Consultații gratuite”. La el era coadă, iar la ceilalți nu era nimeni. Îi rupeau afișul ceilalți doctori. Pe timpul comunistilor, îi trata pe foarte mulți gratis, nu le lua niciun ban, la fel ca acum.**

Odată a venit la el un om a cărui soție era pe moarte, a operat-o și a salvat-o. Drept răsplată, soțul, care era sărac și nu avea ce să-i dea, i-a spus că vrea să-l ajute în orice fel. Doctorul Dănăilă l-a refuzat, nici nu a vrut să audă de așa ceva. Soțul era meseriaș, pune gresie, faianță, tencuia, așa că și-a oferit serviciile cu insistență. În cele din urmă, domnul doctor a acceptat.

Pe atunci locuia într-o garsonieră amărâtă, i se infiltrase apa în perete și se crăpase totul, așa că l-a rugat să vină și să-i tencuiască peretele. „Cum să nu, domnule doctor, vin!” Doctorul avea o cutiuță mică. L-a rugat pe meseriaș ca, dacă tot a dat jos peretele, să-i facă o găurică și să pună cutiuța acolo: „Pune-o în perete, dar să nu spui nimănui niciodată! Am niște valută și nu vreau să știe nimeni, că am probleme pe urmă.” Pe atunci era interzis să deții valută. A zis acela: „Domnule doctor, mi-ați salvat soția, cum aș putea spune cuiva despre asta?” A pus-o acolo, a zidit și a plecat.

Cam după o săptămână, s-a trezit domnul doctor cu bătăi la ușă: „Suntem de la Securitate! Vrem să ne spuneți dacă aveți valută în casă!” „N-am eu așa ceva!” a zis domnul doctor, calm. „Recunoașteți!” „N-am așa ceva, cum v-aș putea minți?” „Nu ne spuneți?” S-au dus apoi la peretele tencuit, știau locul exact. Au început să scormonească până au găsit cutia.

Doctorul stătea liniștit, bea un ceai pe marginea patului, zâmbind în tot acest timp. Cei de la Securitate, triumfători că au găsit cutia, se uitau la el: „Crezi că suntem proști?” „N-am gândit niciodată așa ceva!” Au desfăcut cutia, iar înăuntru era un bilețel pe care scria: „Niciodată să nu ai încredere în nimeni!” Aia, să înnebunească, au

trântit cutia, au ieșit afară bombănind: „Ți-ai bătut joc de noi!” Omul căruia îi salvase soția îl trădase!

Poate nu s-a dus neapărat la Securitate să spună, probabil s-a dus acasă și i-a spus nevastei. Ea o fi spus mai departe pe la prietene, iar soțul uneia dintre ele, la momentul acela, posibil să fi avut legături cu Securitatea. Nu trecuse bine nici săptămâna și s-a aflat tot, știau că doctorul Dănăilă are valută ascunsă în perete. Iar el n-avea nimic, era sărac, mânca de pe o zi pe alta. Știind că se va întâmpla lucrul ăsta, ce și-o fi zis? „Hai să mă distrez puțin!” A scris biletul acela și l-a introdus în cutie. Un alt exemplu, ca să vedem cât e de slab omul!

Cât de ușor scăpăm vorba, cât de mult înseamnă să fii de încredere! Încrederea se dobândește în ani, dar poți s-o pierzi în cinci minute. Omul are încredere în tine, iar tu te duci și spui mai departe și află toți. Mai are încredere în tine altă dată? Cât timp trebuie să lucrezi ulterior ca să i-o recâștigi? Sau chiar în familie, cu soția sau cu soțul, cât de dureros este să-ți piardă încrederea? Cât de greu este s-o redobândești? Le spun multora: „Fermoar la gură sau apă-n gură!” – adică să știm să ne ținem gura.

Sfinții Părinți spun așa: „Omul care poate să-și păzească și să-și stăpânească limba și gura, să vorbească numai când trebuie, acela poate să-și stăpânească tot trupul!” Limba e un organ mic, dar poate face foarte mari rele. Vorbești de rău pe cineva și poți să-i distrugi familia. Vorbești pe altul de rău, acela poate ajunge la închisoare. Cauzele sunt multiple: ură, ciudă. Rostești o vorbă care nici măcar nu este adevărată și-l distrugi pe celălalt. Pentru ce ai face asta?

E bine să ne stăpânim cât de mult putem gura. Sfinții Părinți au spus: „Tăcerea e de aur, vorbirea cuvân-

tului lui Dumnezeu e de argint, iar restul, deșertăciuni!” Deci tăcerea e pe primul loc, rămâne întotdeauna de aur. Apoi, cuvântul lui Dumnezeu este de argint. Iar restul, grijile lumești, sunt deșertăciuni care se pierd, fără nicio valoare. Întotdeauna e bine să gândești, să te rogi, să te liniștești. Astfel, când iei o hotărâre, știi că ai luat-o pe cea bună. Nu te arunci pe loc într-un răspuns pe care ulterior îl poți regreta. Nu! Taci, liniștește-te, roagă-te să te lumineze Dumnezeu.

Să fim atenți la tot ce facem, să facem totul cerând ajutorul lui Dumnezeu și pe al Maicii Domnului. Orice am face în viața asta să facem bine și cu folos, fără a-i vătăma pe ceilalți. Înainte de a lua orice hotărâre, să ne punem această întrebare: le facem rău celorlalți prin acțiunile noastre? Să ne gândim bine, că poate Dumnezeu nu vrea asta. Există întotdeauna și alte căi. Poate nu vom mai câștiga atât de mult, dar măcar nu le vom face rău altora.

AȘA TREBUIE SĂ PRIVIM BUNURILE MATERIALE

La timpul lui, Iov era cel mai bogat om din regiune. Era stăpân peste „șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi și cinci sute de măgărițe, la care se adăugau nenumărați slujitori”. Pe atunci, o cămilă era echivalentul unei mașini foarte scumpe acum. Avea trei fete și șapte băieți, care se adunau cu toții când ajungeau la casa tatălui lor. Fiecare avea treaba lui, dar luau masa

împreună, beau un pahar cu vin, discutau, se bucurau. Doar erau copiii celui mai bogat om din ținut.

Atât de corect era Iov, că îi aducea pe toți să-și ceară iertare de la Dumnezeu după ce încheiau întâlnirea, iar el aducea jertfă, cum era pe vremea aceea: „Doamne, iartă-i, că poate, cine știe, bând un pahar, or fi spus o vorbă care nu trebuia spusă, or fi gândit ce nu trebuia!” Era atât de atent ca întotdeauna să-și ceară și-n numele lor iertare de la Dumnezeu. Unde mai pui că ajuta pe toți săracii. Se bucura și Dumnezeu de el, când îl vedea cât e de atent să nu facă rău, cu toate că era unul dintre cei mai bogați.

Făcând o mică paranteză aici, nu înseamnă că dacă ești bogat ești și rău. Nu, dimpotrivă, poți face o grămadă de bine. Poți fi sărac și să ai puține lucruri, dar să fii atât de lipit de ele, încât să dai în cap altuia ca să nu ți le ia. La fel de bine, poți fi multimilionar și să faci numai bine, să ai permanent bucuria de a ajuta. La un moment dat, diavolul I-a cerut lui Dumnezeu: „Oare Iov în deșert cinstește pe Dumnezeu? Oare nu ai îngăduit Tu pe cele dinlăuntru și pe cele din afară ale casei lui și pe toate cele ce sunt împrejurul lui; lucrurile mâinilor lui nu le-ai binecuvântat și dobitoacele lui nu le-ai înmulțit pe pământ? Dar trimite mâna Ta și Te atinge de toate cele ce are și să vedem dacă nu Te va blestema pe Tine în față!” Sau, mai pe scurt, „Doamne, Te slăvește pentru că i-ai dat atâtea bunătăți, ia să i le iei, să vezi atunci!” Dumnezeu, știindu-l pe Iov și cunoscându-i sufletul, i-a spus diavolului: „Toate câte sunt ale lui le dau în mâinile tale; dar de el să nu te atingi!” Astfel și-a băgat coada diavolul.

Cu prima ocazie, diavolul a pogorât foc din cer. Un vestitor a venit la Iov și i-a spus: „Foc a căzut din cer

pe pământ și a ars oile tale, asemenea și pe păstori i-a mistuit, iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun.” Nici bine n-a terminat ce avea de spus, că un altul a sosit și a zis: „Perechile de boi arau și asinele pășteau aproape de dânșii, când, venind hoții, le-au furat pe ele, iar pe slugi le-au omorât cu sabia; și rămânând eu singur, am venit ca să-ți spun despre acestea.” Un al treilea vestitor a venit la Iov și l-a anunțat: „Haldeii, făcând trei tabere, au năvălit asupra noastră și au înjugat cămilele și le-au robit, și slugile le-au ucis cu sabia; iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun.”

Când se părea că nimic nu se mai poate întâmpla, a venit cel din urmă vestitor, grăind către Iov: „Feciorii tăi și fetele, mâncând și bând la fratele lor cel mai mare, deodată a năvălit dinspre pustie un vânt mare cu vifor și s-a atins de cele patru unghiuri ale casei și a căzut casa peste copiii tăi și toți au murit; iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun.”

Cu toate că i s-a rupt inima la auzul acestei din urmă vești, Iov s-a sculat, și-a rupt hainele, și-a tuns părul din cap, a presărat țărână peste cap și, căzând cu fața pe pământ, s-a închinat Domnului și a zis: „Gol am ieșit din pânțelele maicii mele, gol mă voi duce în groapă; Domnul a dat, Domnul a luat! Precum a voit Domnul, așa a făcut. Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până-n veac!” Nu a cârtit, nu a zis nimic de rău, chiar dacă îi fuseseră luați copiii, care erau sufletul lui. Nimic de rău!

Diavolul, văzând acestea, era mânios din cale-afară. A zis către Domnul: „Piele pentru piele; toate câte le are omul le va da pentru sufletul său! Deci nu așa! Ci trimite mâna Ta și Te atinge de trupul și de oasele lui; atunci

vei vedea de nu Te va blestema în față!” Iar Domnul a răspuns: „Iată, ți-l dau ție, dar să nu te atingi de sufletul lui.” A venit diavolul și ce a făcut? I-a adus cea mai grea boală de la timpul acela, care nu era vindecabilă, lepra! Te umpleai de bube de sus până jos și cădea carnea de pe tine. Era cea mai dureroasă boală și nu exista nici vindecare, nici alinare la ea. I-a dat lepra lui Iov, care a părăsit casa. Și-a dat seama că nu mai poate sta lângă soția sa, și nici aceasta nu se mai putea apropia de el. S-a dus deci în afara casei, lângă o grămadă, pe locul unde aruncau oamenii gunoiul. Atâta s-a smerit, încât s-a dus și s-a așezat pe gunoiul acela, unde își curăța rănilor cu un ciob. Și-a spus: „Aici e locul meu, din moment ce și eu arăt ca un gunoi de sus până jos!” El, care avea mii de slugi, bogății nenumărate, care avea totul la picioarele lui, s-a smerit și a spus: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat!”

Toți cei care veniseră la el să-l mângâie, prietenii lui, la un moment dat chiar și soția lui, îl întrebau de ce face asta și-l sfătuiau să renunțe. Dar Iov le răspundea cu blândețe. Chiar soției sale, prin gura căreia vedea că vorbește diavolul, i-a zis: „Pentru ce grăiești așa, ca o femeie din cele nebune? Nu sunt eu Iov, care eram ca împărații de bogat și cinstiți în lume? Nu-ți aduci aminte ce cinste am avut noi pe pământ și câtă avere și câte slugi aveam? Apoi, cum am primit cele bune din mâna Domnului, oare pe cele rele să nu le suferim?” Pe soția lui nu a muștrătat-o sau a certat-o direct, ci i-a zis că vorbește ca una dintre femeile nebune. Nu i-a zis că e nebună pentru că spune ce spune, ci că nu-și dă seama de ce spune. Ea Îl blestema pe Dumnezeu, care le dăduse atâtea bunătăți? Dacă Îl lăudaseră când le-a dat pe acelea, oare când le dădea din cele rele nu erau la fel de datori să-L slăvească?

Văzând că, și în boală aflându-se, Iov tot Îl slăvea, Dumnezeu l-a vindecat, i-a dat înapoi sănătatea și bogățiile. Au început să-i meargă din nou toate foarte bine, să-i rodească pământurile, și-a cumpărat alte animale. Dumnezeu i-a lungit viața în deplină fericire, încă 140 de ani, i-a rânduie să aibă și alți copii, tot cât avusese înainte, dar mult mai frumoși, că nu existau în tot ținutul copii mai frumoși decât ai lui. Avea bogății încât nu le mai putea ține socoteala. Dumnezeu i le-a dat pentru că a văzut că, indiferent de starea în care s-ar fi aflat, fie că era bogat, fie că era sărac, Îl slăvea și-I mulțumea Lui. Știa că Dumnezeu i le dăduse, așa că putea la fel de bine să i le și ia într-o zi.

DUMNEZEU NE DĂ CÂND NE LĂSĂM ÎN MÂNA LUI

Așa făcea și Iov, care ajuta pe toți săracii. Oricine venea la poarta lui nu pleca de acolo fără să primească ceva. Astfel, Dumnezeu i-a înmulțit averea. Mi-a plăcut ce spunea un sfânt, bătrânul Epifanie: „Eu am făcut o înțelegere cu Dumnezeu. Doamne, eu o să-mi golesc tot timpul buzunarele la săraci, iar Tu să ai grijă să mi le umpli!” Dumnezeu întotdeauna S-a ținut de cuvânt, chiar dacă bătrânul nu-și golea cu totul buzunarele și mai păstra câte ceva și pentru el. „Eu poate am mai trișat, dar Dumnezeu, niciodată. Întotdeauna a avut grijă să se țină de cuvânt.”

Dumnezeu nu rămâne dator. Cine este mai bogat decât Dumnezeu? Dumnezeu răsplătește însutit și

înmiit. Una dai, zece îți dă Dumnezeu. Zece dai, o sută îți dă Dumnezeu. Totdeauna să dăm mai departe din ce ne-a dat El! Să nu așteptăm să avem mult, ci din puținul nostru să dăm cu dorința sinceră de a ajuta. Cât avem? Doi lei? Nu-i nimic, cumpăr o pâine, tai o bucată și dau și amărâtului de pe stradă! Când dăm din puținul nostru, Dumnezeu are grijă să ne dea mai mult, văzând că cu cât avem mai mult, cu atât dăm mai mult.

Am întâlnit odată un om care-mi spunea: „Părinte, când am început afacerile eram tânăr, cu râvnă, îmi doream să fac un milion de dolari. I-am cerut și lui Dumnezeu să mă ajute să fac banii aceia!” A reușit omul între timp. Totul se petrecea după anii 1990, când mergeau treburile destul de bine, iar celui care îi mergea mintea să facă afaceri îi mergeau toate din plin. S-a trezit omul acela cu foarte mulți bani în mână. Ce s-a gândit? „Mi-a mers mintea, am făcut un milion de euro. Înseamnă că pot să fac și zece milioane!”

Imediat a investit totul în construcții, dar s-a extins mai mult decât îi era pătura. Ba a mai făcut și-un împrumut la o bancă. De data aceasta, afacerea s-a blocat, n-a mai mers nimic. Așa a îngăduit Dumnezeu, iar el a pierdut totul. A pierdut chiar și casa în care locuia, fiindcă i-a luat-o banca.

Așa că iată-l pe omul nostru în stradă, fără un leu în buzunar. Era același care avusese un milion de dolari cash în mână. Acest om m-a întrebat: „Părinte, de ce a îngăduit Dumnezeu lucrul ăsta?” L-am întrebat și eu un singur lucru: „Când ai avut milionul în mână, câta milostenie ai făcut din el?” Mi-a zis că n-a făcut niciuna. Deci el Îi ceruse lui Dumnezeu să-l ajute, că nu fusese așa de grozav încât să facă milionul de unul singur, iar

Dumnezeu nu rămâne dator. Cine este mai bogat decât Dumnezeu?

Dumnezeu răsplătește însutit și înmiit. Una dai, zece îți dă Dumnezeu. Zece dai, o sută îți dă Dumnezeu. Totdeauna să dăm mai departe din ce ne-a dat El! Să nu așteptăm să avem mult, ci din puținul nostru să dăm cu dorința sinceră de a ajuta. Cât avem? Doi lei? Nu-i nimic, cumpăr o pâine, tai o bucată și dau și amărâtului de pe stradă!

Dumnezeu l-a ajutat. Numai că omul, când s-a văzut cu atâția bani pe mână, ce și-o fi zis? „Dacă am un milion, înseamnă că pot să fac și zece!” Dacă Dumnezeu i-ar fi îngăduit să facă zece, ar fi vrut apoi o sută, dar cât ar fi dat înapoi? Niciun leu.

Dumnezeu a văzut că din toți banii nu a dat înapoi nimic și că s-a gândit numai la el – indiferent cât i-ar fi dat, el tot n-ar fi fost mulțumit! Dacă din banii aceia ar fi dat măcar zece mii de dolari, s-ar fi dus la un amărât, i-ar fi construit o cameră, altuia i-ar fi dus ceva de mâncare, era ceva. Măcar cu 1% dacă ajuta din toți banii aceia, Dumnezeu avea grijă să-i dea și pe mai departe. Dar nu a făcut asta, așa că Dumnezeu a închis robinetul. **Din tot ce-ți dă Dumnezeu, cât de puțin, să ajuți și în jurul tău! Atunci, Dumnezeu poate să-ți dea mai mult. Dacă nu faci lucrul ăsta, atunci Dumnezeu îți va tăia ajutorul.**

„UITĂ-TE LA BISERICA AIA,
CE BOGATĂ E!”

Niciodată n-am fost legat de bunurile materiale. În mănăstire nu se vine după chef, ci pentru că este o chemare de la Dumnezeu. Când apare aceasta, nu mai contează ce ai în urmă! Poți să ai bunătăți, poți să ai gânduri și planuri de viitor. E ca și cum ai tras o linie, s-a șters totul și nu mai vezi decât mănăstirea! Asta înseamnă chemarea lui Dumnezeu! Mai sunt unii la care chemarea se amână, având anumite situații în lume pe care trebuie să și le încheie. Sunt și asemenea cazuri,

dar la mine s-a întâmplat totul deodată. A venit harul lui Dumnezeu noaptea, la ora zece, cu zăpada de doi metri pe afară. Atunci am plecat la mănăstire și nu m-a mai interesat nimic. Cu hainele cu care eram îmbrăcat, am lăsat totul și am plecat la mănăstire.

Când te duci în mănăstire, harul lui Dumnezeu te ajută și te ține acolo. După un timp oarecare, harul acesta – la alții mai devreme, la alții mai târziu – se retrage ușor, ca să începi și tu să lupți. Dumnezeu îți arată: „Uite, eu te-am rupt din lume, te-am adus aici, dar după un timp începe lupta ta.” Cu cine lupți? Cu tine însuși! Întrebi pe cei mai bătrâni, te spovedești, te sfătuiești, încerci să faci tot ce se poate, încet, cu răbdare. Acolo ți se schimbă ascultările, după cum mi s-a întâmplat și mie la Sihăstria din Neamț. Am trecut prin toate. Am fost și la ascultările de obște, care presupuneau toate cele trebuincioase în mănăstire, apoi am trecut un an și pe la oi, prin toți munții. Aveam în grijă miei, aveam cârlani, îi aveam pe berbeci, care se împrăștiau prin toată pădurea, de trebuia să alerg după ei de dimineța până seara. Am trăit în pădurile acelea, în mijlocul animalelor.

Apoi am fost și-n afară cu un pic de aprovizionare, o jumătate de an. Eram trimis la oraș, la Bicz, după benzină, după cărămidă, după ciment, indiferent că era noapte sau zi. Am văzut ce înseamnă și lucrurile acestea, să ieși din mănăstire și să aduci produse. Plecam de pe la două noaptea, ca să pot ajunge dimineța la rând. Era fabrica de ciment de la Bicz, unde se forma câte-un rând de vreo doi kilometri de mașini. Eu trebuia să fiu de cu noaptea la rând, ca să ajung dimineța să încarc, să fac actele, să rezolv toate problemele administrative.

Ulterior, am fost ajutor de econom, unde aveam responsabilitatea treburilor mănăstirii. Erau vreo 30 de frați începători, pe care îi luam de dimineața, mergeam cu ei și organizam toate activitățile. Am pornit de jos, prin toate activitățile care te călesc și te ajută să te dedici mănăstirii. Nu aveam un leu, nu aveam nimic, dar nu mă interesa, făceam cu drag totul! Când mergeam la aprovizionare, mi se dădeau bani să plătesc mașini întregi de ciment sau de cărămidă, la fabrica de cărămidă din Piatra Neamț.

Am trecut, așadar, prin toate. Mi se dădeau bani de la mănăstire ca să achit cele trebuincioase. Niciodată nu cheltuiam un leu pentru mine, erau toți ai mănăstirii. Chiar îmi mai zicea cel care se ocupa, casierul: „Măi, dar ia-ți și tu un suc, că nu e bai!” „A, am voie să-mi iau?” Eu știam că banii sunt ai mănăstirii, nu mă atingeam de ei. Luam o bucată de pâine din mănăstire, pe aceea o mâncam. Socoteam că dacă am venit la mănăstire s-a terminat, nu mă mai interesa să le am pe ale mele.

Când eram la prășit, cu frații, mai puneam pe unul să citească câte un cuvânt de la Sfinții Părinți. În timp ce prășeam, unul stătea în mijlocul nostru cu o carte și citea, ca să mai auzim ceva folositor. Era o îmbinare de activități izvorâtă din dragoste pentru mănăstire, nu ne interesa să avem noi, personal, nu exista așa ceva. Nu primeam salariu, știam că găseam acolo ce ne trebuie. Mâncarea era la masă pentru toată lumea, dacă aveam nevoie de ceva de îmbrăcat mergeam la magazie, unde era un părinte bătrân, foarte categoric. „Ce e?” „Părinte, am nevoie de o haină!” „A, ia stai să vedem! Păi n-ai deja una?” „Am, dar e veche!” „După ce se rupe aia, ți-o dau pe cealaltă!” Nu se cheltuia aiurea!

Când eram responsabil de oi, aveam căsuța mea acolo, de doi metri pătrați pe un metru, un loc unde intram și dormeam. Depozitasem în ea un cojoc și ce-mi mai dăduseră cei de la mănăstire. Aceea era casa mea, altceva nu aveam. Veneam cu oile, le lăsam la păscut, după care intram și eu să dorm, nu o încuiam absolut niciodată. În zona aceea, pe la Pipirig, erau sate de oameni care aveau îndeletniciri mai puțin creștinești, așa că mai umblau prin pădure. Întâmplarea face că într-una din zile au venit și au găsit căsuța descuiată, iar eu nu eram înăuntru. Au făcut curat acolo, mi-au luat totul. Era toamnă și un frig de înghețau pietrele.

M-am întors la căsuță. Dacă alergam, mă încălzeam puținel, deci nu mai puneam haina pe mine. Când am ajuns la căsuță, nu mai era nimic acolo, doar scândurile. Am coborât la părintele: „Părinte, nu mai am cu ce mă îmbrac!” „Păi nu ți-am dat acum o lună haine, unde-s?” „Am lăsat descuiat și mi le-au luat hoții!” „Și, ce? Vrei să ți le păzesc eu? Nu-ți dau nimica!”

După vreo oră, a început să răscolească practic toată mănăstirea, ca să mă găsească. Bătrânul a vrut să-mi dea o lecție. Așa e în mănăstire, totul se face prin tăierea voii, pus la punct, nu ți se împlinește orice vrei. Mai întâi, stai să vedem dacă îți este de folos ce ceri. M-a căutat peste tot și mi-a trimis răspuns: „Să vină cel de la oi, că îngheață acolo!” Bătrânul era conștient de ce pățisem, însă voia să mă facă un pic mai responsabil: „Acestea sunt bunurile mănăstirii, pune și tu un lacăt acolo, nu mai lăsa nepăzit!” Dumnezeu le are în grijă pe cele de țin de El, dar omenescul trebuie să-l facem și noi. M-a înțeles bătrânul, mi-a dat tot ce mi-a trebuit și am continuat activitatea.

Sunt niște lucruri în mănăstire care țin de responsabilitate. Noi, când ne ducem în mănăstire, ne lăsăm în voia lui Dumnezeu, nu mai avem nicio pretenție, renunțăm la ele. Dacă eu plec din mănăstire, o fac pe răspunderea mea, nu contează că am stat cinci sau zece ani în mănăstire. Nici să cer plată apoi nu e posibil! Dacă nu-mi mai convine, îmi iau trăistuța, așa cum am venit în mănăstire, și plec mai departe. Aici vii pentru Dumnezeu, nu trebuie să te legi de lucrurile tale personale. Mănăstirea poate să aibă mașini, poate să aibă de toate. Mănăstirea da, dar tu nu poți deține nimic. Tu ești călugăr, trebuie să fii liber!

Altminteri, te folosești de obiecte, orice mănăstire trebuie să aibă condiții, trebuie să aibă un arhondaric, că vin oamenii, trebuie să le asiguri mâncare, trebuie să ai mașini ca să-ți poți face treburile, trebuie un camion pentru aprovizionare, cum se întâmplă prin țară la mănăstirile mari. Sunt vaci, oi, ai animale de care trebuie să te ocupi. Sunt mănăstiri mari în țară, cu o sută sau cu două sute de călugări, sau mănăstiri de maici, cu trei-patru sute de maici, precum sunt Agapia, Văratice sau Cămărzaniul, care are vreo 150 de maici. Toată lumea trebuie să trăiască, nu? Gândiți-vă, dacă într-o familie mai mare sunt poate zece inși, dar într-o astfel de mănăstire? Nu sunt numai cei de acolo, ci mai vin și oameni care mănâncă.

300 DE ROMÂNI LA ATHOS ÎNTR-O LUNĂ

În 2023, până în decembrie, în fiecare zi au venit aproape 300 de români la Athos! În fiecare zi, numai români, fără a-i mai socoti pe ceilalți. În total, cel puțin 500 de oameni au intrat zilnic în Athos și au stat câte trei zile. Dacă azi au intrat 500, mâine 500, se fac 1 000. A treia zi, dacă mai intră încă pe atât, sunt 1 500 de oameni la Athos. Nu trebuie să doarmă și să mănânce undeva? Pe oriunde ești primit, ți se asigură gratis mâncarea și cazarea, tu doar trebuie să vii la slujbele mănăstirii. Athosul a fost plin.

Venise cineva care a coborât dintr-o mașină și ne zicea: „Părinte, m-am smintit? Ce este cu toate condițiile acestea? Mă așteptam să fie o toaletă în fundul grădinii. Voi sunteți călugări?” Am zis: „Ia ascultă puțin, tu de ce cobori din mașină? Dacă ai fi venit de la Dafni pe jos, până aici, cu ranița în spate, prăfuit, după opt ore de mers, îți dădeam dreptate. Dar tu cobori din mașină și ne cerți că nu trăim ca acum 300 de ani? Și ei sunt oameni care au trăit în lume. Vrei să-i trimiți în trecut, că așa ai citit tu undeva?”

Într-adevăr, înainte toată lumea trăia așa. Atunci, lumea care trăia afară avea toaleta în fundul grădinii. Ca s-o luăm pe drept, până acum 30 de ani, tot asta se întâmpla. Chiar și acum mai sunt oameni pe la țară care fac asta. Oamenii de atunci nu aveau apă în casă, iar toaleta era în fundul grădinii, una la 10-20 de oameni, acestea erau condițiile. Tu acum, deodată, vrei să-i duci cu 300 de ani în urmă pe călugării care au venit aici

din lume din aceleași condiții în care ai trăit și tu? Mi-a răspuns: „Lasă, că am văzut eu că aveau gresie pe jos!” Unele dintre mănăstirile mari s-au construit cu o mie de ani în urmă, după aceeași metodă după care se construiau și cetățile, cu niște ziduri foarte groase. Pentru timpul acela, mănăstirile ar fi însemnat un fel de lux.

Se mai întâmplau minuni, ca la Simonos Petras, unde s-a arătat Maica Domnului și a spus: „Aici faci o mănăstire!” „Cum să fac aici o mănăstire, Maica Domnului?” Au venit apoi doi îngeri cu o frânghie care au tăiat vârful muntelui. S-a construit mănăstirea acolo, tocmai pe vârful de munte, se cărau pietre tocmai de la mare. De câți oameni era nevoie ca să dea din mână-n mână piatra aceea preț de doi kilometri? De mii de oameni, cel puțin. Poate mulți strâmbau și atunci din nas: „Ia uite în ce condiții stau călugării!” Poate, dar mănăstirea aceea dăinuie de o mie de ani și până astăzi.

Se construia cu ce era mai bun la momentul respectiv, ca ulterior să nu fie nevoie să o construiești din nou. Dacă ar fi existat gresie și ciment, cred că toată lumea le-ar fi folosit. Dar nu erau nici de una, nici de alta, așa încât se folosea pământ. În Grecia, insula Santorini este cunoscută a fi insulă vulcanică, ultima erupție a avut loc în 1950. După ce se linișteau erupțiile, apărea cenușa vulcanică, material extrem de valoros și de prețuit. Când se pietrifica, în contactul cu apa, devenea mult mai tare decât cimentul. Constructorii o foloseau la zidărie, era cel mai bun material de la vremea respectivă. Am găsit în Athos ziduri construite astfel și nu am putut să le sparg, erau tari ca fierul.

Oamenii de atunci s-au folosit de condițiile de atunci. Ce ar fi fost dacă făceam eu casa numai cu piatră

și cu pământ? Aici, când plouă, plouă câte-o săptămână. Dacă făceam casa din piatră și pământ, ar fi intrat apa prin pereți, ar fi început să se năruie. M-am folosit de materialele și cunoștințele în construcție de acum, ca să aibă rezistență, nu să stăm în fiecare an și să reparăm. Dumnezeu ne-a dat minte s-o folosim, să facem totul cum este mai bine, mai rezistent. Ce se întâmpla dacă erau podele pe jos? Cât de greu este să speli podelele? Gresie fiind, ai venit și-ai șters puțin cu mătura, ai dat cu mopul și gata, e curat, nu mai stai ore întregi să freci la podele. Încercăm să adaptăm condițiile de viață la prezent, ca să ne fie ușor atât nouă, cât și celor care vin. Asta se întâmplă în mănăstiri. Până la urmă, cine vrea să găsească lucruri nepotrivite ori să arunce cu noroi în mănăstiri, va găsi orice pretext de a o face.

Îmi amintesc de Sihăstria, în timpurile vechi. Eram noi, vreo sută de călugări, și mai veneau zilnic cel puțin o sută de oameni care mâncau toți la masă. Se făceau niște cazane mari de cinci sute de kilograme de borș și o mămăligă care se-ntindea pe o masă de un metru pe un metru jumătate. Când se făcea câte-un cazan de mămăligă, era o coadă ca de lopată cu care învărteai în cazan. Sus se făcuse o gaură în tavan, nu putea nimeni să țină lopata aceea. Bucătarul trebuia să fie întotdeauna cel mai puternic, ca să poată învărti acolo. După ce se termina de gătit, mâncau câteva sute de oameni. Întotdeauna s-a mers pe ideea ca oricine vine să nu plece flămând de la mănăstire.

Însă asta presupune că trebuie să se ocupe cineva de toate, de asta în mănăstire trebuie să fie oameni potriviți care să organizeze. Ba un casier, ba un econom, oameni responsabili pentru ceea ce fac. Se mai construiește câte-o clădire. Ai o sută de călugări,

pe care trebuie să îi cazezi undeva, sunt necesare niște condiții minime, doar oameni sunt și ei. Dacă n-are căldură, n-are de una, de alta, omul se îmbolnăvește. La un moment dat, nu mai e bun de treabă, e bolnav. Mulți oameni, de multe ori, judecă aceste aspecte. Tot oameni trăiesc și în mănăstire, tot din lume sunt veniți și ei, unii poate au trăit în condiții foarte bune, dar au renunțat la toate și au venit în mănăstire. Așa că nu mai sunt atât de căliți ca-n timpurile vechi, nu mai au rezistență la frig și se îmbolnăvesc. Trebuie să aibă cel puțin o cămăruță cu căldură. Dacă muncesc toată ziua, vin și dorm liniștiți. Este nevoie de niște condiții în mănăstire.

Tu, creștin care vii din lume, vrei un pat cald. „Părinte, dar nu este și o baie undeva?” Că doar n-o să te duci în fundul grădinii să-ți faci nevoile. De toate trebuie să se ocupe cineva. Ca să construiești, îți trebuie mașini, îți trebuie oameni care să te ajute, sunt necesare o grămadă de lucruri. Mulți privesc din exterior și zic: „A, uită-te la biserica aia, ce bogată e!” Ia mergeți la mănăstirile din țară, să vedeți câtă lume le trece zilnic pragul! Sunt sute sau poate mii de oameni care se duc să se închine, să se roage, să ceară un sfat. Toți cei care dorm acolo primesc ceva de mâncare. Or, mănăstirea trebuie să fie pusă pe picioare, ca să poată face față.

OARE CUM MĂ PRIVEȘTE DUMNEZEU?

Și, ca s-o zicem pe șleau, dintotdeauna diavolul a luptat împotriva creștinilor. De la început a zis că dacă-L răstignim pe Hristos, se termină. A omis că Hristos va învia și, cu ajutorul celor doisprezece apostoli, va încreștina toată lumea. Diavolul, de 2 000 de ani încoace, de când există creștinismul, luptă încontinuu împotriva Lui. Fiindcă nu poate face asta în mod direct, fiindcă nu are trup, lucrează prin oameni.

Vedem și prin presă, cea mai mare luptă care se dă este cea împotriva Bisericii. Nu știu cum să le mai aranjeze ca să defăimeze Biserica acum, când există atâta tehnologie, încât poți schimba ce vrei. Poți să iei fața unui preot și să o pui pe trupul altcuiva și nici să nu-ți poți da seama, atât este de bine realizat totul! Ba chiar începi să crezi. Poți să truchezi totul acum, să pui pe cine și cum vrei tu, poți să-i imiți și vocea, și fața, orice. Scoți un reportaj în care arăți în ce hal a decăzut Biserica și câtă corupție este acolo, faci vâlvă! Cine nu se informează temeinic primește lucrurile acestea exact așa cum vin. Fiind slab omul, se întoarce împotriva lui Dumnezeu. Ce treabă are Dumnezeu cu neputințele omenești?

Din acest motiv trebuie să fim foarte atenți în privința mass-mediei și a tot ce ne oferă ea. Noi să știm un lucru: „Care-i scopul meu pe pământ? Să ajung acolo de unde am venit, la Hristos! Hristos mi-a spus să-l iubesc pe cel care mă urăște, să fac bine celui care-mi face rău, celui care-mi ia haina să-i dau și cămașa. Nu să mă răzbun.” Zice: „Nu judecați ca să nu fiți

judecați!” Adică noi nu suntem puși să judecăm pe ceilalți, orice i-am vedea că fac. Judecata este a lui Hristos, nu a noastră. Noi trebuie să ne judecăm doar pe noi înșine, să ne luptăm cu noi, cu scopul final de a ne îndrepta! Dacă procedăm așa, atunci și Dumnezeu va lucra la fel cu noi.

Dacă însă noi ne apucăm să-i defăimăm pe ceilalți toată ziua, toate se vor întoarce împotriva noastră. Vom ajunge la un punct în care să ne facem praf și familiile, și viața noastră, să avem coșmaruri noaptea, să nu mai putem dormi. Pentru ce facem asta? Vedeți câtă luptă e acum pentru like-uri, pentru vizualizări? Omul este în stare să facă orice pentru a le obține. Dar like-urile și vizualizările sunt în definitiv ceva fals, ceva iluzoriu. Cu ce te încălzește pe tine că-ți dă cineva like, cu ce te ajută? Pur și simplu, totul ajunge să se transforme într-o boală psihică.

Mulți mă întreabă: „Părinte, cum privești lucrurile când te laudă lumea?” **La mine este simplu, eu nu mă uit niciodată cum mă privește lumea, ci îmi pun permanent întrebarea: „Oare cum mă privește Dumnezeu? Îi place Lui ce fac eu azi, acum?” Nu contează ce zic oamenii, Dumnezeu pune parafa! Când am închis ochii, nu oamenii sunt cei care mă vor judeca. La Dumnezeu mă duc, El este cel care întreabă: „Ai lucrat cum ți-am cerut Eu, ai făcut ce ți-am zis?”** Ni s-a spus clar: „Nu judeca și nu vei fi judecat! Ferește-te de rău și fă bine, caută pacea și o urmează pe ea! Iubește-i pe toți.” Ai făcut lucrurile astea? „Păi, Doamne, să vezi că ăla...” Nu, nu trebuie să ne intereseze de unul sau de altul, noi singuri vom fi judecați, singuri vom răspunde de ceea ce am făcut în viață. Fiecare va fi judecat în dreptul lui! Cu

asta trebuie să ne luptăm tot timpul! Să ne uităm înlăuntrul nostru, la noi înșine, pentru că cel mai mare dușman pe care îl avem este egoismul nostru! Cei mai slabi oameni, ca să-și acopere slăbiciunile, îi acuză pe ceilalți. Sunt conștienți că niciodată nu pot ajunge la nivelul lor. Atunci ce le rămâne de făcut? Singura cale e să arunce cu noroi în ceilalți, așa încât oamenii din jur, în loc de a-i mai vedea pe ei cât sunt de slabi, să-și ocupe atenția cu noroiul aruncat.

Când îi veți vedea pe anumiți oameni judecându-i întotdeauna pe ceilalți, este cea mai grăitoare dovadă că oamenii aceia sunt dintre cei mai slabi, caută întotdeauna să arate spre celălalt, ca să privească lumea acolo și să nu-i mai vadă pe ei cât sunt de slabi. Să avem grijă să nu aruncăm cu noroi în celălalt; este dovada supremă de slăbiciune. Când îl judec pe celălalt, înseamnă că problema e la mine, e dovada că eu sunt slab, că eu sunt situat la nivelul cel mai de jos. Trebuie să întorc privirea la mine, să văd cum pot să mă schimb, să fac tot ce pot ca să nu mai fiu așa.

CE TREBUIE SĂ ȘTIE CEI CARE VIN LA ATHOS

Ca să-ți găsești liniștea sufletească, în primul rând trebuie să vrei asta. Dacă vii pe Muntele Athos ca la muzeu sau ca într-o excursie pe Coasta de Azur, n-ai cum s-o găsești. Dumnezeu ce face? Zice El: „Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine”

(Apocalipsa 3,20). Dumnezeu intră în viața noastră dacă îi deschidem noi ușa. Din perspectiva aceasta, depinde ce vrea omul modern. Vrea să se schimbe? Sau este asemenea unui bețiv, care e toată ziua cu sticla în mână și se plânge că nu se poate lăsa de băutură? Dar vrei tu oare să faci asta? Dacă nu vrei, umbli pe patru cărări și cauți băutura, nu te vei lăsa de alcool niciodată. Trebuie să vrei tu, înainte de toate și de toți!

Dacă vezi că nu poți, le spui celor din jur, le ceri ajutorul: „Ajutați-mă să nu am băutură deloc. Eu vreau să mă las de ea, dar n-am puterea asta!” Este la fel și cu sosirea la Athos a omului modern. Trebuie să vină aici cu gândul de a se schimba spre mai bine, de a-i fi de folos, nu să vină la Athos din curiozitate. Dacă vine doar din curiozitate, cine știe, poate așa îngăduie Dumnezeu, este posibil ca însuși diavolul să-i scoată în față anumite lucruri care să-i dea totul peste cap. Când cauți ceva din motiv de curiozitate, vei găsi cu precădere aspectele negative. Întotdeauna, scopul în sine să fie ca pelerinul să vrea să fie mai bun. El vine în grădina Maicii Domnului ca ea să-l ajute să se roage, să schimbe ceva la el.

Dacă ne angajăm pe drumul schimbării, dacă omul vine aici, trebuie să respecte locul unde se duce, înainte de toate. Se duce la o mănăstire, fie că e la noi, fie că e în altă parte, și prima dată se interesează ce program este acolo. Trebuie să se încadreze în acel program și să nu-l deranjeze. Când mă duc într-un loc, nu aceia trebuie să-și facă programul după mine, ci eu mi-l fac după ei. Acolo există o rânduială, iar eu trebuie să o respect. Să vedem când e program de biserică, când e program de odihnă, când e de masă. Să-ncerc să mă-ncadrez și să fiu aproape nevăzut acolo. În felul acesta, ajungi să nu deranjezi și să te folosești de vizita pe Sfântul Munte.

Să zicem că vii pentru prima dată la Athos. Înainte, trebuie să-ți cauți un duhovnic nu la Athos, ci un duhovnic în țară, care să te ajute, să te-ndrume și să poți schimba ceva la tine. Iar dacă apoi vii și la Athos, rugându-te la Maica Domnului, ea te va ajuta. Omul trebuie să-și dorească schimbarea în bine și să aibă un duhovnic, înainte de toate. Atunci poate să înainteze pe treptele spre Dumnezeu.

NECAZURILE PELERINILOR DIN ROMÂNIA

Dacă vine aici din motivele bune, nu este om care să nu se folosească de ce i s-a întâmplat aici, mai mult sau mai puțin, chiar dacă vine fără să stea de vorbă cu nimeni. Vine frumos la biserică, stă și se roagă la Maica Domnului, liniștit, stă la slujbe, în rânduială. Omul acela va pleca un pic schimbat, ceva intervine în viața lui. Aici, fiind grădina Maicii Domnului, ea lucrează înlăuntrul lui, fără să-și dea seama. Dacă omul vine cu credință și evlavie, se va schimba, tot timpul intervine ceva în viața lui. Vin mereu foarte mulți oameni să mulțumească. Am avut o perioadă cu lume multă, nu era zi să nu vină un om!

La noi, în afară de câți suntem aici, au venit mulți oameni, datorită faptului că am mai făcut filmări, iar cuvintele noastre au ajuns la multă lume. Și au venit oameni care îmi spuneau: „Părinte, vreau să vă mulțumesc, mi-ați schimbat viața!” Le zic că nu mie trebuie să îmi mulțumească, ci Maicii Domnului, deoarece ea

mi-a pus în minte ce să le spun, iar apoi i-a luminat și pe ei să schimbe ceva în viața lor. Am întâlnit chiar și pe stradă oameni care mi-au mulțumit. A intervenit Maica Domnului și s-a schimbat ceva în sufletul lor. Dar asta s-a întâmplat numai pentru că ei au vrut să se schimbe. Pentru că a găsit pământ fertil, a lucrat Dumnezeu împreună cu Maica Domnului. Permanent se întâmplă asta.

Oamenii vin cu tot felul de probleme, fiecare se luptă cu câte și mai câte. La noi în țară predomină băutura. Sunt oameni care nu pot să scape de asta și, orice problemă ar avea, o dau în băutură. Poate și fumatul, prin care îți faci rău singur. Îți distrugi organismul, dar îi intoxici și pe cei din jur. Însă băutura îți ia mințile. Dacă bei ani la rând, se distruge tot ce ai acumulat în minte, în materia cenușie. Ajungi ca la un moment dat să nu mai ții minte nimic, să le faci rău celor din jur, să te porți urât cu ei. De ce? Pentru că se distruge capacitatea pe care ți-a dat-o Dumnezeu de a te purta frumos, de a iubi, de a-i respecta pe ceilalți. Toate acestea fie se pierd, fie rămân la un nivel foarte jos.

Întâlnesc multe cazuri, primesc multe mesaje de la femei care se plâng de soții lor că beau foarte mult. Asta le distruge familia. Dar pentru oamenii care au problema băuturii, dacă nu se luptă ei înșiși cu patima asta, e foarte greu. Am văzut că cine nu vrea să facă asta caută toate pretextele. Am avut cazuri de oameni în situația aceasta care mă rugau: „Părinte, pot să stau și eu două zile?” Oricât îi fereai de băutură, tot o găseau. Ne minunam! Dacă era o sticlă ascunsă sub pământ, acolo o găsea, parcă diavolul îl ducea exact acolo unde era sticla, să o ia și să o bea, ca nu cumva să-l piardă din mână. O luptă foarte mare!

Chiar mă întrebasese cineva din țară, acum ceva vreme, dacă poate sta un băiat cu noi, fiindcă mama lui era disperată, fiul ei nu se mai putea abține de la alcool. Cunoscându-l pe omul acela, am fost de acord să poată sta câteva zile pe aici. Prima zi n-a băut. Însă a doua zi bea tot ce prindea, pe unde căuta, cu toate că încuiasem totul. Dacă era puțină băutură, o găsea. Noi lăsam sticlele pe masă, așa încât orice om, după ce mănâncă, să-și pună singur un pahar. Pentru el însă am încuiat totul. L-am văzut cum umbla înnebunit. Văzând că nu mai are nicio cale pe aici, se ducea prin vecini.

În afară de noi mai sunt încă 15 chilii prin vale, asta înseamnă Schitul Lacu. Când te duci în vizită la o chilie, obiceiul e să te servească cu un dulce, iar dacă e timpul mai rece, ți se mai dă și un pahar de țuică sau ceva alcool, să te ajute să te încălzești un pic. Știind lucrul ăsta, el a început să se ducă în vizită pe la vecini: „Parcă mă încercă o răceală, nu-mi dai un pahar de țuică?” Omul îi dădea. „Mai pune-mi unul!” La fel, omul îi puneă, din bun-simț. Apoi se ducea la altă chilie.

Azi așa, mâine așa, până când într-o zi apare cu o gaură în frunte din care îi curgea sânge pe față. „Ce-i cu tine?” îl întreb. Băuse până n-a mai știut de el, apoi a pierdut cărările și a luat-o de-a dreptul ca să se întoarcă la noi. Căzuse cu capul pe o piatră, avea o ditamai gaură în frunte. Își pierduse până și actele prin pădure. L-am sunat pe aparținătorul lui în țară, care mi-a zis să-l trimit înapoi. Nu puteam să stăm și să-l păzim, era prezent riscul ca el să moară pe acolo. L-am lăsat să-și revină, l-am bandajat, apoi am trimis prin pădure pe cineva, până i-a găsit cineva actele. În cele din urmă l-am trimis acasă. Mi-am dat seama că omul, dacă nu vrea, și în rai să-l duci, tot nu poate sta acolo. Trebuie să vrea, să

lupte. L-am întrebat pe omul acesta: „Vrei cu adevărat să scapi? Nu este la Athos scăparea.”

Am mai avut pe cineva recent. Noi punem afară niște cutii cu dulciuri, cu mere, încât oamenii să se servească. Lângă dulciuri mai puneam înainte și o sticlă de țuică. Mă gândeam că-și mai pune omul câte-un păhărel, mai ia o gură. A venit odată un tânăr, a văzut sticla, a pus-o la gură și n-a mai lăsat-o din mână până n-a băut-o pe toată. Auzeam țipete pe aici, bătea cu pumnii, cu picioarele, pe uși, făcea ca Tarzan. Am realizat că celui care nu vrea să se schimbe n-ai ce să-i faci.

Pe de altă parte, omul care vrea cu adevărat și nu se poate lăsa de patima asta trebuie să spună familiei lui: „Duceți-mă la dezalcoolizare!” Acolo îl vor ține aproximativ două săptămâni, ca să-i curețe sângele. După două săptămâni ți-au curățat sângele, iar când ajungi acasă te lupți și tu. Încet, încet, depășești problema! Treapta cea mai grea durează două săptămâni. Sunt două săptămâni de chin la orice patimă, dacă reușești să faci pauză și să treci de starea de sevraj, se curăță organismul și omul își revine.

VINDECĂRI LA SFÂNTUL MUNTE

În urmă cu vreo 15 ani, venise aici un grup de închinători, vizitatori frecvenți. Aduseseră cu ei niște oameni care nu mai fuseseră niciodată la Athos și nici pe la biserică nu prea intrau. Era unul care fuma țigară de la

țigară, avea cu el întotdeauna rezerva de pachete. După zece minute de stat în biserică fugea afară să fumeze, că nu mai rezista. Au încercat prietenii lui să-l convingă să renunțe, să-i spună că nu e bine să fumeze, dat fiind cadrul în care se aflau. Au ajuns la noi la schit chiar la hramul bisericii mari, la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, când făceam privegherea de toată noaptea.

La Liturghie a stat în biserică. Înainte de împărtășanie, oamenii se închinau, cum e normal. Când a ieșit preotul cu Sfântul Potir și au început să se ducă la împărtășanie părinții și oamenii, s-a întâmplat ca acest om să fi fost drept în față. Văzând că cei de acolo se duc să se împărtășească, s-a gândit că se dă la toată lumea. Dar el nu se spovedise niciodată în viața lui, nu mergea deloc la biserică, nu știa nici măcar ce este anafura.

Omul care se ocupa de grup era undeva pe la mijlocul bisericii. Fiind mai înalt, l-a văzut pe acesta că se apropia de Sfântul Potir. Până să ajungă el, deja se împărtășise. L-a luat de mână și l-a dus afară. „Ce-ai făcut?” „Păi ce să fac? Mi-a dat și mie!” a răspuns omul. „Tu-ți dai seama ce-ai făcut, e Sfânta Împărtășanie, L-ai luat pe Hristos, dar tu nu te-ai spovedit în viața ta, ai făcut atâtea lucruri!” „E rău, ce pot să pătesc?” „Poate să te pedepsească Dumnezeu, că ai îndrăznit să-L iei pe Hristos fără spovedanie, fără nicio pocăință. Cu doar zece minute în urmă ai fumat pe afară.” Intrase puțin frica în el, se gândea: „Oare ce-am făcut? Doamne, iartă-mă, că n-am știu ce fac!” Începuse să se căiască.

S-a terminat slujba, s-a dus la masă toată lumea. Au mai stat o zi prin Athos, oamenii s-au plimbat pe acolo. La final, îmi povestea șeful grupului: „L-am văzut, nu mai fumează. Cât ne-am plimbat, nicio țigară n-a mai

fumat, era tăcut, stătea în colțul lui. Am dormit noaptea la o mănăstire și a doua zi am ieșit la Uranopoli la un restaurant, să mâncăm. Alături de noi fuma cineva și venea fumul spre noi. L-am văzut că s-a ridicat de la masă și s-a mutat, nu mai suporta fumul.” Cum a lucrat Dumnezeu! El, care fuma țigară de la țigară, nu mai suporta fumul. A făcut din neștiință lucrul acela, împărtășindu-se, apoi a venit și căința pentru ce făcuse: „Nu m-am spovedit, sunt păcătos!” Dar s-a căit, și-a cerut iertare la Dumnezeu! Dumnezeu i-a luat neputința! De unde el tremura fără țigări, acum nici măcar nu mai suporta fumul. Din clipa aceea nu a mai pus țigara în gură niciodată.

Cunoșteam pe cineva în țară, un fumător înrăit. Avea pielea închisă la culoare, fața îi era afumată, porii închiși. Fuma cel puțin două pachete la zi, nu putea să stea fără țigări. Eram în țară. Mi-a spus într-o zi: „Părinte, vreau să vin și eu la Athos.” A venit cu alți cunoscuți, au stat două zile la noi, la schit. Cât a fost aici a stat la Liturghie, s-a rugat și apoi a plecat. L-am întâlnit după doi sau trei ani în țară și l-am întrebat: „Ce mai faci, omule?” Era luminos acum, era schimbat la față, parcă nu mai era același om: „Părinte, din clipa în care am ieșit din Athos nu am mai pus țigara în gură. Atât de bine mă simt, atât de sănătos sunt.”

În cei doi-trei ani i se curățase organismul, porii nu-i mai erau negri, începuse să facă puțină mișcare. Cât de mult a contat prezența lui acolo, s-o fi rugat să schimbe ceva la el. Și s-a schimbat. Când omul este sincer și cere cu adevărat, Dumnezeu îl ajută și schimbă în viața lui câte ceva. Se fac o grămadă de minuni, care poate nu sunt atât de vizibile imediat.

Îmi amintesc de altcineva care vine anual la Athos. Omul mai fuma, însă când se ducea la biserică nu îndrăznea. Nu chiar toată ziua, dar măcar la o oră tot se ducea să mai fumeze câte una. Am ajuns acasă la el și la familia lui, că așa a rânduit Dumnezeu. Omului îi era rușine să spună că fumează. De fiecare dată când dorea să fumeze, zicea că se duce un pic afară. Se nimerea să trebuiască să ies puțin afară și să-l găsesc așa. Tremura tot: „M-a prins părintele, ce rușine am tras!” L-am luat ușor: „Nu trebuie să fugi de mine, hai să discutăm. La ce te ajută fumatul, cât bine îți face? Fugi de familie ca să fumezi, ți-e rușine, te îmbolnăvești. Copiii tăi primesc din fumul tău, le faci și lor rău!” A stat puțin și s-a gândit. Într-un final, mi-a zis: „Părinte, trebuie să mă las!”

La ceva vreme, mi-a trimis mesaj: „Părinte, am două săptămâni de când n-am mai pus țigară în gură!” M-am gândit că e ca și scăpat, dacă a depășit intervalul ăsta. L-am întâlnit ulterior: „Părinte, am deja jumătate de an de când nu am mai pus în gură, s-a terminat! Atât de bine mă simt, atât de bucuros sunt. Și copiii, și soția la fel!” Lor le era greu să-l vadă fumând, dar îl acceptau, fiindcă era stâlpul casei. Acum era atât de bine pentru toți. Și-a dorit omul cu adevărat să renunțe, a văzut că nu e bine ce făcea și a reușit!

Când vrea omul să scape de o patimă, se poate, îl ajută și Dumnezeu, dar totul trebuie să pornească din interiorul lui, să vrea el însuși. Atunci se fac minuni în viața lui! Lucruri despre care zici că nu se pot rezolva sub nicio formă se rezolvă. Se poate orice! Să se schimbe spre bine, din cel mai mare răufăcător poate să ajungă un sfânt, doar avem exemplul atâtor sfinți care au început prin a fi tâlhari. Tâlharul din dreapta Mântuitorului, care era pe

cruce, a fost primul care a intrat în rai. Vedem câte se pot întâmpla în viața omului dacă vrea cu adevărat să se schimbe. Totul depinde de noi!

Dar puterea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului se arată și în bolile cele mai grave, căci prin rugăciune își schimbă viața nenumărați oameni bolnavi. Sunt foarte multe cazuri de vindecări de cancer, și am întâlnit deseori oameni care veneau cu probleme la mine: „Părinte, aveam cancer. Am venit la Athos, m-am rugat la Maica Domnului, m-am pus pe post și pe rugăciune. Apoi, când m-am dus la doctor, nu mai aveam nimic.” Ba chiar un bătrân a avut în două rânduri. A venit și s-a rugat la Prodromița, la mănăstirea Prodromu, și zicea: „M-am dus în țară, analizele erau bune.” Apoi a avut altă boală, s-a dus la Mângâietoarea, de la Vatopedu, s-a rugat și acolo. Când a ajuns în țară, din nou analizele arătau că era vindecat. A murit de bătrânețe, la vârsta de 85 de ani.

Capitolul 4

LECTII DE VIAȚĂ PRIN POST ȘI RUGĂCIUNE

VINDECAREA TRUPEASCĂ

PRIN POST

De ce credeți că au pus Sfinții Părinți postul într-o rânduială? Nu este deloc întâmplător! Puteau să ne zică: „Postiți două luni la începutul anului și apoi mâncați de toate!” Nu, s-au gândit și la sănătatea omului. Să privim mai întâi situația din perspectivă trupească. Post se ține miercurea și vinerea. O zi de fruct, una de post, una de fruct, una de post. În mănăstire, ținem post și luna, la fel ca miercurea și vinerea. La noi, carne nu se mănâncă niciodată. În zilele de post nu mai mănânci pește, nu mai mănânci brânză, organismul devine mult mai ușor și se curăță dacă mănânci un borș ori mănânci ceva zarzavaturi, fructe, consumi mereu ceva ușor.

De fiecare dată când mănânci mâncăruri grase, corpul se îngreunează, apoi, la scurt timp după ce ai mâncat, te ia somnul, pentru că organismul trage mai greu. Începând de la stomac, ficat, toate lucrează intens. Dacă îi dai zilnic așa de mult, începe să creadă că nu mai poate fără carne. Da, dar cu ce preț? Îți scurtezi singur viața, ți le îngreunezi pe toate. La un moment dat vor începe să apară problemele cu inima, pentru că se vor înfunda vasele de sânge. Mâncarea de post, absolut toată mâncarea de post, subțiază sângele. Astfel îți cureți și sistemul circulator.

Gândiți-vă la postul Paștelui, către primăvară. Noi am avut o seră aici, pe care am mutat-o acum, pentru că trebuie să construim altă clădire acolo. Însă înainte puneam spanac, salată și ridichi. În felul acesta aveam tot timpul pe masă câte-o frunză. Nu tăiată, ci pusă ca atare. Rodeam la ele, împreună cu mâncarea. Aveam un borș sau ce mai așezam noi la masă, rodeam și câteva frunze de spanac ori niște ridichi. Cum dă puțin spre primăvară, avem urzici multe. În fiecare borș pui câte-o mână de urzici, care au foarte mult fier. Pe lângă faptul că-ți dă un surplus de putere, fierul ajută mult toate țesuturile, le întărește pentru a fi rezistente și subțiază sângele, adică exact lucrurile de care are nevoie organismul. Toate acestea, dacă privim din perspectivă trupească, se află într-o rânduială.

Apoi, avem Postul Crăciunului, care are loc exact în perioada în care se face trecerea de la căldură la frig. Cum începe toamna să se răcească, apoi ușor, ușor vine frigul, noi intrăm în post. Până la Crăciun, când e frigul cel mai mare, deja am încheiat postul și am pregătit organismul pentru ce urmează, pentru frig, când este nevoie de mâncare mai consistentă, după Crăciun. În perioada de post s-a subțiat sângele, s-au curățat arterele și venele, s-a pregătit ficatul și toate sunt într-o rânduială. Când începe să se încălzească puțin, intrăm în postul Paștelui. Până dau căldurile mari, avem post. La fel, de la Crăciun și până începe postul Paștelui ai vreo trei luni, în funcție de cum cade Paștele, în care ai mâncare de fruct. Intri în postul Paștelui, care este pregătirea pentru primăvară, pentru perioadele de căldură. Vin posturile Sfinților Apostoli și Maicii Domnului, presărate în lunile de vară, așa încât organismul omului să fie ajutat pentru a fi mai sănătos.

Iată, vedem deci cât de mult bine ne face postul, privind din latura trupească. Când te-ai dus la doctor și vede că nu ai analizele cum trebuie, că ai colesterolul mărit, că venele nu mai funcționează corect, nu-ți spune să tai carnea din meniu? Până la urmă, ce sfat îți dă? „Treci la zarzavaturi, treci la legume!” De ce? Ca să te-ajute! Întrebarea care trebuie adresată aici este de ce trebuie să ajungi în punctul în care să-ți dea doctorul să mănânci forțat un an mâncare sănătoasă, când poți foarte bine să ai o rânduială de la început și să-ți menții organismul sănătos? Trupește, postul ne face numai bine.

MAI LAȘI UN PIC ÎN FARFURIE

Să privim acum și asupra laturii celei mai importante, latura sufletească. Să ne gândim la un lucru. Minte, la mâncăruri grase, se îngreunează și nu mai lucrează cum trebuie. La mâncăruri ușoare, mintea este limpede. Altfel faci rugăciunile când mănânci mâncăruri grase, trupul începe să-și ceară drepturile, te dă puțin peste cap, iar totul se transformă într-o luptă. Pe de altă parte, dacă te înfrânezi, dacă ții post și mănânci mai puțin, dacă nu te sature și nu consumi mâncare grea, trupul devine ușor. Simți că plutești și atunci poți să-l controlezi mai ușor. Minte este limpede, omul poate să se roage, se pun toate într-o rânduială. Toate lucrurile care țin de post fac numai bine omului. Atât trupește, cât și sufletește. Cel mai mare post e ca atunci când mănânci să nu te sature, adică să-ți mai fie un pic foame și tu să

spui: „Gata!” Mai lași un pic în farfurie, ca să nu ajungi în starea în care să nu mai poți mânca, să plesnești.

Îmi amintesc de cineva care spunea: „Ia oala din fața mea, că altfel crăp!” Nu se putea opri din mâncat, pur și simplu. **Nu trebuie să ajungem în punctul de a mânca până la îmbuibare. Avem o vorbă în călugărie: „După ce ai terminat de mâncat, să mai poți face mătănii!”** Adică să vii cu fruntea până la pământ și să nu te îngreuneze stomacul, să te mai poți închina după ce te-ai ridicat de la masă. Asta înseamnă să nu te sature, să fii lejer.

E important să menționăm că postul în sine nu implică numai abținerea de la mâncare. Postul trebuie să fie limpede, adică să nu judecăm! De multe ori nu mâncăm, ținem toate rânduielile, dar cum vedem pe altcineva care nu face ca noi, începem: „Uite ce face ăla, uite-l pe celălalt că nu ține post, uite ce-a făcut celălalt!” Cu oricine ne-am întâlni, îl judecăm. Așa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur: „Ții post de mâncare, dar nu mânca și carnea fratelui tău!” Asta înseamnă să nu-l vorbești de rău sau să-l judeci pe celălalt. Postul tău începe să-și piardă valoarea dacă îi judeci pe ceilalți. Postul trebuie să fie îmbinat și cu abținerea de la vorbă lungă, de la a face rău. În afară de postul în care nu mănânci sau mănânci de post, postul trebuie să se prelungească pe toate planurile vieții. Să nu vorbești de rău, să încerci să faci bine, să ajuți mai mult, să te rogi mai mult.

În toate acestea, să adunăm exact cum trebuie, ca într-o casă. Nu-mi umplu casa numai de paturi, nu? Pot să pun și-un dulap, și-o icoană, pot să pun și o noptieră. Pun exact ce-mi trebuie în casă, nu numai obiecte de-un singur tip. Nu trebuie să fim delăsători, nu trebuie

să gândim că dacă nu mâncăm putem uita de restul. Nu, punem din toate ca să avem casa exact ca un salon pe care l-am aranjat frumos, așa trebuie să fie și cu noi și organismul nostru, toate să fie într-o rânduială! Astfel, organismul funcționează cum trebuie, la toate nivelurile: trupește și mai ales sufletește. Minteaa este limpede, liberă să se poată ruga, putem fi într-o dispoziție bună.

Pentru că avem nevoie de mișcare, ce ne-au spus Sfinții Părinți să facem? Mătăanii! Nu întotdeauna ai unde să te plimbi, poate trăiești la oraș. Dar mătăaniile le poți face chiar în cămăruța ta. Ia fă 25 de mătăanii, măcar 25 într-o zi! Mătania mare, când îngenunchezi și te duci cu fruntea până la pământ, este cea mai completă formă de mișcare. Începând de la degetele de la picioare, până la gât, toate se mișcă. În călugărie se fac mai multe, poate o sută, poate trei sute, fiecare după cum poate. Dacă faci zilnic lucrul acesta, ți-ai pus în mișcare tot organismul.

Spunea un medic foarte bun că omul care face două ore de mișcare pe zi, care să implice transpirație, nu se va îmbolnăvi, pentru că elimină toate toxinele. Dacă faci 100 de mătăanii, obligatoriu transpiri și ai eliminat toxinele. În felul acesta ți-ai făcut sportul, fără să fii nevoit să mai ieși afară să faci mișcare. De obicei, în mănăstire sunt și treburi de făcut. Unul face o activitate, altul, alta, întotdeauna e ceva de făcut. Vrând-nevrând, mișcare faci de la sine. Dar cu mătăaniile e cu totul altceva, sunt o formă de smerenie în fața lui Dumnezeu, te pleci cu fruntea la pământ și la fiecare mătanie spui și câte-o rugăciune. Exercițiul fizic și rugăciunea sunt un mod de a te smeri. Toate sunt doar pentru folosul nostru trupesc și sufleteesc.

POVESTEA DESPRE CÂINELE BOIERULUI

Post negru ține fiecare după cât poate. Normal, se ține miercurea și vinerea. Dacă vrei, ții până la amiază, fără să mănânci deloc. Altcineva, dacă poate, ține până seara, e după puterea fiecăruia. Fiecare își cunoaște trupul și cât poate să ducă. La intrarea în Postul Mare e o rânduială, așa au lăsat Sfinții Părinți. La noi în mănăstire, prima săptămână din post nu se mănâncă nimic preț de trei zile. Asta înseamnă post negru total: și de mâncare, și de apă.

Mănânci duminică seara ultima masă, apoi, până miercuri după-amiază, nu mai mănânci nimic. Ai slujbele de la biserică, unde citești, cânti, toate se desfășoară după programul normal, ba încă sunt și mai lungi slujbele, cu mătăanii multe, dar fără mese. Mănânci miercuri după-amiază, cum se încheie Liturghia, apoi iarăși nimic până vineri după-amiază. De sâmbătă poți începe să mănânci în fiecare zi. Însă prima săptămână e pregătire pentru post.

Prima zi, pe după-amiază, începe să-ți fie un pic foame, cere organismul. A doua zi, simți puțin că ești slăbit. Din a treia zi nu mai e nicio problemă, simți că plutești, că ești ușor, deja organismul se curăță și nu te mai gândești la mâncăruri. După trei zile de genul ăsta, îți vor ajunge un ceai și o felie de pâine, pentru că organismul a curățat ce avea de curățat. De la acest punct încolo se mulțumește cu puțin. Când te îmbuibi și mănânci permanent mult, parcă nu-ți mai place nimic și tot timpul vrei altceva.

Avem și o poveste revelatoare despre îmbuibare. Era odată un boier ce avea un câine, pe care-l hrănea toată ziua numai cu fripturi. Câinele se săturase, era plictisit, nu mai avea chef să mănânce. „Văleu, s-a îmbolnăvit câinele meu”, se plângea boierul. Avea un slujitor de curte care, săracul, nu mânca ce mânca câinele, ci doar ce mai scăpa boierul. Văzându-l supărat, i-a zis: „Boierule, dă-mi-l mie trei zile, că ți-l fac sănătos!” „Dar nu-i faci nimic rău, da?” „Nu-i fac nimic, promit!” A luat câinele, l-a dus în spatele casei, pe unde nu-l vedea boierul, și l-a legat de un copac. Nu i-a dat trei zile de mâncare, nimic. Îi dădea așa, numai câte-o lingură de apă, ca să nu moară de sete. După trei zile, l-a chemat pe boier. Lângă casă creștea un măr cu mere pădurețe, acre. Îi arunca câte-un măr câinelui, iar acesta, nemâncat de atâtea zile, se arunca pe burtă să-l mănânce. „Vezi, boierule? Ți l-am făcut sănătos!”

Care era problema lui? Câinele era îmbuibat. Așa și omul care e îmbuibat zice: „Vai, eu nu pot ține post!” Serios? Ia să treci printr-o perioadă mai grea câteva zile, să vezi pe urmă ce post o să ții, de o să spui că-ți ajunge până și o bucată de pâine cu ceva. Omul poate fără o grămadă de lucruri, însă comoditatea în care am intrat e mare: „Eu nu pot fără cutare mâncare. Trebuie să merg pe jos, dar nu pot fără mașină!” Serios? Ia să te duc într-o pădure și să vezi că aleargă lupii după tine. În cinci minute faci zece kilometri, așa de repede vei merge. Este și o glumă. Vine un copil acasă și zice bucuros: „Mamă, azi am făcut o faptă bună, l-am ajutat pe nea Ion să prindă trenul!” „Ce bine”, zice mama, „dar cum ai făcut?” Copilul: „Trenul deja plecase și alerga după el. Când am văzut că nu-l ajunge din urmă, am dat drumul la câini!”

E o vorbă în popor: „Să nu-ți dea Dumnezeu atât cât poți duce!” Dumnezeu i-a dat omului o rezistență de care el nu-și dă seama, pentru că intră în starea de comoditate. Mai vezi cazuri prezentate pe la știri, cu oameni prinși sub dărâmăturile unei mine. Cel care spunea că nu poate o zi fără să mănânce trăia zece zile în mină fără nimic de mâncare și nu murea. Cum putea să stea acolo zece zile, dar înainte se plânga că nu poate rezista o zi fără să mănânce la câteva ore? Omului aceuia i-a dat Dumnezeu rezistență.

Când ajungea cineva prizonier în timpul războiului și era dus prin toate părțile, trăia doar cu un ceai și cu o bucată de pâine. Unde mai pui că muncea de-îieșeau ochii, om care nu făcea nimic înainte și spunea că nu poate. Nu e bine să-L facem pe Dumnezeu să ne oblige să ținem post. Adică să ne aducă într-un scenariu de cutremur, de inundație, când poți să pierzi totul, să nu ai ce mânca, să fii mulțumit doar cu o bucată de pâine, să fii silit să ții post de nevoie! Postul are valoare când ai de toate pe masă, iar tu, avându-le în fața ta, te înfrânezi și dai tot ce prisosește altora. Există o dreaptă socoteală în toate, dar pe aceasta trebuie să ne-o reglăm noi singuri, ca să nu cumva să ajungă să ne-o regleze Dumnezeu, să ne dea o boală și să ne spună doctorii: „Dacă ai încălcat dieta asta, te-ai dus!” Vom fi surprinși cât de repede intrăm atunci în rânduială.

GRESELI FRECVENTE CÂND POSTEȘTI

Există două extreme. Sunt unii râvnitori care nu mănâncă zile întregi, poate doar seara. Acestora este posibil ca organismul să nu le reziste, și la un moment dat să le cedeze fie stomacul, fie alt organ. Un părinte pe care l-am cunoscut nu mânca nimic câte-o săptămână, nici măcar apă nu bea. Când îi venea lui, așa făcea. Ținea de multe ori pe an postul așa. O săptămână nu bea nici apă, nu mânca nici mâncare. Fiind om, până la urmă i-a cedat stomacul, a ajuns de vomita sânge. Nu trebuie să ajungem în extrema aceasta, dar nici în cealaltă, să alergăm toată ziua prin magazine să vedem ce preparat de post mai găsim. Poate găsim, cine știe, cârnăciori de post, salam de post, brânză de post, acum au apărut astfel de produse pe piață. Să alergi toată ziua prin magazine, iar gândul tău să fie ce să mai găsești nou, care să înlocuiască tot ce-ai mâncat tu de fruct? Gândul tău unde mai este? Doar la mâncare!

Poți să te trezești în situația în care postul nu ți-a adus nicio bucurie, pentru că ai alergat să ai masa plină. E bine ca în timpul postului să ne simplificăm mâncarea. Să fie cât mai simplă, nu de multe feluri. Fă-ți o ciorbă și mai completează cu ceva, mâncare cât mai naturală. Prin supermarketuri, acum, o grămadă de otrăvuri mimează gustul pe care îl vrei tu. Vrei salam de Sibiu? Îți dau! Ca să-l poată tenta pe om, se pun tot felul de prafuri în alimente, cu același efect ca în cazul drogurilor. Substanțele acelea dau dependență, iar omul simte nevoia de a consuma acele lucruri constant.

**Postul nu trebuie privit ca o
privațiune, ci doar ca ceva care
ne face numai bine. Și trupește,
și sufletește. Până la urmă, chiar
și doctorii recurg la post ca să te
vindece!**

Găsești rafturi întregi în supermarketuri cu produse de post, dar toate sunt otrăvuri. N-ai tu un cartof pe acasă, mai bine? De ce să nu faci un borș? Ai pus niște urzici, niște pătrunjel și gata, ai făcut mâncarea. Poți să mai faci sarmale acasă, de post. Poți face o grămadă de feluri de mâncare care să fie și consistente, și gustoase, cum e fasolea, cum e linteia. Ele conțin și proteine, și fier, precum și o serie de alte substanțe nutritive. Dacă ești la țară, mai ales, și ai prin grădină un pic de pătrunjel, cu atât mai bine.

Să încerci să combini lucrurile pentru o mâncare simplă, pentru că aceasta este sănătoasă pentru organism și nici nu mai stai toată ziua cu gândul la mâncare. Ia-ți fructe, care sunt bune mereu. Deci să nu mergem către extreme, să alergăm toată ziua după mâncare, dar nici în partea cealaltă, să nu mâncăm cu zilele, că apoi ne doare stomacul sau ne îmbolnăvim. Echilibrat, cu alte cuvinte. Să mănânci câte-un pic în fiecare zi, în post. Dacă vrei să ții mai strict, nu zice nimeni nimic, ține până seara, dacă vrei, dar atunci nu mânca până te umfli! Dacă toată ziua n-ai mâncat și seara mănânci mult, îți vei distruge stomacul. Trebuie un echilibru în toate, toate să se facă cu rânduială!

RELATIA DINTRE POST SI RUGĂCIUNE

Dacă mâncăm simplu, dacă ținem post adevărat, așa cum trebuie, fără să ne îmbuibăm, fără să căutăm substituenți pentru mâncare până amețim, aceasta ne

va ușura organismul. Minte devine mult mai limpede și poate să se roage, este ușoară! Ai luat o felie de pâine cu un ceai, și chiar de nu te-ai săturat, te simți mai ușor.

Îmi amintesc de ce ne povestea părintele Cleopa la Sihăstria, când era copil. Mama lui avea două rânduri de oale. Când începea postul era ultima zi de fruct! Aduna toate oalele de fruct, le spăla și le urca în pod. Cobora din pod alte oale, special destinate pentru perioada de post. Se făcea numai mâncare de post, și de la cel mic, de un an, până la cel mare, toată lumea mânca de post, nu mai exista mâncare de fruct în casă, cu excepția micuțului pe care-l alăpta. În rest, toți mâncau de post.

Dimineața, copiii se duceau la școală, iar la amiază, când se puneau toți la masă, unul dintre ei citea cuvântul din Biblie. Așa facem și noi la masă, la mănăstire: unul dintre călugări citește din viețile sfinților. Orice sfânt ar fi în ziua aceea, despre el se citește. Unul dintre copii, în timp ce toți ceilalți mâncau, citea despre viața sfântului din ziua aceea. Sunt în lume și acum familii care mai fac asta, nu vorbesc lucruri aiurea, să se gândească la altceva, ci ascultă cum s-a nevoit sfântul respectiv. Se dorea ca viața să se trăiască în așa fel încât să-L aibă tot timpul pe Dumnezeu în familia lor.

Iată ce exemplu frumos! Vedeți că se poate face asta și-n lume? Când se lăsa seara, citea câte unul dintre frați o rugăciune, cu voce tare, iar ceilalți stăteau și ascultau sau făceau mătânii. Fiind copii, le consuma și energia, era o formă de gimnastică, ținea loc de toate exercițiile să faci o oră de mătânii în timp ce se citea rugăciunea de seară sau un paraclis.

Măcar seara poți să-i aduni pe toți împreună, dacă ziua este mai greu. E bine ca unul să citească o rugăciune cu voce tare, iar ceilalți să o asculte. Ajută foarte mult ca rugăciunea să se facă în comun în familie. Chiar și după ce se culcă copiii, dacă mama sau tata vrea să se mai roage, e bine să intre în camera copiilor și, în timp ce ei dorm, unul dintre cei doi părinți să se roage în liniște acolo. Harul lui Dumnezeu, care coboară în timpul rugăciunii, îi acoperă și pe copii, care au astfel un somn liniștit.

Trebuie să avem discernământ în toate. Părinții, dacă lucrează după Dumnezeu, cu discernământ, cu rugăciune, pot să-i ajute pe copii să crească așa cum trebuie. Acești copii sunt generația care se ridică, iar dacă îi crești cum trebuie, ei vor avea grijă și de tine, ca tată, ca mamă, vor avea grijă de bunici. Dacă ajung într-o funcție importantă, vor avea grijă și de țară! De ce? Pentru că sunt crescuți așa cum trebuie. Culegi ce ai semănat!

„OF, ADAME! OF, ADAME!”

Postul nu trebuie privit ca o privațiune, ci doar ca ceva care ne face numai bine. Și trupește, și sufletește. Până la urmă, chiar și doctorii recurg la post ca să te vindece! Postul nu face rău dacă nu-l ducem la niciuna dintre extreme, într-o parte sau într-alta. Postul vine din rai. Haideți să ne gândim puțin – Dumnezeu i-a făcut pe Adam și pe Eva, i-a pus în rai și a spus: „Poți să mănânci după plăcere din orice pom din grădină, dar din pomul

cunoașterii binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el vei muri negreșit” (Facerea 2,16-17), ca să-i obișnuiască pe oameni cu postul.

Vedeți cât este de slab omul? Avea mii de copaci în rai, din care nu apuca să guste niciodată, dar nu a rezistat mult și s-a dus tocmai la cel care îi fusese în mod expres interzis. Ce a pierdut cu ocazia asta? Raiul întreg, pentru că nu a putut să se înfrâneze. La fel zice omul acum: „Dar cum să postesc eu?” Cât este de slab omul, se duce chiar acolo unde e interzis. Apare curiozitatea: „Ia să gust, să văd cum e!”

Nu pot să nu povestesc despre o întâmplare în directă legătură cu asta. Era odată un om care avea familia în sat. De lucrat, lucra cu ziua la un boier, om cu posibilități. Pe vremurile acelea toată munca era grea, la crăpat de lemne, la făcut treabă prin ogradă. Omul nostru se tot plângea: „Of, Adame, of, Adame!” când nu mai putea. L-a auzit boierul cum se văita și l-a întrebat într-o zi: „De ce tot spui asta?” A zis acela: „Dacă nu greșea Adam în rai și nu mânca din pomul ăla, eu nu mai stăteam acum la crăpat de lemne și la munca asta grea, de-mi sar ochii din cap pentru o bucată de pâine. Stăteam și mă lăfăiam în rai!”

L-a lăsat boierul în pace o perioadă, a stat și s-a gândit și i-a zis într-o zi: „Uite, ai lucrat cinci ani la mine. M-am gândit să te răsplătesc!” Copiii muncitorului cresuseră deja, erau la casele lor. Mai era doar el cu nevasta lui. A spus boierul: „Ia-ți nevasta, vă pun o casă la dispoziție să vă liniștiți și voi. Dar am o condiție. Casa are cinci camere, dar una dintre ele este încuiată. Să nu intrați în ea niciodată, asta e condiția. Puteți să o respectați?” „Cum să nu, boierule, mai încape îndoială? Scăpăm de

muncă, scăpăm de necazuri, ne dai casa degeaba, atâtea condiții. Nici nu ne atingem de ea!” Și le-a atras atenția: „În momentul în care v-ați uitat în camera aceea și ați deschis-o, vă scot de aici!”

A mers treaba, au stat vreo lună acolo. La un timp, nevasta a spus: „Măi bărbate, dar ce-o fi în camera aia?” „Măi nevastă, n-ai auzit ce a zis boierul, că dacă umblăm acolo ne scoate de aici?” „Ei, am întrebat și eu!” A mai trecut o săptămână și iar a început să întrebe femeia: „Auzi, dar ce-o fi acolo până la urmă?” „Măi, femeie, dar taci din gură!” Azi așa, mâine așa, până la urmă a reușit și l-a făcut și pe soțul ei curios. „Dacă află boierul?” „Păi de unde să afle boierul că noi umblăm?” Au deschis ușa, care nici măcar nu era încuiată, ci doar închisă.

Camera era de așa manieră făcută încât dădea în salon, spre un balcon deschis. Au stat ei cât au stat, s-au asigurat că boierul era plecat prin alte părți. Când au deschis ușa, au dat peste o păsărică. Avea asigurat tot ce trebuia, umbla liberă în cameră. Cum au deschis ușa, pasărea a ieșit direct afară și a zburat. Mai fugi, mai prinde-o! Ia-o de unde nu-i! Au închis ușa la loc, s-au uitat, dar camera era goală: „Ce-am făcut, femeie? Ce ne facem acum?” „Lasă, că nu știe boierul. De unde să știe el că am umblat noi în cameră?”

Boierul mai trecea din când în când pe la ei, să-i verifice, să vadă ce mai fac. A ajuns acasă și i-a văzut pe cei doi. Nici nu-l mai puteau privi în ochi, stăteau cu privirea pironită în pământ. A simțit că treaba nu-i a bună cu ei: „Ce-i cu voi? Sunteți bine? Nu cumva ați intrat în cameră?” Când au văzut că deschide ușa, au sărit pe el: „Boierule, stai să-ți explicăm, să vezi, că nevasta m-a bătut la cap și am deschis, așa a zburat păsărica!” „Da?

Treci la muncă! Ați avut toate condițiile aici! V-am rugat să nu intrați în camera aia, cât ați rezistat? Poftim, să nu vă mai aud cu așa ceva, pentru că voi ați făcut la fel ca Adam.” I-a dat afară, iar ei s-au întors în cocioaba lor. Au rezistat acolo câteva luni, cât au putut și ei.

„DE CE NU-MI DĂ ȘI MIE DUMNEZEU?”

Cât este de slab omul? Are toate condițiile, dar întotdeauna vrea mai mult! De-asta Dumnezeu nu-i dă mai mult, orice ar face, oricât ar striga: „De ce nu-mi dă și mie Dumnezeu? Că vecinul are atâta!” De ce? Pentru că știe că nu ne e de folos. Ne alipim de lucrurile materiale mai mult decât ar trebui. Dumnezeu nu vrea să facem asta, bunurile ni le-a dat doar ca să ne folosim de ele. Ți-a dat o casă să-ți faci treburile cu ea, să nu te plouă, să ai unde sta, să ai unde dormi. Ți-a dat o mașină să circuli din punctul A în punctul B. Când devii dependent de ele și vrei să aduni mai multe, prin atitudinea asta te desparți de Dumnezeu, îți afectează sufletul.

Nu bogăția în sine ne face rău, ci dependența de ea. Poate să-ți dea Dumnezeu de toate, dar dacă tu nu te legi de ele, ci le dai în dreapta, le dai în stânga, n-au cum să-ți facă rău. Putem avea toate bogățiile pământului și să nu ne legăm de ele, precum a făcut Iov. Folosim ce și cât ne trebuie. În rest, ajutam săracii, dăm la biserică să fim pomeniți. Dintotdeauna se zice să ajuți săracii, dar trebuie să fii pomenit și la Sfânta Liturghie, pentru că aceasta este cea mai puternică rugăciune de pe pământ.

Spunea părintele Cleopa că un sfânt a avut o vedenie în timpul Sfintei Liturghii. Vedea cum ieșeau sufletele din iad și se duceau ca fulgii albi spre cer. Ieșeau din iad și se duceau în rai, prin pomenirea de la 40 de zile, la Sfânta Liturghie. Sigur, oamenii trebuie să facă milostenie, să ajute săracii, să facă toate acestea, dar să se mai ducă din când în când și să dea și câte un pomelnic, să fie pomeniți la Sfânta Liturghie, fiindcă îi va ajuta foarte mult!

Când auzim că se construiește o biserică undeva, să mergem și să dăm și noi de o cărămidă acolo, pentru că biserica aceea poate să dăinuiască 100 de ani, poate să dăinuie și 1 000 de ani. Acolo, preotul la ectenie pomeneste și pe „ctitorii sfânt lăcașului acestuia”. Ctitor e orice om care a pus o cărămidă în zidul acela, a plătit-o, atunci când s-a construit biserica. La orice rugăciune, este pomenit și el la Dumnezeu. La orice construcție de biserică, dacă ai trecut pe-acolo, pune și tu o sumă de bani, dă-i-i părintelui, apoi spune-i să se roage și pentru tine. Chiar de nu ai numele acolo, acea donație se va permanentiza.

Mulți cârtesc când vine vorba de oferit bani pentru biserică, zic că are destul popa! Dar nu e pentru popă donația, că el moare și vine altul în locul lui, ci pentru biserica aceea, care va dăinui. Dacă biserica este construită într-un sat, într-un cartier, mii de oameni vor veni și se vor ruga acolo. Preotul face Liturghie, face rugăciunile, zice ectenia, se roagă pentru toți. Tu, oriunde ai fi în lumea asta, dacă ai ajutat la zece biserici care s-au construit, vei fi permanent înconjurat de rugăciuni, oriunde te-ai duce. Ție îți faci bine, ție îți dai, omule! Crezi că preotul sau cântărețul de la strănă mănâncă cu două linguri? Apoi, biserica aceea, după ce s-a construit,

trebuie întreținută. Ca s-o găsești deschisă tot timpul și să ai o Liturghie acolo, trebuie ajutată. În felul acesta îți faci ție bine.

Poate te duci în vreun concediu și stai la plajă. Preotul, care se află în biserică, zice la rugăciune: „Pentru ctitorii sfânt lăcașului acestuia!” și tu, în concediu, nu pățești nimic, ești păzit să nu te îneci. Asta se întâmplă și datorită faptului că ești pomenit într-o grămadă de locuri în timpul în care nu te rogi. Este exact cum spunea un părinte: „Eu neîncetat mă rog!” Cineva din mulțime îl întreabă: „Cum adică neîncetat? Dar noaptea ce faci?” „Păi ziua lucrez. Din ce câștig, o parte țin pentru mine, să am ce mânca, iar restul dau la săraci și pe la câte-o biserică. În timp ce dorm, aceia se roagă pentru mine! Așa, mă rog neîncetat!” Zicem că îi ajutăm pe alții, dar de fapt ne ajutăm pe noi înșine, nouă ne facem un bine prin asta. **A face binele nu are margini! Fă bine orișunde, că-ntotdeauna, fără excepție, binele făcut se va întoarce la tine. Iar ce nu se întoarce în lumea aceasta găsești dincolo, și atunci numai folos vei avea!**

DUMNEZEU NE ASCULTĂ ÎNTOTDEAUNA

Dumnezeu are tot timpul „semnal”. Dumnezeu este peste tot, chiar și în aerul pe care-l respirăm! Ne știe până și intenția gândului, dar nu ni le împlinește pe toate întotdeauna, pentru că nu întotdeauna ne este de folos ce ne-am dori noi. Eu spun: „Doamne, lasă-mă să trec prin

zidul ăsta, că așa-mi place mie!” Dumnezeu zice: „Da, dar sunt și niște scări lângă!” „A, nu, că eu vreau pe aici!” „Dacă treci pe aici e prăpastie, îți rupi gâtul!” „Nu, eu pe aici vreau!” Dacă-ți îngăduie Dumnezeu și-ți rupi gâtul, te pornești împotriva Lui: „Doamne, dar de ce mi-ai dat voie pe aici?” „Nu m-ai bătut la cap un an întreg că vrei să ieși pe acolo?”

Dumnezeu nu ne împlinește tot ce vrem noi, pentru că nu ne e de folos. Însă de auzit ne aude întotdeauna. Când te rogi, roagă-te de parcă ai sta în fața lui Dumnezeu: „Doamne, Te rog...!” Ai luat o carte și-ai citit jumătate de oră, iar când ai închis-o nu mai știi ce ai citit, pentru că mintea ta a umblat peste tot. Dacă tu însuși nu te-ai înțeles, nu te-ai auzit, apoi cum vrei să te audă Dumnezeu? Mintea ta a fost cu totul în altă parte!

Stai de vorbă cu Dumnezeu și zici: „Doamne, am problema aceasta, Te rog, ajută-mă! Știi copilul acela mic, bolnav. Doamne, ajută-l!” Tu știi ce Îi spui lui Dumnezeu. În momentul acela ajunge rugăciunea direct, și dacă e de folos, Dumnezeu îți ajută. Dacă nu e de folos, Dumnezeu nu-ți ajută. Mai e o variantă: poate nu îți este de folos atunci, pe moment. Eu am avut lucruri pe care le-am cerut și nu mi s-au dat atunci, ci după zece ani. Am realizat că acela era momentul cel mai potrivit pentru a le primi. Dacă mi s-ar fi dat când le-am cerut, nu mi-ar fi făcut bine.

La Dumnezeu nu există greșeli, asta trebuie să știm noi, la El toate sunt într-o rânduială perfectă. Dar noi nu ascultăm de Dumnezeu. El ne spune: „Nu face asta, că-ți vei face rău!” „Nu, dar eu vreau asta!” Atât insistă omul, că de multe ori chiar îi dă Dumnezeu, din cauza insistenței lui. Este ca un copil, care cere un

cuțit până te înnebunește, încât tu, părinte, i-l dai până la urmă, numai ca să scapi de gura lui, să vadă el singur că îi face rău.

Așa ne îngăduie și Dumnezeu, ca după ce am cerut ceva până la disperare, să ni-l dea, să vedem că ne face rău, încât data viitoare să nu mai insistăm. Mai avem astfel de pilde pe la Sfinții Părinți, exemple de oameni care insistau pentru un lucru și le venea răspuns de la Dumnezeu: „Îți face rău!” „Nu, Doamne, că răspund eu!” Dumnezeu le dădea, lucrul acela le făcea rău, iar apoi Dumnezeu le cerea socoteală: „Ai spus că răspunzi, uite ce a ieșit!” E bine să nu-L forțăm pe Dumnezeu și, orice rugăciune am avea, să spunem: „Doamne, Te rog! Vreau acel lucru, dar numai dacă e voia Ta și dacă îmi este de folos!” Niciodată să nu insistăm, ci doar să cerem și să Îl lăsăm pe Dumnezeu să hotărască. El ascultă orice rugăciune, dar nu ne-o împlinește mereu, din simplul motiv că nu ne este de folos mereu.

RUGĂCIUNEA ÎN SINGURĂTATE ȘI ÎN COMUN

Rugăciunea este puternică când este făcută în singurătate, dar numai dacă este făcută din toată inima. Rugăciunea este cea mai puternică nu când stai și citești cu cartea – este bună și aceea –, dar când te-ai pus în genunchi în fața icoanei Maicii Domnului și îi spui ca unei mame: „Maica Domnului, am o problemă pe care nu reușesc s-o depășesc, nu reușesc s-o rezolv, am boala asta, am necazul ăsta, am o problemă la serviciu.” Tot

ce mă doare îi spun ei, ca unei mame, din toată inima. Atunci, rugăciunea se cuplează direct, iar Maica Domnului, ca o mamă, răspunde imediat: „Da, copilul meu, să vedem ce putem face!” Ea te ajută negreșit.

Rugăciunea în comun este puternică, pentru că sunt mulți care se roagă. Se întâlnesc în biserică o sută de oameni, fiecare om se roagă în felul lui. Rugăciunea a o sută de oameni care „strigă” în biserica aceea se transformă într-o trâmbiță care se duce la Dumnezeu, iar Dumnezeu coboară harul Lui. Aceasta este și cauza pentru care de multe ori, atunci când nu plouă, iese preotul împreună cu toți oamenii, cu prapuri, cu icoane, și fac litanii. Se duc pe câmp și se roagă toți împreună. Spune preotul: „Strigați cu toții, Doamne miluiește!” Fac rugăciuni speciale și Dumnezeu le dă ploaie.

Îmi amintesc de un pustnic care se nevoia în deșert. El se ruga numai pentru el însuși. Mulți îl întrebau: „De ce nu te rogi pentru ceilalți?” „Eu am păcatele mele, mi-ajunge să mă pot ruga pentru mine. E suficient.” Nu se ruga nici chiar pentru rudele lui, zicea că este un păcătos. Dumnezeu a vrut totuși să-l înțeleptească, să-i arate că este nevoie să se roage și pentru ceilalți. S-a dus odată în cetate, trebuia să vândă ce împlotea el în pustie. Niciodată nu întârzia prin cetate, dar așa s-a rânduit atunci, nu a apucat să vândă totul, a venit o ploaie și n-a mai putut să plece, noaptea l-a prins acolo.

Un creștin l-a chemat să doarmă la el și la familia lui. Înainte, oamenii erau simpli, săraci, ce putea să aibă acela? Casa lui avea toată o singură cameră. S-au pus ei să doarmă. Lângă sobă stăteau soțul, soția și cu cei doi copilași ai lor, iar lui i-au pus o rogojină într-un colț, în aceeași cameră. Săracul de el, de emoție, când s-a văzut

În casa unui om, cu toată familia acolo, nu a mai putut dormi deloc toată noaptea, a stat doar și s-a rugat pe rogojină.

În cameră era doar o candeluță, cu o rază de lumină, atât se vedea. Restul, nimic, era doar întuneric. După ce s-au liniștit toți, a văzut că s-a ridicat soțul. L-a zărit la lumina candelăi cum s-a ridicat, s-a pus în genunchi în fața icoanei și s-a rugat o bucată de vreme. A văzut de la el o lumină care se ducea în sus, spre cer. S-a rugat omul vreo oră, apoi s-a dus la culcare. După ce a mai trecut puțin, a văzut-o și pe soție că s-a ridicat și a început și ea să se roage. Și era tot așa, ca o lumină dinspre ea. Apoi, ce i-a fost dat pustnicului să vadă? Trei lumini care s-au împletit și se duceau spre cer, puternice, ca o frânghie de foc. Se minuna el: „Ce-o fi asta?” Apoi s-a liniștit de tot și s-a culcat.

De dimineață i-a întrebat cum se nevoiesc. „Ei, cum să ne nevoim? Dormim toată noaptea.” Nu doreau să spună că se roagă. „Ce să facem, după o zi de muncă, când să te mai rogi?” Pustnicul a insistat: „Nu, în numele lui Dumnezeu, vreau să-mi spuneți ce faceți!” L-a luat pe soț deoparte: „Spune-mi cum te rogi tu!” A zis soțul: „Păi știi, după ce simt că au adormit toți, mă ridic și mă rog și eu un ceas, acolo, pentru mine!” Apoi a luat-o deoparte pe soție: „Spune-mi, tu cum te rogi?” I-a răspuns soția: „La început spun câteva rugăciuni pentru mine, după care mă rog pentru soț și pentru copii!”

Atunci a înțeles că, în momentul în care se ruga femeia pentru soț și pentru copii, vedea toate făcliile unite, care se duceau ca o frânghie de foc către cer, și rugăciunea era mult mai puternică. A înțeles pustnicul că trebuie să se roage și pentru ceilalți, că doar atunci

rugăciunea devine mult mai puternică, pentru că ea se transformă în milostenie.

Când te rogi pentru tine, faci asta și doar atât. Când te rogi pentru ceilalți, aceea este deja milostenie. La milostenie nu se vede că ai dat o bucată de pâine, că ai dat un ban, că ai ajutat cu ceva, ai ajutat nevăzut. Este foarte puternic ce se petrece. Faci o rugăciune pentru tine, sigur. Dar după aceea spui: „Vecinul ăla e bolnav, Doamne, Te rog, ai grijă de el, dă-i sănătate, vezi de ce are nevoie. Bătrâna aceea e singură, Doamne, ai grijă de ea, ajut-o cu bătrânețile ei!”

Faci o rugăciune pentru cei pe care îi cunoști. Toate rugăciunile acestea intră în sfera milosteniei, pentru care primești răsplată de la Dumnezeu. **Tu faci bine fără să știe nimeni că ai făcut lucrul acesta. Rugăciunea pentru ceilalți este puternică. Când e făcută în comun, în biserică, e și mai puternică, pentru că sunt atâtea suflete care se roagă la Dumnezeu.**

PUTEREA RUGĂCIUNII. O NASTERE CU PROBLEME

Cu vreo 20 de ani în urmă, am cunoscut o familie. Soția rămăsese însărcinată și avea ceva probleme de sănătate, copilul avea cordonul ombilical înfășurat, trebuia să-i facă cezariană, altfel nu era bine. Ea s-a spovedit, s-a împărtășit, s-a rugat la Maica Domnului, a citit Acatistul Maicii Domnului. Cât timp era pe masa de operație, a început să spună în gând: „Doamne, Iisuse

Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătoasa!” Bineînțeles, doctorii au început operația și au sedat-o, așa că ea a adormit. În cele din urmă, a născut.

După operație, doctorii i-au spus că pruncul ei a fost la limita dintre viață și moarte, fiind înfășurat cu cordonul ombilical în jurul gâtului. Soțul ei era medic stomatolog și i-au dat voie să stea în sală. Când și-a văzut fetița aproape moartă și neagră fiindcă îi tăiasse respirația cordonul ombilical, după ce au scos-o doctorii, a dus-o la chiuvetă, a stropit-o cu apă și a zis: „Se botează roaba lui Dumnezeu, Maria”, pentru că nu era sigur dacă va trăi.

Sunt cazuri când asistenta sau doctorul care asistă la naștere, dacă nu au certitudinea că va trăi copilul, ia o mână de apă la chiuvetă, îl stropește și spune: „Se botează roaba/robul Lui Dumnezeu, în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, Amin!” Dacă au fost spuse aceste cuvinte, ceea ce se întâmplă acolo e socotit ca un botez. Dacă pruncul este bine, completează mai apoi preotul tot botezul, face toată slujba. Așa a procedat aici tatăl fetei, a dus-o repede la chiuvetă și a rostit cuvintele. Deodată, fetița s-a înviorat și s-a făcut bine.

Mama ei, în timpul operației, a început prin a spune în taină rugăciunea, iar în momentul în care au adormit-o, gura ei a început să rostească tare, cu voce clară: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătoasa!” Cezariana a durat o oră. Îi luaseră emoțiile și pe doctori, gura ei rostea clar rugăciunea asta. Cum este lucrarea lui Dumnezeu! Dacă mama ei a spus această rugăciune, chiar și inconștientă fiind, fetița s-a salvat. A crescut și acum este o domnișoară frumoasă, am întâlnit-o ulterior. Un copil foarte capabil, cu toate calitățile.

Vedeți cum lucrează Dumnezeu și cum face minuni în astfel de situații? Cât este de puternică rugăciunea, cât de mult ne ajută! Vedem câte minuni sunt în viața noastră, în jurul nostru. Sunt multe situații-limită unde putem vedea clar cum lucrează Dumnezeu.

CREDINȚA, NĂDEJDEA ȘI DRAGOSTEA

La Corinteni 13:13 stă scris: „Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.” Este foarte frumos spus acolo, la Sfântul Apostol Pavel, în Sfânta Scriptură. Cele trei cuprind toată viața noastră! Mai mare este dragostea, pentru că dragostea nu cade niciodată. Hristos este numit Dragoste, deoarece dragostea merge cu noi până la Dumnezeu, iar celelalte rămân aici, pe pământ.

În orice situație, omul are nevoie de credință, pentru că dacă nu crede în nimic, atunci își permite orice. Are nevoie să creadă că se duce la biserică pentru că îl ajută Dumnezeu. Omul nu poate trăi fără credință, trebuie să se ancoreze în ea, pentru că la un moment greu să poată să strige din inimă: „Doamne, ajută-mă!” Se duce la biserică și se pune în genunchi tocmai fiindcă crede că dacă cere ajutorul Lui, Dumnezeu îl va ajuta.

La rândul ei, nădejdea sau, în termeni mai moderni, speranța este cea care nu te lasă niciodată să deznădăjduiești, chiar în situații care par fără ieșire. „S-a terminat, gata, sunt paralizat la pat, s-a terminat

viața pentru mine!” Dumnezeu poate să mă ridice din paralizie întocmai ca eu să-i pot ajuta pe alții. Nădejdea nu ne lasă niciodată să clacăm. Datorită nădejzii ne vom gândi permanent că după muntele acesta înalt, după zidul acesta de nepătruns există o viață nouă! Întotdeauna la Dumnezeu există și totul este posibil! El mă va face sănătos.

Se întâmplă ca în Evanghelie, cu paralticul pe care-l cărau oamenii, neputându-se mișca deloc. Au deschis acoperișul, l-au dus la Mântuitor și L-au rugat: „Doamne, uite-l pe omul acesta.” Iar Dumnezeu l-a vindecat: „Ia-ți patul și du-te!” Omul care nu mai putea mișca și-a luat patul sub braț, s-a ridicat și s-a dus acasă. Nu-i venea nimănui a crede ce se întâmplase. Paralticul a strigat la cer: „Duceți-mă acolo, că mă face bine!” Și Mântuitorul l-a făcut bine.

Doctorul îi spune unui om că mai are o lună de trăit, fiindcă are cancer, că poate ar fi mai bine să meargă acasă și să nu mai cheltuiască banii, fiindcă nu mai are rost. Omul, în replică, spune: „Nu, eu am mai mult, că Dumnezeu poate!” Începe să alerge pe la toți sfinții, se apucă de rugăciune, în ciuda a tot ce aude la doctori! Însă nădejdea este cea care nu-i permite să cadă în deznădejde sau în depresie. Nu, el știe că Dumnezeu îl poate face bine. Cu nădejde, se apucă de rugăciune, se spovedește, se împărtășește, aleargă la toți sfinții pe care îi cunoaște, pentru că știe că Dumnezeu îl va face bine. Și asta chiar se întâmplă, se face bine. Sau chiar de se năruie mina pe un om la 300 de metri sub pământ, iar ceilalți, resemnați, îi zic că s-a terminat, el nu-și pierde nădejdea, continuă să creadă: „Nu, nu s-a terminat. Dumnezeu mă va scoate de aici!”

Iar dragostea este mai presus decât toate. Dragostea îndelung rabdă, dragostea nu ține minte răul, nu pizmuiește, nu urăște, nu caută ale sale, nu cade niciodată, așa cum spune Sfântul Pavel. De multe ori, noi confundăm egoismul cu dragostea: „Dacă mă iubești, faci ce îți cer!” Dragostea nu caută ale sale, dragostea nu cere niciodată, dragostea doar oferă! Mântuitorul este numit Dragoste, pentru că El, pentru a ne mântui pe noi, fără să ceară nimic, S-a dus și Și-a întins mâinile pe cruce, ca-ntr-o îmbrățișare. Noi Îl răstigneam, iar El ne îmbrățișa. **Prin dragostea Lui, ne-a luat în brațe pe toți, în timp ce noi Îl chinuiam și-L răstigneam. Asta înseamnă dragostea! Celui care-ți face rău, tu să-i faci bine. Celui care-ți ia haina, dă-i și cămașa!** Pentru cel care te înjură, tu să te rogi și să-i zâmbești.

Dragostea depășește orice obstacol. Nu urăști pe nimeni, nici chiar pe cel mai mare dușman al tău, pe cel care ți-a distrus familia, care ți-a făcut rău. Când acționezi din dragoste, tu să te duci acasă și să spui: „Doamne, binecuvântează-l, ajută-l, luminează-l, caută-i o cale de mântuire și lui!” Să te rogi pentru el! Asta înseamnă dragostea! Să faci numai bine, să oferi numai bine, să nu urăști.

Dumnezeu îți iartă infinit, dar tu nu i-ai iertat celuilalt, de la care aveai de recuperat o sumă infimă. Dumnezeu ne iartă toate greșelile pentru că L-am rugat: „Iartă-mă, Doamne, că am greșit!”, dar noi nu vrem să iertăm nimic dacă ne-a supărat cineva sau ni s-a părut că s-a uitat urât la noi. Cât de slabi suntem, și mai avem și pretenții pe deasupra.

„TATĂL NOSTRU”, NU „TATĂL MEU”

Un doctor foarte credincios a cercetat un om încărcat de o profundă energie negativă, care ura intens. A observat că avea blocat tot sistemul imunitar, fiind predispus la orice boală. Când urăști, se blochează sistemul imunitar, nu mai lupți cu niciun virus și cu nicio boală. În schimb, la omul care iubește, care e îndrăgostit și vede totul în nuanțe de roz, frumos și bun, sistemul imunitar funcționează la capacitatea maximă, toate componentele funcționează optim. Asta se petrece când omul iubește, când omul este bun cu toți. Mântuitorul ne-a lăsat Rugăciunea Domnească, „Tatăl nostru”. Îl numim pe Dumnezeu „Tatăl nostru”. Al nostru, al tuturor, nu spunem „Tatăl meu”. Iar asta ne face să fim conștienți că toți suntem frați între noi.

Ajungem la momentul când spunem: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri.” Deci e și o condiție pe care o punem lui Dumnezeu prin rugăciunea aceasta: „Doamne, iartă-mi mie greșelile precum și eu le iert celorlalți!” Și se întâmplă să mai auzi pe câte unul care spune: „A, păi pe ăla nu-l iert nici la moarte!” Cu toate acestea, lui Dumnezeu Îi ceri să te ierte, așa cum ierți și tu celorlalți? Dumnezeu se uită și observă: „Exact asta mi-ai spus, iartă-mi cum îți iert. Dar tu nu l-ai iertat pe acela, deci nici Eu nu pot să te iert pe tine.”

De fapt, eu Îi pun condiții lui Dumnezeu, să mă ierte dacă eu îi iert pe toți ceilalți, indiferent ce mi-ar fi făcut. Unii spun: „Da, dar mi-a luat o bucată de pământ,

mi-a făcut rău, mi-a bătut copilul.” Vai, ți s-au întâmplat toate acestea? Dar hai să ne gândim puțin, noi ce I-am făcut lui Dumnezeu? L-am răstignit! În fiecare zi Îl supărăm cu faptele noastre, Îi greșim în fiecare minut ori cu mintea, ori cu fapta, Îl supărăm permanent. Cu toate acestea, Îi cerem să ne ierte, cu o nonșalanță uimitoare.

Avem în Evanghelie pilda datornicului care vine la un bogat față de care avea o datorie foarte mare. Dacă am transpune situația la ce se întâmplă azi, în termeni actuali, ne putem gândi în felul următor. Să spunem că vrei să faci o afacere. Ți-ai luat casă, ai făcut și un împrumut de milioane, dar nu de la bancă, ci de la un om, de la un particular. Nu a mers afacerea, deci nu mai ai de unde să-i returnezi banii. Te duci la cel care te-a împrumutat, care îți spune că s-a încheiat un contract cu care au fost de acord ambele părți. Dacă n-ai ce să îi mai dai înapoi, la închisoare cu tine!

Atunci tu te duci la el și îl rogi: „Omule, mai îngăduie-mă! Încet, încet, ți-i dau înapoi, chiar dacă sunt bani mulți!” Când te vede umilit, în genunchi, că te căiești, că ai familie, ai copil, că îți ceri iertare, că mai vrei niște timp, că promiți să-i dai eșalonat, celălalt te păsuiește, îți șterge datoriile. I se face milă de tine și zice: „Bine, ștergem totul, vezi-ți de viața ta, du-te acasă la copii, fii bun. Nu trebuie să-mi mai dai nimic înapoi!” Îți dai seama cum ieși tu de acolo, cu o datorie enormă ștearsă?

Te întâlnești apoi cu vecinul tău. În urmă cu ceva timp i-ai dat 100 de euro, dar își amintești că nu ți i-a returnat. Îi ceri banii, numaidecât! El spune că nu îi are, că nu a luat salariul, că n-are ce da de mâncare copii-

lor. Neîngăduitor, începi să-l iei la bătaie. El se pune în genunchi, te roagă să-l ierți, dar tu îl iei de gât, îl duci la poliție și-i rogi să-l închidă, pentru că nu ți-a returnat acea sută de euro. El intră la pușcărie pentru neplata datoriei, în condițiile în care tu abia ce ai ieșit de la cel care te-a iertat de zece milioane de euro.

Gândește-te că rudele vecinului aleargă la creditorul tău și-i spun ce ai făcut tu, cum te-ai purtat. Când va auzi ce-ai făcut, creditorul care ți-a șters datoria de zece milioane va trimite repede oamenii după tine să te-aducă și să te-nchidă: „Ai să stai închis pentru totdeauna, până-mi întorci toate cele zece milioane. Eu ți-am iertat milioane, iar tu n-ai fost în stare să ierți 100 de euro altuia? Treci la închisoare, până n-ai să-mi achiți toți banii, n-ai să mai ieși de acolo!”

Evangelhia ne învață să Îl închipuim pe Dumnezeu ca fiind cel care ne-a iertat toate datoriile vieții noastre, oricât de mult am greșit. El ne-a iertat totul. Acolo sunt cei 10 000 de talanți. Un talant era o cantitate mare de aur, aproape 60 de kilograme de aur, însemna enorm. Cineva care a calculat datoria din Evanghelie a ajuns la o sumă mult mai mare, echivalentul a zece milioane de euro, așa de mare era datoria aceea! Dumnezeu îți iartă infinit, dar tu nu i-ai iertat celuiilalt, de la care aveai de recuperat o sumă infimă. Dumnezeu ne iartă toate greșelile pentru că L-am rugat: „Iartă-mă, Doamne, că am greșit!”, dar noi nu vrem să iertăm nimic dacă ne-a supărat cineva sau ni s-a părut că s-a uitat urât la noi. Cât de slabi suntem, și mai avem și pretenții pe deasupra.

De asta se spune că dragostea nu caută ale sale. Da, este important să fii și tu bine, la rândul tău, dar

să te gândești la toată lumea: „Soția, săraca, muncește, face mâncare, ia să-i mai iau eu ceva de pe umeri. Auzi, dragă, du-te o zi să te plimbi, stau eu cu copiii acasă!” Treci tu și fă de mâncare, ai tu grijă de copii, mai dă-i și ei libertate, să se bucure. Dacă îi ai aproape pe bunicii copiilor, du-i o zi sau două la bunici: „Stați și vă jucați aici. Mamă, tată, aveți grijă de ei puțin, eu mă duc cu soția să mă plimb două zile, să se bucure și ea, o mai scot puțin din atmosfera de serviciu și de casă.”

Mama își iubește copiii, sigur, dar vrea să respire puțin și ea! Chiar de ai tu prieteni cu care vrei să te întâlnești, renunță la ideea asta! Ia-ți familia într-un weekend și plecați într-o excursie. Vă bucurați pe undeva sâmbătă, duminică dimineața stați la o Liturghie, iar după-amiaza vă duceți undeva, la un fotbal cu copiii. Telefoanele lăsate în mașină, un rucsăcel în spate, echipați frumos, urcați pe munte două ceasuri, apoi coborâți alte două. Jertfește un pic de la tine și oferă-le dragoste celor din jur! Asta în familie.

Apoi, uită-te puțin la vecinii tăi, vezi ce nevoi au și ei. Poate ai lucruri care îți prisosesc. Du-te și fă-le un pic de bine, fără pretenții, fără să aștepti ceva înapoi. La locul de muncă poate nu ești doar un simplu angajat, poate ești chiar tu în postura de a avea angajați. **Ceretează-i puțin pe angajații tăi, vezi ce probleme au acasă, stai puțin de vorbă cu ei! Nu-i privi doar ca pe niște slugi, nu te gândești că i-ai plătit și gata, trebuie să-ți facă una și cealaltă.** Stai puțin de vorbă cu ei: „Ce probleme ai tu acasă? Câți copii ai?” „Am cinci!” „Cum o duci?” „Păi... mai greu!” La sărbători mai mari, la Crăciun, la Paști, aceluia care are copii mulți pune-i ceva în plus, fă-i câte-un cadou, să ducă la copii acasă. Fii un pic bun cu ceilalți, află-le nevoile!

Poate altul are posibilități mai mari și nu are nevoie, dar completezi la cel care are nevoie. Încearcă să oferi dragoste!

Acestea sunt cele mai frumoase virtuți din Sfânta Evanghelie. Totul este frumos acolo, dar acestea trei, credința, nădejdea și dragostea, care mai mare-i decât toate, cuprind toată Evanghelia la un loc. Dacă trăim cum trebuie, după virtuțile acestea, viața noastră devine un rai. Nu așteptând, ci oferind! Adevărata bucurie vine atunci când oferi.

POVESTEA SCAUNELOR CU ROTILE

Citeam undeva despre cel mai mare bogat din India, un miliardar. Începuse de la o bază solidă, îl ajutaseră și părinții în tinerețe. Părându-i-se că nu era suficient, a început să facă tot felul de investiții foarte profitabile. Dar tot nu era fericit, era neîmplinit. Se gândea că dacă adună din ce în ce mai mult, dacă mai deschide câteva lanțuri de supermarketuri, câteva fabrici, crește averea și va ajunge la starea de fericire. Nu, tot timpul îi lipsea ceva. Și-a cumpărat mașini scumpe, avioane personale, concedii exclusiviste.

Într-o zi, l-a vizitat un prieten din copilărie. Îl ruga să-l ajute într-o acțiune caritabilă ce avea să se desfășoare într-un centru unde se aflau 250 de copii cu handicap locomotor. Avea nevoie de 250 de cărucioare electrice, mai moderne, care să le faciliteze deplasarea. A fost de

acord, i-a dat imediat banii să le cumpere. Însă prietenul lui a refuzat și i-a propus altceva: să-l însoțească la cumpărături și, mai mult, să vină cu el și să le ofere personal copiilor. Miliardarul a fost de acord. Cărucioarele au fost livrate, cu un tir mare, și aduse chiar în fața centrului. Mare a fost bucuria copiilor când au văzut noile cărucioare! De acum se puteau deplasa mult mai ușor. Au început să se joace, să râdă, să bucure, să facă concursuri.

Cei doi nu numai că au fost prezenți, dar i-au ajutat și pe copii să se urce în cărucioare. Cu fiecare copil pe care-l puneă miliardarul în scaun, parcă simțea cum îi crește inima. Începuse chiar să lăcrimeze, văzându-i pe copii și bucuria lor. A ajuns la un copil mai special, care după ce s-a așezat în scaun s-a agățat de el și nu mai voia să-i dea drumul. Miliardarul s-a apropiat și l-a întrebat: „Ce e, mai vrei ceva?” Copilul i-a răspuns: „Nu, nu mai am nevoie de nimic, dar vreau să-ți văd bine fața, ca s-o țin minte. Atunci când mă duc în rai, să îți pot mulțumi și acolo pentru ce ai făcut pentru noi!” La auzul acestor vorbe, miliardarul a izbucnit în plâns ca niciodată. Era prima oară când se simțea împlinit și fericit. Pentru că oferise!

Fericirea din asta vine: din a oferi, nu din a primi. Primești până la un moment dat, când nu mai ai ce face cu lucrurile primite. Toate lucrurile pe care le aduni nu-ți aduc nimic, nu-ți aduc mângâiere. Poate te satisfac un pic, trupește, însă nu se compară nimic cu bucuria sufletească pe care o ai atunci când l-ai făcut pe un copil fericit sau ai dăruit ceva unei familii care nu are ce pune pe masă în ziua de Nașterea Domnului, nici n-are lemne să se încălzească.

Te-ai dus frumos, le-ai comandat o mașină de lemne, le-ai descărcat-o în curte, ai adus un brăduț pentru copii, mâncare, să se bucure și ei. Îți dai seama ce va spune familia aceea, de unde înainte n-avea cu ce încălzi, n-avea ce mânca? „Bogdaproste, Doamne, mulțumesc, Doamne, că ai trimis pe-un om al Tău și ne-a ajutat!”

TOT CE NE PRISOSEȘTE ESTE PENTRU CEILALȚI

Am trăit chiar eu bucuria aceasta. Eram în țară. De obicei, mă deplasez singur, cu mașina. Eu conduc, nu iau la ocazie pe nimeni, vreau să fiu în lumea mea. Odată, veneam de la o mănăstire, ploua cu găleata. Cum mergeam eu, pe partea cealaltă de drum era un bătrân cu o sacoșă de rafie. A întins mâna să opresc. Am mai mers vreo 50 de metri și m-am oprit, m-am gândit că nu pot să-l las așa. Am frânat, am dat înapoi până în dreptul lui și i-am făcut semn să urce. „Bogdaproste, părinte, mulțumesc!” „Care-i treaba matale, câți ani ai? Ce faci?” l-am întrebat. „Am 80 de ani, mă duc la fata mea în vizită.” „Care-i viața ta?” L-am văzut că e amărât.

„Părinte, am nouă copii, a crescut fiecare, sunt toți la casa lor, aranjați. Sunt dintr-un sat mai de la munte. Am muncit cu ziua toată viața, nu am pensie, nu am nimic. Trăiesc și eu cum pot. Mă duc la una dintre fetele mele, care are un copil cu probleme, nu se poate deplasa singur. Ceilalți au plecat toți, iar ei, săraca, îi este greu, trebuie să o ajut. Nu poate munci, fiindcă are grijă de

copil. Ce mai pot, mai adun de ici-colo, îi duc ei.” Avea în sacoşa de rafie câte ceva, ce mai adunase, se ducea la fica lui.

Am ajuns la destinaţie, în afara oraşului. A zis bătrânul: „Aici sus stă fata mea!” Eu promisem de la maicile de la mănăstirea unde fusesem în vizită o pungă cu plăcinte calde. I-am dat-o lui, am scos din buzunar ce aveam şi i-am pus în mână: „Vai, părinte, dar ce mi-ai dat aşa de mult?” „Moşule, du-te liniştit acolo şi fă-ţi treaba, că ştii că ai nevoie!” „Părinte, în seara asta fac 500 de mătânii pentru dumneata!” A ieşit din maşină lăcrimând.

Mătania implică să duci fruntea până la pământ, iar el, om de 80 de ani, a spus că în seara aia face 500 pentru mine. Vă daţi seama, omul acela a stat poate jumătate de noapte şi s-a chinuit să facă mătânii pentru puţinul pe care i-l dădusem eu, care pentru el însemna mult. În felul acesta se ducea şi el la fata lui şi putea să o bucure cu ceva. De multe ori, astfel de gesturi mici capătă o valoare enormă. Aşa că, ori de câte ori avem ocazia, să nu stăm pe gânduri!

Îmi amintesc cu drag de o istorioară cu o fetiţă de 7-8 anişori. Înainte de Naşterea Domnului, tot se uita ea în vitrina unui magazin, văzuse nişte papucei. Ea, săraca, avea nişte sândăluţe rupte, stătea cu degetele pe-afară. O doamnă a văzut-o acolo, pierdută, şi după ce şi-a făcut cumpărăturile a întrebat-o: „Fetiţa mea, ce faci?” „Stau şi eu şi mă uit!” „Dar la ce te uiţi?” „Păi, la papucii aceia!” „Îi vrei?” „N-am eu bani de ei, sunt săracă, suntem o familie cu zece copii şi nu avem ce pune pe masă.” A zis doamna: „Hai cu mine înăuntru, fetiţa mea!” I-a luat, a găsit numărul potrivit, erau chiar cei care-i plăceau ei,

de culoare roz. A încălțat-o, apoi i-a luat și o hăinuță. Fetița s-a uitat mirată la ea și a întrebat-o: „Tu ești Dumnezeu?” – știind că Dumnezeu e bun. Toți oamenii o alungau, o tratau ca pe o cerșetoare, doar asta vedeau în ea. Avea o rochiță ruptă, umbla aproape desculță. I-a răspuns doamna: „Nu, eu sunt fiica Lui!” „Aaa, știam eu că trebuie să fiți rude. Doar Dumnezeu știe că e bun!” Nu ne dăm seama câtă valoare au gesturile acestea mărunte.

Era odată un om care avea o fetiță. Avea de toate, familiei lui nu îi lipsea nimic: vilă cu două etaje, două mașini scumpe în garaj, tot ce era nevoie. Alături de casa lor era un amărât care avea vreo șapte copilași. Locuiau toți într-o singură cameră, care numai că nu cădea peste ei, rar ieșea fumul pe horn, nici lemne de foc n-aveau. De la înălțimea etajului al doilea al vilei, cel bogat vedea cum o ducea omul acela. Fiindcă era Ajunul Crăciunului, i-a venit o idee: „Fetița mea, hai să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ce ne-a dat.”

S-a rugat: „Mulțumim, Doamne, nu ne lipsește nimic, avem de toate, o ducem bine, suntem sănătoși. Doamne, Te mai rog ceva, ai grijă și de familia amărâtă de lângă noi, dă-le și lor ceva de Crăciun!” În timp ce spunea asta cu voce tare, ca să-l audă fetița cum se roagă, a simțit că îl trăgea cineva de mânecă. Era chiar fetița lui. „Tati! De ce Îl necăjești pe Dumnezeu cu lucrurile pe care am putea să le facem noi?” Și așa a primit răspunsul. El avea de toate, îi plesnea podul de bunătați, dar nici nu-i trecea prin cap să ducă ceva vecinilor săi, socotea că își împlinise datoria prin rostirea rugăciunii.

Dacă tu ai și îți prisosește, tocmai de asta ți-a dat Dumnezeu, să te duci să-i dai și celuilalt, nu să vină Dumnezeu din cer și să ajute. De asta a făcut Dumnezeu

și bogați, și săraci, ca cei bogați să-i ajute pe săraci, iar cei săraci să se roage pentru bogați. Astfel se vor mântui și unii, și alții. **Când ne asumăm că am primit ceva și că e al nostru, am luat-o pe un drum greșit. Nu, nimic nu este numai pentru noi. Pentru noi este doar cât avem nevoie, iar ce prisosește este pentru ceilalți care au nevoie.** Întotdeauna, trebuie să nu uităm că Dumnezeu de asta a dat prisosința, spre folosul celorlați.

SFINȚII SE ȚIN ÎNTOTDEAUNA DE CUVÂNT

Sfântul Apostol Anania era un sfânt tare glumeț. La un moment dat, o fată care își dorea foarte mult să se căsătorească, dar nu-și găsea perechea i-a spus bunicii despre focul ei, iar aceasta i-a dat o icoană cu Sfântul Apostol Anania, povățuind-o ca preț de 40 de zile să se roage la el. La plecare, i-a mai zis ceva nepoatei ei, anume că sfântul este cam glumeț și mai are obiceiul de a face câteodată unele minuni mai poznașe.

Fata s-a dus acasă, a aprins candela în fața icoanei și a început să se roage și să țină post, exact cum îi zisese bunica ei să facă. Deja sosea termenul celor 40 de zile, dar nu se întâmplase absolut nimic. Supărată, fata a luat icoana și a aruncat-o pe fereastră. La câteva minute după această ispravă, a auzit soneria. A deschis ușa și mare i-a fost mirarea când a văzut un tânăr cu capul spart: „Mă iertați, dar mi-a căzut această icoană în cap. Am venit să v-o aduc înapoi!”

Fata, albă la față, nu știa cum să-și mai ceară iertare. După ce și-a mai venit în fire, l-a rugat să intre în casă pentru a-l bandaja. Apoi l-a întrebat cum îl cheamă. „Anania”, i-a răspuns el. Fata l-a rugat să treacă pe la ea și în ziua următoare, ca să-i schimbe bandajul. Trecând tânărul de mai multe ori, au început să se împrietească. La scurt timp după, a venit și nunta. Sfântul se ținuse de cuvânt, exact așa cum îi povestise bunica fetei că are să se întâmple.

Acum ceva vreme, am vizitat o familie din Basarabia. Aveau doi copii, un băiat și o fetiță. Copiii crescuseră, erau prin clasa a șasea, a șaptea. Soția și-a zis că de-acum copiii se descurcă, vin singuri acasă, ea se angajează și-și vede de viață. Soțul însă își mai dorea niște copii, dar soția nu rămânea însărcinată. S-a dus la duhovnic și i-a zis: „Părinte, tare îmi mai doresc un copil. Vor trece anii, copiii se duc, o să se căsătorească! Dacă nu vin alții mici, la bătrânețe nu mai avem pe nimeni în jurul nostru.”

Părintele, după ce l-a ascultat, i-a zis: „Pune-te un pic pe rugăciune, citește Acatistul Sfinților Părinți Ioachim și Ana. Ține post 40 de zile.” S-a dus omul acasă, s-a pus pe rânduială. Frumos, cu post, cu rugăciune, citea zilnic Acatistul. N-au trecut bine cele 40 de zile și a-nceput soția să nu se simtă tocmai bine: „Nu mă simt bine, mă duc la doctor să văd ce am.” S-a dus, a făcut un test, a venit și rezultatul: era însărcinată. A venit acasă, plânsă: „Tocmai când voiam și eu să mă angajez. Acum vine alt copil?” S-a dus la duhovnic, același cu al soțului: „Părinte, mare problemă am! Sunt însărcinată!” Plângea nevoie mare.

Ce să-i zică și duhovnicul? „Bucură-te, dă slavă lui Dumnezeu, orice copil e o binecuvântare. La orice

naștere de copil, Dumnezeu deschide un robinet în cer să aibă cu ce trăi. Va fi mângâierea voastră!” A liniștit-o cât de cât, iar femeia s-a dus acasă. După câteva luni, a mai făcut o ecografie. A venit și mai plânsă la duhovnic: „Părinte, sunt doi! Am gemeni!” Duhovnicul i-a răspuns: „Aici eu sunt de vină, l-am sfătuit pe soț să se roage la doi sfinți, Ioachim și Ana! Dacă se ruga numai la un sfânt, poate vă dădea numai un copil. Așa, sfinții v-au făcut cadou câte unul de fiecare.”

Erau în placentă diferite. Când sunt în aceeași placentă, de regulă, copiii nu se pot despărți unul de celălalt. Dar când sunt în placentă diferite, copiii sunt foarte diferiți. Și într-adevăr, sunt două fete gemene care nu seamănă deloc în temperament una cu cealaltă. Le-am cunoscut pe când aveau doar câțiva anișori, foarte frumoase amândouă, foarte active. Sunt o binecuvântare pentru familie, pentru casă. Soția a depășit momentul dificil, totul s-a transformat într-adevăr într-o binecuvântare. Acum au patru copii în casă. Vedeți ce efect au avut rugăciunea și postul?

Capitolul 5

DRAGOSTEA DE AI TĂI, DRAGOSTEA DE ȚARĂ

DRAGOSTEA DE SINE, PĂCAT SAU VIRTUTE?

Dragostea de sine este păcat dacă depășește o limită. Când mă uit în oglindă și zic: „Ce frumos sunt eu, ce deștept sunt eu”, este o pornire distructivă. Dragostea de sine trebuie să fie până la limita în care mă îngrijesc de mine ca să nu mă îmbolnăvesc. Trebuie să muncesc și să-mi întrețin familia, să am grijă de mine! Dacă pentru asta fac rău celor din jur, atunci este o problemă. Dragostea de sine nu trebuie să depășească limita aceasta.

Dacă începem să le facem rău celor din jur, vorbim deja despre egoism, iar egoismul este rău. Sigur, trebuie să avem un pic de încredere în noi că putem face anumite lucruri cu ajutorul lui Dumnezeu, dar să nu depășească limita care ne aruncă în mândrie, în egoism și-n prostie. Atunci da, ne face rău! Trebuie să avem discernământ mereu: ne dăunează imediat ce începe să facă rău celor din jur.

Multora nu le place de corpul lor așa cum l-a făcut Dumnezeu, curat, frumos. Au o problemă cu asta și încep să se mâzgălească. Tatuaje peste tatuaje, începând din vârful capului și până la unghii. Ne mânjim trupul în toate felurile, începând de la lucruri simple, de la o floare, de la o semnătură, de la o persoană care ne-a fost nouă dragă, până la toate plăsmuirile: capete de mort, balauri, păsări. Pentru ce toate acestea? Sunt de părere

că cei care fac asta se simt neîmpliniți, au probleme sufletești. Dacă-și face omul tot felul de tatuaje pe trup, se gândește că o să iasă și el în evidență cu ceva. Nu-i un lucru grozav că te tatuezi, este o dovadă de slăbiciune. Omul care rămâne așa cum l-a făcut Dumnezeu este mulțumit de trupul lui, dă slavă lui Dumnezeu, Îi cere ajutorul, nu trebuie să se vopsească.

Să luăm exemplul unui bărbat tânăr. Gândiți-vă, ești tânăr și îți place de o fată. Te duci să-ți tatuezi numele ei pe braț. După o lună, două, un an, te cerți cu ea, s-a terminat. Mai târziu găsești alta, dar tu încă mai ai numele celei dintâi. Cealaltă, cu care rămâi, este deranjată de asta. Cine știe, poate ajungi și te căsătorești. De câte ori vede soția ta tatuajul cu numele altei femei, o deranjează, este normal. Trebuie să urmezi niște proceduri speciale ca să le scoți. Copiii te vor întreba: „Tată, pe mama n-o cheamă așa, cine e femeia pe care o ai tatuată pe mâini?”

Un alt aspect. Vopseaua care se folosește la tatuaje prin înțepături intră în sânge, apoi în organism. Poți să faci tot felul de boli. De ce să ne batem joc de trupul nostru frumos? Dacă făcea Dumnezeu trupul nostru plin de vopsele, cu capete de morți și alte lucruri asemănătoare, sunt sigur că erau mulți care căutau vopsele albe ca să le astupe. Permanent suntem contra naturii, nu ne place ceea ce avem, ca o dovadă a neîmplinirii noastre interioare. Atunci căutăm să le acoperim cu tot felul de soluții. Problemele vin din interior și acolo trebuie rezolvate, în mintea și în inima noastră, nu prin toate lucrurile acestea! Ne facem rău singuri. Nu e o dovadă de bărbăție, nici de șmecherie, nici de a fi *cool*. Este o dovadă de slăbiciune, o neîmplinire sufletească.

Trebuie să-ți rezolvi problemele sufletești cu un duhovnic, prin spovedanii, împărtășanie, prin legătura cu Dumnezeu, prin rugăciune personală, participarea la Sfânta Liturghie. O să vedem că vom ajunge să ne împlinim sufletește. Nouă ne lipsește Dumnezeu în suflet tocmai pentru că Îl depărtăm prin astfel de lucruri. De asta suntem permanent neîmpliniți, de asta suferim că nu suntem iubiți, și ne gândim că dacă am avea bani sau cine știe ce alte posesiuni materiale, o să fim mulțumiți și împliniți. Nu, dragilor, n-o să fim împliniți niciodată!

CUM NE ALEGEM PARTENERUL DE VIAȚĂ

Se întâlnesc doi tineri, se plac, se îndrăgostesc și vor să consume dragostea cât mai repede. După trei zile sunt îndrăgostiți, gata: „Mă mut eu la tine sau vii tu la mine?” Gândiți-vă cât de frumos era înainte. Întâlneai o persoană pe care o plăceai. Cât timp dura doar ca să îi spui asta? Încercai să te apropii pe toate căile, să faci un gest, să oferi o floare, să dai de înțeles. Vă amintiți de filmul *Liceenii*? Toate se întâmplau exact la timpul lor, nu se grăbea nimic, nu se ardea nicio etapă. Scriai o scrisoare, apoi așteptai o lună după răspuns.

Acum? Scrii zece mesaje pe zi, și dacă a trecut o oră și nu ți-a răspuns, poate îl și blochezi. Toată lumea se grăbește, însă lucrurile trebuie să fie lăsate să curgă frumos. Dacă întâlnești persoana potrivită, nu te duci repede, îi sari în brațe: „În care pat ne ducem?” și gata, s-a rezolvat! Lăsați lucrurile să se petreacă la timpul lor, nu vă

grăbiți. Dacă este persoana potrivită, va accepta lucrurile astea, va avea răbdare să vă cunoașteți mai bine, fără să vă grăbiți să vă mutați unul la altul. Dacă într-adevăr iubești și ești iubit, abia atunci vă puteți cunoaște părinții unul altuia. Nu trebuie nici să așteptăm cu anii, dacă ne dorim să fim împreună până la capăt, atunci mergem frumos și ne cununăm!

Lăsăm deoparte problemele de tipul lipsei vreunei săli de restaurant. Nu e nicio problemă, te duci, faci cununia și după un an dai și o masă la sală, chemi toți invitații dacă vrei! Ce treabă are cununia cu sala disponibilă peste un an? Altfel, stați împreună un an, și cu o lună înainte de nunta la sală iese un scandal de se destramă totul. Confundăm cununia cu distracția, de cele mai multe ori aici le dăm peste cap. Lăsați-le pe toate să curgă cum le vine timpul, dar prima dată să fie sub binecuvântarea lui Dumnezeu.

Multe fete îmi spun: „Părinte, dacă eu îl refuz, se duce la alta!” Serios? Adică vrei să spui că te iubește, dacă se duce la alta? Niciodată n-o să meargă o asemenea relație! Dacă te iubește cu adevărat, va avea răbdare. Dacă se grăbește și-l iubești și tu cu adevărat, vă duceți în fața Sfântului Altar și vă cununați. Atunci veți fi împreună! Dacă refuză și spune „Stai, să ne cunoaștem!”, omul are chef de distracție. Îți spune că te iubește, trăiți împreună o lună sau un an, apoi își ia pălăria și se duce mai departe. Vei spune că a fost o relație nereușită. Dar de ce? S-a pornit cu stângul de la început. Veți vedea, dacă ați pornit cum trebuie, relația va dura până la capăt. Nu schimbi zece relații în zece ani!

COPILUL FĂCUT DIN DRAGOSTE

Părinții copilului făcut din dragoste sunt într-o rânduială, nu-și fac de cap aiurea, nu se duc în vizită și pe la vecinul sau vecina din când în când. Nu amestecă lucrurile, duc o viață normală, aproape de Dumnezeu. Dacă ai o viață presărată cu spovedanie, cu împărtășanie, purtându-te așa cum trebuie în familie, copilul tău va fi un copil normal. Dacă faci anumite lucruri împotriva rânduielilor, este normal să existe și niște urmări, unele chiar medicale. Apoi te mai întrebi de ce a îngăduit Dumnezeu asta? Uită-te la trecutul tău să vezi de ce, vei găsi explicațiile fără să mai ceri socoteală nimănui. Dumnezeu îngăduie unele mai puțin bune întocmai ca tu să te trezești, însă chiar tu ai contribuit la toate acestea prin viața pe care ai dus-o.

Să ne gândim și la altceva, există trăsături care se transmit de-a lungul generațiilor, de la bunici, ba chiar și dinaintea lor, vor lăsa și acelea o amprentă. Dacă cineva a băut toată viața lui și a făcut un copil la beție, copilului i s-a transmis patima asta, sub o formă sau alta. Copilul nu se naște bețiv, dar are o înclinație spre a consuma alcool. La rândul lui, dacă bea și el, urmașul său va manifesta și mai tare înclinație spre aceasta. Sunt lucruri care se transmit, din păcate.

În aceeași măsură, dacă cineva e iubitor de bani, disperat să adune mereu, va transmite copilului același lucru. E o moștenire de care copilul poate să scape, însă va trebui să se lupte mai mult. Trebuie să fim foarte atenți. Bun, foarte bine, dorești un copil, dar du o viață

așa cum trebuie! Dacă știi că ești beat, nu te mai duce să te culci cu soția, că poate rămâne însărcinată. Apoi începi să țipi că ai copil cu probleme? Ești beat, du-te și te culcă! Toate trebuie făcute într-o rânduială. Dumnezeu, dacă vede că ducem viața care trebuie, dacă avem o rânduială în toate, nu va mai îngădui nici copii bolnavi.

Sora mea cea mai mică are 40 de ani și zece copii. Toți sunt sănătoși, la școală, învață foarte bine. De ce? Pentru că ea a dus o viață liniștită alături de soțul ei. De câte ori o întrebam: „Elena, cum ești?”, îmi răspundea: „Slavă lui Dumnezeu!” Ea poate era în pat, după naștere, de-abia mai avea putere, dar zâmbea întotdeauna și mulțimea lui Dumnezeu, Care i-a dat copii sănătoși! Viața ei, încă de mică, a fost pe calea lui Dumnezeu și atunci El nu a avut motive să îngăduie ceva nepotrivit. Copiii au calitățile lor, de la cel mai mare până la cel mai mic: unul pictează, altul cântă, le-a dat Dumnezeu de toate, pentru că părinții au încercat să fie pe calea Lui.

Uită-te bine, tu, ca părinte, la ce viață ai dus și la ce viață duci, ca să știi ce viață vor avea copiii tăi. Sau uită-te cum te-ai purtat cu părinții tăi, poate le-ai răspuns împotriva, i-ai înjurat, poate i-ai și bătut, cine știe? Să te aștepți la același tratament de la copiii tăi! Cu ce mână dai, cu aia primești. Este clară porunca a cincea: „Cinstește-i pe tatăl și pe mama ta ca să-ți fie bine și să trăiești mulți ani pe pământ!” Asta înseamnă să-ți fie bine ție, ca om, dar și să trăiești ani mulți pe pământ, dacă-i cinstești pe părinți. Nu contează cum sunt ei, pot fi bețivi ori cei mai mari răufăcători, tu ai datoria de copil să-i cinstești. E poruncă, apoi vine Dumnezeu cu răsplata. Îți va fi și bine și vei avea și viață îndelungată aici, pe pământ.

Când ne plângem lui Dumnezeu, trebuie să ne uităm la viața noastră, nu să ne plângem! Nu trebuie să existe niciodată întrebări de genul: „De ce ai îngăduit, Doamne, asta?” Trebuie să ne uităm să vedem unde-am greșit noi. Ne cercetăm viața și vom vedea că am comis o grămadă de greșeli. Trebuie să trecem deci prin niște încercări prin care ni se arată că Dumnezeu ne iubește. Ne-a dat tot felul de semnale, telegrame, mesaje: „Omule, trebuie să te îndrepti, copilul e bolnav. Se va vindeca dacă te îndrepti tu, dacă schimbi ceva în viața ta, în familia ta.” Doar atunci copilul se va face sănătos. La Dumnezeu nu există greșeli, asta trebuie să ne-o întipărim bine în cap! Dumnezeu le-a făcut pe toate bune foarte.

DRAGOSTEA ÎNSEAMNĂ JERTFĂ

Cea mai apropiată de dragostea lui Dumnezeu este dragostea mamei față de copii. E dragoste jertfelnică. De exemplu, dacă copilul a căzut într-o apă și e în pericol de moarte, mama nu ține cont de nimic, chiar de nu știe să înoate. Se aruncă în apă, caută toate căile să-și salveze copilul. De ce are o dragoste atât de mare? Pentru că ea a purtat copilul în pânțece. Dragostea presupune jertfă!

Abia aici vedem dacă iubim pe cineva, dacă avem puterea să răbdăm zilnic acea persoană, chiar de este mai dificilă, chiar de are anumite probleme. Să o rabzi zi de zi, s-o îngădui și să-i fii alături totdeauna, indiferent de ce a făcut. Dacă ieri ți-a vorbit urât, azi, când are nevoie, să sari repede să o iei în brațe. Să ai puterea de

a depăși totul, abia atunci înțelegi că dragostea ta este reală și are valoare! În timp, Dumnezeu le va așeza pe toate. Chiar dacă la început e greu, după ce depășești o limită, Dumnezeu te va ajuta!

Îmi amintesc de un caz. Am primit o scrisoare de la o femeie. S-a căsătorit, a făcut doi copii. Când copiii erau mici, soțul i-a părăsit pe toți s-a dus să-și trăiască viața. Timp de 20 de ani n-a mai dat pe acasă, nu i-a ajutat cu nimic. Ea a rămas singură, nu s-a mai căsătorit, și-a crescut copiii. El a schimbat câteva femei, s-a distrat, că avea bani, până s-a îmbolnăvit foarte grav. L-au părăsit, bineînțeles, toate femeile care îi erau alături doar pentru bani. A rămas singur, sărac, fără bani de îl mâncau viermii la pat. Femeia a aflat de el, s-a dus la duhovnic și i-a spus: „Părinte, îmi este milă de el, în ce situație a ajuns! Oare să-l iau, să-l îngrijesc?” Duhovnicul i-a spus: „Dacă știi că ai puterea să faci asta, eu te binecuvântează, însă nu ți-o cer, pentru că omenește e imposibil.”

Femeia l-a luat. Doi ani s-a neglijat pe ea însăși, l-a îngrijit și l-a spălat ca pe un copil, până i-a venit timpul să plece la Domnul. A făcut asta fără să-i reproșeze nimic. Abia asta-i dragoste! Atunci zic și eu ca Mântuitorul: „Faceți asemenea și prin asta vă veți dovedi dragostea.” **Dacă voi nu vă puteți răbda unul pe celălalt, doar pentru că unul a zis ceva prin care a deranjat, cum dovediți dragostea? Spuneți că v-ați căsătorit din dragoste și după doi-trei ani vă scoateți ochii! Unde mai este dragostea atunci?** Dragostea cere jertfă, nu putem despărți cele două noțiuni. Ea cere jertfă, dar aduce și multă bucurie. Răbdând, veți ajunge cu adevărat să gustați dragostea și să vă bucurați de ea. Întotdeauna, dacă oferi iubirea, Dumnezeu o să rănduiască să ți se întoarcă înapoi înzecit, chiar însutit.

RĂCEALA CARE APARE ÎNTRE SOȚI

Un lucru care distruge relațiile de familie este răceala care apare între soți. De unde pleacă asta? La început e dragoste, e frumos, după un timp încep să se izoleze unul de altul. De ce? Pentru că omul preferă să intre pe Facebook, pe TikTok, pe tot felul de rețele sociale, unde postează ce vrea el și își aranjează tot felul de fotografii. Poate că în realitate are un picior de lemn, dar pe rețeaua de socializare va apărea ca și cum ar fi un mare alergător. Ascuns în spatele unui ecran, poate spune despre el ce dorește, acolo poate să prezinte ceva diferit de realitate, orice fel de minciună.

Atunci apare o răceală între soț, soție și copii, pentru că își caută scăparea pe internet. Copiii au nevoie de prezența părinților, iar dacă aceștia nu-s prezenți și le dau telefoane, laptopuri sau cine știe ce dispozitive, copiii își caută scăparea acolo. Ușor, ușor, se naște o răceală între ei care erodează relația până ce soțul și soția nu mai au nimic în comun. Doar se salută, se întâlnesc noaptea când ajung acasă și cam atât. Cu timpul, caută fiecare mângâieri în alte părți.

De asta s-a ajuns ca atâtea cupluri să divorțeze. Dragostea trebuie întreținută! Adică tu, bărbat, îi mai faci soției un cadou, o întrebi de viața ei, o iei în brațe și îi spui c-o iubești. Să nu treacă zi în care să nu faci lucrurile astea! Este o vorbă în popor: „Bărbatul iubește cu ochii, iar femeia cu urechile!” Bărbatul se gândește la lucruri de genul: „Soția mea trebuie să arate bine!” În aceeași măsură, femeia trebuie să fie atentă, să fie cât de

cât aranjată, astfel încât el să se bucure de cât de bine arată soția lui. Soțul întotdeauna să-i spună c-o iubește. De ce spun că femeia iubește cu urechile? Ea vrea să audă cuvintele acestea – chiar dacă știe că o iubește soțul, vrea să le audă în fiecare zi: „Te iubesc!” Asta o împlinește, o mulțumește.

Știi o poveste cu o femeie care era amărâtă la birou, nu se înțelegea deloc cu colegii, totul îi mergea anapoda. Și, cum era ea în starea aceasta, sună telefonul. Era soțul ei: „Ce faci, draga mea?” „Sunt la birou”, îi răspunde. „De ce m-ai sunat?” „Am vrut să văd dacă ești bine și să-ți spun că te iubesc!” După ce a închis telefonul, femeii i-a venit dintr-odată cheful de viață, radia. O întrebau toți colegii ce i s-a întâmplat, pentru că dispăruse complet starea proastă, doar pentru că primise telefonul care îi arăta că soțul ei se gândise la ea.

Soția are nevoie în fiecare zi ca soțul ei să-i spună asta. Altminteri se naște răceala, și la un moment dat va deveni și ea indiferentă. Totul depinde de noi să întreținem relația. Îi întreb pe toți cei care vin aici: „De când n-ați mai dăruit o floare soției? Dar o ciocolată?” Îmi răspund: „Ei, părinte, au trecut atâția ani, acum mai e timp de așa ceva?” Da, este, dacă vrei să fie dragostea de la început, fă aceleași lucru și acum. Cum te purtai la început ca s-o câștigi? O floare, o atenție. Fă și acum lucrurile acestea și o vei recâștiga, va fi aceeași dragoste ca la început, o vei iubi la fel. Dacă tu vii cu lucrurile astea, ea va veni cu dragostea ei și, fără să-ți dai seama, te vei reîndrăgosti de soția ta. Să vezi ce soție bună ai!

Aș dori să mai vorbesc despre un lucru care distruge familiile: pornografia. De obicei, bărbații sunt consumatori de așa ceva. Au familii, dar stau și se uită

la astfel de nebunii. Apoi, bărbatului i se pare sec să trăiască normal cu soția după ce vede toate urgiile și apare treptat o stare de permanentă nemulțumire față de soție. Ce vede el i se pare extraordinar, îi produce cantități deosebite de dopamină sau de adrenalină, încât continuă să vrea mai mult și mai mult, până ce o ia razna. Nu-l mai satisface nimic în familie, pentru că vede lucrurile acelea și tot aleargă după ele, până îl distrug.

Mai este un lucru nociv, pe care l-am observat mergând prin țară și discutând cu unii și cu alții. Gelozia, care este bună un pic, până pe la 20%, ca să vadă și celălalt că-l iubești, că te interesează de el. Când este depășită limita aceasta și începi să-l urmărești pe partener constant, mai mult decât la Securitate, este foarte rău. „De ce ai întârziat cinci minute? Unde te-ai dus? Unde ești acum? Cine te-a mai sunat, dă-mi telefonul să mă uit!” Poate că o perioadă merge, dar de la un moment încolo se distruge totul, fiindcă omul așa este făcut, are nevoie de libertate, simte nevoia să respire.

Dacă i se ia tot timpul, când la serviciu știe că e sunat din oră-n oră și că trebuie să răspundă, apare problema: „Unde ești?” „La muncă!” „Dar ce faci acolo?” Ce poate să facă cineva la muncă? Muncește, nu? Iese de la muncă, poate întârzie din cauza unei aglomerații: „Unde ești, de ce nu ai ajuns acasă?” Ajunge acasă și e preluat: „Cine te-a sunat? Al cui e numărul ăsta? De ce te-a sunat?” Atunci nu mai ai timp de dragoste, de pace, de bucurie, de liniște, de lucruri frumoase în casă, pentru că le pierzi cu așa ceva. Unul întreabă, iar celălalt dă explicații.

Zici că îl ai sub control pe celălalt, dar se întâmplă întocmai opusul, îl pierzi pe partener făcând asta.

Celălalt va dori să fugă și va căuta scăpări. La un moment dat, fuge și ia pe alta, numai ca să aibă libertate. Sau invers, dacă bărbatul e prea posesiv, trebuie să lase momente în care femeia să se simtă bine. Respiră, se plimbă, face lucruri singură. E nevoie de așa ceva în viața de familie, trebuie să ne mai îngăduim unii pe alții.

Gelozia, când ajunge la posesivitate, dă în boală și nu mai ai pace, stai toată ziua acasă și te gândești: „Unde e? Cu cine s-a întâlnit? De ce i-a zâmbit femeia aceea pe stradă?” Nu te mai bucuri de nimic, vezi numai partea negativă, iar celălalt este disperat. Așa ne autodistrugem. Trebuie lăsată libertatea și arătată dragostea. Dacă e să te înșele, te înșală, chiar și dacă are toți detectivii de pe lume pe urmele ei; nu asta e rezolvarea. Oferă-i dragoste și lasă-i libertate celui alt. Văzând dragostea, vine cu toată inima acasă.

Îmi amintesc de un caz. În Atena erau doi români căsătoriți de vreo cinci ani. Se iubeau foarte mult. Ea era acasă, se ocupa de mâncare, iar el la muncă. Când se întorcea acasă, nu mai aștepta autobuzul, ci o lua la picior printre blocuri, că mai erau vreo doi kilometri, doar ca să ajungă mai repede la soția lui. Mâncau împreună, stăteau de vorbă câte două-trei ore. Spunea el că nu îi place să bea un anumit suc, dar pentru că îi plăcea ei, îl bea și el. Se depășea pe sine doar din dragoste.

Apoi, le-a dat Dumnezeu și copii. Aveau bucuria de a fi împreună, de a petrece timp unul cu altul, nu de a se distruge. Gelozia distruge, pentru că evoluează în ceva patologic. Am întâlnit familii unde ambii membri ai cuplului aveau 60 de ani. Soția îl urmărea pe soț constant, în ciuda faptului că n-o înșelase o viață întreagă. Aveau copii împreună, oare de ce-l mai urmărea? Duhov-

nicul i-a spus acestuia: „E o boală gelozia, nu ai ce-i face. Ai răbdat-o până acum, rabd-o și de acum încolo, așa este ea!” Tot timpul îl urmărea ca nu cumva să se uite la vecină. Asta făcea soția lui, după 40 de ani de căsătorie.

CUM PĂSTRAȚI VIE RELAȚIA DINTRE VOI

Ca să nu se ajungă la divorț, trebuie neapărat implicare în familie, adică responsabilitate. Nu să-ți fie doar ție bine, ci să le fie bine celorlalți. Dacă ești bărbat, să-i fie bine soției, să le fie bine copiilor. Dacă e nevoie să te pui în fața glonțului, te pui, nu te ascunzi sub pat. Tu îți asumi responsabilitatea familiei! Întotdeauna să fii atent cum te porți, cum vorbești și ce faci. Nu când intri în casă să începi să trănțești totul din cauză că mâncarea nu e gata, că nu e bună, sau să îi cerți pe copii că este mizerie în casă.

Prima dată intri în casă și zici: „Ce mă bucur că am ajuns acasă!” Te duci la soție, o îmbrățișezi, indiferent care ar fi situația, îi spui c-o iubești, îți iei copiii în brațe, le spui că-i iubești. Pe parcurs, le poți atrage atenția copiilor că este mizerie în casă, că ceva nu e frumos, că nu e bine. Dar ei trebuie să te aștepte cu drag, mereu. Dacă intri pe ușă uitându-te urât și trântind, data viitoare nu te vor mai aștepta cu drag, fiecare se va ascunde pe undeva. Deja contribui la distrugerea familiei.

Întotdeauna, dacă se poate, păstrează niște bomboane într-un buzunar, nu sunt așa de scumpe. De câte ori vii acasă, dă-le măcar câte-o bomboană copiilor, ca ei să

știe că tata vine cu câte ceva mereu, cu o surpriză. Lucrurile acestea nu se uită, rămân în memoria lor, iar când vor crește mai mari își vor aminti cum venea tata acasă. Soția știe, la rândul ei, că soțul ei vine și o îmbrățișează, îi spune că o iubește.

Aduci acasă căldură, nu vii să aduci răceală, ca membrii familiei să nu se gândească speriați că iar este tata nervos. Toate problemele le lași dincolo de ușă, acasă vii zâmbind și cu bucurie. La fel trebuie să procedeze și soția. Să fie atentă, indiferent care ar fi situația ei, ca atunci când vine soțul acasă, să îl întâmpine zâmbind, cu drag: „Bine ai venit, iubitele! Te așteptam!” Totdeauna să vadă că e primit cu drag. Această atitudine trebuie să vină din partea amândurora.

Dacă merge așa, atunci relația este permanent încălzită. Relația va fi asemenea unei flori proaspete, mereu udată la timp. Este imposibil să se distrugă astfel, nu are cum să intervină răceala în cuplu. Chiar dacă apare un pic la unul dintre cei doi, celălalt completează imediat: „Draga mea, ce s-a întâmplat? Cum pot să te ajut? De ce ești tristă?” Nu-l tratează pe celălalt cu indiferență sub nicio formă.

Când fugim de problemele din familie, putem să fim siguri că astfel vom aduce răceală în cămin. Noi trebuie să rezolvăm problemele, trebuie să ne implicăm imediat și să vedem de ce există răceală în familie. De ce există tristețe, de ce nu merge bine ceva? Întrebăm, vedem ce putem să rezolvăm. Să nu lăsăm niciodată ca în familie să se ajungă la momentul când nu se mai poate face nimic. Asta înseamnă ca fiecare partener să-și aducă contribuția, să se implice, să facă tot ce poate ca să mențină dragostea permanent caldă.

Am văzut recent un film despre o familie. Soțul era pompier, iar soția era asistentă la un spital. El venea acasă, deschidea computerul și se uita pe canalele de pornografie. De la un timp începuse să apară o răceală între ei. El venea de la muncă, nu găsea mâncare, țipa, trântea, iar ea, nervoasă, îi arunca câte-un: „Du-te și fă-ți singur!”, astfel că permanent era ceartă în casă. Ea se plângea la muncă, unde primea tot felul de sfaturi de genul: „Dă-l încolo, desparte-te de el! De ce mai stai cu el, să țipe toată ziua la tine?” El se plângea colegilor lui de ea, ba că nu mai face mâncare, ba că nu mai este deloc atentă. La un moment dat, a ajuns la concluzia că nu le mai merge împreună.

Fiindcă mama lui fusese prea dură cu el atunci când l-a crescut, pompierul s-a dus la tatăl lui, la care ținea mult, să-i spună despre planurile sale: „Tată, vreau să divorțez!” „De ce, fiule?” „Nu mai merge, nu se mai poate!” Tatăl lui era un om credincios, așa că l-a dus într-o pădure, lângă o cruce pe care o construisese însuși bunicul băiatului, zicându-i: „Fiule, vreau să te rog ceva. Vreau să mai ai răbdare 40 de zile. Îți dau un carnet și vreau ca tot ce scrie acolo să faci timp de 40 de zile, în fiecare zi. Așa am făcut și eu cândva, în tinerețea mea.” Dedesubt, în dreptul fiecărei zile, era și un citat din Sfânta Evanghelie. Știind că fiul său nu este foarte credincios, i-a zis că nu este obligatoriu să le citească și pe acelea. El trebuia să se concentreze doar asupra lucrurilor care erau notate acolo. De dragul tatălui său, fiul a fost de acord.

S-a dus acasă și a început să citească ce scria în dreptul primei zile: „Astăzi te trezești un pic mai devreme și faci cafeaua și pentru tine, și pentru soția ta. Apoi o pui pe masă, ea să aibă cafeaua făcută când se trezește.” A pregătit totul, iar când soția s-a trezit, s-a uitat cu mirare: „Cafea caldă pe masă?” Niciodată nu se întâmpla așa ceva.

„Ce-i cu asta aici?” „Am făcut o cafea și pentru tine, dacă vrei să bem împreună.” „Nu, eu beau la serviciu.” Și soția a plecat la serviciu. Nervos, soțul a luat cafelele și le-a aruncat. A doua zi ce scria? „Pregătește o cină cu floarea pe masă, cu toate aranjamentele necesare, până când vine ea de la muncă.”

El a făcut întocmai. A ajuns și ea, a făcut ochii mari, gândindu-se dacă nu cumva a înnebunit soțul ei: „De ce ai făcut asta?” „Am zis să cinăm împreună, am pregătit masa.” „Nu vreau, eu am mâncat cu prietenele în oraș!” – apoi s-a dus în camera ei. Iarăși nervos, el a strâns fața de masă, cu farfurii, cu tacâmuri cu tot și le-a trântit în chiuvetă. Dar în fiecare zi continua să facă câte ceva. Soției nu-i venea a crede, le spunea prietenelor ei: „Nu știu ce să mai cred, parcă a înnebunit soțul meu. În fiecare zi vine cu flori, e masa pusă.” Nu înnebunise, el făcea doar ce zicea în acel carnetel. „A, și-a dat seama că vrei să introduci acțiunea de divorț și acum vrea să te ia pe departe ca să câștige el mai mult la proces. Nu te lăsa, fii dură!” o sfătuiau prietenele.

Bărbatul a alergat la tatăl său, să se plângă că nu mai poate. „Fă 40 de zile așa cum ți-am spus eu!” îi zicea tatăl. Primele zece zile a fost foarte greu. Apoi s-a obișnuit. După alte zece zile, a început să facă lucrurile cu calm, indiferent cum s-ar fi purtat ea. Era calm, zâmbitor, depășise stările de nervi, de agitație. După 20 de zile ajunsese să le facă cu drag, nu conta ce primea în schimb. În paginile carnetelului era și următorul sfat: „Vezi ce nu acceptă soția ta la tine, vezi ce te separă de ea.”

A ajuns la concluzia că soția lui era supărată din cauză că el se uită la producții pornografice. A luat computerul, l-a dus afară, a luat o bâță de baseball și dă-i, și dă-i,

până când l-a fărâmat în bucăți. Vecinii se uitau la el și-și ziceau că o fi înnebunit. Bărbatul a început să înțeleagă tot ce-l separa de soția lui și să renunțe la tot ce o deranja. Discuta și cu un coleg de-ai lui, mai credincios, de la care primea sfaturi bune: „Răbdare!” îl sfătuia acesta.

Între timp, soția lui își găsisese un doctor pe la spital, care-i făcea ochi dulci. Bărbatul a aflat, s-a dus la doctor și l-a luat puțin la întrebări: „Dacă te mai apropii de soția mea, va fi rău!” L-a speriat puțin. Dar acțiunea lui a avut rezultat, pentru că doctorul a început să se îndepărteze de soție, care se minuna de ce acesta a încetat atât de brusc s-o mai caute. Dar s-a întâmplat ceva. Mama ei folosea un scaun vechi cu rotile, așa încât ea aduna bani ca să cumpere un scaun automatizat, care să-i ușureze mamei mișcarea. A fost chemată într-o zi la un departament de la spital unde erau aduse acest fel de scaune: au anunțat-o că un astfel de scaun a fost cumpărat, așa încât poate veni să-l ia.

Bucuroasă, l-a luat să-l ducă acasă. Pe drum, s-a oprit la doctorul respectiv să-i mulțumească pentru ajutor, fiindcă se gândea că doar el putea fi cel care a ajutat-o să îl cumpere. „Îți mulțumesc!” i-a zis. „Pentru puțin!” i-a răspuns doctorul. Era bucuroasă, se gândea că de-abia acest om o iubește cu adevărat, iar nu soțul ei, pentru că știa că visul soțului era să-și cumpere o barcă cu motor și aduna de ani întregi bani ca să-și cumpere una.

Între timp, femeia a răcit și a fost nevoită să rămână acasă. Din întâmplare, a descoperit lângă pat carnetul soțului ei. A început să citească ce trebuia să facă el în fiecare zi. A realizat că soțul ei nu făcea nimic din interes. Soțul s-a întors de la muncă și a găsit-o acasă. A întrebat-o: „Ce ai, dragă, ce-ai pățit, de ce plângi?” „De la

răceală”, a zis ea, scoțând caietul. „La a câta zi ai ajuns?” „La a 45-a”, a răspuns el. „Dar aici scrie doar de 40 de zile!” „Scrie undeva că trebuie să mă opresc?”

El depășise perioada și acțiunile înscrise în caiet. De la acest punct inventa lucruri despre care se gândea că o vor bucura. Ea a început din nou să plângă și l-a rugat: „Dă-mi timp de gândire!” El a avut grijă de ea în seara aceea, iar a doua zi s-a dus la muncă. Simțindu-se mai bine, și ea s-a dus la serviciu. A chemat-o femeia care-i dăduse scaunul, ca să semneze de primire. „Ce soț bun ai! Să-ți plătească el tot prețul pentru scaun?” i-a zis aceea. „Cum adică, soțul meu l-a plătit?” „Da, chiar el!” „Dar doctorul?” „Doctorul a plătit doar 100 de euro.” Restul de 5 000 de euro fuseseră banii soțului pentru barcă.

Atunci s-a trezit ea și a început să plângă: „Ce-am făcut?” S-a dus acasă, în fața oglinzii, s-a aranjat cum știa ea mai bine, apoi s-a dus la el la serviciu, cu toate că ei aveau o înțelegere ca niciunul dintre ei să nu se ducă unul la serviciul celuilalt. Serviciul era serviciu, iar casa, casă. L-a anunțat un coleg pe pompier că soția lui era acolo. A ieșit și a găsit-o, emoționată ca o adolescentă: „Dacă nu ți-am spus niciodată, îți spun acum că ești un om bun! Dacă nu ți-am spus niciodată, îți spun acum că te iubesc! Dacă nu-i prea târziu, oare mai vrei să îmbătrânești alături de mine?” Atunci el a luat-o în brațe și totul s-a rezolvat. Totul s-a rezolvat prin răbdarea unuia dintre soți. Și-au dat seama că au avut ajutor divin și s-au întors la Dumnezeu amândoi.

De asta spun mereu că, dacă înnebunește unul, măcar celălalt să aibă răbdare, cu dragoste, până îl recâștigă pe celălalt. Dacă vezi că soțul tău a înnebunit și o mai iei și tu razna, s-a terminat, fiindcă niciunul nu mai

luptă! Când unul o ia razna, celălalt soț trebuie să se apuce de rugăciune și să-și arate stăruitor dragostea, ca să-l recâștige pe celălalt. Nu există om care să nu izbutească în felul acesta, pentru că intervine Dumnezeu. Te lupți însă cu tine până îl câștigi pe celălalt. Asta se întâmplă și în viață, dacă cerem ajutorul lui Dumnezeu. Ne îngăduim unul pe altul și ne răbdăm, depășim momentele grele.

IUBIREA CARE NU AȘTEAPTĂ RĂSPLATĂ

Oamenii suferă de singurătate pentru că nu mai iubesc. Dacă-i auzi, toți spun că nu sunt iubiți, că nu mai există dragoste în lume, că nu-i iubește nimeni. Toată lumea vrea ca ceilalți să-i iubească, dar ei oferă oare iubire? Trebuie să ne fie clar, până nu oferi iubire nu o vei primi. Iubirea este adevărată când nu aștepți răsplată. Dacă nu guști amarul, nu știi ce gust are dulcele, la fel e și cu dragostea! Dacă nu suferi, nu simți că o trăiești. Tu spui că iubești, dar nu jertfești nimic pentru iubire.

Ca să-ți dovedești dragostea, Dumnezeu îngăduie anumite lucruri din cauza cărora suferi. Poate că persoana pe care o iubești nu te răsplătește așa cum te aștepți, ca să încerce dragostea ta. Abia atunci te încerci pe tine însuși dacă e dragoste cu adevărat. Dacă te superi că persoana aceea nu te răsplătește pentru că o iubești, atunci nu este dragoste. Dragostea face doar bine.

Poate că persoana pe care o iubești
nu te răsplătește așa cum te aștepti,
ca să încerce dragostea ta. Abia
atunci te încerci pe tine însuși dacă
e dragoste cu adevărat. Dacă te
superi că persoana aceea nu te
răsplătește pentru că o iubești,
atunci nu este dragoste. Dragostea
face doar bine.

Însă tu trebuie să faci primul pas, nu să stai închis în casă și spui: „Vai, mie, sufăr de singurătate, de decepție!” sau de altele asemenea. Nu, ieși afară și vezi ce poți face. Te duci la biserică, te rogi cât poți. Dacă vezi că nu mai merge, te duci la spovadă, apoi ieși în lume să vezi ce fel de bine poți face. La început te lupți cu tine însuși să îl ajuți pe celălalt. De la un timp încolo, văzând Dumnezeu insistența ta, începe să lucreze, să topească piatra din inimă, și atunci începe să-ți fie milă. Ușor, ușor, lucrezi cu unul bolnav, cu copii săraci, amărâți, orfani. Te duci tot timpul acolo unde este suferință, acolo unde e durere.

Poți trece pe la azile, pe la orfeline, pe la oamenii săraci. Dacă vezi o familie care are mai mulți copii și părinții nu vor să lucreze, trăiesc din mila altora, cel mai bine e să le duci alimente, pentru că de ele vor avea parte cu siguranță copiii. Mai departe, mila Domnului! Nu contează ce fac părinții. Le duci alimente copiilor, iar ei se vor bucura, că pe acelea nu le beau părinții. Dacă poți să faci un bine, fă-l pentru copii! Du-te la bătrâni abandonati, cărora le-au plecat copiii în străinătate și nu mai are cine le da un pahar de apă. Ajută-i pe ei, fă un bine! Poți să combați cu binele toate necazurile. Și să vezi, după o zi plină în care te duci să faci bine, dacă mai ai singurătate când vii seara acasă. Dispare totul, pentru că ți-ai hrănit sufletul făcând bine.

Cunosc cazuri de oameni care au făcut așa ceva. Era cineva care-mi spunea că se ducea câteva ore pe zi, în timpul liber după muncă, prin spitale, pe la azile, și stătea de vorbă cu oamenii. Se împrietenise cu o doamnă abandonată la pat, pe care o lua de mână și stăteau la discuții câte-o o oră. O lăsa să-i povestească necazurile ei, apoi pleca. La plecare, zicea bătrâna că i-a trimis Dumnezeu un înger, așa îl vedea. În loc să stai la film la

televizor, te-ai dus și ai făcut asta. Tai ceva din ale tale și te duci și faci un bine.

Nu stăm să ne plângem de milă. Folosim tot ce ne-a dat Dumnezeu, toate capacitățile noastre. Ți-a dat Dumnezeu mâini, picioare, ți-a dat minte, ca să le folosești. Întotdeauna punem lucrurile acestea la picioarele lui Dumnezeu: „Doamne, ajută-mă să mai fac ceva, dacă e voia Ta.” Scopul nostru pe pământ este de a face binele! Cu mila lui Dumnezeu, cu harul lui Dumnezeu. Ajungem de la milă la dragoste, ne smerim, deoarece vedem că toate le face Dumnezeu prin noi. Și începi să le programezi: „Unde să mă mai duc? Ce mai găsesc?”

Dacă eu pun pe primul loc ideea că trebuie să fac bine, încep în fiecare zi să caut modalități de a face asta. Să zicem că sunt sărac, că n-am nimic, că muncesc cu ziua. Foarte bine, din ce câștig eu, mă duc și ajut pe cineva care are nevoie. Dacă mi-a dat Dumnezeu putere, pe lângă orele pe care le muncesc, mă duc în altă parte și mai muncesc o oră gratis la cineva care nu are posibilitatea de a lucra, deci încerc să fac binele!

Scopul nostru în viață să fie să nu treacă nicio zi în care să nu facem un bine. Atunci dispar toate singurătățile, toate decepțiile, când încerc doar să ofer, fără să aștept răsplată! Noi am ajuns doar să așteptăm să primim, și de asta trecem prin atâtea stări negative care ne distrug. Putem transforma totul în jurul nostru în frumos, dar trebuie luptă, jertfă. Dai de la tine, din timp, din ce ai, din toate ale tale și oferi. Iar asta îl transformă pe om, îl face mai bun.

NU COMBAȚI RĂUL CU UN ALT RĂU

Cuviosul Porfirie a spus-o cel mai limpede. Să privim numai partea pozitivă, să vedem numai binele, să vorbim numai de bine, să vorbim de Hristos, să vorbim de bunătatea Lui, să vorbim de dragostea Lui, de jertfa Lui pentru noi. Apoi să încercăm să facem aceleași lucruri. Să facem binele, să vorbim de bine și să ne rugăm pentru ceilalți. Nu contează că sunt răi, că sunt buni, că ne urăsc. Noi să ne rugăm și să le facem bine! Doar așa putem combate lucrurile rele. Niciodată nu poți să combați un rău cu altul, ci numai prin bine. Făcând bine celui care-ți face rău, îl dăruiești. În ce fel? Îl schimbi sufletește.

Să evităm pe cât de mult să-i judecăm pe ceilalți ori să-i vorbim de rău, să încercăm să ne rugăm mai mult. După cum am mai spus, să vedem binele, să facem binele și să-l transmitem mai departe. Tot ce ține de ură să dăm deoparte, să nu ne pierdem timpul în mass-media uitându-ne la știri sau privind lucrurile care fac parte din propaganda urii. Dacă prin mass-media se spune că cineva e rău, e personaj negativ și că trebuie să-l urâm toți, toată lumea începe să-l înjure pe acela. Asta face parte din propaganda diavolului de a-l aduce pe om la starea de panică, încât să nu se mai poată bucura, să nu mai trăiască! Să intre în starea de frică, adică exact aceea care ne desparte de Hristos.

Frica vine din necredință. Asta înseamnă că ne pierdem încrederea în Dumnezeu. Dar El ne poartă de grijă, niciun fir de păr din capul omului nu cade fără

îngăduința Lui. Dacă ne lăsăm în mâna lui Dumnezeu, El se îngrijește de toate. Dar trebuie să facem și noi partea noastră, să facem binele după putere, să aruncăm tot ce este negativ deoparte. Le lăsăm pe toate la mila lui Dumnezeu și El le va rezolva.

Ceea ce poți face atunci când ești singur este să te rogi pentru ceilalți. Dar nu te limitezi numai la asta. Te rogi pentru ceilalți, dar dacă ai stări de singurătate, decepție, nu le poți face față doar rugându-te, fiindcă nu poți să le depășești. Atunci ai nevoie de comunitate. Cum funcționează comunitatea? Te-ai dus la biserică, îi vezi pe ceilalți rugându-se. Te-ai dus la preot, te spovedești. Te-ai dus la Sfânta Liturghie, te împărtășești. Când ești în mijlocul celorlalți, te ramifici. Munca pe care o desfășori o poți face și într-o comunitate, undeva, te duci și le faci bine celor din jur. Te-ai dus la un om amărât și îl ajuți, i-ai pus pe față un zâmbet, i-ai adus o rază de bucurie în suflet. Când pleci de acolo, nu mai știe cum să-ți mulțumească. Toate emoțiile pozitive ți se transmit și ție, îți ajung în suflet. Lucrând printre ceilalți oameni, în comunitate, de fapt, ți-aduci ție bucurie.

Mai mult, avem o responsabilitate față de toți cei din jurul nostru, alături de care trăim. Cu ce contribuim noi ca să le fie mai bine? Un gest cât de mic din partea ta îl poate influența și pe altul spre bine. Trebuie să ne dăm silința! Mai mult decât atât, avem responsabilitate colectivă, la nivel de țară. Să nu uităm să ne întrebăm cu ce contribuim noi, de la locul nostru de muncă, la îmbunătățirea țării.

ROMÂNIA NU ESTE ÎN RĂZBOI ȘI NICI NU VA FI

M-am bucurat mult când am văzut că nu s-a pierdut bunătatea la români, acum când a venit urgia războiului. Nu a ținut cont nimeni că vreunul e român din Bucovina de nord sau ucrainean, românul i-a primit pe toți cu brațele deschise, s-a lăsat pe el deoparte, i-a îmbrățișat, le-a oferit mâncare, cazare. Românul i-a primit pe toți cei care au vrut să stea în țară. Iar cei care nu, s-au dus mai departe. Bunătatea și dragostea românului creștin nu s-au pierdut, s-a văzut asta. Românul încă mai trăiește Evanghelia și are dragoste, neținând cont de cum s-au purtat ceilalți cu el. Dragostea românului să rămână în continuare așa, și pentru asta ne va salva Dumnezeu țara!

Dintotdeauna, România și-a apărat sărăcia, nevoile și neamul. Locuitorii ei au stat acasă și s-au apărat, nu s-au dus nicăieri, nu s-au băgat în treburile nimănui. Nu contează că vorbim de ruși sau de ucraineni, de evrei sau de palestinieni, datoria noastră este să ne rugăm pentru toată lumea, pentru pacea întregii lumi. Creștinii trebuie să se roage pentru toți, ca să îi lumineze Dumnezeu să se liniștească și să ia hotărârile cele bune, să facă pace! Mulți au văzut poate doar filme de război, reportaje despre război, jocuri pe calculator cu război. Dar pe front mor oameni cu adevărat. Bunicul meu a murit împușcat în Basarabia, în Al Doilea Război Mondial. Bunica și bătrânii de la mine din zonă mi-au vorbit foarte mult despre semnificația războiului, care înseamnă moarte și nimic altceva.

Să nu uităm, cu ajutorul lui Dumnezeu, România nu este în război și nici nu va fi, dar asta mai depinde și de noi. Nu suntem departe de un război cum au mai fost în istorie. Ca să evităm acestea este nevoie de rugăciune, să ținem postul cum putem. Chiar și cei care nu țineau înainte să înceapă să facă asta. **Să avem dragoste față de cei din jur, ca să țină Dumnezeu pacea pe pământ. Spovedania și împărtășania nu le lăsați deoparte, că nu știm dacă ajungem la ziua de mâine!** Să fim pregătiți, războaie au fost de când omenirea. Poporul nostru a fost obișnuit cu războaiele din timpurile vechi. Dar ce făcea românul? Se spovedea, se împărtășea, apoi își apăra familia și pământul.

Vin oamenii la mine și mă întreabă: „Părinte, ce zici de războiul acesta, se va transforma într-unul mondial?” „Ce zici de cutremurul acesta, ce zici de inundații?” Omule, ai de lucru? Ai copii? Bun, atunci ai grijă de copii, muncește, iar în fiecare zi de dimineață când te-ai trezit spune: „Slavă Ție, Doamne, că m-am trezit și azi!” În fiecare seară, cu familia ta, îmbrățișează-i, spune-le că îi iubești, mulțumește lui Dumnezeu că ai ajuns acasă, bucură-te de ziua pe care ți-a dat-o El. Mâine poate să nu mai vină! Poate mâine are loc un cutremur și nici nu mai apuci războiul, degeaba ai stat stresat o lună întreagă. Dacă Dumnezeu ți-a scris pe frunte 80 de ani, atunci 80 de ani ai s-o duci, pot veni toate războaiele din lumea asta peste tine!

Să avem nădejde în Dumnezeu și în Maica Domnului, că nu ne lasă, ne ia sub acoperământul ei. Să ne spovedim, să ne împărtășim, să ținem postul și față de toți să avem dragoste. Așa dovedim că suntem creștini, cum a spus și Mântuitorul: „Veți dovedi că sunteți ucenici ai Mei.” Dacă nu, avem credința doar pe buze, declarativ! Să ne fie clar, datoria e să îi pomenim și să ne rugăm pentru

M-am bucurat mult când am văzut
că nu s-a pierdut bunătatea la
români, acum când a venit urgia
războiului. Nu a ținut cont nimeni
că vreunul e român din Bucovina
de nord sau ucrainean, românul i-a
primit pe toți cu brațele deschise, s-a
lăsat pe el deoparte, i-a îmbrățișat,
le-a oferit mâncare, cazare.

toți, dar să nu ne băgăm în treburile lor. Nu este războiul nostru! Să îi ajutăm cu rugăciune pe cei care ajung la noi, cu multă dragoste!

Trebuie să mai închidem televizorul, calculatorul sau să limităm accesul la internet, să ne rezumăm doar la ce ne trebuie cu adevărat. Să trăim pe viu contactul cu oamenii, să-i respectăm, să-i ajutăm pe ceilalți cu ce putem, să fim buni, să ne creștem copiii cum trebuie, să ne rugăm lui Dumnezeu, să-I cerem ajutorul și să-L aducem în viața noastră. Dacă așa ne ducem viața, toate vor deveni frumoase, indiferent ce se va întâmpla în jur. Cutremure, războaie, inundații, incendii vor exista și au existat de când lumea. Dacă stau cu mintea numai la ele, cu ce mă ajută, cu ce mă încălzește? Voi intra într-un război cu mine însumi, mă voi distruge psihic, voi intra într-o stare de panică. Astfel, nu voi mai fi bun să muncesc, nu voi mai fi bun să mă rog, ci voi sta tot timpul într-o permanentă stare de stres, mă voi întreba constant: „Vine sau nu mai vine?”

Sfânta Scriptură ne spune: „Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?” (Matei 6,26). Adică noi, oamenii, care am primit suflarea lui Dumnezeu, să nu ne gândim că are mai mult grijă de noi în tot ce trebuie? E nevoie doar să fim cuminți pe calea noastră, să ducem o viață frumoasă. Frumoasă nu înseamnă neapărat ușoară, pentru că treci invariabil prin greutățile vieții, dar poți s-o faci tu însuți frumoasă! Muncești, te îngrijești ca banul să fie câștigat prin sudoarea frunții tale, păstrezi legătura cu Dumnezeu, ești bun cu cei din jur, te porți cu dragoste. Vei vedea ce viață frumoasă poți avea!

DE CE AVEM RĂZBOAIE ÎN LUME

Cine e numit viclean în rugăciunea „Tatăl nostru”? Cum se încheie ea? „Și ne izbăvește de cel viclean!” La cine se referă această terminologie, la ce se referă „cel viclean”? La diavol, el este vicleanul. Rugăciunea mai are și unele variante în care la final este scris „Și ne izbăvește de cel rău!”, dar acelea sunt greșite. Atât în greacă, cât și în toate celelalte limbi, corect este: „Și ne izbăvește de cel viclean!” De ce? Omul rău este așa din mai multe motive. Poate fi rău din fire, poate e mai nervos, dar nu este viclean, ce-are de spus îți trânteste în față. Fie asta, fie te lovește, fie îți vorbește urât. Omul viclean îți zâmbește și te înjunghie pe la spate, acela e cel mai perfid și mai rău.

De-asta diavolul e numit viclean. Îți zâmbește în față, vine cu oferte ambalate frumos, dar prin spate te distruge. Diplomația este viclenie diavolească. Din această cauză vedem războaie peste tot, în timpurile în care ei vorbesc despre pace. Ți se scoate un personaj în față și ți se prezintă a-ți fi dușman, chiar de îți este sau nu. Toată lumea trebuie să-l urască, doar i s-a spus că acesta este adevărul, nu? Iar tu trebuie să zici și să gândești exact așa cum ți se spune! S-a ajuns la manipulare sub toate felurile.

Pe de altă parte, ți se prezintă cineva sub forma unui erou, chiar dacă el poate fi cel mai mare criminal în realitate. Tu trebuie să zici că e erou, ce dacă fură, ce dacă omoară, ce dacă distruge, ce dacă nenorocește oameni? Nu contează, dacă așa ți s-a spus, așa trebuie să gândești și tu! Eroul e erou, trebuie să-i vezi doar părțile bune, nu să te preocupe cum a furat pâinea altora, pe care poate că a mai dat-o și de pomană, în diferite ocazii. Trebuie să

ignori cum a făcut el rost de acea pâine, cum a strâns pe alții de gât.

Asta se întâmplă și la nivel mondial. Să ne gândim la un om bogat. N-ai voie să vezi niciodată ce-a făcut rău, ci trebuie să te concentrezi pe faptul că s-a dus în Africa și a făcut o donație. Sau poate vreun actor mare, care a făcut un gest caritabil, pricină din care toată lumea trebuie să îl aplaude, restul nu mai contează. Oamenii din umbră, care pornesc războaie, care distrug din punct de vedere economic țări, doar ca să se mai distreze puțin? Pe aceștia nu trebuie să îi vezi! Trebuie să vezi că X e un om bun, asta ți se dă prin mass-media. Să nu ne lăsăm manipulați! La asta se lucrează acum, la toate nivelurile, e cel mai ușor lucru. Înainte, manipularea se făcea din om în om. Acum, cu atâta tehnologie, nu mai este nevoie de atâta efort. Tot ce trebuie să faci e stai frumos la un birou, cu vreo zece oameni pregătiți în acest mod, și să dai drumul minciunilor.

Telecomenzile televizoarelor au un buton roșu pe care scrie „stop”. Încercați să-l apăsați cât mai des, nu mai stați în fața televizoarelor, că vă vor înnebuni. Probabil știți cum se fac unele reportaje de război. Am urmărit acum ceva vreme documentarul unui reporter, parcă era din Germania. Povestea despre niște amintiri din tinerețe, când începuse războiul în Irak. S-a dus omul acolo, voia să facă reportaje pe front. S-a cazat la un hotel, desigur. A doua zi era pregătit, avea aparatele necesare. La hotelul unde era cazat se aflau mai mulți reporteri, de la diferite televiziuni din lumea largă. Dimineața li se pregătise un autobuz cu care să plece pe front.

Urcând, observă că toți reporterii aveau câte o canistră cu benzină. Se minuna, se gândea că de-abia aceștia

sunt reporteri cu experiență, vechi în domeniu, știu ce înseamnă să fii pe front. Cine știe, era posibil ca autobuzul să consume rezervorul și să rămână fără benzină, acolo nu aveau de unde alimenta. Câtă precauție, câtă atenție la detalii! Îi era chiar un pic rușine de lipsa lui de experiență. După câțiva kilometri de mers, au ajuns în afara orașului, pe un câmp unde se aflau niște tancuri și mașini bombardate, însă războiul era departe de locul acela. Autobuzul oprește și coboară toți reporterii: „Cred că luăm o pauză aici”, și-a zis reporterul nostru.

Toți cei care-și luaseră canistre cu benzină au început să le arunce pe tancuri și pe mașini, ca să le dea foc. Apoi și-au montat camerele și au început transmisia live: „Bună ziua, dragi telespectatori, transmitem direct pe front, vedeți în spatele nostru oroarea războiului...” Luaseră cu ei și vreo trei oameni îmbrăcați în soldați, cu câte-o pușcă în spate, care alergau dintr-o parte în alta, peste tancuri. Reporterii filmau, declamând că sunt în direct de pe front, de acolo de unde se desfășoară acțiunea, *live*. Relatau incendieri, tancuri bombardate, oameni uciși.

Tânărului reporter nu îi venea a crede, se plimba printre ei buimăcit, încât l-au prins și pe el în filmare. S-a încheiat totul, și-a făcut fiecare reportajul. El nu filmase nimic, aștepta să se urce în autobuz și să se ducă pe front. Dar de unde? A urcat toată lumea în autobuz și s-a dus acasă, la hotel. I-a întrebat: „Bine, dar nu mergem pe front?” I s-a răspuns: „Măi băiete, mai ai o groază de învățat. Niciun reportaj nu se face pe front, cine e prost să moară acolo? Învăță de la noi cum se fac reportajele, că avem experiență.” Amărât, către seară, a sunat-o pe mama lui. Aceasta era înspăimântată, îl văzuse în filmări cum alerga printre tancuri. Deși i-a spus că fusese totul

regizat, nu putea să o convingă că nu fusese în mod real pe front. Din moment ce văzuse la televizor, ea era convinsă de asta.

Ați înțeles cum se fac unele reportaje de război? De-asta ar trebui să avem televizorul mai mult închis. Vreau să aveți curaj, credință în Dumnezeu, niciun fir de păr din capul omului nu cade fără îngăduința Lui. Dumnezeu nu dorește război, nu El aduce războaiele. Războaiele le facem noi oamenii, pentru că Îl părăsim. Dumnezeu se retrage și ne lasă să ne facem de cap. În timpurile vechi aveau loc cruciade în numele lui Dumnezeu. Unde am ajuns acum, să se bată două țări ortodoxe? Noi să ne ținem de ceea ce spune la Sfânta Scriptură: „Dușmanului tău, dacă îi este foame, dă-i pâine. Dacă îi este frig, îmbracă-l!” Pe toți cei care ajung în țară, indiferent de perioada istorică, să-i servim cu ce trebuie, să le arătăm dragostea de creștini. Asta a făcut și Mântuitorul răstignit pe cruce, ne-a îmbrățișat pe toți și a spus: „Iartă-le, Doamne, că nu știu ce fac!”

CUM NE UITĂM LA ROMÂNIA ȘI LA ROMÂNI

Pe mine mă întreabă mulți oameni, când mai ajung prin țară: „Părinte, cum ți s-au părut oamenii?” Zic: „Grozav de buni!” „Părinte, dar sunt și oameni răi!” „Îmi pare rău, eu nu i-am văzut! Am văzut o grămadă de oameni buni, oameni tineri, frumoși. Atâta m-am bucurat în țară!” „Părinte, chiar așa? Uite, eu trăiesc în lume și-i văd, toți sunt răi!” „Îmi pare rău, eu i-am văzut

buni! Dacă așa îi vezi tu, e treaba ta, nu trebuie să-mi bagi mie în cap că-s răi!” Eu pe toți i-am văzut buni și frumoși. O grămadă de copii buni, alături de care m-am jucat și am intrat în lumea lor.

Hai să întrebăm o albină într-o seară, după ce a umblat o zi întreagă: „Ce-ai văzut tu astăzi?” Îți va răspunde: „Flori.” „Dar n-ai văzut că ai trecut și pe dincolo, unde erau gunoaie?” „Nu, eu am văzut doar flori!” Ea își cuplează antenele să vadă care este locul potrivit să facă mierea. Aleargă dintr-o floare în alta, simte mirosul de la distanță, se duce câte doi kilometri în jur, simte totul. Caută florile, nu mai vede nimic altceva. Dacă întrebi o muscă ce a văzut, îți va răspunde: „Gunoaie!” De ce? Pentru că ea umblă numai după mirosul gunoaielor, acela o interesează.

Depinde de noi spre ce vrem să înclinăm, cu ce vrem să ne asemănăm. Unii oameni sunt asemenea albinelor, fac doar miere, adună polen și văd numai flori, pe oriunde s-ar uita. Polenul pe care îl adună ele îl mănâncă toată lumea, de la sărac până la împărat. Polenul și mierea nu poate să le adune decât albina cea micuță, care are viața foarte scurtă. Câte tratamente se fac în toată lumea grație acestei mici insecte! Să fim precum albina, să vedem numai flori, să facem mierea, să adunăm polen, să fim de folos celorlalți, adică, prin viața noastră, să vedem binele și să li-l oferim celor din jur. Numai atunci n-o să mai vedem nici ură, nici altele asemenea.

E suficient cât încearcă mass-media să ne bage în cap că totul e rău, că totul înseamnă război, că totul e crimă, că toți fură, că avem o țară distrusă, urâtă, o țară care nu mai are nimic bun, care are copii bolnavi. Nu este

adevărat, avem cea mai frumoasă țară din lume! Am văzut recent o filmare a unor bloggeri, umblaseră prin toată lumea și reveniseră în țară: „După cinci ani de umblat în lumea întreagă, prin toate țările, vrem să vă spunem un lucru: avem cea mai frumoasă țară din lume. A fost nevoie să umblăm prin toată lumea ca să-nțelegem că avem cea mai frumoasă țară din lume. Bine e să fii acasă! Am înțeles că nicio țară nu e mai frumoasă ca România.”

Confirm, avem o țară minunată! Vrei mare, găsești mare, vrei munte, găsești munte! Vrei râuri, ai lacuri! Cât este de frumoasă Dunărea! Avem atâtea lucruri frumoase, tot ce vrei găsești în țară la noi. Pe la țară avem oameni simpli, cu tradiții, avem tineri buni, credincioși! Am văzut la Timișoara, unde a avut loc întâlnirea tinerilor ortodocși, vreo 5 000 de tineri însuflețiți, îmbrăcați în port național. Deci avem copii buni și familii care își cresc copiii cum trebuie! Avem copii olimpici, sportivi care aduc medalii de aur în țară. Și cu toate astea, noi spunem că suntem pe cine știe ce loc din coadă, doar pentru că cineva a făcut o statistică? Cum e posibil, când toți sportivii noștri aduc medalii de aur acasă? Nu vedeți, ba la înot, ba la tenis, toți vin cu medalii de aur acasă, avem sportivi de top în orice domeniu!

Se făcuse o statistică referitoare la nivelul de inteligență a copiilor la nivel mondial. Între primele poziții figura și România. Era acolo un copil foarte deștept, care activează în domeniul roboticii. Asta dă România, țara care e denigrată mereu. Avem doctori dintre cei mai buni, cu mii de operații pe creier. Prin străinătate nu găsești spital care să nu aibă doctori români sau specializați în România, sunt la loc de cinste pe acolo. Avem ingineri buni. În urmă cu 25 de ani am văzut un ziar care-spunea că metroul care străbătea Los Angelesul

s-a pus în funcțiune după proiectul făcut de un inginer român. Acum 25 de ani! Și la construcția Turnului Eiffel a participat tot un inginer român.

Grecii, până acum 20 de ani, nu au avut metrou. M-au invitat special niște greci în Atena, să le văd metroul când s-a făcut deschiderea oficială. Le-am zis: „Hai să vă spun ceva! Noi avem metrou în București de vreo 20 de ani deja! De ce-aveți voi acum, noi suntem sătui, s-a învechit!” Să ne gândim la aviație, câți oameni de geniu am avut. Aurel Vlaicu, Henri Coandă! Cine-a mai dat un Eminescu? Ne uităm și la Creangă, ce povești a scris pentru copii! Orice poveste de-ale lui are rădăcină într-o viață de sfânt. Ne este prezentat Făt-Frumos, care se lupta cu zmeul și omora balauri, ca Sfântul Gheorghe! Ion Creangă a luat vieți de sfânt și le-a făcut accesibile copiilor, drept exemple de urmat. Ce învățau copiii? Dacă ești corect și bun, ajungi departe! Întotdeauna erau trei fii într-un basm, și cel fricos sau viclean întotdeauna pierdea. Cel care era nevinovat, sincer și ajuta pe toată lumea ieșea mereu învingător. El arăta că doar binele poate învinge. Vedeți ce genii am avut noi?

Să ne gândim și la Columna lui Traian. Câte războaie au avut romanii? Războiul cu dacii a fost singura ocazie când au făcut o columnă sculptată în piatră. De ce? Pentru că au zis că a fost cea mai mare victorie a lor. Cuceriseră jumătate de lume, dar pentru ei Dacia a fost cel mai mare triumf, deoarece dacii erau considerați de neînvins. Au venit toate popoarele, dar toți s-au împiedicat la noi și au fost trimiși acasă. Și, ca să fim exacti, romanii nu au cucerit toată Dacia, ci doar un sfert din ea, fiindcă a rămas și Dacia liberă. Cât a însemnat pentru ei bucățica aceea, din moment ce au poruncit ca victoria să fie sculptată pe o columnă!

Încă un detaliu important: dacii nu erau sculptați ingenuncheați, ci în picioare, cu săbiile și scuturile în mână, și păreau a fi niște uriași pentru romani. I-au sculptat ca pe cel mai puternic popor. Ce mândrie și ce cucerire va fi fost pentru ei! Acum 2 000 de ani eram unul dintre cele mai puternice popoare din lume. N-am fost niște neajutorați!

TARA NOASTRĂ ESTE PLINĂ DE SFINȚI

Să nu ne fie rușine niciodată cu neamul nostru! Ne tragem dintr-un neam de sfinți, un neam de eroi, un neam care dintotdeauna și-a văzut de treaba lui, de sărăciile, de nevoile de tot felul, fără să facă rău nimănui. De-asta trebuie să aveți mândrie de neam, nu e o prostie să te mândrești cu neamul tău. Am putea spune că neamul nostru s-a născut creștin. Nu numai că s-a născut creștin, dar cercetătorii tot găsesc dovezi datând de trei-patru mii de ani. Se descoperă tot felul de ceramici, tot felul de obiecte ce dovedesc că eram la un nivel înalt pe atunci. Ne uităm la toate popoarele din jur. În afară de greci, toate au fost popoare migratoare. Noi avem rădăcini adânci! În perioada cât au fost sub turci toate țările din jur, doar noi ne-am menținut, indiferent prin ce am trecut. Le-am mai plătit tribut, una-alta, dar ne-am menținut acolo, ne-a ridicat Dumnezeu mereu.

Câți metri sub pământ sunt numai cu oseminte de-ale mucenicilor noștri, de-ale sfinților care au viețuit și au murit acolo! Câți sfinți avem noi, românii, începând

chiar din primele veacuri. Încă se mai găsesc sfinte moaște pe la Niculițel sau prin alte părți, din primele veacuri ale creștinilor. Îl avem pe Sfântul Dionisie Exiguul, care era solicitat de Papa de la Roma în primele veacuri ale creștinismului, când încă era o singură Biserică. Gândiți-vă ce înțelepciune avea, cunoștea multe limbi, harul lui Dumnezeu era asupra lui. Ajunsesse vestit până la Roma în condițiile în care nu existau televizoare, internet, telefoane, nu existau mașini, nu existau avioane. Din gură în gură a ajuns vestea până acolo, că e om cu viață sfântă. Este cel care a propus ca numărarea anilor să înceapă cu anul nașterii lui Iisus Hristos.

Avem multe sfinte moaște: Sfântul Ioan Valahul, Sfântul Ioan de la Suceava, Cuvioasa Parascheva, Sfântul Dimitrie Basarabov, Sfânta Filofteia, apoi pe la Timișoara, pe la Tismana, peste tot. Țara noastră este plină de sfinți, mii și mii de sfinți. Câți au murit apărând țara, câți au ajuns mucenici? Nu s-au dus să facă rău cuiva, ci și-au apărat bucățica de pământ, familia, credința și neamul. Au murit și s-au dus în cer. Pământul țării noastre este îmbibat în sângele mucenicilor și al eroilor.

Suntem un neam cum puține sunt, și nu spun degeaba lucrul ăsta. Noi n-am plecat să prigonim pe nimeni, ne-am văzut de treaba noastră. Cine ne-a ținut pe noi, cine ne-a ajutat? Legătura cu Dumnezeu, cu Maica Domnului și cu sfinții. Omul, în simplitatea lui, cerea ajutorul lui Dumnezeu, cerea ajutorul Maicii Domnului, ajutorul sfinților care au murit acolo, care s-au jertfit, care s-au nevoit acolo. Datorită sfinților români există încă țara noastră așa cum este ea. În perioada comunistă s-au umplut cerurile de sfinți – mii de oameni chinuiți cum n-au fost nici în primele veacuri, tocați la propriu.

Însă nouă ne e rușine acum, de multe ori, să spunem că suntem români. Cum să-ți fie rușine? Oriunde mă duc, când mă întreabă cineva ce naționalitate am, le spun că sunt român și ridic sus capul. Mii și milioane au murit acolo, apărându-și bucățica de pământ și nefăcând rău nimănui. Avem o țară bogată nu numai în bunuri materiale, ci și un patrimoniu sufletesc vast. Ca tradiție, niciun popor nu are colindele noastre! Părintele Roman Braga, care a fost prin închisorile comuniste și a plecat apoi în America, a scris o carte în română și în engleză. Un american, călugăr și el, care o citise, mă întreba: „Cum, este adevărat tot ce scrie în cartea asta? Nu se poate! Cu asemenea tradiții, tu ai lăsat țara și ai venit la Athos?”

Ce tradiții, ce frumuseți, ce țară frumoasă avem noi! De ce și-o doreau romanii așa de mult? Știau că la noi, prin toți munții, era numai aur! Nu ca acum, dădeai cu târnăcopul și cădeau bucăți, erau peșteri întregi cu aur. Toată lumea a furat aur de aici și, cu toate astea, țara noastră e încă bogată, de atâtea mii de ani. **Ne-a dat Dumnezeu cea mai bogată și mai frumoasă țară, asta trebuie să înțelegem! Le spun mereu românilor din străinătate să se întoarcă acasă. Cu cât mai mulți, cu atât mai bine!** Iar cei care pot să se întoarcă să pună umărul ca țara aceasta să dăinuie în continuare. Are rolul ei în lume, are scopul ei, asemenea românilor care s-au dus peste hotare. Câte biserici ortodoxe s-au înființat acolo, câți străini s-au întors la ortodoxie! Ei și-au dus la îndeplinire misiunea, așa că este timpul să se întoarcă acasă, să pună umărul ca țara noastră să supraviețuiască și să se ridice. Dacă nu se mai nasc copii aici și ne pleacă cei tineri peste hotare, unde se ajunge?

Capitolul 6

CELE MAI MARI ISPITE ALE OMULUI MODERN

CUM NE LUPTĂM CU ISPITA

Toți avem o sămânță de ispită, încă de la căderea lui Adam, căci Dumnezeu l-a făcut mai întâi pe Adam, apoi a făcut-o pe Eva ca ajutor al lui, și astfel s-a plantat o sămânță de atracție a unuia față de celălalt. Stă scris: „Atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni” (Facerea 3,16). Atracția există în interiorul nostru, dar de aici începe lupta noastră. Accept sau nu accept lucrurile astea? Vin gândurile, mă îndulcesc cu ele sau nu? Mă limitez la ceea ce este, gândurile oricum vin, dar le transform în ceva frumos, mă gândesc la altceva, mă rog, încerc să văd altfel.

Văd o femeie. Dacă nu pot să evit gândul, nu stau să insist cu privirea asupra ei, s-o studiez. Trupul e nepuțincios, mintea la fel. Insistând, ajungem la prima treaptă, când ne complăcem cu așa ceva. Cedez un pic, pleacă ea și apare alta. Dacă tot m-am uitat la prima, păi nu mă uit și la cealaltă? La început e îndulcirea cu privirea, urcă la nivel de gând, se duce la inimă, se duce mai departe. Iadul și raiul sunt în mintea și-n inima noastră, de aici pornesc toate.

O moară, dacă îi pui grăunțe, scoate făină. Îi pui piatră, scoate nisip. Moara nu se oprește niciodată, ci lucrează continuu. Așa este și cu noi, mintea nu poți s-o oprești. Depinde mult și ce îi dăm. Dacă îi dăm rugăciune, îi dăm gânduri bune, îi dăm lucruri frumoase, ea lucrează continuu. Lupta e înăuntrul nostru, noi suntem de vină,

nu putem da vina pe anturaj mereu. Dacă anturajul mă strică, mă îndepărtuez de el. Știu că sunt slab în fața țigărilor, a drogurilor, a băuturii și mai știu că anturajul respectiv se ocupă cu așa ceva. Cu toate astea, mă duc cu ei?

Sfânta Scriptură se referă și la anturaje: „Dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul să fie aruncat în gheenă. Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și o aruncă de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă” (Matei 5, 29-30). Dacă anturajul te trage în jos, termină cu el, nu ai tu puterea să îi întorci pe ei. Să evităm anturajele care într-adevăr ne trag în jos, să terminăm cu așa ceva. Nu e nicio o problemă dacă se supără, ne retragem singuri fiindcă vedem că ne face rău.

Adevărații prieteni, dacă văd că ai luat-o pe calea bună, nu te părăsesc, vin și ei după tine. Ceilalți nu îți sunt prieteni, este doar interes, poate pentru că ai bani, și atunci sunt toți în jurul tău. Când nu mai ai, te părăsesc. Dacă ai luat-o pe calea lui Dumnezeu, dispar toți, zic c-ai înnebunit. Întotdeauna, noi să ni-i facem prieteni pe cei care sunt în duhul nostru, dacă ne luptăm pe-o cale a lui Dumnezeu. Așa cum am mai zis în repetate rânduri, cei mai buni prieteni sunt sfinții. Să ne facem prieteni sfinții, cât de mulți sfinți. Mă rog la unul azi, mâine la altul. Le cerem ajutorul și atunci avem cei mai de bază prieteni, care nu trădează, nu înșală, nu sunt ocupați când avem nevoie de ei. Sfântul e prezent imediat acolo.

Avem nevoie de sfinți, de Maica Domnului. Pe oameni îi ajutăm cât putem, dar dacă vedem că suntem slabi, atunci ne retragem. Nu facem față, stăm deoparte!

Obiceiurile rele și pe cei buni îi fac răi. Dacă putem ajuta, stăm acolo, dacă nu, ne retragem. În jurul nostru îi primim doar pe cei care ne duc spre Dumnezeu. E scris în limita omenească că omul e slab. De ce spune la Sfânta Scriptură și la Psaltire: „Nu vă încredeți în cei puternici, în fiii oamenilor, în care nu este izbăvire” (Psalmul 145,3)?

Să nu nădăjduim spre tot ce e omenesc! De multe ori te uiți la unul și te gândești: „Măi, are funcție, mă dau și eu pe lângă, că sigur o să trăiesc mai bine. Celălalt are bani, mă dau și eu bine.” Făcând asta, Îl dăm pe Dumnezeu deoparte. Praful se alege din tot! Și din tine, care te-ai dat bine pe lângă acela, și din ceilalți, pentru că ne nădăjduim spre partea materială și spre oameni. Cel care Îl are ajutor pe Dumnezeu nu are frică de nimic, are Cerul de partea lui. Întotdeauna să avem încredere în Dumnezeu, în Maica Domnului și sfinți, și atunci nu suntem păgubiți niciodată. Altfel lunecăm, ne ducem la vale pe o pantă fără oprire.

CE SE ÎNTÂMPLĂ CÂND OMUL SE IZOLEAZĂ

Discutând cu oamenii, privind în general, vedem că toată lumea suferă de singurătate. De unde vine lucrul acesta? Când se întâlnesc câteva persoane, fie că sunt mai în vârstă, fie că s-au întâlnit într-un parc niște tineri, toți stau pe telefoane! Nu se mai privesc în ochi, nu mai comunică, nu mai râd, nu mai vorbesc, nu mai spun o glumă. Nu mai au timp de așa ceva, ei își trimit inimioare pe

telefon, stând chiar unul lângă altul. Nu se mai îmbrățișează normal, nu-și mai ascultă durerea unul celuilalt.

Oamenii s-au izolat. Când omul se izolează, ajunge la stări de singurătate, la decepții. El nu mai comunică cu ceilalți, trăiește doar în virtual, i se pare că orice defect ar avea, îl poate masca pe internet, fiindcă acolo poate posta ce vrea el. Prelucrează fotografia cum vrea, ia un citat pe care apoi și-l atribuie: „Ia uite câte like-uri am adunat, ce tare sunt!” se gândește. Omul trăiește virtual, nu mai trăiește realitatea, iar asta îl distruge psihic, puțin câte puțin. Când iese în societate, nu mai este cel de pe internet. Vrea să spună ceva, dar se bâlbâie, nu mai este deloc cel care se prezenta a fi. Toți se-ntreabă: „Tu ești ăla care o făceai pe grozavul pe internet?”

Pentru că nu mai trăiește în realitate, omul se însingurează. Vrea să fie vedetă, tânjește după ceva care nu-i este de folos. În lumea aceasta trebuie să existe și directori, și ingineri, și maiștri, și muncitori. Dar oamenii vor să iasă mereu cu ceva în față, și atunci încearcă toate căile de a impresiona. Nu, este greșit! Dumnezeu, dacă te-a rânduit să fii muncitor, apoi fii unul bun, să se minuneze toți de treaba pe care o faci. Când vine un instalator și repară chiuveta sau face o instalație, să nu se mai strice! Să fii bun în ceea ce faci nu este deloc o rușine. Să reperi ceva, să faci o muncă fizică, dacă ți-a dat Dumnezeu putere. Ești puternic? Exploatează darul acesta, dacă tot ești făcut pentru așa ceva, nu sta blocat într-un birou, să te faci de 200 de kilograme, să nu mai știi ce-i cu tine. Dumnezeu ți-a dat putere ca s-o folosești într-o muncă fizică!

Toată nebunia internetului și a mass-mediei ne însingurează și ne distruge psihic. Omul care petrece mult timp făcând doar asta nu-și mai oxigenează plămânii, nu

mai face sport. Plămânii dau oxigen către inimă, către creier, ca să poată lucra normal organismul, noi avem nevoie de așa ceva. Din cauză că te izolezi mult, încep tentațiile. La unii, care nu au ocupație, apare pornografia, își găsesc scăparea acolo. Asta îți distruge toate reperele, pentru că nu mai trăiești în realitate, trăiești în lumea de iluzii. Alții au beția, alții, drogurile, alții, jocurile de noroc. Își găsesc scăparea în asta, se gândesc că poate dau lovitura și se îmbogățesc. Nu, ajungi la patimă și ai distrus totul, iar ce trăiești nu se mai poate numi viață. Spunea o femeie care s-a căsătorit recent că nu știa dinainte că soțul ei este dependent de jocuri de noroc. Venea acasă și o lua și la bătaie, îi cerea mereu bani. Nu a rezistat mai mult de un an căsătoria.

Atunci când te izolezi în casă te gândești: „Nu fac rău nimănui. Stau singur în casă, mă uit la televizor, mai beau o sticlă de whisky.” Ia gândește-te ce poți face tu, om sănătos, în timpul pe care-l petreci în casă? Ai o responsabilitate, Dumnezeu ți-a dat trupul sănătos, trebuie să ai grijă să nu-l îmbolnăvești conștient cu băutură, cu droguri, cu toate nebuniile. Dacă l-ai primit sănătos, trebuie să-l păstrezi la fel, nu?

PUTEREA SUCEȘTE MINȚILE. PILDA LUI DAVID

Prorocul David Îi era plăcut lui Dumnezeu, Care-l iubea. Însă puterea, de multe ori, te face să-ți pierzi capul. David a ajuns rege peste toate triburile din Israel. În acel timp, Israelul era o mare putere. Înainte de el, rege

fusese Saul. Pentru că a încălcat legile lui Dumnezeu și s-a dus la vrăjitori, pentru că avea o fire slabă, invidioasă, nestatornică, Dumnezeu l-a scos de la inima Lui. Atunci, Dumnezeu a ales alt rege, pe David, care avea 30 de ani. Domnia lui David a fost de 40 de ani. Era roșcovan, cu ochi frumoși, plăcut la vedere, blând, liniștit, iar când a intrat la împărăție a făcut numai bine.

Israelul avea împrejur diferite popoare cu care era în război. Regele David avea obiceiul să iasă pe terasa palatului și să aștepte acolo știri de pe front. În jurul palatului, în clădirile cealalte, aveau locuințele diferiți generali de-ai lui sau oameni în diferite funcții importante. Fiind vară, o vede pe una dintre aceste case, pe acoperiș, pe soția unuia dintre soldații lui. Stătea într-o cadă pusă special acolo, ca să se încălzească apa de la soare, pregătind-o pentru baie. David era destul de tânăr, așa că, văzând-o pe această femeie, i-a plăcut de ea. Nu s-a mai gândit mult, doar putea să facă orice: a uitat de Dumnezeu și a trimis pe supușii lui să vadă cine era femeia respectivă. Dacă ea ar fi fost necăsătorită, avea dreptul, ca rege, să o ia de soție. Putea să aibă chiar mai multe soții, cum era scris în legea veche. După câteva investigații, i s-a adus la cunoștință că femeia se numea Batșeba și era soția unui comandant de-ai lui, Urie hititul.

„Aduceți-o la mine!”, a poruncit regele! I-a fost adusă, iar David, când a văzut cât era de frumoasă, a plăcut-o și a păstrat-o la el. Nu numai că a păstrat-o pe soția lui Urie, dar s-a și culcat cu ea, apoi a trimis-o înapoi acasă. A dat poruncă generalilor mai mari să-i fie adus și Urie, cu știri din război. Regele a vrut să-și acopere păcatul, așa că s-a gândit să-l lase pe Urie acasă, la soție. Dacă aceasta ar fi rămas însărcinată, nu ar fi aflat nimeni că regele s-a culcat cu ea.

Urie era un soldat foarte bun, cu frică de Dumnezeu. A venit, a prezentat știrile de pe front. Regele i-a poruncit să se ducă la nevasta lui să se odihnească, apoi să se întoarcă înapoi, la luptă. La acestea, Urie a replicat: „Nu pot așa ceva, soldații mei mor! Cum să mă duc eu să stau la căldură, lângă soție? Nu, nu voi intra în casa mea!” Așa că a rămas și a dormit la poarta regelui. Când a văzut David că nu e nicio șansă de a-l convinge pe Urie să se ducă acasă și să se culce cu soția, a căzut în al doilea păcat, pentru că încă îi era frică să nu se afle public isprava lui. Ce exemplu ar fi dat poporului însuși regele?

A trimis poruncă unuia dintre generali, pe nume Ioab, și i-a zis ca pe Urie cu soldații lui să-i trimită „în față, unde este lupta mai grea”, iar restul trupelor să se retragă și să-i lase singuri să se lupte. Zis și făcut, Urie a rămas cu o sută de soldați în mijlocul luptei, iar ceilalți s-au retras. A luptat ce a luptat, până când nu a mai putut să țină piept. Ei erau doar o sută, iar în fața lor aveau douătrei mii de soldați din armata vrăjmașă. Au luptat până la ultima suflare cu toții. A venit solie că Urie a murit în război. Aflând vestea, regele a adus-o pe văduva celui care pierise în luptă la palat și a luat-o el de soție.

Întotdeauna, regele avea un proroc lângă el, ca un fel de patriarh, de care asculta toată lumea. Prorocul era de fapt cel care îl ungea pe rege. Prorocul, în calitate de trimis al lui Dumnezeu, lua untdelemn sfințit și se ducea la cel pe care îi spunea Dumnezeu să-l aleagă rege: „Pe acela îl vreau rege, cel de acum nu împlinește poruncile Mele, le-a încălcat!” În felul acesta fusese și David uns rege. După ungere, toată lumea știa că David este uns și că de acum el este rege. Acum însă, prorocul Natan venea nu ca să-l ungă, ci ca să-l mustre! Nu direct, ci printr-o parabolă, pentru a-i deschide conștiința: „Am o problemă

mare, o, rege! Uite ce s-a întâmplat. Undeva, într-un loc, un om avea foarte multe oi, avea turme nenumărate! Lângă el era un sărac care avea o singură oiță. Au venit musafiri la rege, iar el nu s-a îndurat să taie una dintre oile din turmele lui. Și-a trimis slugile să îi ia oița săracului, s-o aducă și s-o taie, pentru a o da musafirilor. Ce părere ai, rege? Ce pedeapsă se cade celui care a făcut asta?”

Regele i-a răspuns: „Viu este Domnul: vrednic de moarte este omul care a făcut aceasta. Și pentru oiță să dea înapoi împătrit, fiindcă a făcut lucrul acesta și nu i-a fost milă.” El însuși își dăduse astfel verdictul acesta. Prorocul a zis: „Da, rege, tu ești acela! Tu l-ai ucis pe Urie, cu armele dușmanilor. L-ai băgat în focul luptelor, l-ai lăsat singur și i-ai luat oița. O singură soție avea! Tu ești cel care a făcut asta, tu singur ți-ai dat verdictul.” Atunci, regelui i s-a deschis conștiința, a căzut în genunchi și a început să plângă: „Am păcătuît împotriva Domnului!”

A plâns, se zice, încontinuu. Psalmul 50 chiar atunci l-a rostit, sub insuflarea Duhului Sfânt. Prorocul a plecat și l-a lăsat plângând. După ce a plâns regele și s-a căit zile întregi, lui Dumnezeu I S-a făcut milă de el. Prorocul l-a vizitat din nou și i-a zis regelui David: „Dumnezeu ți-a trecut cu vederea păcatul: nu vei muri. Numai că, deoarece L-ai jignit pe Domnul cu lucrul acesta, fiul care ți s-a născut va muri negreșit.”

El o iubea de-acum mult pe femeia aceea, se îndrăgostise de ea, iar copilul de la ea îl aștepta cu nerăbdare. Ca să aibă durerea inimii, Dumnezeu i-a dat pedeapsa aceasta. Copilul a murit după naștere, astfel încât David să simtă durerea pierderii lui, ca să-i amintească mereu de tot ce făcuse. Regelui i-a părut rău și s-a căit. În cele din urmă, Dumnezeu l-a iertat. Așadar, avem aici o pildă gră-

itoare despre cei ce greșesc din cauza mării. Însă David s-a întors de la păcat, a avut multă pocăință.

MÂNDRIA. PROROCUL IONA

Mai avem o pildă, care-l are ca subiect pe prorocul Iona. În cetatea Ninive se făceau toate urgiile. Era o cetate foarte mare, una dintre cele mai mari din timpul acela, era nevoie de trei zile ca să o străbați. Lui Dumnezeu i-a fost milă de ea. A vrut să-i pedepsească pe oamenii de acolo, dar voia să-i anunțe dinainte, poate așa locuitorii ei s-ar fi întors de la păcat. Dumnezeu îl avea pe prorocul Iona, căruia i-a spus că cetatea va fi distrusă pentru păcatele celor care o locuiau: „Scoală-te, du-te la Ninive, cetatea cea mare, și strigă împotriva ei! Căci răutatea ei s-a suit până la Mine!”

Iona, fiind proroc, cunoștea multe dintre tainele lui Dumnezeu, pentru că El i le descoperea. Știa că Dumnezeu e bun și că, dacă oamenii aceia se întorc de la păcat, nu-i mai pedepsește. Dar avea un soi de mândrie a lui ca proroc. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă intra în cetate și le spunea că îi pedepsește Dumnezeu, iar ei se întorceau de la păcat și nu se mai întâmpla asta? Ar fi fost ca și cum i-ar fi mințit. Gândind astfel, a luat hotărârea să nu se mai ducă. În loc să se ducă la Ninive, a urcat într-o corabie care avea cursul spre altă direcție, la Tarsis. Și-a zis, probabil, că fuge și se ascunde într-o insulă. Dar cum să fugi de Dumnezeu? De cum a urcat în corabia aceea, a început o furtună teribilă. Corabia se clătina ca o coajă de nucă aruncată în mijlocul mării. Corăbierii strigau: „Doamne,

pentru ce s-a îngăduit furtuna asta?” Căci înainte era o mare liniștită, toate semnele arătau că nu va fi furtună. Pesemne, cineva de pe corabia aceea greșise.

Au aruncat toate mărfurile pe care le aveau pe corabie, ca s-o ușureze. Își pierduseră speranța. De regulă, când nu mai aveau nicio nădejde, corăbierii trăgeau la sorti pe cineva care să se sacrifice dintre toți cei de pe corabie. Sortii au căzut pe Iona. Corăbierii l-au întrebat: „Tu cu ce ai greșit? Sortii au zis că tu ești vinovat!” Iona a răspuns: „Eu fug de Dumnezeu, El m-a trimis într-un loc și eu fug de El.” „De ce ai făcut asta, omule? Cum să fugi de Dumnezeu? N-ai unde fugi!” El le-a zis: „Dacă vreți să scăpați, trebuie să mă aruncați pe mine în mare!” „Cum să te aruncăm? Să avem sângele tău pe mâinile noastre? Niciodată nu vom face așa ceva!” „Atunci nu veți scăpa nici voi!” A început furtuna și mai puternic. Când au văzut că nu se mai poate, și-au zis că totuși n-ar fi bine să fie și ei pedepsiți pentru acest om, așa că l-au luat și l-au aruncat în mare.

Dar Dumnezeu nu a îngăduit ca prorocul să se înece și i-a poruncit unui chit să-l înghită pe Iona, care a locuit în burta animalului trei zile și trei nopți. I-a îngăduit să aibă și oxigen, să nu se înece, să poată trăi acolo. Așa s-a întâmplat până când prorocul a început să se căiască: „Doamne, iartă-mă, am greșit și nu Te-am ascultat! Doamne, dacă mă scapi de aici mă duc și le spun tot ce ai spus Tu.” S-a smerit, așadar. Prorocul Iona a fost perceput și ca o închipuire a Mântuitorului, care a stat îngropat trei zile și trei nopți în inima pământului, fără să moară, fără să-I putrezească trupul, înviind peste trei zile.

După trei zile, după ce s-a smerit și s-a rugat, Dumnezeu a poruncit chitului: „Scoate-l și aruncă-l pe mal!”

Apoi lui Iona, a doua oară, i-a poruncit: „Scoală, mergi la Ninive, cetatea cea mare, și strigă către ea vestirea pe care ți-o voi spune!” Prorocul Iona s-a dus la Ninive și a început să străbată cetatea. Le-a spus acelora că mai sunt 40 de zile și cetatea lor va fi distrusă. Dumnezeu a hotărât ca pentru păcatele oamenilor să-i distrugă. Această distrugere putea însemna un cutremur, o inundație, foc din cer, ca în Sodoma și Gomora, orice. Ei știau că Dumnezeu nu se joacă.

S-a auzit până la regele din Ninive că a venit un proroc al lui Dumnezeu, care prevestea nenorocirea. Împăratul era răspunzător pentru tot ce se întâmpla în cetatea lui. S-a gândit: „Am dat atâtea libertăți, fiecare face ce vrea, din cauza mea s-a ajuns aici! Înseamnă că trebuie să ne pocăim cu toții!” A trimis oameni prin toate colțurile, cu tobe, care să anunțe: „Ascultați porunca regelui! De azi înainte, timp de trei zile, nimeni nu mai mănâncă nimic și nici apă nu mai bea! Nici oamenii, nici animalele! Toți să se oprească de la păcatul lor și să ceară iertare de la Dumnezeu! Să se pocăiască în cenușă!”

Se dezbrăcau oamenii de haine, puneau pe ei un veșmânt de sac, foarte aspru, care indica chipul pocăinței. În genunchi aflându-se, își presărau de pe jos cenușă în cap și cereau iertare de la Dumnezeu. Regele însuși și-a scos coroana, veșmintele, a luat o haină de sac, s-a așezat pe cenușă și a început să ceară iertare de la Dumnezeu: „Să facem cu toții așa, că dacă nu pentru noi, oamenii, măcar pentru animalele care vor răbda de foame și de sete se va îndura Dumnezeu și nu ne va pierde!” Când a văzut Dumnezeu cum s-au întors de la calea cea rea și că toți, de la vlădică la opincă, au intrat la pocăință, I s-a făcut milă și nu a mai adus pedeapsa asupra lor: „Cum să-i pierd eu pe aceștia? S-au căit, s-au oprit de la păcate!”

Lui Iona nu i-a convenit asta și s-a mâniat. De-acum era deja în afara cetății, se așezase într-un loc la răsărit de ea. Acolo și-a făcut o colibă și, la umbră, aștepta să vadă ce se va petrece cu cetatea. Domnul a rânduit să crească un vrej de brusture peste noapte, cu niște frunze mari, ca să-i țină și mai multă umbră și să-l scape de necaz. Era foarte cald acolo, erau temperaturi foarte ridicate. Iona s-a trezit cu brusturele care-i ținea umbră și s-a bucurat foarte mult de el. A așteptat el ce-a așteptat, au trecut zilele, dar nu s-a întâmplat nimic cu cetatea. Era cumva nemulțumit, zicea: „Știam eu că Dumnezeu nu-i va pedepsi, acum m-am făcut de răs în fața lor!”

Dumnezeu, când a văzut că e nemulțumit, a poruncit unui vierme cât degetul de gros să roadă brusturele, care s-a uscat. A trimis și un vânt foarte fierbinte dinspre răsărit, iar soarele dogorea în capul lui Iona, care se topea din picioare, nu mai avea unde să se ascundă. Nervos, a zis prorocul: „Doamne, mai bine să mor! Nu mai suport nici căldura, nici prorocia mea nu s-a împlinit!” A zis Dumnezeu către Iona: „Oare bine faci că te mânii din pricina vrejului?” Iar Iona a răspuns: „Da, bine fac să mă mânii de moarte!”

Văzându-l atât de supărat, Domnul a spus: „Ție îți pare rău de vrejul acesta pentru care nu ai trudit și pe care nu tu l-ai crescut, ci într-o noapte a apărut și într-o noapte a pierit. Iar Mie să nu-Mi pară rău de Ninive, cetatea cea mare, în care sunt mai mult de 120 000 de oameni care nu știu să-și deosebească dreapta de stânga, precum și mulțime de animale?!” Ninive era una dintre cele mai mari cetăți ale vremii, iar oamenii erau simpli, fără carte.

Spunându-i aceasta, l-a înduplecat pe Iona, apoi a dispărut. Se spune că în cetatea Ninive, încă 40 de ani, cât

a mai trăit împăratul acela, toți oamenii au dus o viață așa cum trebuie, cu frică de Dumnezeu. Nu au îndrăznit să mai calce poruncile, și-au dat seama că Domnul îi poate pedepsi. Însă când a murit împăratul a venit în locul său unul tânăr, care nu mai respecta poruncile. „Ce spunei voi, ce pocăință?” A dat niște legi libertine, fiecare putea face ce vrea, toți trăiau în libertate deplină. A doua oară, Dumnezeu n-a mai trimis însă proroc, ci a pedepsit toată cetatea, a dat un cutremur care a pus la pământ totul. Au murit toți. O dată, Dumnezeu te îngăduie, te iartă, dar a doua oară nu mai vine să te atenționeze.

Îmi povestea cineva că la o școală în Atena era o fetiță în clasa a cincea. La religie, profesoara a început să le vorbească despre prorocul Iona. Le zicea profesoara copiilor: „Când l-a aruncat în mare, l-a înghițit un chit. Să știți că chitul nu era balenă.” Fetița, în replică, a spus: „Eu am citit undeva că era balenă!” „Nu-i adevărat, era alt fel de pește”, a zis profesoara, ușor contrariată. Fetița, care era credincioasă și citise în Biblie, a continuat: „Ba nu, era balenă! Doamnă profesoară, când mă voi duce în rai, îl voi întreba pe prorocul Iona ce fel de pește era acela!” Profesoara, nu fără o doză de ironie, a replicat: „Și ce te faci dacă nu-l vei găsi în rai pe proroc, ci în iad? Ce vei face atunci?” „Atunci o să-l întrebați dumneavoastră”, a răspuns fetița.

Uneori, Dumnezeu pune în mintea copiilor gânduri și idei prin care să-ți dea peste nas, oricât ai fi tu de sus. Am mai întâlnit o astfel de situație la o familie de români. Un copil învăța foarte bine și i-a spus ceva profesoarei, încât aceasta a sunat-o pe mama lui. Îi era rușine, ca profesoară de religie, că o va face de râs în fața celorlalți. Copilul citise toată Sfânta Scriptură, știa despre ce

vorbește. De multe ori, Dumnezeu îngăduie să fim smeriți prin copii.

DEPENDENTELE NE SEPARĂ DE DUMNEZEU

În primul rând, indiferent care ar fi patima lui, omul trebuie să vrea să scape de ea. Că e alcool, că e fumat, că sunt jocuri de noroc, că e desfrânare. Toate sunt patimi care după ce se întipăresc în om îi devin a doua fire. Un lucru repetat mult timp intră în firea ta. Iar dacă nu ți-ai luat doza într-o zi, începi să tremuri, pentru că îți cere firea, ajungi la dependență fizică, ajungi la sevraj. Așa încât omul, ca să poată scăpa, trebuie doar să își dorească asta în primă instanță. Să ia o hotărâre deplină, nu jumătăți de măsură, că dacă tai câte puțin în fiecare zi, n-ai să tai niciodată! Azi mai mult, mâine mai puțin, o vei lungi ani la rând. În situațiile acestea trebuie tăiat totul deodată și spus: „De azi înainte nu mai pun în gură nicio picătură de băutură!”

Cum poți scăpa de patimile acestea? Cum poți scăpa de alcool? Nu mai ține băutură în casă, roagă-i și pe ceilalți membri ai familiei: „Tăiem tot alcoolul din casă o perioadă, ca să pot depăși eu problema asta.” Să nu mai existe nicio picătură, nu contează că vin musafiri sau prieteni. Nu avem băutură în casă, s-a terminat! **E recomandabil să eviți anturajele în care se bea, adică pe acei prieteni cu care te întâlnești și te roagă: „Hai, ia și tu un pahar de bere, un pahar de vin!” Nu te mai duci la cei care te invită, care pun așa**

ceva pe masă și te tentează. Trebuie să fii ajutat, nu trebuie să-ți fie rușine. Dacă ești dependent, trebuie să lupți!

La fel e și cu fumatul, întrerupi orice legătură cu țigările. Ți-e greu o săptămână, le ceri ajutorul celor din jur: „Nevastă, stai lângă mine și păzește-mă. Stai lângă mine și ajută-mă să depășesc starea prin care trec!” Prima săptămână este grea, a doua este un pic mai ușoară. Dacă ajungi la a treia, deja preiei controlul. Trebuie să vrei! Ca să poți, ai nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Asta ce înseamnă? Strigi la Dumnezeu să te ajute, te duci să te spovedești, prin spovedanie scoți tot răul. Ca să-ți dea putere Dumnezeu, te pui la picioarele duhovnicului și recunoști totul: „Părinte, nu pot scăpa de asta, ajută-mă!” Părintele te dezleagă, îți dă să spui niște rugăciuni, apoi te duci acasă unde, ajutat de ceilalți, poți să depășești greutățile. Tactica aceasta se aplică la toate patimile, fie că e vorba de beție, fumat, jocuri de noroc, desfrânare, hoție sau dorința de a face rău.

O altă patimă este mândria, îi privești pe ceilalți de sus, ți se pare că ești mai grozav decât ei. Dacă vrea Dumnezeu, ți-a luat picioarele, să vezi ce smerit ești atunci! Sau îți ia vederea. Când mergi și te lovești cu picioarele de toate, când te duce altul de mână, cât de mândru mai ești atunci? Îngăduie Dumnezeu asta și ai pierdut totul. Însă noi nu ne dăm seama, ne umflăm în pene și ne mândrim de niște lucruri pentru care nu ne-am ostenit, ci ni le-a dat Dumnezeu în dar. Ne-a dat Dumnezeu picioare, ne-a dat mâini, ne-a dat ochi, adică ne-a dat toate simțurile ca să ne bucurăm de toate, nu ca să facem rău în jurul nostru! Să ne bucurăm deci de lucrurile frumoase! Dacă putem, să-i ajutăm și pe ceilalți. Trebuie să purtăm o luptă mare cu noi înșine. Cu ajutorul lui Dumnezeu, cu ajutorul celor

din jur, putem s-o scoatem la capăt. Dacă nu, ne chinuim toată viața și îi vom chinui și pe cei din jur.

Orice dependență ne separă de Dumnezeu. Dumnezeu ne-a creat pentru a fi într-o legătură continuă cu El. O dependență se pune ca un zid între noi și El. Odată stăpânit de patimi, ajungi să calci în picioare oameni nevinovați pentru băutură, pentru droguri, nu mai ții cont de nimic. Îți distrugi familia, nu mai ești sensibil la nevoile lor, distrugi toată legătura pe care o aveai cu Dumnezeu, nu te mai interesează biserica, principalul tău scop este să-ți satisfaci patima. Comportându-ne în acest fel, e ca și cum I-am închide poarta lui Dumnezeu, e ca și cum L-am opri să mai intre în viața noastră.

Dumnezeu ne vrea liberi, fiindcă așa ne-a făcut. Nu a fost de acord ca un om să-i ia libertatea altuia, invocând diferite legi sub diferite pretexte. Dumnezeu, Cel care ne-a creat, nu ne ia libertatea: „Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3,20). Însuși Dumnezeu stă la ușa inimii noastre, nu intră cu bocancii în viața noastră, ca să folosim o expresie curentă. Dacă deschidem ușa, El intră. În schimb, noi, oamenii, încercăm să ne suim peste capetele celorlalți, sub diferite forme, le luăm chiar libertatea pe care a dat-o Dumnezeu și ne-a spus să ne bucurăm de ea. Să ne gândim puțin! Doar eu trebuie să mă bucur? Ceilalți trebuie să mă asculte pe mine, trebuie să-mi fie mie supuși? Dependența de a dori să fii deasupra celorlalți, dorința de îmbogățire, de a avea mai mult, de a avea putere este o patimă.

Banii și puterea îți iau mintea, sunt foarte nocive. Omul care tânjește după bani, după putere, calcă peste cadavre, doar ca să ajungă în frunte, să obțină o funcție,

nu mai ține cont de nimic. Când se uită în urmă la ce-a făcut, îl ia deznădejdea și se aruncă de pe cine știe ce clădire înaltă. Conștiința te muștră, vedem tot felul de oameni bogați care se aruncă de pe bloc, tocmai pentru că nu mai rezistă gândindu-se la ceea ce au făcut. Au ajuns unde și-au dorit, dar cum au realizat asta? Făcând mult rău! Atunci încep coșmarurile și e momentul când s-a terminat liniștea. Ca să scape de asta, omul caută o modalitate de ieșire, iar în cele din urmă își pierde sufletul.

JOCURILE DE NOROC ȘI ALTE VICII

Până și la sate s-au deschis săli de jocuri de noroc. Am fost recent în țară, în sat la mine, unde nu a existat așa ceva niciodată. Cineva avea acolo un magazinăș care între timp s-a transformat în sală de jocuri. Am auzit despre cazul unui om plecat vreo două luni la muncă în străinătate, care s-a întors acasă. Până să ajungă, s-a oprit și la sala de jocuri, unde a pierdut totul și s-a întors acasă fără niciun leu. Cum blestema soția lui, nu mai zic! Gândiți-vă la proprietarii unor astfel de săli, câte blesteme își adună pe cap. Cei care pierd banii acolo sunt stăpâniți de patimă, sunt nervoși că și-au pierdut toată agoniseala. Suferă toată familia, iar când femeia aceea, soția lui, care mai are și patru-cinci copii acasă și nu are nici ce le da de mâncare, se apucă din toată inima ei, din toată durerea ei, să zică și să blesteme, toate acestea ajung la proprietarul sălilor de jocuri de noroc și la familia lui. Va trage de nu va ști ce-i cu el!

**Orice dependență ne separă de
Dumnezeu. Dumnezeu ne-a
creat pentru a fi într-o legătură
continuă cu El. O dependență se
pune ca un zid între noi și El.**

Trebuie să fim foarte atenți, să avem mare grijă, fiindcă în sălile de joc toată lumea pierde, poate doar unul singur să câștige. Să nu se gândească cineva că se duce să se îmbogățească acolo! Mi-a spus cineva care avea o astfel de sală că aparatele sunt reglate în așa fel încât să se câștige doar la ceva timp, o sumă nesemnificativă, cu scopul de a-i încuraja pe ceilalți să joace mai departe. Restul aparatelor sunt reglate pentru pierderi. Cel mai rău lucru care ți se poate întâmpla este să câștigi chiar tu. Când a câștigat cineva câțiva lei, acela se va duce și va mai lua bani de acasă, fiindcă își va dori să câștige și mai mult. Evident, nu va mai câștiga deloc, va pierde totul. Așa este tendința omului de a se îmbogăți peste noapte, zice că se duce și se îmbogățește acolo. Dacă ai gândi, dacă ai avea puțină minte, ai fi conștient că te duci acolo ca să pierzi tot ce ai. Dacă te duci constant, dai în patimă și apoi nu te mai poți abține, orice ban ai prins, fugi cu el direct acolo.

Eram într-un orașel din țară și au venit la mine doi oameni, un bărbat și o femeie. El era tatuat, vopsit în diferite culori. Au venit și mi-au zis: „Am ieșit din închisoare, nu am ce mânca. Dă-mi ceva să-mi iau de mâncare, părinte! M-am dus la biserică, m-am rugat, dar nu s-a întâmplat nimic.” Au început ei să-mi zică de toate cele, și chiar dacă mi s-a părut că e un pic cam tras de păr, le-am dat niște bani să-și cumpere ceva de mâncare. Eram la mașină și i-am văzut unde au intrat prima dată: într-o sală de jocuri. Ei aveau nevoie de bani să joace, așa că au invocat tot felul de argumente pentru a obține câțiva bani. „Suntem de la orfelinat, suntem nemâncați...” Omul este în stare de orice ca să mai câștige un ban. Fură, face tot ce trebuie ca să se ducă și să mai joace, asta înseamnă patima!

Cel care bea, ca și în cazul drogurilor, simte că are nevoie de ceva pentru a intra în starea aceea specifică. Dacă te gândești bine, vei vedea că-ți face numai rău. Te distruge, te-mbolnăvește, te omoară și faci rău foarte multor oameni din jur. Asta înseamnă fericirea? Asta înseamnă să te simți bine? Bine te simți cu familia ta, când te-ai dus undeva la iarbă verde sau la mare, ai mâncat ceva, ai jucat un fotbal cu copiii, apoi vii acasă și gândești: „Ce frumos a fost, ne-am simțit bine!” Când vii în patru labe acasă și nu mai știi de tine, se mai poate numi asta că te-ai simțit bine? Apoi te doare capul două zile? Patimile, fie că se manifestă sub forma băuturii, fie sub forma fumatului sau a drogurilor, sunt toate distructive. Mă uitam la oameni care fumează încontinuu, porii lor sunt negri, plămânii lor ajung să semene cu un furnal. Tot aerul în casă miroase a fum, iar cei care nu fumează respiră așa ceva. Omul se gândește că poate e șmecher că fumează. Dar nu e șmecher, ci e prost, aceasta este realitatea! Te distrugi pe tine și le faci rău celor din jur, unde mai e șmecheria?

Mi se plâng mulți părinți de copiii lor liceeni. În perioada aceasta încep și fetele, și băieții să fumeze. Discutam cu o fetiță de 15 ani, pe care am întrebat-o: „Nu te acceptau în anturajul lor fetele dacă nu fumai?” Mi-a răspuns că așa era, și că se simțea singură. Ei, și care-i problema? I-am zis să le lase pe ele să o caute, să fie liniștită și să își vadă de treabă în continuare! Pe de altă parte, o fată de 16 ani, elevă la unul dintre cele mai bune licee din București, zicea că ea, atunci când se duce la școală, își aranjează pe bancă tot ce trebuie pentru ore, apoi scoate iconița cu Maica Domnului, o sprijină de penar și și-o pune în față, ca s-o vadă tot timpul. Face o cruce mare și nu o interesează deloc de ce zic ceilalți. Dacă nu știe ceva, se uită la icoana Maica Domnului și o roagă să o lumineze,

să o ajute. Și-a făcut lumea ei, n-o interesează ce zic și ce fac ceilalți. Ei bine, de-abia asta înseamnă să fii independent, iar nu dependent de ceilalți, să tânjești să te bagi în seamă! Fii tu însuți cum trebuie și ai să vezi cum caută ceilalți prietenia ta, pentru că vor vedea că ești deosebit.

Trebuie să vorbesc și despre cazul unui băiat care mai lua câte-o țigară. De ce? A văzut că fetele fumează și gândea că dacă fumează și el îl vor accepta în mijlocul lor. Însă o asemenea judecată este cea mai mare prostie. Fii bărbat! Ele poate se distrează cu cei care fac ca ele, dar când e vorba să aibă un prieten, se uită să vadă cine e un băiat cum trebuie. Abia atunci ești apreciat, dacă ți-ai văzut de colțul tău și ai fost corect în toate, fără să faci compromisuri. **Totul depinde de tine în viață, niciodată nu trebuie să-i copiem pe ceilalți în lucrurile rele. Dacă e într-adevăr un lucru bun, da, ia-l și tu! Dacă nu, fii tu însuți, roagă-te la Dumnezeu să te lumineze și vezi-ți de drum mai departe, liniștit.**

VRĂJI, GRUPURI DE MEDITAȚIE ȘI EFECTELE LOR

Vreau să atrag atenția asupra unor fenomene grave care se întâmplă din ce în ce mai des în societatea contemporană. Acum ceva vreme, într-o vizită la Athos, un om s-a plâns că soția lui a intrat într-un grup de meditație. Nu știa ce să mai facă, cum să rezolve situația. Femeia a început să-și neglijeze familia, să aibă purtări ciudate, să

cheltuiască bani până a ajuns aproape de faliment, nu-i mai mergea nimic bine. I-au sucit complet mințile.

La scurt timp, am primit un mesaj de la o femeie aflată în aceeași situație. Intrase într-un grup de meditație pe internet și au început să apară problemele. Și-a cheltuit toți banii, a făcut împrumuturi pe la bănci. Nu numai atât, îmi spunea femeia asta că s-a îmbolnăvit, nu mai era bună de nimic! Nu putea să mai profeseze, nu mai avea niciun chef de viață, era datoare peste tot. Până s-a îmbolnăvit și s-a trezit: „Vai, ce-am făcut!” S-a întors la Dumnezeu și a început să se căiască. Îi afectează psihic pe oameni tot ce se petrece acolo, le dispare complet voința, e ceva demonic. Să aveți mare grijă pe internet în ce grupuri intrați! Vin cu tot felul de oferte, care mai de care mai atractive. De fapt, ce se întâmplă? Vă distrug psihic și vă storc de bani.

Atenție și la cei care se pretind a fi vrăjitori și la vrăjitorii! M-a sunat un tânăr care se descurca financiar. A găsit o fată pe la liceu, dintr-o familie săracă. A început el s-o mai ajute. După ce a terminat fata școala, și-a văzut de drumul ei, dar el a avut pretenții să rămână împreună. Fata nu-l iubea. Văzând că nu rămâne cu el, s-a dus la o vrăjitoare care l-a asigurat că se rezolvă, dar va fi nevoie de mulți bani. A dat omul tot ce avea, până și apartamentul și l-a vândut, și tot nu era vrăjitoarea mulțumită. A început să-l amenințe că-ntoarce vrăjile împotriva lui dacă nu-i mai aduce bani. Dacă a văzut că nu mai are nicio scăpare, fiind disperat, ce-a zis? „Să vedem, poate Dumnezeu mă ajută!” M-a sunat, era disperat să nu-i facă vrăjitoarea rău, asta îl interesa. „Omule, odată ce te-ai dat în mâinile ei, întoarce-te acum cu toată inima la Dumnezeu, îndreaptă-ți viața! Rămâne la mila lui Dumnezeu. Banii n-o să-ți cadă din cer, trebuie să muncești cât de mult

poți, asta-i singura scăpare. Prin muncă, poate-ți vine și mintea la cap!”

De multe ori, am întâlnit cazuri unde soțul muncea, iar soția stătea acasă. Poate avea copii, dar a fost prinsă pe internet în anumite grupuri care au dărâmat-o cu totul! Avea prea mult timp la dispoziție pe care l-a folosit neproductiv, accesând tot felul de pagini pe internet. Este bine să avem ocupație! Înainte se croșeta, se făceau tot felul de activități, nu se pierdea toată ziua pe internet. Putem să citim cărți și să facem ceva muncă fizică. Este nevoie de așa ceva, ca să aerisim puțin creierul.

Maica Porfirie, care a fost zece ani taximetristă în Atena, povestea că a urcat odată o femeie la ea în taxi. Era voinicuță, aranjată, vopsită. Au legat o discuție. Și-i spune aceea că ea este medium, adică știe viitorul și trecutul, că ajută oamenii. Pentru asta percepea o taxă de „doar” 500 de euro, urmând ca după fiecare ședință să se completeze onorariul, în funcție de situație. Ce se gândește maica? S-o întrebe despre ce era în neregulă cu bărbatul ei. I se răspunde că soțul își găsise pe alta! A plusat, spunând că nici cu copiii nu se prea înțelegea. A, copiii intraseră într-un anturaj ciudat, trebuia să aibă grijă!

A lăsat-o să spună îndeajuns, să-și facă numărul, cu alte cuvinte. Apoi a oprit taxiul și a întrebat-o: „Nu ți-e rușine? Nu am nici bărbat, nici copii! Nu sunt căsătorită. Așa îți bați joc de oameni?” Pasagera s-a înroșit toată la față, a coborât din taxi, de nu mai vedea pe unde să plece. A spus maica: „Doamnă, taxiul costă, v-am adus până unde ați cerut! Acum plătiți!” Femeia a scos repede banii, ea probabil se gândea că dacă își lăsase cartea de vizită și povestise niște închipuiri, cursa avea să fie pe gratis.

Iată de ce trebuie să avem încredere numai în Dumnezeu și în Maica Domnului!

Un doctor foarte bun trebuia să participe la un congres, undeva într-un oraș mare, așa că a cumpărat bilete de avion. S-a iscat o furtună mare și avionul nu a mai putut ajunge la destinație, a aterizat pe un aeroport mai mic, în altă parte. De acolo trebuia să se descurce omul. A închiriat o mașină și dă-i înainte: viteză, noapte, furtună. A rătăcit drumul și a ajuns într-un capăt de sat, pe undeva. Ploaie, frig, noaptea târziu. S-a gândit să meargă la prima casă care-i iese în cale, să-ntrebe ce poate să facă. La prima casă, i-a deschis o femeie îmbrăcată simplu. Căsuța era sărăcăcioasă, dar curată: „Puteți să mă primiți?” „Da, cum să nu, avem un colțișor aici. Ce avem noi mâncați și dumneavoastră.”

Femeia avea o cruce pusă pe perete și o icoană cu Maica Domnului cu Mântuitorul. S-a uitat doctorul și a zis: „Credeti în Dumnezeu?” „Cum să nu cred?” A observat apoi că în pat era un copil care părea bolnav. Interesându-se, a aflat că era bolnav de-o boală foarte gravă. Mama, fiind săracă, nu-și permitea să-l ducă la un control, avea încrederea în Dumnezeu și-n Maica Domnului că n-o să-l lase. Din câte se interesase ea, aflase că era un singur doctor care ar fi putut să-l vindece. Așa că se ruga în continuare la Dumnezeu – dacă El știa că ar fi de folos, îl va aduce cumva pe doctor acolo, ca să-l vindece.

Din vorbă-n vorbă, femeia și-a amintit numele doctorului respectiv. Dintr-odată îl vede pe musafir că se schimbă la față: „Nu e nevoie să te mai rogi, ți-a ascultat Dumnezeu rugăciunea! Eu sunt doctorul acela. Acum înțeleg de ce s-a iscat furtună și avionul a aterizat pe aeroportul din apropiere, de ce am luat mașina și m-am

rătăcit, de ce mi s-a închis drumul. N-am avut altă deschidere decât aici, de ce să opresc tocmai la căsuța asta? Dumnezeu există și ți-a ascultat rugăciunea, acum îmi dau seama!”

El era doctorul care putea să-i vindece copilul! A rămas și i-a tratat copilul, nu s-a mai dus la congres. Acolo unde este credință, aduce Dumnezeu omul din capătul lumii ca să-l vindece pe cel care are nevoie. Totul depinde de credința noastră în Dumnezeu și în Maica Domnului. Nu în vrăjitori, nu în tot soiul de influențe orientale ori grupuri de meditație. Nu, nădejdea noastră să fie la Dumnezeu, la Maica Domnului și la sfinți! Ei ne vindecă de orice boală, ne ajută în orice problemă, în orice suferință. Contează ce avem noi aici, credința și simplitatea noastră!

PÂNĂ UNDE MERGE IERTAREA LUI DUMNEZEU

În Sodoma și Gomora se legalizaseră toate păcatele, de la cel mai înalt nivel. Chiar regele decretase că orice e posibil, că nu mai contează nicio poruncă. Atunci a spus Dumnezeu: „Foc din cer peste ei, că nu-i mai suport!” Atât de mult ura Dumnezeu toate urgiile lor. Doar pentru cel care era nevinovat, pentru Lot și familia lui, El a trimis un înger din cer. Acesta i-a luat și i-a scos de acolo. Peste ceilalți locuitori a coborât din cer foc și pucioasă. În prezent, acolo se află Marea Moartă, lipsită de viețuitoare până în ziua de azi. Apa ei este sărată, este neagră, nicio formă de viață nu poate trăi în mediul acela. Iată semnele lui Dumnezeu, iată ce pedeapsă au primit oamenii!

Vedem exemplele oamenilor care au greșit, s-au pocăit și au fost iertați. Alții, în schimb, au greșit și nu s-au pocăit, fapt pentru care a venit și pedeapsa lui Dumnezeu. La fel se întâmplă în timpurile noastre, dacă nu suntem atenți la ce facem, nu va fi bine! Greșim, că suntem oameni, dar Dumnezeu așteaptă pocăința noastră. Dacă ai greșit, du-te și te spovedește unui preot: „Părinte, am greșit, am păcătuit.” Preotul te dezleagă și ți se șterg toate păcatele. Încerci să te lupți și spui: „Doamne, ajută-mă să depășesc patima! Că e beție, că e curvie, că sunt droguri, jocuri de noroc, dorință de putere, de bogăție, ajută-mă să le depășesc, să nu mai fiu dependent de ele!” Dumnezeu te ajută și le depășești, pentru că este nevoie de ajutorul Lui!

El iartă orice păcat dacă ne pocăim. Dacă nu ne căim, pentru ce să ne mai ierte? Adică eu greșesc și mă mai bat și cu pumnul în piept că am făcut bine ce am făcut? Cum să mă ierte Dumnezeu? În momentul în care am greșit, nu spun doar: „Doamne, iartă-mă!” și gata, s-a șters. Mai există și abordarea de a mă căi în singurătate, în fața lui Dumnezeu: „Iartă-mă, Doamne, că am greșit!” Însă Dumnezeu a pus condiția să ne fie și un pic de rușine, să fim un pic smeriți, să mergem la un preot și să ne spovedim. Atunci spune preotul: „Cu puterea care-mi este dată mie ca duhovnic, te iert și te dezleg de toate păcatele tale!” Cu puterea pe care i-a dat-o Dumnezeu preotului, acesta te iartă și te dezleagă. Stai sub epitrahil, ca să se șteargă păcatele.

Ne pare rău, ne cerem iertare, ne ducem la duhovnic, ne spovedim și apoi ne luptăm să nu mai facem. Dacă le repetăm, indiferent de câte ori, ne ducem iarăși, precum i-a dat Mântuitorul exemplu Sfântului Apostol Petru, care L-a întrebat: „Doamne, de câte ori să iert pe

fratele meu când va păcătui împotriva mea? Până la șapte ori?” (Matei 18,21-22). Apostolul Petru avea sângele mai iute. Și i-a răspuns Iisus: „Eu nu-ți zic până la șapte ori, ci până la șaptezeci de ori câte șapte!” Adică la nesfârșit! Oricât ar greși cineva față de noi, să-l iertăm! Dumnezeu ne îngăduie această șansă, ca iertând oamenilor să putem fi iertați și noi, la rândul nostru, prin dezlegarea care se face. Cu o singură condiție, aceea de a ne căi!

Sfântul Apostol Petru, care făcea parte dintre cei apropiați Mântuitorului, s-a lepădat de El în cele din urmă: „Nu-l cunosc pe omul ăsta!” Aceasta a avut loc în fața unei slujitoare simple, care a zis: „Îl recunosc. Și acesta era cu El!” „Nu-L cunosc!” a răspuns Petru, de trei ori. Îi spusese Mântuitorul dinainte că se va lepăda de El de trei ori, înainte de a cânta cocoșul. „Cum să mă lepăd, nu vezi cât te iubesc? Doamne, și la moarte merg cu tine!” Exista aici un pic de mândrie la mijloc, fiindcă era vorba despre încrederea în puterea omenească, nu de încrederea în Dumnezeu. Într-adevăr, Petru Îl iubea pe Mântuitor, era în stare să se lupte cu toți pentru El, și de aceea Dumnezeu i-a arătat: „Nu, tu, ca om, ești slab!”

În fața unei slujitoare, Petru s-a lepădat de Iisus, dar mai apoi, când a cântat cocoșul, și-a amintit ce i-a spus Mântuitorul și a început să realizeze cât este de slab: „Ce-am făcut? Pocăință și iar pocăință!” Nici nu se mai numea a fi între apostoli, până nu l-a chemat după Înviere Mântuitorul, ca să-i trezească conștiința: „Petre, vino încoace! Mă iubești?” Acesta nici nu îndrăznea să ridice privirea: „Doamne, știi cât Te iubesc!” „Paște oile mele!” Prin asta, l-a pus din nou în treapta apostoliei, deoarece apostolii aveau să păstorească toate oile din lume, adică să-i întoarcă pe toți la Dumnezeu. L-a întrebat Iisus a doua oară: „Mă iubești, Petre?” „Doamne, Te iubesc!

Tu știi că eu Te iubesc!” L-a întrebat și a treia oară: „Petre, tu Mă iubești?” Și Petru s-a gândit că nu mai are încredere în el, fiindcă l-a întrebat și a treia oară: „Doamne, Tu știi toate, de ce mă mai întrebi? Știi că Te iubesc, dar am greșit!” „Paște mieluseii mei!”

De ce l-a întrebat de trei ori? Pentru că tot de atâtea ori se lepădase și el de Domnul. Astfel, prin mărturia întreită a lui Petru, că-i pare rău, că se căiește, Mântuitorul l-a pus iarăși în rânduială. Nu numai atât, ci i-a dat și cheile Bisericii, l-a pus în cinstea cea mai de sus. De ce? Pentru că s-a căit în mod real. **Dumnezeu ne poate face din tâlhari sfinți, ne poate ridica în cea mai mare cinste.**

RÂUL DE FOC. SFÂNTUL MOISE ETIOPIANUL

Moise era un om de doi metri, uriaș, era foarte puternic. Lua cu ușurință câte doi oameni pe fiecare umăr și apoi se ducea la plimbare cu ei. El era vătaful tâlharilor din părțile acelea ale Egiptului. Avea o sută de tâlhari sub comandă și nicio oaste nu-l putea înfrânge sau prinde. Împreună cu tâlharii săi comisese violuri, crime, toate nelegiuirile. Până la un punct, când a socotit Dumnezeu că acest om nu trebuie să se piardă.

Într-o noapte, Moise a visat că a venit un râu de foc și l-a luat, iar el încerca să înoate, dar nu putea. Cât era el de puternic, râul de foc îl luase la vale. Atunci și-a dat seama, când s-a trezit: „Aceasta este pedeapsa Lui Dum-

nezeu, trebuie să mă pocăiesc!” A lăsat tot ce avea, tot ce adunase prin peșteri, și a plecat fără să spună vreun cuvânt nimănui. Și-a luat numai niște haine rupte, s-a dus într-o mănăstire și i-a rugat pe călugări: „Primiți-mă și pe mine, că sunt amărât!” Nu le-a spus cine este, ci doar că vrea să se pocăiască.

Cei de acolo, văzându-l cât este de solid, l-au pus la cele mai grele ascultări. El, tocmai el, căruia nu-i stătea nimeni în față, se smerea acum și făcea toate muncile grele. I-au dat și lui o căsuță, să se nevoiască. Lângă coliba lui, în zonă, știa că mai sunt bătrâni împrăstiați peste tot, care nu aveau apă. Era un singur izvor prin pustie, dar până acolo era mult de mers pe jos. El însă, noaptea, lua gălețile sau vasele de lut ale bătrânilor, se ducea până la izvor, le umplea, apoi li le punea la ușă. Când se trezeau bătrânii dimineață, Îi mulțumeau lui Dumnezeu, zicând: „A trimis Dumnezeu înger și ne-a adus apa la ușă!” Le căra tuturor apă, se ostenea, făcea atâta nevoință!

La un moment dat, au venit niște tâlhari care făceau parte din chiar banda lui dinainte. Dar nu-l mai puteau recunoaște, deoarece acum avea barbă, slăbise, era îmbrăcat în haine de călugăr. I-au zis tâlharii: „Moșule, am venit să-ți luăm totul!” „Luați tot ce vreți, numai vasul acesta lăsați-l, căci cu el trebuie să mă duc la biserică!” le-a răspuns. Tâlharii au început să râdă: „S-o crezi tu, îți luăm tot ce ai!” Atunci s-a trezit din nou instinctul lui de luptător. Chiar nu înțelegeau cât de important era vasul acela pentru el? I-a apucat pe patru dintre ei, i-a trântit la pământ, i-a legat, a pus doi pe-un umăr, doi pe altul și așa a mers o bună bucată de drum, de s-au speriat călugării când l-au văzut cum intră cu patru oameni legați, cu părul zburlit, și i-a aruncat tocmai în mijlocul

bisericii. „Părinților, iertați-mă că i-am adus aici, dar mie nu mi se cade să-i pedepsesc, faceți voi ce credeți de cuviință cu ei!”

Părinții i-au dezlegat. Tâlharii, speriați, au început să întrebe: „Dar cine-i omul acesta?” Pe toți patru îi ridicase la fel de ușor ca pe niște mingi. „Cum, nu-l mai știți? Acesta este Moise, care a fost șeful vostru!” Au renunțat și tâlharii la viața lor, s-au făcut și ei călugări. Undeva avem mărturie că s-a rugat un părinte să vadă la ce înălțime ajunsese Moise, deoarece el făcea minuni. Se zice că l-a văzut într-o corabie, iar îngerii lui Dumnezeu erau în jurul lui și-l hrăneau cu fagure de miere. La ce măsură duhovnicească ajunsese, dintr-un tâlhar, după ani de pocăință, de nevoință! Vedem cum poate Dumnezeu să facă sfinți din oamenii care au trecut prin toate cele ale lumii, dar au renunțat la patimi și s-au căit de păcatele lor.

MERSUL PE APĂ. SFÂNTA MARIA EGIPTEANCA

Vedem cum poate Dumnezeu să facă sfânt dintr-un om care a făcut toate răutățile, dacă acesta se întoarce de la păcat, se căiește, se spovedește și își îndreaptă viața. Raiul e plin cu păcătoși care s-au pocăit. Dumnezeu ne-a dat șansa de a ajunge în rai, însă totul depinde de noi!

Născută în Egipt, într-o familie normală, la vârsta de doar 12 ani a fugit de acasă și s-a dus în Alexandria,

Indiferent ce păcate am făcut, nu trebuie să cădem în deznădejde. Este suficient să ne ducem să ne spovedim, să ne căim pentru ele și să nu le mai facem. Atunci intervine harul lui Dumnezeu și ușor, ușor ne schimbă viața. Trebuie să ducem o luptă, dar viața ni se schimbă și putem ajunge la sfințire.

oraș vestit la timpul acela. Acasă avea de muncă, i se părea că nu are libertate suficientă să-și trăiască viața. Era o copilă singură într-un oraș mare. A început să se complacă în stilul acesta de viață. Trăia de pe o zi pe alta, fără nimeni care s-o aibă în grijă, dormea pe unde apuca, mânca ce-i dădeau unii sau alții și trăia cu toți cei care profitau de ea.

Au trecut anii, iar ea a ajuns cunoscută în domeniul ingrat de activitate pe care-l practica. În felul acesta a trăit 17 ani, până la vârsta de aproape 30 de ani. Lui Dumnezeu I-a fost milă de viața pe care o ducea și S-a gândit să o salveze. Cum s-a rânduit lucrul acesta? Copila a văzut mai mulți tineri care plecau la Ierusalim. Curioasă, i-a întrebat unde merg, iar ei i-au spus că la Ierusalim, cu prilejul unei mari sărbători, Înălțarea Sfintei Cruci. Se duceau cu toții acolo să se închine. Când a văzut atâția tineri, s-a hotărât să-i însoțească, gândindu-se că va avea de unde alege pe cel cu care să-și trăiască viața.

Ajunsă la o corabie, a fost întrebată dacă are bani să călătorească. Bani nu avea, dar le-a zis celor de acolo că li se oferă și că pot face tot ce vor cu ea, numai să o ia cu ei. Fiind un grup de tineri, mai în glumă, mai în serios, au luat-o cu ei. Pe drum, a făcut multe păcate cu tinerii aceia. Viața ei mergea dintr-o groapă în alta. Mai erau câteva zile până la sărbătoare când a ajuns la Ierusalim, așa că a început să umble prin cetate, să-și facă de cap cu localnicii.

În ziua Sfintei Cruci, toată lumea se zorea la biserică, toți veniseră de dimineață și se grăbeau să intre. A încercat și ea să intre în biserică, mai mult de curiozitate, nu știa multe despre asta. S-a gândit: „Toată

lumea se duce acolo, hai să mă duc și eu!” Când a pășit pe prag, o putere a împins-o înapoi. Și-a zis: „Cred că sunt obosită. Ia să mă bag între oameni, și când intră toți, să mă împingă și pe mine!” Oamenii intrau, dar de câte ori încerca să intre și ea, era dată înapoi de o putere nevăzută. Când a văzut asta, ceva s-a întâmplat în inima ei, a realizat pentru ce o oprea Dumnezeu să intre în biserică să vadă lemnul Sfintei Cruci: pentru păcatele ei, pentru viața pe care o avusese!

Cum stătea acolo, în afara bisericii, a ridicat privirea, văzând o icoană a Maicii Domnului, numită până în prezent „icoana Sfintei Maria Egipteanca”. A început să plângă în hohote și să spună: „Maica Domnului, știu că pentru păcatele mele nu sunt vrednică să văd Crucea pe care a fost răstignit Fiul Tău. Dacă îngădui lucrul ăsta, îți promit că de azi înainte n-o să mai păcățiesc, nu voi mai face nimic din ce am făcut și mă voi căi pentru păcatele mele, acolo unde o să mă povățuiești. Te rog, îngăduie să mă pot și eu bucura să văd lemnul Sfintei Cruci!” După ce a plâns și s-a rugat, a pășit înăuntru din nou, cu frică. De data asta, nimeni n-o mai împingea dincolo de prag. Fusesse ajutată! A intrat și s-a închinat, cu frică și cu tremur. Apoi s-a dus la icoana Maicii Domnului și a spus: „Stăpână, a venit timpul să împlinesc făgăduința, spune-mi ce trebuie să fac, unde să mă duc, că eu nu știu!”

Cum plângea ea și se ruga, a auzit o voce, ca un ecou din depărtare, care îi spunea: „Treci Iordanul și bună odihnă vei afla!” A înțeles aceasta ca răspunsul lui Dumnezeu, a sărutat icoana, a făcut mătănii și a plecat. Un străin oarecare îi dăduse trei bănuți, cu care și-a cumpărat câteva pâini și a pornit la drum. A ajuns la biserica Sfântului Ioan Botezătorul de la Iordan, unde

s-a închinat, s-a rugat, apoi s-a spălat pe față cu apă din Iordan, drept binecuvântare, fiindcă acolo se botezase și Mântuitorul. S-a întors la mănăstire, a stat la Sfânta Liturghie și s-a împărtășit. În cartea despre viața ei se spune că s-a împărtășit acolo, iar după aceea, căpătând curaj, a trecut Iordanul și a plecat în pustie, unde a început nevoința ei.

Firul poveștii se întrepătrunde, peste ceva timp, cu cel al unui pustnic din Palestina. Într-o mănăstire din ținuturile palestinienne era un pustnic ce se nevoia tare mult și începuse să creadă că nu e altă nevoință mai aspră decât a lui. Dar i s-a arătat un înger al Domnului care l-a mustrat: „Du-te la mănăstirea de la Ierusalim, din apropiere de Iordan. Du-te acolo și ai să vezi nevoință!” La vârsta de 70 de ani, dintre care vreo 54 numai de nevoință, de pustnicie, a renunțat la toate și s-a dus să vadă ce nevoință mai mare decât el fac aceia. A ajuns la mănăstirea despre care îi vorbise îngerul, una retrasă, care avea tot timpul poarta închisă. Portarul l-a întrebat ce vrea și l-a dus la stareț. Pustnicul a spus că este un amărât și că nu mai contează de unde vine, dar că a auzit lucruri frumoase despre mănăstirea aceea, că ar vrea și el să se nevoiască, iar ei să-i fie exemplu. A fost primit acolo și și-a început nevoința.

Când începea Postul Mare, era o rânduială după prima săptămână de nevoință: se împărtășeau cu toții și plecau în pustie. Rămâneau numai doi-trei în mănăstire ca să țină slujba, iar restul plecau fiecare în pustie și reveneau cu o săptămână înainte de Înviere. Fiecare se nevoia cum putea prin pustie. Unii își luau de mâncare, alții nu-și luau nimic cu ei, doar beau câte un pic de apă, și numai atunci când găseau. A plecat și Zosima, pustnicul nostru, și a mers vreo 12 zile până în adâncul

pustiei, se gândea că poate găsește ceva mai deosebit. Se odihnea, când a văzut ceva asemănător unei umbre alergând. S-a ridicat repede și a început să alerge după umbra aceea. S-a oprit pe un dâmb, de unde cobora o vale. A început să plângă și să strige: „De ce fugi de mine, un bătrân?! Nu vreau să-ți fac niciun rău, dacă ești un om al lui Dumnezeu, vreau să văd cine ești!”

De pe partea cealaltă a văii a început să vorbească un glas femeiesc: „Părinte Zosima, sunt om. Sunt femeie și nu am haine pe mine. Dacă vrei cu adevărat să mă vezi, aruncă-mi rasa ta!” El i-a aruncat-o, s-a întors cu spatele, ea a ieșit și s-a acoperit cu rasa lui. Întrebată fiind cine este, femeia a zis că îi este rușine să vorbească despre viața ei. Dar Zosima a insistat ca femeia să-și povestească viața, pentru că era preot duhovnic. Ar fi fost ca o spovedanie, își dorea să vadă cine este femeia care ducea traiul acesta în adânc de pustie. S-au rugat împreună și, după mai multe rugăciuni, femeia a început să povestească. Era fetița care își părăsise casa părintească la 12 ani, era Sfânta Maria Egipteanca.

A întrebat-o Cuviosul Zosima: „Ai renunțat la o viață de plăceri, de păcat, de distracții, de băutură. Cum ai reușit tu s-o scoți la capăt?” Ea a răspuns: „Părinte, mi-e și frică să mă gândesc! Timp de 17 ani am avut o luptă continuă. Nu numai că venea lupta, dar îmi veneau în minte cântece de desfrânare, vinul pe care îl beam și lupta de desfrânare. Și atunci cădeam în genunchi, puneam capul la pământ, plângeam și mă vedeam în fața icoanei Maicii Domnului de la Ierusalim. Vorbeam cu Maica Domnului și îi ceream iertare. Spuneam: Iartă-mă, Maica Domnului, pedepsește-mă, iar am greșit, iartă-mă! Stăteam cu capul la pământ,

mă rugam până venea o lumină de sus, mă lumina și dispărea toată lupta! Uneori stăteam zi și noapte.”

Gândiți-vă, ore întregi, câte o zi, câte două, fără să ridice capul de la pământ. Plângea, și până ce n-o lumina o lumină dumnezeiască, nu renunța. Apoi iar se bucura și Îl slăvea pe Dumnezeu. Câtă luptă a avut ea în pustie! Să nu ne gândim că dacă te-ai dus acolo ai scăpat de toate! Nu! Te duci cu lupta ta după tine și faci multă nevoie. La fel se întâmplă și dacă în lume ai trecut prin diferite lucruri, nu înseamnă că ai venit în mănăstire și au dispărut deodată! Este lupta ta cu trecutul. După ani de luptă, încet, încet, cu harul lui Dumnezeu, se liniștesc toate.

Atâția ani, 17 ani în pustie cu trei pâini, așa s-a nevoit Sfânta Maria Egipteanca. Iar apoi s-a liniștit lupta asta. Uneori, noaptea era atât de frig, încât leșina și-și revenea după o bucată de timp. Când erau căldurile mari, pur și simplu se usca, cădea și își revenea după un timp. Câtă luptă ducea ea, dar nu renunța! Câștigi dacă nu renunți la luptă, indiferent prin ce patimi treci sau ce te chinuiește. Trebuie să lupți permanent! Se minuna cuviosul Zosima la ce nivel era! Știa de toate, îi spunea psalmi, tocmai ea, care nici carte nu știa. La Dumnezeu toate sunt cu puțință.

După toate acestea, ea l-a rugat pe cuviosul Zosima să meargă înapoi și să se întoarcă la anul, dar să nu mai vină în pustie, ci doar până la malul Iordanului, ca să îi aducă Trupul și Sângele Domnului, să se împărtășească. L-a mai rugat să nu vină la începutul postului, ci cu o săptămână înainte de Înviere. Așa a făcut cuviosul Zosima, de-abia aștepta timpul ca să se întâlnească cu cuvioasa. A luat într-un mic potir Trupul

și Sângele Domnului și a venit la Iordan. Era seara, lună plină. Stătea pe malul Iordanului și se ruga: „Doamne, oare mai sunt vrednic să o văd pe cuvioasă?”

La un moment dat, a văzut-o pe malul celălalt al Iordanului. Oare cum avea să treacă Iordanul? Nu era acolo nicio luntre, nicio bărcuță, nimic. A văzut-o cum a însemnat cu semnul crucii Iordanul, a pășit peste râu și plutea parcă deasupra lui. A dat să se închine, dar cuvioasa i-a spus: „Părinte, ești preot, ai și Trupul și Sângele Domnului, nu te apleca la pământ!” A venit la el și a împărțășit-o cu Trupul și Sângele Domnului.

Atunci, se zice că au rostit rugăciunea aceasta: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor; luminează spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israel!” – rugăciunea dreptului Simeon, când l-a primit pe Mântuitorul, prunc, în brațe. Simeon se ruga atunci să-l dezlege de viața aceasta, deoarece avea peste 300 de ani. La fel și cuvioasa, Îl primise pe Hristos, cerea și ea dezlegarea.

Cuviosul adusese cu el câteva fructe și un pic de linte muiată în apă. După ce s-a împărțășit, a rugat-o pe cuvioasă să ia și ea ceva. Ea a luat cu vârful degetelor doar trei bobite de linte, din cele mici, le-a dus la buze și a spus că-i ajunge harul lui Dumnezeu. I-a spus să revină și anul următor acolo unde a găsit-o prima dată, a trecut din nou Iordanul pe deasupra apei și a plecat. În anul următor, Zosima a plecat din timp, la începutul postului. A găsit-o pe cuvioasă întinsă pe pământ și plecată din lumea asta. Cuviosului îi părea rău că a uitat s-o întrebe cum o cheamă. Dar a observat, alături de ea,

ceva scris cu un bețișor pe pământ: „Părinte Zosima, te rog, îngroapă trupul roabei tale Maria, care a plecat din viață.”

Plecaser din viață exact la un an de la ziua împărțirii, la Iordan, din mâna cuviosului. Drumul pe care cuviosul Zosima îl făcuse în 12 zile, ea l-a făcut în câteva clipe, dusă de harul lui Dumnezeu. A plecat la Domnul, a lăsat înscrisul acela pe pământ, iar Dumnezeu l-a păstrat un an fără să se șteargă, la fel și trupul ei întreg, ca și cum ar fi trecut la Domnul cu câteva clipe înainte. Știa cât de mult își dorea cuviosul să știe cum o cheamă, așa că a lăsat scris și numele ei.

Acolo era pământ tare, totul era numai piatră, uscat. Cum să îngroape trupul? S-a rugat cuviosul Zosima. La scurt timp, a văzut lângă el un leu mare, care s-a apropiat de cuvioasă și îi lungea picioarele. La început s-a speriat, știa de la ea că timp de 47 de ani, cât trăise în pustie, n-a văzut nici animal, nici oameni, și s-a minunat că venise leul tocmai acolo. Pe urmă și-a făcut curaj și i-a spus leului: „Te rog, ajută-mă să îngroapăm trupul cuvioasei. Tu ai putere să sapi groapa!” Leul a început cu ghearele lui să sape groapa ca să pună acolo trupul cuvioasei. După ce a citit rugăciunile, cuviosul a pus-o în groapă, leul a plecat spre pustie, iar el spre mănăstirea lui. I-a descoperit și starețului viața cuvioasei. Ca încredințare, cuvioasa i-a spus câteva lucruri pe care trebuia să le spună mai departe starețului, deoarece trebuiau îndreptate anumite lucruri în mănăstire.

Așa a plecat Cuvioasa Maria Egipteanca la cer. La ce sfințenie a putut ajunge, de la ce viață dusesese înainte! Ce ne dă de înțeles asta? Oricât de păcătos ai fi, orice viață ai fi avut, dacă te întorci cu toată inima la Dum-

nezeu, El șterge totul cu buretele și poți ajunge la sfințenie. Cuvioasa Maria Egipteanca nu doar că a ajuns la sfințenie, dar i s-a dedicat o duminică și ei, între sfinții cei mai mari. Ce sfârșit minunat a avut și la ce sfințenie a ajuns! Trăia cu harul lui Dumnezeu, mergea deasupra apei, distanța nu mai exista pentru ea. Harul lui Dumnezeu o ducea în câteva clipe cât mergeau alții o lună. Trăia în har și în sfințenie.

Se poate întâmpla asta și în ziua de azi, dacă ne căim cu adevărat. Indiferent ce păcate am făcut, nu trebuie să cădem în deznădejde. Este suficient să ne ducem să ne spovedim, să ne căim pentru ele și să nu le mai facem. Atunci intervine harul lui Dumnezeu și ușor, ușor ne schimbă viața. Trebuie să ducem o luptă, dar viața ni se schimbă și putem ajunge la sfințire. Toate fac parte din zidirea lui Dumnezeu.

NU E DE AJUNS SĂ NU FACI RĂU

Nu este suficient doar că nu faci răul, ci este păcat să nu faci binele! Trebuie să facem binele! Dumnezeu ne-a dat putere ca să-l ajutăm și pe acela care nu are picioare sau mâini, să fim noi picioarele și mâinile lui. Avem responsabilitatea de a ne sprijini de tot ce ne-a dat Dumnezeu, pentru folosul celor din jur! Nu am fost făcuți să fim singuri, altfel făcea Dumnezeu câteva miliarde de insulițe și punea pe câte unul pe fiecare dintre ele. Comunitățile sunt făcute întocmai ca să ne putem ajuta între noi, să ne ridicăm unii pe alții, prin Dumne-

zeu. Prin tot ce facem, să fim exemplu bun, să-i ajutăm și să ne rugăm pentru ceilalți.

Trebuie să fim foarte atenți, fiindcă din nelucrare, stând degeaba, ne prind toate patimile, ne trag în jos și ne distrug încet, încet. Ori ne îmbolnăvim psihic, ori trupește. Pe omul care nu-și umple timpul cu ce i-a dat Dumnezeu ca să fie de folos în societate, ori să găsească ceva să facă, îl prind năravurile rele. Trebuie să fim într-o lucrare continuă, de asta avem nevoie. Oamenilor le este greu să facă mișcare, le este greu să iasă din casă și să fie de folos: „Domnule, mi-e greu în casă, mă plictisesc!” Dar du-te și întreabă-l pe celălalt dacă-l poți ajuta cu ceva! Te poți duce, dacă ție îți prisosește și ai un ban în plus, la o familie cu copii mulți și să îi ajuți. Du-le ceva! Dacă ai timp liber suficient, poți să muncești două-trei ore în plus, iar cu banii aceia să-i ajuți pe alții. Găsești o mie de căi să faci binele!

O doamnă care are familia în țară s-a dus în Republica Moldova, la sat, unde munca câmpului se face și acum ca pe vremuri. Mama ei avea ceva de prășit, așa că a luat-o pe sora ei și pe copii pe câmp. Erau liberi, numai ei, au început să prășească desculțe. Într-o săptămână au prășit tot ogorul. Când au terminat, erau bronzate de parcă fuseseră pe Coasta de Azur. Se simțeau atât de bine și de sănătoase! Mama le făcea de mâncare mămăliga tradițională, borșul, fasolea pe care le știau din copilărie, totul era natural. După o săptămână, s-au întors în țară, unde le întrebau toți colegii unde au fost în concediu. Fără să plătească sume mari de bani, s-au dus la țară și au prestat și o muncă fizică ce le-a făcut bine sănătății, ocazie cu care au ajutat-o și pe mama lor. În plus, au venit bronzate de acolo. Iar noi fugim de muncă? Tocmai munca aceea te înnobilează!

În afară de sănătatea pe care o aduce, le face bine și celor din jur, căroră le câștigi respectul, fiindcă vor gândi: „Ce om bun, a venit și mi-a făcut gardul!” „Uite, am cu ce încălzi, mi-a crăpat lemnele!” „Am și eu acasă de mâncare, omul acela mi-a făcut piața!” Chiar și-ntr-un oraș mare, precum e Bucureștiul, poți face ceva bun pentru cineva! Nu te poți duce la niște bătrâni abandonați și să le faci piața? Iei un cărucior, iei o mașină, găsești o cale să te duci și să le aduci produsele acelor oameni.

Doar un pic de efort trebuie. Și uite-așa ai făcut un bine! Fără să vrei, împrăștii în jurul tău o grămadă de bine, care cândva ți se va întoarce. Ajungi și tu să te îmbolnăvești, cine știe? Te trezești că toți oamenii pe care i-ai ajutat vin și-ți sunt alături, că așa îngăduie Dumnezeu. Fără să-ți dai seama, chiar dacă tu nu ai mai ținut legătura cu ei.

Capitolul 7

LUMINĂ ÎN ÎNTUNERIC, LUMINĂ ÎN SUFERINȚĂ

DE UNDE VINE SUFERINȚA ÎN LUME

În primul rând, la Dumnezeu nu există greșeli. El le-a făcut pe toate „bune foarte”, adică perfecte. Noi, oamenii cei deștepți, am început să îmbunătățim ce am primit în dar. Este ca și cum Dumnezeu ne-ar fi dat un palat perfect și noi am început să strâmbăm din nas: „Parcă nu-mi place balconul ăla, ia să dau puțin cu barosul! Nu-mi place geamul de acolo, mai bine îl dărâm!” Am început să ciopârțim din toate direcțiile, până am deformat totul. Cum arată lumea aceasta? Dacă ne ducem în urmă și ne uităm cum ne-a lăsat-o Dumnezeu, adică perfectă, constatăm cât de frumoasă era la început. Și uite ce-am reușit noi să facem, s-o distrugem!

Pământul acesta, pe care ni l-a dat Dumnezeu, se zice că rodea din belșug. Dumnezeu pusese o lege, tocmai pentru ca omul să nu fie prea împătimit de pământ. I-a spus așa: „După ce vei intra în pământul pe care îl voi da vouă, să se odihnească pământul; să fie o odihnă în cinstea Domnului. Șase ani să semeni ogorul tău, șase ani să lucrezi via ta și să aduni roadele lor; iar anul al șaptelea să fie an de odihnă a pământului, odihna Domnului; ogorul tău să nu-l semeni și via ta să n-o tai în anul acela. Ceea ce va crește de la sine pe ogorul tău să nu seceri și strugurii de pe vițele tale netăiate să nu-i culegi, ca să fie acest an de odihnă pentru

pământ. Și aceste roade vor fi în timpul odihnei pământului hrană pentru tine, pentru robul tău și pentru roaba ta, pentru simbriașul tău și pentru străinul tău care s-a așezat la tine; pentru dobitocul tău și pentru fiarele cele de pe pământul tău, să fie de hrană toate roadele lui!” (Leviticul 25,2-7).

A dat Dumnezeu rânduiala astfel încât omul să stea mai relaxat un an, să nu fie permanent activ, deopotrivă cu însuși pământul, doar tot din pământ suntem făcuți și noi! Așa a gândit Dumnezeu, să îl lăsăm să respire puțin, să crească un pic tot ce crește pe el, chiar de-ar mai fi și buruieni. Cumva, prin această rânduială, se refăcea și pământul, iar în al șaselea an spicele de grâu aveau de două ori mai multe semințe, încât omul să aibă din ce trăi și în al șaptelea an. Pusese Dumnezeu o rânduială în toate, să facă și pământul o pauză, să se odihnească.

Noi ce-am făcut? Constant suntem nemulțumiți, ne gândim că poate pământul trebuie să dea mai mult. Băgăm în el orice-ar fi ca să-l umflăm, să dea dea rod înzecit, de parcă am mânca cu mai multe linguri. Nu a știut Dumnezeu cât ne trebuie! Era suficient pentru toată lumea, dar nouă nu ne-a ajuns. Parcă bobul de grâu este prea mic, n-ar fi mai bine să băgăm niște substanțe, să-l umflăm și să-l facem de zece ori mai mare? Nu contează că nu mai este sănătos. Dumnezeu le-a făcut pe toate rânduite cum trebuie. Cât de frumos a pus Dumnezeu o bucată de pământ, o apă, o pădure, o apă curgătoare!

De ce peste tot este presărat cu păduri? Care este rolul pădurilor? Ce expirăm noi? Dioxid de carbon! Primim oxigen și dăm afară o otravă, curățându-ne astfel organismul. Pădurile se hrănesc cu dioxid de

carbon, funcționează precum un transformator care ne dă nouă oxigenul pe care-l folosim din plin. În toate lucrurile pe care le-a făcut Dumnezeu este perfecțiune. Iar noi ce facem? Tăiem pădurile, mai ridicăm câteva malluri, mai construim câteva fabrici care poluează. Distrugem sursa de oxigen și punem în locul ei ciment sau, și mai rău, producem otrăvuri care ne distrug pe noi.

Dacă privim din perspectiva aceasta, mai avem oare curajul să întrebăm de ce îngăduie Dumnezeu urgiile, când El ne-a făcut pe noi perfecți? Nu vedeți cum oamenii de știință, cu toată tehnica disponibilă, după atâtea mii de ani, continuă să găsească câte ceva nou în corpul uman? Citisem o explicație frumoasă la cineva, cum că atunci când a luat Dumnezeu țărână și l-a făcut pe om, în țărâna aceea a pus toate substanțele de pe pământ, în cantități infime. Va putea omul să facă asta vreodată? Dumnezeu a pus în toată creația Sa și în om perfecțiune! În toate țesuturile, în toate sistemele, până la nivel de molecule. Și noi venim acum și cu știința, și cu medicina, distrugem și vrem să înlocuim. Ce să înlocuiești? Niciodată nu vei putea ajunge la perfecțiunea lui Dumnezeu. Ce poți face? Cu niște substanțe artificiale poate îl mai ajuți pe om, dar numai pentru o perioadă scurtă.

Vedem cât de slabi am fost, noi, oamenii, de la căderea din rai, de la venirea în lume: uciderea între primii doi frați, Cain și Abel. Trebuie să înțelegem că suntem foarte slabi fără Dumnezeu! Când Dumnezeu Își retrage harul, rămânem în întuneric. Suntem capabili de toate urgiile posibile în lumea asta, nu ne mai controlăm. Harul lui Dumnezeu ne luminează, ne deschide mintea și ochii, ca să luăm hotărârile bune,

frumoase. La Evanghelie, Hristos ne vorbește despre dragoste, despre bunătate. Prin harul Lui, Dumnezeu ne deschide sufletul spre virtuțile bune, frumoase, ne învață să nu ne punem pe noi întotdeauna pe primul loc, ci să-i fie bine celuiilalt!

Și despre animale ne spune că nu este bine să ne batem joc de ele, să le abuzăm, ci să existe respect față de toată creația Lui. Orice animal și orice plantă fac parte din creația lui Dumnezeu, care a zis și s-a făcut. Pe toate trebuie să le respectăm, întrucât ne-au fost date să ne bucurăm și să ne folosim de ele, sub nicio formă să nu ne batem joc de ele! Dumnezeu ți-a dat oaia, care îți dă lână, care îți dă lapte. Dar nu ți-a dat-o ca s-o chinuiești, s-o ții în frig și să-ți bați joc de ea. Atâta amar de vreme s-a lucrat în anumite locuri și chiar se mai lucrează pământul cu boii. Ți-a fost dat boul ca să poți lucra pământul cu el, nu ca să-l muncești până-l omori. Tu trebuie să-l hrănești, să-l îngrijești, iar el să-și facă treaba. Toate trebuie să se petreacă cu discernământ!

Ei bine, noi depășim limita, începând chiar cu noi înșine. Cum? Când mâncăm până nu mai știm ce-i cu noi, când nu suntem în stare să ținem post, nu suntem în stare să fim cumpătați în contactul cu tot ce ține de noi, cu ce primim, cu ce mâncăm, cu ce bem. Nu mai avem măsură în toate acestea. Nu avem măsură față de oamenii din jurul nostru, le facem rău, le luăm până și ultima bucățică. Tu poți avea o sută de oi, iar vecinul tău una singură, i-o iei și pe aceea! Tot timpul există tentația și tendința de a-i lua celuiilalt tot ce are, aceasta este patima omului fără Dumnezeu!

Noi începem să cârtim împotriva
lui Dumnezeu, ne punem întrebări,
suntem contrariați că ni se întâmplă
tocmai nouă o boală sau alta. Trebuie
să vedem partea bună a lucrurilor,
trebuie să vedem motivul pentru care
a îngăduit Dumnezeu boala și, în cele
din urmă, ce putem schimba în viața
noastră.

FĂRĂ DUMNEZEU, TOATE SUNT PERMISE

Citeam odată într-o carte grecească despre ideea că, fără Dumnezeu, toate sunt permise. Dacă-L scoți pe Dumnezeu din viața ta, toate sunt permise. Începi să crezi că oricum nu mai dai socoteală nimănui, faci toate răutățile. **Ne întrebăm de ce îngăduie Dumnezeu toate nenorocirile. Nu Dumnezeu le îngăduie, ci noi le aducem singuri asupra noastră, noi ne distrugem.** Te întrebi de ce s-a născut un copil cu handicap, oare ce vină are? Ia gândește-te tu, părinte, mamă sau tată, până să se nască copilul, ce viață ai dus? Poate te-ai distrat, ai băut, te-ai culcat cu soția sau soțul în stare de ebrietate. Organismul este făcut de Dumnezeu să funcționeze normal.

Ce-a făcut Dumnezeu și ce-am făcut noi, oamenii? Nu vedem războaiele? Sunt oameni care se îmbogățesc vânzând armament. Sunt oameni care îi numesc „pagube colaterale” pe cei ce mor, nu contează asta pentru ei, contează doar profitul. Se uită pe hârtii, la ce a mai intrat în cont, ce afaceri au mai făcut. Întotdeauna, de fiecare dată când are loc o problemă majoră de genul unui cataclism, război, cutremur, apar și acei asasini economici. Dacă este un cutremur undeva, se duc repede acolo. Dar de ce? Nu ca să ajute, ci ca să întrebe: „Cât dați ca să vă refacem noi blocurile?” Nu-i interesează câți oameni mor, câți sunt sub dărâmături. Ies în față la orice problemă, apar imediat. Sunt oameni fără Dumnezeu, pe care-i interesează numai ce câștigă.

Pe vremea Sfântului Spiridon nu plouase cu anii, era o secetă cumplită. Oamenii nu aveau ce mânca. Se întâmpla în timpurile vechi, când nu erau cartofi, porumb, înainte de a se descoperi Americile, când doar grâul era baza. Dacă nu se făcea grâul, se termina totul. Ce făceau bogații care aveau hambare întregi de grâu? Când începea foametea, țineau totul sub lacăt, puneau pază și spuneau că nu vând nimic până nu crește prețul la cel mai ridicat nivel.

De-abia când începeau să vadă morți pe stradă, băgau la vânzare marfa cu un preț de zece ori mai mare decât cel obișnuit. Omul, săracul, vindea tot ce avea acasă pentru o bucată de pâine. Așadar, pornire veche de când lumea! Dacă cineva avea ocazia să se îmbogățească pe seama suferinței semenilor, o făcea fără să pregete. Nu se gândeau că-i ajută pe oameni până ce trece foametea, ca mai apoi să strângă o recoltă și mai bună, când ar fi urmat o perioadă profitabilă.

Sfântul Spiridon, episcopul Trimitundei, dăduse totul, nu mai avea nimic. Într-o zi a venit un sărac la el și l-a rugat: „Sfinte, ajută-mă!” I-a zis: „Du-te acasă, că viu este Dumnezeu! Mâine-dimineață o să iei grâu cât vrei tu și chiar bogatul o să te roage să-l strângi.” Săracul s-a dus la casa lui trist, gândind: „Cine-mi dă mie grâu așa, degeaba?” S-a pus sfântul la rugăciune, iar în noaptea aceea a început să plouă cu găleata, au venit șuvoaie de apă care au lovit în hambarele bogatului, au spart porțile și au scos tot grâul pe stradă.

Cât era strada de lungă, era grâu pe la porțile tuturor. Ieșeau, puneau sita și strângeau grâul. Săracului nu-i venea să creadă! Bogatul alerga pe străzi și se ruga de toți: „Săriți, oameni buni, că sărăcesc!” Cu ocazia asta,

l-a văzut și pe săracul pe care-l alungase cu o zi înainte de la poarta lui. A realizat că Dumnezeu l-a pedepsit și i-a zis aceuia: „Bine, ia cât vrei!”

NU TE SPERIA DE CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN LUMEA ASTA

Săracilor, care își fac griji că nu vor avea ce mânca, le va da Dumnezeu castronul de făină, ca în povestea cu profetul Ilie, când era în Sarepta Sidonului și a ajuns la o văduvă pe care a rugat-o: „Fă-mi o turtă, să mănânc!” Îi era foame, venea după un drum lung. A zis ea: „Omule al lui Dumnezeu, n-am decât o mână de făină și trei picături de ulei, să frământ făina asta și să fac o turtă, ca să mănânc eu cu fiul meu. Să mâncăm și să murim, că altceva nu mai avem, este tot ce ne-a mai rămas!”

Era secetă, se făceau doi ani de când n u mai plouase acolo. Profetul a zis: „Viu este Dumnezeu. Ia și fă pentru mine întâi o turtă, că vin de pe drum de zile întregi, ostenit de drum. Astfel, Dumnezeu nu va îngădui să scadă făina și uleiul, până ce va trece foametea.” Văduva a avut încredere în el, i-a făcut o turtă și i-a dat să mănânce. A observat cum crește din nou făina în vas. Cu fiecare zi, vasul acela creștea încontinuu. Uleiul și făina de acolo nu au scăzut deloc cât a durat foametea. Așa poate Dumnezeu să facă cu cei care au încredere în El.

Te sperii de ce se întâmplă în lumea asta, în care Dumnezeu a coborât foc din cer, în Sodoma și Gomora, pentru păcatele oamenilor. Dumnezeu poate să facă în

așa fel încât să nu se mai termine pâinea pe care o mai au oamenii care duc o viață liniștită, normală, pe calea lor. Dumnezeu poate să facă ceva din nimic, încă o dată. La început era haos, pământul era amestecat cu apă și întuneric peste tot. Dumnezeu a zis să se separe pământul de apă, să se separe lumina de întuneric, pământul să dea verdeață. Dumnezeu, Cel care a zis de la început, și toate s-au făcut, nu poate face la fel și acum?

În Pateric este o poveste foarte frumoasă. Era un părinte care s-a dus în pustie. La peștera unde stătea el, Dumnezeu a creat un izvor de apă lângă care a apărut un smochin cu douăsprezece ramuri. Fiecare creangă a celui pom rodea într-o lună. Creanga avea pe ea suficiente fructe încât să mănânce pustnicul smochine și să se sature. Mânca zece pe zi, apoi bea apă. Era calculat de Dumnezeu, avea totul asigurat pe tot timpul anului. El doar stătea și se ruga, iar Dumnezeu Se îngrijea de aceasta.

Oare nu mai poate face la fel Dumnezeu? Însă asta presupune să avem încredere în El, să ne luptăm pentru a respecta poruncile Lui, să ne luptăm pentru a duce o viață creștină. Atunci, Dumnezeu Se îngrijește de toate. Nu trebuie să ne plângem de ce face Dumnezeu, aceasta este rezultatul, consecința faptelor noastre. Cât e de bun Dumnezeu și cât de răi suntem noi, oamenii!

ROSTUL NECAZURILOR ÎN VIAȚA UNEI FAMILII

Sunt unele familii care trăiesc exemplar, cum ar fi, de pildă, familiile unor membri ai clerului. Cu toate acestea, au parte de evenimente foarte nefericite în viața lor. Dar poate tocmai astfel de evenimente îi ajută să țină mai mult aproape de Dumnezeu. Dacă omul care suferă este preot, nu înseamnă automat că acei copii nu o pot lua razna sau să o apuce pe căi greșite. Copiii cresc mari, au tentații la tot pasul. Nu contează că tatăl lor este preot. Printr-o situație de genul acesta, Dumnezeu îi ține mai uniți pe ceilalți în jurul Lui, sunt și mai aproape de El.

Poate preotul are un asemenea caz în familie ca să-i poată înțelege mai bine pe ceilalți și suferința lor. El întâlnește o grămadă de cazuri, oameni care au trecut sau trec prin suferință vin și îi spun problemele lor. Dacă nu o spune din practică, le dă un sfat în măsura în care Îl luminează Dumnezeu pe moment. Dar alta este situația când ești chiar tu în suferință. E ca la Cuviosul Paisie, dai altfel sfatul, pentru că știi cât de mult doare.

Pe preotul meu din sat, care este un preot foarte bun, l-am cunoscut încă de pe când eram copil. Are vreo 70 de ani acum. A asistat sute de oameni care erau pe punctul de a pleca dincolo. Îl chemau rudele să le citească o rugăciune, pentru că erau gata, plecau. A mângâiat și el cum a putut pe membrii familiilor cărora le-a plecat câte un membru mai tânăr, poate un copil uneori, poate cineva mai în vârstă alteori. Când a venit timpul să plece soția lui, la vârsta de 50 de ani, bolnavă de cancer, după

ce stătuse un an la căpătâiul ei, în toată suferința, a căzut toată teoria. Se lovea de ceva unde nu mai găsea mângâiere. Îi era ușor să-i sfătuiască pe ceilalți, dar când a trecut el însuși prin ceva asemănător cu persoana alături de care fusese 30 de ani, și care dintr-odată a dispărut de lângă el, i-a fost foarte greu.

El nu ieșea din casă până nu trecea prin filtrul ei, să-l vadă dacă e îmbrăcat cum trebuie, că doar era preot, trebuia să fie un exemplu în toate pentru ceilalți. Se ducea la oameni acasă, deci nu trebuia să fie murdar, trebuia să fie frumos îmbrăcat. Mâncarea era caldă acasă întotdeauna. Or, acum vine acasă și găsește frig, mâncare nu este, iar când iese din casă nu-l mai întreabă nimeni nimic. Copiii lui sunt plecați și căsătoriți, stă singur și parcă e totul pustiu în jurul lui. Îi este foarte greu, singurul lucru care i-a mai rămas este doar rugăciunea. În fiecare zi se plimbă pe malul Moldovei și se roagă pentru tot satul, vreme de două ceasuri. Ia satul dintr-o margine în alta, face o rugăciune pentru fiecare, doar asta îl mai mângâie. Iese la biserică să le vorbească oamenilor și îl podidește plânsul, e într-o suferință vie. Îi înțelege la alt nivel pe ceilalți.

BUNA DISPOZIȚIE POATE PĂCĂLI BOALA

Eram odată la Kareia, capitala Athosului, la cabinetul unui doctor, cu probleme destul de grave. Cu toate astea, eu o țineam numai într-o glumă. El zicea: „Hai, părinte, fii serios, nu ai tu problemele astea. Nu se poate,

arăți prea bine, ai bună dispoziție, dacă ai fi avut așa ceva erai deja la pat. La cum arăți, nici pe departe...” Nu putea accepta ideea că aveam problemele acelea. Întotdeauna am reacționat așa în situații grave.

Odată, îmi amintesc că am ajuns la București, la spital. Avem un istoric de probleme cu inima. Doctorii suspectau că am septicemie, nu știau dacă mai trăiesc sau mă duc. După ce s-a terminat totul, mi-au zis că erau cât pe ce să mă piardă, chiar eram la limită, începusem să văd steluțe. Erau frumoase, nu neg, dar mi-am revenit, nu a îngăduit Maica Domnului să plec. Nicio dată nu am intrat în panică în astfel de situații, am încercat întotdeauna ca în momentele acelea să iau legătura cu Maica Domnului. Știam că dacă este momentul o să mă duc, indiferent ce mi-ar fi făcut doctorii. Vorbeam cu Maica Domnului: „Maica Domnului, cum știi tu! Dacă este momentul să plec, plec. Numai să mă iei tu în brațe, să nu mă lași!” Dacă o iei pe Maica Domnului ca mamă, nu are de ce să-ți fie frică, indiferent care este situația.

Nu toate suferințele sunt mântuitoare, să ne fie clar! Acelea pe care ni le facem noi înșine, cu bună-știință, nu sunt mântuitoare. Mântuitoare sunt numai în situația când, de exemplu, a apărut o boală fără să fi băut de-ai căzut pe sub mese. Ciroza apărută de la băutură nu e mântuitoare, vine de la prostia ta! Dacă îți vezi liniștit de familie, muncești și-ți îngăduie Dumnezeu o boală, o rabzi și este mântuitoare. Pentru cealaltă însă trebuie să te căiești, deoarece ai ajuns la boală din prostie. Este o diferență între ele!

Chinurile, fie sufletești, fie trupești, sunt mântuitoare dacă vin fără să le căutăm sau să ne facem noi rău. Durează în funcție de cât îngăduie Dumnezeu. Uneori,

poate este nevoie să trecem prin ele ca să se șteargă anumite lucruri, și atunci putem suferi mai mult timp. Dacă ne căim cu adevărat pentru ce am făcut, dacă ne smerim în fața lui Dumnezeu, ne împăcăm cu toți, ne cerem iertare, atunci se poate scurta chinul. Totul depinde de noi! Dacă rămânem în răutățile și mândria noastră, chinul poate dura mult și nu este mântuitor. Când suferiți, smeriți-vă în fața lui Dumnezeu! Spovediți-vă, împărtășiți-vă, cereți iertare de la cei din jur! Fiți buni, nu urâți pe nimeni! Atunci, chinul se scurtează și devine și folositor!

CEL MAI PUTERNIC MEDICAMENT

Se spune că viața și moartea sunt în mâna lui Dumnezeu. Dacă noi alergăm la Dumnezeu și ne punem nădejdea în El, Dumnezeu intervine. Dacă ne este de folos să ne ia boala, atunci ne-o ia. Dacă ne este de folos să ne-o mai lase, ne-o mai lasă. Poate să strige toată lumea ce-o vrea, **scopul bolii e ca Dumnezeu să întoarcă omul de la păcat, încât acesta să își schimbe viața înspre bine.**

Dacă vede că omul acela, după ce s-a îmbolnăvit, trănțește, înjură, dacă nu s-a schimbat nimic, Dumnezeu îl mai lasă în boală, ca să se smerească, să se căiască pentru faptele lui, să-i fie boala spre folos. Dumnezeu nu dă întâmplător o boală unui om! Dacă se întâmplă asta, înseamnă că omul acela trebuie să schimbe ceva în viața lui. Fie asta, fie cei din jurul lui trebuie să schimbe ceva.

Se îmbolnăvește un membru din familie și atunci, datorită bolii aceluia, încep toți să se roage. Rugăciunea este cel mai puternic medicament!

A venit odată un om la Athos, i se îmbolnăvise fika, era acasă, la pat. Îmi spunea: „Părinte, tare e greu, nu știu ce să fac! De două luni este grav bolnavă.” „Ce s-a întâmplat în aceste două luni în viața voastră?” l-am întrebat. „Ce să se întâmple, părinte, ne-am adunat toți și ne-am pus pe rugăciune!” Deci până la urmă își dăduse singur răspunsul. Toată familia s-a pus pe rugăciune. „Dar înainte ce făceați?” „Păi n-aveam timp de rugăciune, părinte. Eram cu treburile casei, cu toate cele.” „Ai văzut cum ați găsit timp de rugăciune când s-a îmbolnăvit fata?” Toți au început să se roage, să se ducă la biserică, s-au apucat de post, s-au spovedit. Dintr-odată s-a schimbat viața în familie, de unde înainte nu aveau deloc timp de biserică. De asta Dumnezeu, uneori, poate să îngăduie ca un copil să se nască cu probleme.

Unui om i s-a născut un copil cu sindromul Down. Mai avea alți copii, dar toți aveau grijă de el. S-au pus pe rugăciune și situația i-a unit pe toți în jurul acestui copil. Vedem până la urmă, dacă tragem linie, că poate să iasă folos dintr-o astfel de suferință. Trebuie să vedem limpede asta. În schimb, noi începem să cârtim împotriva lui Dumnezeu, ne punem întrebări, suntem contrariați că ni se întâmplă tocmai nouă o boală sau alta. Trebuie să vedem partea bună a lucrurilor, trebuie să vedem motivul pentru care a îngăduit Dumnezeu boala și, în cele din urmă, ce putem schimba în viața noastră.

Dacă vedem că intervin niște necazuri în familie, trebuie să schimbăm ceva în viața noastră, Dumnezeu ne-a dat un semn că ceva nu facem cum trebuie. Fie

nu ne rugăm cum trebuie, fie nu ne spovedim sau nu mergem la biserică, poate nu facem bine cât ar trebui. E sigur că trebuie să schimbăm ceva în viața noastră. Atunci Dumnezeu ne poate lua și boala, și necazurile. Întotdeauna să avem o privire de ansamblu, ca să putem vedea unde greșim, deoarece nimic nu e întâmplător în viața noastră.

DUMNEZEU POATE VINDECA ORICE BOALĂ

Cuviosul Paisie Aghioritul se ruga pentru ceilalți în timp ce avea cancer și metastaze, cu dureri mari. Chimioterapie nu făcea, stătea și răbda. Cât mai putea, veneau la el o grămadă de oameni care-i cereau sfatul, iar el se ruga pentru toți. Făcea cruce asupra lor, iar ei se vindecau. Îl întrebau oamenii: „Părinte, de ce nu te rogi să te vindeci și sfinția ta?” El răspundea: „Nu, altfel ascultă Dumnezeu un om care-i bolnav, care suferă că-l doare, dar nu se roagă pentru el, ci pentru celălalt, să-i ia Dumnezeu durerea!”

Ca și cum nu ai fi mâncat de trei zile, nu mai poți de foame, dar ai la tine o bucățică de pâine. Vine altul și i-o dai lui s-o mănânce, ca să nu-i mai fie lui foame. Iar tu rabzi. La fel e și cu rugăciunea. Când te rogi pentru ceilalți din inimă, rugăciunea este mult mai ascultată. Când tu te lași în voia lui Dumnezeu și zici: „Doamne, cu mine fă cum știi! Dar fratele meu, amărâtul, care are un copil bolnav, pe el ajută-l, Doamne!” Faci câteva mătăanii, te ostenești, ții o zi de post pentru omul ăla, ca să-l ajute

Dumnezeu în suferința lui. Când jertfești ceva de la tine, rugăciunea este mult mai mult ascultată de Dumnezeu. Rugăciunea este vorbirea cu Dumnezeu, iar noi vorbim cu Dumnezeu când ne rugăm pentru altul.

Trupului îi dăm mâncare chiar și de trei ori pe zi, îi dăm somn, îi facem baie. Dar să nu uităm că avem un suflet, care are nevoile lui. Pentru că este venit de la Dumnezeu, tot de acolo își primește și hrana. Are nevoie ca noi să comunicăm cu Dumnezeu, să ne hrănim prin harul Lui. Când vine harul, se liniștește sufletul, vine pacea, vine bucuria, nu ne mai tulbură nimic. Avem nevoie de așa ceva nu numai pentru suflet, ci pentru a întări și trupul. **Omul este uneori foarte bolnav. Când se spovedește, se împărtășește, se roagă, plânge, cere ajutorul, ia legătura cu El, vorbește cu Dumnezeu, iar harul Lui îl vindecă.**

Întâlnim cazuri de oameni foarte bolnavi, care se duc la doctori și își fac analizele. Rezultatul? Cancer! Sunt trimiși acasă, apoi revin peste o săptămână, pentru a repeta analizele. Urmează operația. Se duce omul acasă, se apucă de rugăciune, pe la câte-un sfânt, pe la sfinte moaște. Revine la analize, rezultatul este incredibil. Doctorul îi spune că a dispărut totul, deși avea un chist cât pumnul cu doar foarte puțin timp în urmă. Prin asta ni se arată că Dumnezeu poate vindeca orice boală. Dar cum? Prin rugăciune, chemându-L, insistând pe la sfinți care mijlocesc și ei, Dumnezeu poate să ne ia orice boală. După ce ne saturăm de umblat pe la toți doctorii, vindem tot ce avem prin casă și la final ne spun doctorii că nu mai au ce face, ne vine în cele din urmă și ideea asta: „Stai să vedem, poate este vreun sfânt care mă ajută!”

Duhovnicește, întâlnim permanent cazuri de oameni care s-au vindecat în urma vizitei la sfinți, cazuri unde cancerul dispărea complet, iar doctorii se minunau că după o săptămână pacientul era vindecat. Vedem câtă putere au rugăciunea și mijlocirile sfinților, când ne ducem și ne rugăm la ei. Îi avem pe sfinții mai noi, pe Sfântul Nectarie, pe Sfinții Rafail, Nicolae și Irina, Sfântul Ioan Rusul, Sfântul Efrem cel Nou. Toți aceștia sunt sfinți foarte puternici în fața lui Dumnezeu, iar prin mijlocirile lor se fac o grămadă de minuni.

SFINȚII RAFAIL, NICOLAE ȘI IRINA

Eu cred că sfinții sunt prietenii noștri, și cu cât avem mai mulți prieteni, cu atât suntem ajutați mai mult. Ce înseamnă să ai prieteni? Nu este suficient să spui că ești prieten cu cineva. Prietenii se întâlnesc între ei, vorbesc unii cu alții, se respectă. Dacă e ziua unuia, ceilalți se duc la ziua lui. Când se prăznuiește un sfânt despre care spui că îți este prieten, te duci la biserică de la începutul slujbei, te duci și seara dacă e Vecernie sau priveghere și stai acolo, pentru că este ziua prietenului tău!

A doua zi, la Liturghie, te spovedești, te împărtășești, te bucuri să stai de vorbă cu prietenul tău, îl cinstești. Atunci te cinstește și el și te ajută, la rândul lui. **Trebuie să dăm și noi dovadă de prietenie, nu se poate să spunem că sfântul acela ne este prieten**

și noi doar să îi cerem. Avem atâția sfinți, cum dăm noi dovadă de prietenie?

O avem pe Maica Domnului, Împărăteasa Cerului și a Pământului. Ea este cununa sfinților, ea L-a născut pe Mântuitor, este deasupra tuturor, are cinstea cea mai mare, și este urmată de soborul sfinților. Întotdeauna mijlocește pentru noi. Când cere ceva, alături de ea vin toți sfinții și se pleacă în fața Mântuitorului. Cer și ei, ca să-L înduplece, iar în felul acesta întotdeauna sunt îndeplinite rugăciunile. Trebuie să știm că sfinții s-au nevoit într-atât, încât au ajuns la Hristos și Îi sunt prieteni. Pentru El și-au trăit și și-au dat viața! Ei sunt prietenii și frații noștri. Dumnezeu, după ce i-a pus în rai și i-a sfințit pentru că s-au nevoit și au făcut tot ce era necesar, le-a dat și libertatea de a-i ajuta pe cei care îi cheamă în ajutor. Ei sunt permanent în lumea asta, vin să ne ajute când rostim: „Sfinte, te rog!”

Mă gândesc acum la Sfinții Rafail, Nicolae și Irina, mucenicii din insula Lesvos. Am citit mult despre ei, am fost de câteva ori acolo, am vorbit cu maica stareță despre multele minuni pe care le-au săvârșit. Sfântul Rafail fusese starețul mănăstirii, chiar dacă a început ca general în armata romană. Însă a renunțat la toate, s-a făcut călugăr, apoi a ajuns la sfințenie. Diaconul lui se numea Nicolae, a fost cel care l-a urmat tot timpul, iar Irina era fiica primarului, avea 12 ani, multă credință și evlavie. Pentru că îl iubea foarte mult pe Sfântul Rafail, venea mereu la mănăstire, alături de părinții ei.

Când au năvălit turcii, i-au omorât pe toți: și pe Sfântul Rafail, și pe Sfântul Nicolae, și pe primar, și pe soția lui. Cel mai mic copil al primarului avea 12 luni. Pe acela l-au pus turcii jos, l-au călcat până l-au făcut

una cu pământul. Mama s-a repezit la ei, dar aceștia au legat-o de un copac. Au luat un vas mare, din pământ, unde se adunau măslinile. Au pus lemne în jurul lui, au dat foc, iar vasul s-a încins. Pe Irinuca au aruncat-o în vasul acela și au ars-o de vie. Mamei, când a văzut prin ce suferință trecea fetița, i-a plesnit inima și a murit lângă copac. Soțului ei, primarului, i-au tăiat capul. Pe Sfântul Rafail l-au chinuit trei zile. L-au legat cu capul în jos și trăgeau carnea de pe el. În a treia zi, au luat un fierăstrău din lemn. Nu de fier, cel de fier taie ușor, cel de lemn chinuiește. I-au tăiat capul prin gură, timp de o oră, pe viu, în cel mai groaznic mod cu putință. După ce i-au omorât pe toți, au pus explozibil în biserică și au aruncat-o în aer. Au plecat apoi liniștiți.

Când a socotit Dumnezeu că s-a uitat ce fusese acolo, mult mai târziu, după anii 1960, a început să se arate pe acolo un călugăr care cobora în satul din apropiere și tămâia casele. Toți se mirau: „Ai văzut fantasma, ai văzut călugărul?” Nu se speriau, deoarece le mergea bine după ce îl vedeau, aveau bucurie în casă, era un semn bun. Pe parcurs, sfântul a început să se arate, să povestească despre viața lui, ba unei femei de prin sat, ba unui bărbat, să le spună să sape în cutare loc, pentru că vor găsi moaștele lor. Oamenii au săpat și au găsit moaștele Sfântului Rafail, apoi pe ale Sfântului Nicolae, așa cum erau acoperiți de timp, prin curte. În cele din urmă, au găsit-o și pe Sfânta Irina. Sfinții le-au spus oamenilor viața lor în amănunt, atunci s-a aflat cine erau ei. Au început să se arate oamenilor și să-i vindece. Numai în grecește, stareța de la mănăstire a scris 80 de cărți cu vindecări care au avut loc în zilele noastre, făcute de acești sfinți.

Aș avea nevoie de zeci de pagini ca să pot povesti numai despre minuni, ele se întâmplă permanent, dar asta presupune să ceri cu credință, să te lași total în mâna sfinților, să crezi că ei îți împlinesc dorințele. Trebuie să crezi! Ce spunea Mântuitorul când Îl ruga cineva să-l ajute? „Doamne, ajută-mă, vindecă-mă!” „Crezi tu lucrul ăsta?” era întrebat. „Cred, Doamne!” „Fie după credința ta!” Trebuie să credem total, fără nicio îndoială. Nu ne lasă niciodată sfinții, dacă nu ne îndoim, dacă ne lăsăm cu toată nădejdea în mâinile lor și le cerem ajutorul!

„UITE, EȘTI VINDECATĂ!”

O femeie care locuia în Salonic se ruga, dar parcă îi era rușine să ceară ajutorul Sfântului Rafail. Ce s-a gândit? S-a decis s-o roage pe Sfânta Irina pentru ajutor: „Tu ești femeie ca mine, vino, te rog, Sfântă Irinuca, și vindecă-mă, nu mai suport. Doctorii vor să mă opereze și nu știu dacă-mi va reuși!” Cum se ruga ea, deodată a văzut un călugăr în fața ei: „Eu sunt Rafail! Irinuca e în Australia să vindece pe cineva de acolo. Am venit eu în locul ei, să te vindec. Uite, ești vindecată!” A spus acestea și s-a făcut nevăzut. Au venit doctorii și i-au făcut femeii analizele. Spre surprinderea lor, au văzut că era sănătoasă, că s-a ridicat din pat. Nu mai avea absolut nimic, era complet sănătoasă! Sfinții se înlocuiau unul pe altul, pentru că ei aleargă continuu prin toată lumea.

Am întâlnit o altă femeie care mergea de zeci de ani la Sfântul Rafail. Îmi zicea: „Vin în fiecare an să mulțumesc Sfântului Rafail. Copilul meu mergea cu motoci-

cleta, când un camion a frânat în fața lui și a intrat cu toată puterea în el. I-a zdrobit capul, nu mai avea nimic sănătos în el. Avea când comă, când stare de luciditate. La spital, doctorii mi-au spus că îl vor ține în viață artificial cât mai trăiește, pentru că nu mai aveau ce-i face.” El își mai revenea, avea momente scurte de luciditate. Mama lui s-a tot rugat la Sfântul Rafail pentru ajutor. La un moment dat, s-a dus acasă, iar cărticica cu viața sfântului a pus-o la căpătâiul patului, dimpreună cu o icoană a sa. Într-unul dintre momentele de revenire, băiatul s-a trezit și a văzut cartea. A luat-o și a început să citească una, două, trei minuni: „Sfinte, nu știu cine ești, eu n-am fost așa credincios, dar dacă-ntr-adevăr exiști și faci minuni, fă și cu mine una, arată-te să te văd și eu!”

Deodată a văzut cum apare un călugăr în aer, în cameră, care se uita la el. S-a speriat, evident. Lângă el era o asistentă, care stătea tot timpul în apropierea lui. A strigat la ea: „Soră, uite-l pe părintele!” S-a uitat sora la el, apoi spre locul spre care arăta el, și i-a zis: „Liniștește-te, e din cauza medicamentelor!” În timpul acesta, călugărul doar stătea, se uita la el și-i zâmbea. Asistenta încerca să-l liniștească pe copil. Sfântul când dispărea, când apărea. Totuși, văzându-l că îi zâmbește, copilul și-a mai pierdut frica: „Dar cine ești?” a îndrăznit să îl întrebe în cele din urmă.

„Păi nu m-ai chemat tu? Eu sunt cel din carte!” „A, tu ești Rafail? De ce stai la distanță? Vino să te văd, să te pipăi!” Și striga și către asistentă: „Soră, vine la mine!” A pus mâna pe el. „Mă vezi că sunt? Am venit să te fac bine!” Apoi a plecat. A sosit asistenta în salon și, gândindu-se că a început să delireze copilul, s-a decis să-i facă niște analize. Minune: de unde la început avea un craniu cu zeci de traumatisme, rezultatele au ieșit perfect!

Mi-a povestit asta chiar mama lui, pe care am întâlnit-o acolo, la mănăstire. Spunea că de 13 ani copilul ei are o sănătate de fier, nu s-a plâns măcar o singură dată că-l mai doare capul și muncește ca un taur. În fiecare an, mama venea să-i mulțumească sfântului pentru ceea ce a făcut! Vedeți câte minuni fac sfinții?

Mai sunt o grămadă de sfinți – Sfântul Spiridon, Sfântul Nectarie, din rândul celor noi, care fac o grămadă de minuni. Se duc oamenii la moaștele lor și-mi spun: „Părinte, m-am vindecat de cancer!” Asta trebuie să reținem, sfinții aleargă încontinuu, ei sunt în jurul nostru, să ne ajute. Tot ce trebuie să facem noi este doar să-i strigăm, să le cerem ajutorul, cu toată inima! Și, pe lângă asta, să schimbăm în bine câte ceva în viața noastră, să ne dorim sincer să schimbăm ceva. Doar atunci sfinții aleargă către noi și fac minuni. Sfinții sunt minunați, trebuie să-i chemăm cu credință!

Îl mai avem și pe Sfântul Nicolae. Câte minuni a făcut el! Numai la noi în țară, aproape un milion de oameni îi poartă numele. Cele mai multe biserici, după cele închinat Maicii Domnului, sunt cele închinat Sfântului Nicolae. Ajută și continuă să ajute săracii de peste tot! Multe țări îl au ca ocrotitor pe mare. Când văd corăbierii că vine furtuna, toți i se roagă sfântului, iar acesta vine și liniștește marea. În boli, când strigă cineva la Sfântul Nicolae, acesta intervine. Este unul dintre cei mai mari sfinți grabnic ajutători, aleargă și ajută în toate direcțiile, ca un bunic bun. De aici și transpunerea lui în imaginea actuală a lui Moș Crăciun, care, iată, își are originile în Sfântul Nicolae.

Încă de pe când era în viață, sfântul alerga și arunca pe geamurile oamenilor săraci bani, produse sau ce mai

avea el, făcea milostenie continuă. De acolo s-a păstrat imaginea aceasta, de asta se zice și azi că Moș Crăciun vine cu daruri și îi ajută pe oameni. La noi mai este un obicei, acela cu ghetuțele copiilor pregătite special pentru vizita sfântului, când părinții le pun cadouri copiilor în ghete. Sfântul Nicolae a fost bunicul cel bun pentru toată lumea, care a alergat oriunde a fost chemat, să-i ajute pe toți.

E bine ca noi să cerem permanent ajutorul de la sfinți, fiindcă ei nu ne părăsesc niciodată. În special să cerem ajutor de la Maica Domnului, pentru că ea este împărăteasa tuturor! De multe ori, sfinții, pentru că nu au suficientă îndrăzneală în fața lui Dumnezeu, aleargă la Maica Domnului și îi zic: „Maica Domnului, te rog, mijlocește tu pentru omul acela care m-a rugat.” Când se duce Maica Domnului, în calitatea ei de mamă a Mântuitorului, nu este refuzată niciodată!

SOFIA, ÎNGERUL DIN FĂLTICENI

Sunt oameni care fac bine constant și cărora li se întâmplă lucruri rele. Un domn din Fălticeni a trecut printr-un necaz îngrozitor, și-a pierdut fetița în vârstă de 12 ani. Noi nu știm de ce a îngăduit Dumnezeu să plece ea din viață. După ce a murit fetița, în chiar zona unde s-a întâmplat evenimentul, tatăl ei a construit o bisericuță, apoi multe clădiri cu numele fetiței, Sofia. A făcut multe lucruri bune, multe lucruri caritabile. Noi vedem că a murit fetița, dar nu ne gândim că ea s-a dus în cer, asemenea unui înger. Era nevinovată, un copil de 12 ani.

Dumnezeu a luat-o între îngerii Săi, iar ea se roagă acum pentru părinții ei! Părinții, dacă au înțeles mesajul lui Dumnezeu, s-au apucat să facă lucruri bune. Biserița este amplasată într-un colț de stradă, are chiar și locuri de joacă pentru copii. Se face Liturghia acolo, vin și copilași care se joacă, în amintirea copilei lui. Câte lucruri bune s-au făcut, viața omului ăstuia s-a schimbat spre bine! Fetița s-a mântuit, a ajuns înger în cer, iar părinții ei au făcut atâtea lucruri bune aici, pe pământ.

Dacă toate acestea sunt puse în perspectivă, n-ai cum să nu vezi partea bună din tot ce s-a întâmplat, chiar luând în calcul toată suferința. Orice părinte care-și pierde un copil suferă cumplit, e trup din trupul lui. Așa e rânduiala, nu rămânem aici, cândva tot va trebui să plecăm. Copilul acela, dacă ar fi crescut, tot ar fi plecat la un moment dat. Plecau părinții, suferea copilul. Aici, pe pământ, este locul de unde începem să ne pregătim pentru viața viitoare. Nu rămâne nimeni aici, toți pleacă din jurul nostru, pentru ca mai apoi să ne întâlnim dincolo.

De ce să rămânem blocați aici, de ce să ne certăm toată ziua cu Dumnezeu că ne-a luat un copil, când știm că peste câțiva ani ne întâlnim din nou cu el dincolo? De ce să nu ne pregătim pentru această întâlnire? De ce să nu ducem o viață frumoasă, ca să ne întâlnim din nou? Fetița aceea s-a dus în cer, părinții trebuie să-și dea toată silința ca viața lor să fie bună, frumoasă, să îi ajute pe ceilalți. La timpul potrivit, se vor duce alături de fetița lor.

Fără Dumnezeu, viața noastră nu înseamnă nimic. Este exact cum spunea Petre Țuțea: „Fără Dumnezeu, omul rămâne un biet animal rațional și vorbitor, care

vine de nicăieri și merge spre nicăieri.“ Adică trăim pentru a ne distra și a mânca – în loc să fim asemenea păsărilor care zboară, să ne dorim să ajungem cât mai sus, nu să rămânem prinși, încătușați de materie, să stăm și să ne chinuim cu patimile noastre. Să mâncăm bine, să dormim bine, să avem mașini, să facem concedii, să avem bani mulți. Însă viața noastră nu se rezumă doar la atât!

Nu zice nimeni să nu te bucuri și de acestea, dar ele nu reprezintă decât partea animalică. Cum rămâne cu partea de suflet, care e nemuritor? Ce facem cu scânteia dumnezeiască? Tocmai de aici începe frumusețea, când începi să te gândești mai mult la suflet decât la trup. Trupul îl vedem, mai mult de-un metru nu poate sări, este lipit de materie. Dacă nu i-ai dat o zi de mâncare, tremură fiindcă îi este foame, fiindcă nu i-ai dat apă, suferă dacă nu doarme o noapte. Sufletul are nevoie de libertatea să zboare spre cer, nu poate să se bucure dacă rămânem lipiți numai de materie. Din aceste motive este nevoie de legătura cu Dumnezeu!

Să ne hrănim duhovnicește, ca să primim harul. Prin bunătate, prin rugăciune, prin dragoste, păstrăm legătura cu Dumnezeu, căci acestea de la El sunt venite. Prin ele ne dezlipim de egoism, de atitudinea care ne face să credem totul ne privește pe noi: „Eu să am, eu să mă bucur!” Nu! Îi bucurăm pe ceilalți. Când îi bucurăm pe ceilalți, înseamnă că, într-o oarecare limită, ne asemănăm lui Dumnezeu, pentru că oferim. **Oferim bunătate, oferim dragoste, oferim milă. În felul acesta ne apropiem de Dumnezeu, ne ridicăm de la pământ și începem să zburăm. Asemenea păsărilor care se ridică spre cer, așa se va ridica și**

sufletul nostru. Fără milostenie, fără bunătate, fără dragoste nu putem trăi!

ZÂMBIȚI-I CHIAȚ ȘI MORȚII

Eu îi zâmbesc morții. Când ajung la limită, încep să glumesc! Acum vreo zece ani eram undeva pe la Galați. De vreo săptămână mă simțeam tot mai rău și mai rău. Am ajuns la un părinte de acolo, căruia, deși îi spuseseam că nu mă simțeam bine, a insistat: „Hai cu mine să facem o agheasmă!” Mie îmi tremurau picioarele în urma lui. A adăugat: „Până la agheasmă, hai să te trec un pic prin piață, să vezi orașul!” Drumul de cinci minute a durat o oră, el binecuvânta toate magazinele și mergea mai departe. Deși îmi tremurau picioarele, mergeam și eu în spatele lui, până am ajuns la locul unde s-a făcut agheasma, după care am plecat înapoi spre casă.

El avea un obicei, dacă îmi puneă o întrebare: se oprea pe loc și aștepta răspunsul, fără să mai mergem. După ce terminam, continua câțiva pași. Deci încă o oră a durat drumul de întoarcere. Mie mi se muiau picioarele din ce în ce mai tare, nu mai puteam. Când să ajungem la el acasă, la scara blocului, mi-a zis: „Părinte, mi-am amintit, la blocul vecin m-a rugat cineva să trecem pe la ei dacă vii pe aici!” I-am zis: „Părinte, nu mai pot!”, dar a tot insistat să mergem, numai un pic. Am fost și acolo. Am ajuns în sfârșit acasă la el. Afară erau 30 de grade, era foarte cald, dar pe mine mă luaseră frisoanele. M-am întins în pat, a pus două pături să mă învelesc.

Pe la unsprezece seara au mai venit vreo două cunoștințe în vizită, iar părintele tot dorea să discutăm ceva. În ciuda faptului că tremuram tot, el parcă nici nu vedea. Cei doi musafiri se uitau la el, se uitau la mine. Într-un final, speriați, l-au întrebat: „Părinte, dar nu-l vezi că moare?” Mă vedeau că pierdeam firul. De la un punct încolo, nici nu-i mai vedeam sau auzeam, ci mă uitam doar la icoana Maicii Domnului și vorbeam cu ea, stabilisem o legătură cu icoana de pe perete. Îi spuneam: „Maica Domnului, cum știi tu, dacă este timpul, asta este! Dacă îngădui tu să mă întorc înapoi, să fie cum vrei tu!”

Când au văzut că este vorba despre o situație serioasă, oamenii aceia m-au luat pe sus și m-au dus la Urgență. După cum arătam, eram cam gata. Am ajuns la doamna doctor și i-am zis: „Am venit și eu să mor aici!” Doctorița nu a fost de acord, mi-a răspuns că la ea în birou nu moare nimeni! M-a dus într-un salon cu vreo zece paturi, în fiecare dintre ele aflându-se câte un pacient în stare gravă cu un doctor alături.

Am intrat în salon, m-am uitat la ei și am întrebat: „Mai aveți un loc pentru încă un om care a venit să moară aici?” S-au întors toți cu o privire ca de leu, de mi-am zis că aici nu merge să glumesc! M-am făcut mic și m-am dus în patul meu. Întotdeauna, când mă aflu în situații la limită, o dau în bună dispoziție, glumesc. Până la urmă am scăpat de acolo doar cu o traistă de antibiotice, iar în trei săptămâni mi-am revenit.

De harul lui Dumnezeu avem nevoie ca să învingem frica morții. Uitați-vă la Sfinții Apostoli, erau cei mai simpli oameni. Erau pescari, nu știau carte. Știau doar să cârpească mrejele, să pescuiască și să întrețină

familia. Dar acești oameni, în simplitatea lor, au întors toată lumea pe dos. Când? În momentul în care a spus Mântuitorul: „Luați Duh Sfânt!” Deodată s-au trezit de parcă ar fi fost cei mai puternici oameni. Indiferent de ce ar fi spus ei, oricare om, din orice țară ar fi fost, auzea predica în limba lui de baștină. Acesta este motivul pentru care se spunea că „vorbeau în limbi”. Ei vorbeau aceeași limbă, însă Duhul Sfânt făcea ca toți oamenii prezenți să înțeleagă, chiar de-ar fi vorbit 100 de limbi și ar fi provenit din 100 de țări. Fiecare om înțelegea în limba lui, deoarece acolo a intervenit harul lui Dumnezeu.

Când se întâmplă asta, omului i se deschide mintea, face repede deosebire între bine și rău. Se oprește când vine, poate, momentul de a face rău, conștiința lui lucrează. Când întâlnește o persoană, simte dacă persoana aceea are gânduri de care trebuie sau dimpotrivă. Chiar de nu-ți spune în față, simte lucrurile astea. Cineva care trăia în lume îmi spunea: „Părinte, uneori merg pe stradă și simt prin ce trec oamenii, ce gânduri au. Am intrat într-un magazin unde am stat de vorbă cu o tânără. Deodată i-am văzut viața pe un ecran, ce păcate făcuse.” Acela ajunsese să vadă anumite lucruri, pentru că era în har, ducea o viață curată, toată ziua era la biserică, în afară de orele când era la serviciu. Se spovedea, se împărtășea continuu, era în rugăciune mereu, cu mintea păzită, se lupta să meargă pe calea lui Dumnezeu în cadrul acesta lumesc.

Ușor, ajungi la o stare în care se subțiază totul, materia nu mai este așa densă, ajungi să vezi aproape dincolo. Nu-ți mai este frică de moarte, începi să trăiești un pic din bucuria de dincolo. Trăind toate acestea, trăindu-L pe Dumnezeu, de-abia aștepti să pleci dincolo. Aici, pe pământ, trăiești bucuria într-o limită infimă,

inferioară celei de dincolo. De aceea au fost mulți oameni pentru care moartea era o mare bucurie. Spuneau: „Când vii să mă iei, Doamne? De-abia aștept să ajung la Tine!”

Întâlnisem o femeie a cărei mamă avea peste 100 de ani, care se deplasa, nu era blocată la pat. Murișeră toți din familie, mai trăiau doar copiii ei, care erau destul de în vârstă. Spunea mereu: „Moarte, te rog, vino să mă iei, că mi-ajunge, nu mai pot. Hai!” Odată, stătea pe marginea patului, se uita la geam și vorbea singură. Fiica ei a întrebat-o: „Mamă, dar cu cine vorbești?” „E moartea, n-o vezi? Uite-o, lângă pervaz!” „A venit să te ia?” „Nu pe mine. Pe vecin, eu trebuie să mai aștept puțin.” Ea deja vedea în lumea de dincolo! Omul care se apropie din ce în ce mai mult de Dumnezeu nu mai are frică de moarte.

CE AM ÎNVĂȚAT DE LA DACI

Dacii trăiau în simplitatea lor, credeau în viața veșnică, credeau că există un Dumnezeu, indiferent cum l-ar fi numit – Zamolxis, în cazul lor. Era un Dumnezeu care făcuse totul, exista noțiunea de rai. Noi, creștinii, doar a trebuit să mai completăm niște puncte care lipseau, fiindcă era deja totul preexistent, după cum spunea și Mircea Eliade. A trebuit să facem tranziția la Noul Testament.

Dacii credeau în viața veșnică. Erau oameni buni, își respectau familia, făceau copii, munceau, nu se duceau să cucerească pe nimeni. Erau curați, în felul lor. Nu aveau frică de moarte, ei știau că ajung într-un

**Mâine poate veni moartea, și așa
plecăm fără nimic cu noi. Să nu
amânăm niciodată, să facem zilnic
câte-un bine, să ne pregătim și să
trimitem dincolo, ca să le găsim pe
toate în veșnicie. Asta înseamnă
pregătirea pentru veșnicie!**

loc frumos atunci când se duc dincolo. Dacii mureau zâmbind întotdeauna, pentru că se duceau dincolo, unde începea adevărata viață. Ei credeau în viața veșnică! Și atunci noi, creștinii, care avem siguranța că Mântuitorul ne-a deschis raiul și ne așteaptă acolo, care avem atâtea mărturii în jurul nostru, cum să nu credem?

Când te-ai spovedit, te-ai căit, începi să duci o viață frumoasă, alături de Dumnezeu, nu lipsești de la nicio Sfântă Liturghie, le faci bine celor din jur, încerci să nu urăști, faci milostenie și îi ajuți pe cei care au nevoie, simți atâta bucurie înăuntrul tău, de parcă ai trăi în rai și vrei să nu se mai termine. Cum să-ți mai fie frică de moarte, când știi că din ce guști tu aici vei primi pe-atâta și încă de mii de ori mai mult dincolo?

Cu cât se apropie mai mult de Dumnezeu omul, dispare și frica morții. Cu cât te îndepărtezi mai mult de Dumnezeu, cu atât mai prezentă este frica de moarte. Alergi înnebunit pe la toți doctorii, nu mai știi ce să faci, poate să-ți angajezi gărzi de corp? Desigur, este și o frică a morții bună, care te apropie mai mult de Dumnezeu. Însă cea rea te face să te depărtezi de Dumnezeu, să cauți scăpări omenești, să-ți faci buncăre, să-ți pui pază, ca nu cumva să mori. În cazul tău, moartea înseamnă dezastru, nu poți vedea dincolo de dispariția fizică, nu ai nădejdea că dincolo te va aștepta ceva bun. Te uiți la ce viață ai dus și e normal că ți-e frică. Vrei să trăiești cât mai mult și cât mai bine se poate aici, pe pământ, știi că dincolo s-a terminat pentru tine. **Cu cât e mai mare apropierea de Dumnezeu, cu atât scade frica morții, până când ajungem să o îmbrățișăm: „Bine ai venit, Moarte, du-mă la Hristos!”**

SĂ NU PIERDEM NICIO ZI!

Trăia odată un politician care avea o funcție mare prin guvern. Era bine așezat, o ținea numai în distracții. După un timp, i-a venit rândul să plece dincolo. Deoarece, printre altele, mai făcuse și câte-o faptă bună, i s-a oferit o șansă. A venit un înger la el și i-a spus așa: „Dumnezeu te lasă pe tine să alegi unde vei sta. Următoarele 24 de ore le vei petrece în iad, iar în următoarele 24 de ore vei experimenta raiul. La final, tu hotărăști unde te vei duce.” „De acord!”, a zis omul, foarte mulțumit, când a văzut că i s-a lăsat lui libertatea aceasta.

S-a dus în iad. A bătut la ușă, i s-au deschis porțile. Îl așteptau acolo doi draci care l-au pus pe un fotoliu, apoi l-au luat pe sus, pe umeri. Erau numai femei care dansau din buric, mesele pregătite, cânta muzica. Se uita el, nevenindu-i să creadă: „Acesta e iadul?” Chefuri întruna, toți îl slăveau, îi spuneau cât de frumos este, cât de bun este, ce om deosebit! Distracție, băutură gârlă! „Ia uite, ce spuneau ei de iad și uite-l cum e de fapt!”

S-au încheiat cele 24 de ore, apoi a fost scos afară. A venit îngerul și l-a luat: „Hai acum să vezi raiul!” L-a pus pe un norișor și l-a dus în rai. Toate frumusețile erau acolo: flori, râuri, copaci frumoși, păsări cântătoare, îngeri care Îl slăveau pe Dumnezeu. Lui însă îi stătea mintea la distracțiile de dincolo. „E frumos aici, dar să mă plimb la nesfârșit prin toate frumusețile astea, parcă m-aș plictisi. Dincolo e distracție, sunt femei!” Aceea era partea pătimasă, pe care o trăise el toată viața.

După 24 de ore, i-a spus îngerul: „Acum hotărârea e la tine. Dar ia aminte, să te gândești bine, în momentul

„În care ai rostit-o, acolo ai să te duci!” Și omul a răspuns: „Este foarte frumos raiul, dar știi, toată viața am dus-o cam cum e în iad. Eu am avut posibilități, am fost într-o funcție mare, toți mă cinsteau. De asta cred că mi se potrivește iadul.” În clipa următoare, porțile iadului s-au deschis, l-au înșfăcat doi draci și l-au tras înăuntru. Acolo, numai flăcări, l-au luat și l-au băgat într-un cazan, cu furcile. Țipa, urla, nu mai știa ce se petrece: „Ce-i asta, ce se întâmplă? Ce mi-ați promis dacă vă aleg pe voi? Cât de bine va fi, ce de distracții o să mai trăiesc! Asta mi-ați spus ieri, nu?” I-au zis dracii: „Ieri eram în campanie electorală! Așa cum înainte de alegeri le promiteai oamenilor că le vei oferi totul dacă te aleg pe tine, așa am lucrat și noi. Asta le ofereai tu oamenilor! Ei, a rânduit Dumnezeu ca noi să-ți oferim la fel. Tu ne-ai ales, acum îți oferim realitatea.” Și a rămas la chinuri.

Care e morala? Cum lucrăm, așa primim. Pregătirea vieții noastre nu se face dintr-odată, ci zi de zi, câte-un pic, câte-un pic. Să nu pierdem nicio zi! Noi spunem că vom face toate lucrurile începând cu ziua de mâine, dar cine ne garantează că mai trăim până atunci? Cine ne garantează că, după ce am închis ochii în noaptea asta, îi mai deschidem din nou, peste o oră sau în minutul următor? Niciodată să nu lăsăm pe mâine, amânarea este cea mai mare înșelare a diavolului.

Te roagă nevasta: „Măi, bărbate, vino și ajută-mă și pe mine la bucătărie!” „Lasă, măi, nevastă, te-oi ajuta mâine, azi sunt obosit!” Copiii strigă la tine: „Tati, hai și te joacă cu noi!” „Nu azi, că azi sunt obosit, e și meciul la televizor!” Vecinul îți zice: „Vecine, ajută-mă și pe mine, am adus niște lemne și nu le pot așeza!” „Lasă, măi, vecine, mâine!” Familia aia săracă, care plânge că nu are ce mânca: „Lasă, că m-oi duce mâine la ei!” Clopotul

trage la biserică, la Sfânta Liturghie: „Lasă, că azi sunt obosit, mă duc duminica viitoare!”

Întotdeauna este acest mâine. Mâine poate veni moartea, și așa plecăm fără nimic cu noi. Să nu amânăm niciodată, să facem zilnic câte-un bine, să ne pregătim și să trimitem dincolo, ca să le găsim pe toate în veșnicie. Asta înseamnă pregătirea pentru veșnicie! Scopul nostru pe pământ este să ne pregătim pentru veșnicia care nu se va termina niciodată! Dacă nu suntem atenți, o vom pierde. Nu murim niciodată, trăim veșnic, dar în chinuri, dincolo, unde s-a dus și personajul de mai devreme. Vestea proastă e că nu se termină niciodată chinurile acelea. Să ne gândim deci unde vrem să mergem. Ori în dreapta, ori în stânga. Despre acestea putem spune că rămân pentru totdeauna. Noi singuri ni le pregătim, nu ni le pregătește nimeni. Noi, cu mânuțele noastre, cu voința noastră și cu faptele noastre. **Totul depinde de noi, fiindcă Dumnezeu ne-a lăsat liberi. Să fim deci foarte atenți, cu mântuirea nu ne jucăm. Dacă alegem greșit, alegem pentru totdeauna!**

EPILOG

Dragilor, am încercat să exprim câteva idei pe care le consider importante. Mesajul este că, întotdeauna, dacă vrem se poate! Se poate ca acesta să fie un început pentru noi, se poate să renunțăm puțin câte puțin la câteva lucruri care ne trag în jos, să renunțăm la anumite patimi. Chiar de nu reușim dintr-odată, măcar să ne luptăm! Când vom ajunge acolo, la sfârșit, vom răspunde: „Doamne, nu am putut!” Iar Dumnezeu ne va replica: „Dar ai luptat? Ai încercat?”

Trebuie să încercăm să ne luptăm cu noi înșine, fiindcă Dumnezeu ne va întinde mâna și ne va chema la El: „Hai, fiule, vino, vino!” Se poate să reușim, dar trebuie să vrem noi asta și să nu renunțăm la luptă nici-odată. Oricât de tare ne-am afunda în noroi, până în gât sau până peste cap, mâna să rămână întinsă în sus! Spre Dumnezeu, spre nădejdea în El. Să strigăm: „Doamne, scoate-mă din murdăria asta, că nu pot singur! Vreau, dar nu am puterea s-o fac. Ajută-mă și mă scoate!” Atunci Dumnezeu va veni cu dragostea Lui. Iar Maica Domnului, drăguța de ea, va plânge, se va ruga și va spune întotdeauna: „Doamne, Te rog, mai lasă-l pe amărâtul acesta! Mai rabdă-l! Uite, femeia aceea stă și plânge pentru copiii ei! Duce greul, duce boala, suferința aceea!”

Ea mijlocește și cere îndurare tot timpul de la Mântuitorul Hristos pentru noi, însă vrea să vadă că vrem

și noi; nu poți scăpa de o patimă dacă nu îți dorești tu asta. Dumnezeu nu intră cu forța! Se întâmplă exact ca în Evanghelie, în pilda fiului risipitor: El vine cu dragostea Lui, ne iese în prag, aleargă înaintea noastră și ne îmbrățișează, oricât de murdari și de rupti am fi. Nu ne întreabă cum am cheltuit moștenirea, ci este bucuros că ne-am întors la El. Iar când vine momentul să ne întoarcem, păi să roadem pragul bisericii, să alergăm în casa lui Dumnezeu, să ne spovedim și să ne îndreptăm viața!

Am vrut să vă spun cuvintele acestea pentru a vă încuraja un pic, pentru a vă bucura un pic. Fruntea sus, că la cârmă este Dumnezeu, să nu uitați niciodată! Orice-ar vrea mai marii lumii, orice planuri ar avea ei, de a răsturna lumea cu susul în jos, Dumnezeu este la cârmă. Când spune El „gata”, păi e gata. Așa că îndrăzniți, după cum stă scris și la Sfânta Scriptură: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea!” (Ioan 16,33). Să îndrăznim, că Dumnezeu nu ne lasă. Să privim cu mult curaj înainte, cu nădejde, vor veni și timpuri mai bune! Iar de nu aici, sigur dincolo!

Indiferent ce s-ar întâmpla, noi să nu ne pierdem nădejdea, să mergem și să facem binele după puterea noastră. Să nu uităm că nimic din binele pe care îl facem nu se va pierde. Binele făcut se duce dincolo și-l găsim în veșnicie. Că e mic, că e mare, nu contează, el să fie făcut! Să ne dăm silința ca nicio zi să nu treacă fără un gest, fără un cuvânt bun, fără un zâmbet, fără o mână întinsă celui care înge-nunchează și care are nevoie de ajutor, fără să dăruim o bucățică de pâine celui căruia îi este foame. Asta are valoare în fața lui Dumnezeu și tocmai pentru asta o să ne mai țină!

Curaj, să ne ajute bunul Dumnezeu, Maica Domnului și toți sfinții! La mulți ani în Domnul, cu folos și bucurie, spre mântuirea noastră! Doamne ajută!

„Oricât de tare ne-am
afunda în noroi, până în gât
sau până peste cap, mâna să
rămână întinsă în sus!

Dumnezeu nu ne ia cu
forța! Se întâmplă exact ca
în Evanghelie, în pilda fiului
risipitor: El vine cu
dragostea Lui, ne iese în
prag, aleargă înaintea
noastră și ne îmbrățișează,
oricât de murdari și de rupți
am fi. Nu ne întreabă cum
am cheltuit moștenirea, ci
este bucuros că ne-am întors
la El. Iar când vine
momentul să ne întoarcem,
păi să roadem pragul
bisericii, să alergăm în casa
lui Dumnezeu, să ne
spovedim și să ne îndreptăm
viața!”

**„Când omul Îl găsește pe Dumnezeu și se
ancorează cu totul în El, orișunde ar fi,
simte că este acasă.”**

De peste 30 de ani, vocea părintelui Pimen Vlad este însăși vocea miilor de pelerini care se opresc anual pe Sfântul Munte, oameni încercați de patimi și suferințe, dar cu speranță nezdruclată. Deși departe de țară, starețul a rămas întotdeauna aproape de comunitatea ortodoxă română, cuvintele sale trecând lesne marea învolburată pentru a ajunge direct la inimile credincioșilor. Învățăturile sale, asemenea unor candelă aprinse în negura depărtării de Dumnezeu, formează un îndrumar pentru viața modernă, care ne ajută să ne depășim problemele și să aducem liniștea de pe Muntele Athos în sufletele noastre.

Fiecare pagină a acestei cărți este un îndemn la pace, echilibru și smerenie adresat copiilor, părinților și cuplurilor. Totodată, cartea este o mărturie a minunilor pe care Dumnezeu le-a înfăptuit pe Sfântul Munte și în viața părintelui Pimen. Citind-o, putem regăsi acele daruri pe care le-am pierdut în călătoria noastră și ne putem încredința sufletele Mântuitorului, cu deplină încredere în puterea Sa de a ne lumina și vindeca.

BOOKZONE

ISBN 978-630-305-214-4

9 786303 052144